

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

KÜTAHYA PAŞAMSULTAN MAHALLESİ KÜTAHYA KONAĞI
RESTORASYON ÖNERİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Elif EBEOĞLU

Anabilim Dalı: Mimarlık

HAZİRAN 2019

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

KÜTAHYA PAŞAMSULTAN MAHALLESİ KÜTAHYA KONAĞI
RESTORASYON ÖNERİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Elif EBEOĞLU

(170211002)

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Murat POLAT

Anabilim Dalı: Mimarlık

Mimari Koruma-Restorasyon Programı

Teslim Tarihi: 16.05.2019

FSMVÜ, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nün Mimarlık Anabilim Dalı Mimari Koruma-Restorasyon Yüksek Lisans programı 170211002 numaralı öğrencisi Elif Ebeoğlu, ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı “**Kütahya Paşamsultan Mahallesi Kütahya Konağı Restorasyon Önerisi**” başlıklı tezini, aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Tez Danışmanı :   **Dr. Öğr. Üyesi Murat POLAT**   .....

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Jüri Üyeleri :   **Doç. Dr. Hasan Fırat DİKER**   .....

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Banu ÇELEBİOĞLU   .....

Yıldız Teknik Üniversitesi

Teslim Tarihi: 16 Mayıs 2019

Savunma Tarihi : 19 Haziran 2019

ÖNSÖZ

“Mimarlık, mimarın tasarım sürecinde takındığı tavrın yansımasıdır.” der Louis Kahn. Tavır almanın ilk şartı ise etrafının farkında olmaktır. Miras olarak elimde ne var? Önümde yapıyı salt bir nesne olmaktan sıyrarak ona ruh ve kimlik kazandıran köklü bir geçmiş var; bir kimlik, bir değer var, görüyorum. Bu durumdan bigâne olmanın bir mazeretinin olmadığı kanaatindeyim. *Güzeli görmek ve güzel için çalışmak*¹, insanın ulaşabileceği en üst noktalardan biri ise eğer, elimizdeki mirasa sahip çıkarak zamanın ruhunu açıklayıcı bir belge olarak korumak, eskiliğini ve yaşanmışlığını aktararak milli ve evrensel kültürün devamlılığını sağlamak mimarların omuzlarında olan bir sorumluluktur. Naçizane bu düşünce ile şu an bu tezi yazmama vesile olan, kendisiyle tanışma imkanım olmadığı için müteessir olduğum, fakat hikayeleri ile büyüdüğüm, Kütahya Konağı'nın mâliki, dedem Hacı Mehmet Özbilen'in ruhunu rahmetler ile yâd ediyorum.

Lisans eğitimim sürecinde iyi ki dediğim, tez çalışmamın her aşamasında yapıcı yaklaşımı, sonsuz hoşgörüsü ve bana olan inancı ile desteklerini esirgemeyen, mimari koruma ve restorasyon alanında ilk yüksek lisans tez öğrencisi olduğum için kendimi şanslı hissettiğim değerli danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Murat POLAT'a teşekkürlerimi sunarım.

Hayatımda oldukları için şanslı olduğum tez çalışma grubumdaki arkadaşlarım Nihan ARSLAN, Büşra KÜLEKÇİ ve Aslıhan ÇITLAK ile dostluklarının bu çalışmayı daha da değerli kıldığı Nurdan ÖZNAM, Melek SEVER ve Büşra ÖZKAN'a minnettarım. Projenin ölçüm aşamasında yardım ve desteklerini esirgemeyen değerli ablam Mimar Hatice Emlek Ebeoğlu'na, bitmeyen desteklerini ve sevgilerini tüm hayatım boyunca hissettiğim başta annem Refref EBEOĞLU ve babam Prof. Dr. Mehmet Ali EBEOĞLU olmak üzere kardeşlerim ve bütün aileme, bilhassa küçük hanımefendiler Eslem Zeynep (4) ve Sare'ye (2) sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Mayıs, 2019

Elif EBEOĞLU

---

¹ Sâmiha Ayverdi'nin İstanbul'u (bknz s.40).

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ	ii
ŞEKİL LİSTESİ	vi
ÇİZİM TABLOSU	xiii
ÖZET	xvii
ABSTRACT	xix
1. GİRİŞ	1
1.1 Çalışmanın Amacı	1
1.2 Kapsam ve Yöntem	1
2. KÜTAHYA	3
2.1 Kütahya Şehri Fiziki Özellikleri	3
2.2 Kütahya Şehri'nin Tarihi Süreç İçerisindeki Gelişimi	5
2.2.1 Osmanlı öncesi Türk hâkimiyetinde Kütahya.....	6
2.2.2 Osmanlı döneminde Kütahya.....	7
2.2.3 Cumhuriyet dönemi ve sonrasında Kütahya	10
2.2.4 Tarihi sit alanındaki odak noktaları	13
2.2.4.1 Kütahya Kalesi	16
2.2.4.2 Ulu Camii	18
2.2.4.3 Kurşunlu Camii	23
3. KÜTAHYA KONAĞI	27
3.1 Yapının Konumu	27
3.2 Yapının Tarihçesi	28
3.3 Yapı Genel Tanımı	29
3.4 Vaziyet planı	30
3.4.1 Plan ve iç mekân özellikleri	31
3.4.1.1 Zemin kat planı	31
3.4.1.2 Fevkâni kat planı	38
3.4.1.3 İkinci kat planı	50
3.4.2 Cephe özellikleri	61
3.4.2.1 Güneydoğu Cephesi	61
3.4.2.2 Kuzeybatı Cephesi	64
3.5 Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri	66
3.6 Strüktürel Özellikler	67
3.6.1 Temeller	67
3.6.2 Duvarlar	67
3.6.3 Örtü	67
3.6.4 Döşeme.....	67
3.7 Mimari Öğeler	67
3.7.1 Kapılar.....	68
3.7.2 Pencereleler	69
3.8 Yapıdaki Bozulmalar ve Sebepleri.....	71
3.8.1 Malzeme bozulmaları.....	71
3.8.2 Strüktürel bozulmalar.....	72
3.8.3 Kullanıcıdan kaynaklanan bozulmalar	72
4. RESTİTÜSYON	75
4.1 Kütahya Konağı'nın incelenmesi	75

4.2 Restitüsyon Önerilerine Temel Oluşturan Kaynaklar	78
4.2.1 Geleneksel Kütahya Evleri.....	78
4.2.1.1 Tasarımı etkileyen faktörler	79
4.2.2 Kütahya Konağı ile benzer özellikte olan yapılar	82
4.2.2.1 84 ada 38 parsel konut yapısı	82
4.2.2.2 141 ada 19 parsel konut yapısı	84
4.2.2.3 106 ada 80 parsel konut yapısı	85
4.2.2.4 99 ada 33 parsel konut yapısı	87
4.3 Restitüsyon Önerisi	89
4.3.1. Vaziyet planı restitüsyonu	89
4.3.2 Zemin kat planı restitüsyonu	90
4.3.3 Fevkâni kat planı restitüsyonu.....	90
4.3.4 İkinci kat planı restitüsyonu	91
4.3.5 Pencereler	91
4.3.6 Kapılar	92
5. RESTORASYON	95
5.1 Onarıma İlişkin Müdahaleler	95
5.1.1 Temizleme	95
5.1.1.1 Eklerden arındırma	95
5.1.1.2 Yüzey temizliği	96
5.1.2 Sağlamaştırma	96
5.1.2.1 Taşıyıcı sistemin sağlamaştırılması.....	96
5.1.2.2 Malzemelerin sağlamaştırılması.....	96
5.1.3 Bütünleme	97
5.2 Kullanıma İlişkin Öneri.....	98
6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	99
KAYNAKLAR.....	101
EKLER.....	105
ÖZGEÇMİŞ.....	248

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2. 1. Kütahya İli Haritası (Coğrafya Harita, 2019).....	3
Şekil 2. 2. Kapan Çayı kapatılmadan önce Dönenler Camii'ne bakış (URL 1, 1950). 4	
Şekil 2. 3. Matrakçı Nasuh'un minyatüründe Kütahya Kalesi, 1537 (Bilgi, 2018, s.10).	8
Şekil 2. 4. Evliya Çelebi'nin kuzey-güney doğrultuda izlediği güzergâh, 1935 (Özbudak, 2017, s.80).....	9
Şekil 2. 5. Balıklı Mahallesi Kapan Deresine ait fotoğraf, solda Balıklı Tekkesi (URL3, 1955).....	9
Şekil 2. 6. Kütahya tarihi çekirdekte bulunan anıtsal yapılar (Altun, 1981,s.465).....	11
Şekil 2. 7. Kütahya'nın gelişim yönleri (Aru, 1998).....	11
Şekil 2. 8. Kütahya eski ve yeni şehir dokusu (Aru, 1998).	12
Şekil 2.9. 1970-1990 yılları arasında Kütahya'nın gelişimi (Aru, 1998).....	12
Şekil 2. 10. Kütahya güncel imar planı (Nisan, 2019)..	13
Şekil 2. 11. Tarihi sit alanında yer alan anıtsal yapılar (Nisan, 2019)..	14
Şekil 2. 12. Tarihi sit alanı içerisinde yer alan Kütahya Konağı ve çevresini kapsayan örnekleme alanı sınırları (Nisan, 2019)..	14
Şekil 2. 13. Güncel halihazır ile 1933 tarihli haritanın karşılaştırılması (Alman Arkeoloji Enstitüsü Arşivi).....	15
Şekil 2. 14. Güncel halihazır ile 1955 tarihli haritanın karşılaştırılması (Eser, 1955)... ..	15
Şekil 2. 15. Kütahya Kalesi planı (Altun, 1981)... ..	16
Şekil 2. 16. Asie Mineure, 1866 Kütahya Kalesi ve çevresi kent gravürü (Bilgi, 2018, s.17)... ..	16
Şekil 2.17. Kütahya Kalesi planı (Clive, 1985)... ..	17
Şekil 2. 18. Kütahya Kalesi, Yukarı Kale planı (Clive, 1985).....	17
Şekil 2. 19. Ulu Camii ana (kuzey) giriş kapısı (Mart, 2019).....	18
Şekil 2. 20. 1937 yılı Ulu Camii ve çevresi (URL7).....	19
Şekil 2. 21. Ulu Camii ve çevresi yaklaşık 1950 (URL8)... ..	19
Şekil 2. 22. Ulu Camii ve çevresi (Furkan Al fotoğraf arşivi, 2018).....	20
Şekil 2. 23. Caminin kuzeyinde yer alan şadırvan olarak görevini sürdürmekte olan sakahâne (Mart, 2019).....	20
Şekil 2. 24. Ekrem Hakkı Ayverdi'nin Ulu Camii restitüsyon çizimi (Altun, 1981, s.481).....	21
Şekil 2. 25. Ulu Camii planı (Altun, 1981, s. 479).....	21

Şekil 2. 26 1950 dönemi Ulu Camii (URL9).....	22
Şekil 2. 27. Ulu Camii doğu kapısı ve Arkeoloji Müzesi (solda) (Eylül, 2018)....	22
Şekil 2. 28. Kurşunlu Sokak üzerinde yer alan Kütahya Konağı ve Kurşunlu Camii (Eylül, 2018).....	23
Şekil 2. 29. 2017 yılı onarımında eklenen güçlendirme (Şubat, 2019).....	24
Şekil 2. 30. Kurşunlu Camii güney görünüşü (Şubat, 2019).....	24
Şekil 2. 31. Kurşunlu Camii planı (Altun, 1981).....	25
Şekil 2. 32. Ressam Ahmet Yakupoğlu'na ait 1949 yılında resmedilen tabloda Kurşunlu Camii minaresi (Rengarenk Kütahya, 2012)....	25
Şekil 2. 32. Kurşunlu Camii kare mekan ve kasnak üzerinde yer alan kirpi saçak (Şubat, 2019).....	26
Şekil 2. 33. Kurşunlu Camii minaresinde yer alan sırlı tuğlalar (Şubat, 2019).....	26
Şekil 3.1. Kütahya Konağı uydu görüntüsü (Google Earth, 2019).....	27
Şekil 3.2. Kütahya Konağı'nın konumu (Google Earth, 2019).....	27
Şekil 3.3. 1954 yılı, Celal Bayar ve Adnan Menderes'in ziyareti....	28
Şekil 3.4. 1954 yılı, Celal Bayar ve Adnan Menderes'in ziyareti....	29
Şekil 3.5. Kütahya Konağı imar durum belgesi (URL5, 2019).....	29
Şekil 4. 1. 1949 yılı Kütahya Konağı Kurşunlu Sokak üzerinden görünüşü (Ahmet Yahupoğlu, 2012).....	76
Şekil 4. 2. 1943 yılı, Kütahya Konağı ana giriş kapısı önü.....	77
Şekil 4. 3. Kütahya Evi kapı tokmak detayı, (2019, Ocak).....	81
Şekil 4. 4. Kütahya Evi ahşap tavan detayı (URL10).....	82
Şekil 4. 5. 84 ada 38 parsel konut yapısı (Keskin, 1996, s.437).....	83
Şekil 4. 6. 84 ada 38 parsel konut yapısı (Ocak, 2019).....	84
Şekil 4. 7. 141 ada 19 parsel konut yapısı (Ocak, 2019).....	85
Şekil 4. 8. 141 ada 19 parsel konut yapısı (Eylül, 2018).....	85
Şekil 4. 9. 106 ada 80 parsel konut yapısı ve bitişik nizamda bulunan tescilli yapı (Mayıs, 2018).....	86
Şekil 4. 10. 106 ada 80 parsel konut yapısı ana giriş kapısı (Mayıs, 2018).....	87
Şekil 4. 11. 99 ada 33 parsel yapısı ana giriş kapısı (Mayıs, 2018).....	88
Şekil 4.12. 99 ada 33 parsel yapısı sofaya ait cephe (Mayıs, 2018).....	89

Şekil A. 1. H. Kiepert Wesliches Klein Asien Haritası, 1890-91 (Alman Arkeoloji Enstitüsü Arşivi).....	106
Şekil A. 2. Ulu Camii ve çevresinin oluşturduğu tarihi çekirdek ve yeni eklenen Hükümet Binası (sağda) görülmektedir, 1933 (Alman Arkeoloji Enstitüsü Arşivi).	106
Şekil A. 3. Kütahya Konağı 2015 yılına ait dilekçe. (Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü)	107
Şekil A. 4. Kütahya Konağı envanter fişi. (Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü).....	107
Şekil A. 5. Kütahya Konağı envanter fişi. (Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü).....	108
Şekil A. 6. Kütahya Konağı envanter fişi. (Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü).....	108
Şekil A. 7. Kütahya Konağı envanter fişi. (Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü).....	109
Şekil A. 8. Kütahya Konağı imar durumu. (Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü).....	109
Şekil A. 9. Kütahya Konağı 2009 yılına ait zemin katı fevkâni kata bağlayan merdiven fotoğrafları. (Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü)	110
Şekil A. 10. Kütahya Konağı 2009 yılına ait cephe fotoğrafları. (Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü).....	110
Şekil A. 11. Kütahya Konağı 2009 yılına ait giriş kapısı ve fevkâni kat döşeme fotoğrafları. (Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü)	111
Şekil A. 12. Kütahya Konağı 2009 yılına ait muhdes kısım ve fevkâni kat mutfak fotoğrafları. (Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü)	111
Şekil A. 13. Kütahya Konağı 2009 yılına ait arka bahçe ve fevkâni kat muhdes kısım fotoğrafları. (Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü)	112

Şekil B. 1. Kütahya Konağı önünde bulunan mozaik set (Ocak,2019).	113
Şekil B. 2. Kütahya Konağı konumu (Kasım, 2018).	113
Şekil B. 3. Kütahya Konağı bahçesi ile ilişkisi (Kasım, 2018).	114
Şekil B. 4. Arka bahçede bulunan muhdes yapı (Ocak, 2019).	114
Şekil B. 5. Arka bahçede bulunan muhdes yapının kapısı (Ocak, 2019).	115
Şekil B. 6. Yapıda bulunan dört bacanın görünüşü (Kasım, 2018).	115
Şekil B. 7. Çatının orta aksında bulunan yükselti (Kasım, 2019).	115
Şekil B. 8. Ana giriş kapısı ahşap eşik (Ocak, 2019).	116
Şekil B. 9. Zemin kat ile fevkâni kat bağlantısını sağlayan merdiven (Eylül, 2018).	116
Şekil B. 10. Z-04 numaralı tuvalet kapısı (Eylül, 2018).	117
Şekil B. 11. Z-05 numaralı hole açılan tâli giriş kapısı (Ocak, 2019).	117
Şekil B. 12. Z-05 numaralı hol (Ocak, 2019).	118
Şekil B. 13. Z-01 giriş holü tavanı (Eylül, 2018).	118
Şekil B. 14. Z-01 numaralı giriş holü tavanında ahşap ızgara (Eylül, 2018).	118
Şekil B. 15. Ana giriş kapısı tepe penceresi iç görünüş (Eylül, 2018).	119
Şekil B. 16. Ana giriş kapısı tepe penceresi dış görünüş (Eylül, 2018).	119
Şekil B. 17. Zemin kat ile fevkâni katın bağlantısını sağlayan merdiven küpeştesi (Eylül, 2018).	119
Şekil B. 18. Z-01 giriş holü ile 1-03 numaralı oda arasında bağlantı kuran ahşap pencere (Eylül, 2018).	120
Şekil B. 19. Z-03 numaralı kazan dairesi (Ocak, 2019).	120
Şekil B. 20. Z-03 numaralı kazan dairesi ahşap taşıyıcı (Ocak, 2019).	120
Şekil B. 21. Z-03 numaralı kazan dairesi pencereleri dış görünüş (Ocak, 2019). ..	121
Şekil B. 22. Z-04 numaralı tuvalet pencereleri dış görünüş (Ocak, 2019).	121
Şekil B. 23. Z-05 numaralı holün kuzey köşesi (Ocak, 2019).	121
Şekil B. 24. Z-05 numaralı hol ahşap taşıyıcı (Ocak,2019).	122
Şekil B. 25. 1-01 numaralı hol kuzey köşesi (Eylül, 2018).	122
Şekil B. 26. Fevkâni katı ikinci kata bağlayan merdiven (Eylül, 2018).	122
Şekil B. 27. 1-06 numaralı ahşap mutfak kapısı, 1-01 numaralı holden görünüş (Eylül, 2018).	123
Şekil B. 28. 1-01 numaralı hol ile 1-07 numaralı tahtaboş bağlantısını sağlayan ahşap kapı ve pencereler, holden görünüş (Eylül, 2018).	123
Şekil B. 29. 1-02 ve 1-03 numaralı oda kapıları, 1-01 numaralı holden görünüş (Eylül, 2018).	123

Şekil B. 30. 1-01 numaralı hol ile 1-07 numaralı tahtaboş bağlantısını sağlayan ahşap kapı ve pencereler, tahtaboştan görünüş (Eylül, 2018).	124
Şekil B. 31. 1-03 numaralı oda tavanı batı köşesi (Eylül, 2018).	124
Şekil B. 32. 1-03 numaralı oda pencere kafesleri, dış görünüş (Ocak, 2019).	124
Şekil B. 33. 1-04 numaralı oda tavan kaplaması (Ocak, 2019).	125
Şekil B. 34. 1-04 numaralı oda kapısı (Ocak, 2019).	125
Şekil B. 35. 1-04 numaralı oda penceresi, dış görünüş (Ocak, 2019).	125
Şekil B. 36. 1-01 numaralı hol ile Z-06 numaralı merdiven holü bağlantısını sağlayan ahşap kapı (Ocak, 2019).	126
Şekil B. 37. Fevkâni kat ile ikinci kat bağlantısını sağlayan merdiven sahanlığı (Eylül, 2018).	126
Şekil B. 38. 1-07 numaralı tahtaboş kapı ve pencereleri, kuzeybatı cephesi görünüşü (Ocak, 2019).	127
Şekil B. 39. 1-07 numaralı tahtaboş ile 2-08 numaralı teras, kuzeybatı cephesi görünüşü (Ocak, 2019).	127
Şekil B. 40. 1-07 numaralı tahtaboşta bulunan kyunun taş örgüsü (Eylül, 2018).	128
Şekil B. 41. 1-07 numaralı tahtaboşta bulunan kuyu (Eylül, 2018).	128
Şekil B. 42. 1-07 numaralı tahtaboşta bulunan kuyu (Eylül, 2018).	128
Şekil B. 43. Z-01 numaralı giriş holü ile 2-01 numaralı divanhâne bağlantısını sağlayan ahşap ızgara, ikinci kat döşemesinden görünüş (Eylül, 2018). ..	129
Şekil B. 44. 2-01 numaralı divanhâne tavanı (Eylül, 2018).	129
Şekil B. 45. 2-02 ve 2-03 numaralı oda kapıları, divanhâneden görünüş (Eylül, 2018).	129
Şekil B. 46. 2-04 numaralı oda kapısı ve 2-05 numaralı merdiven holü (Eylül, 2018).	130
Şekil B. 47. 2-06 numaralı oda kapısı, divanhâneden görünüş (Eylül, 2018).	130
Şekil B. 48. 2-01 numaralı divanhane ahşap giyotin pencereleri, güneydoğu cephesi görünüş (Ocak, 2019).	130
Şekil B. 49. 2-01 numaralı divanhâne ile 2-08 numaralı terasın bağlantısını sağlayan ahşap kapı ve giyotin pencere, terastan görünüş (Eylül, 2018).	131
Şekil B. 50. 2-02 numaralı oda tavan kaplaması (Eylül, 2018).	131
Şekil B. 51. 2-02 numaralı oda kapısı, divanhâneden görünüş (Eylül, 2018).	131
Şekil B. 52. 2-02 numaralı oda batı duvarı, muhdes panel radyatör (Eylül, 2018).	132
Şekil B. 53. 2-02 numaralı oda pencereleri iç görünüş (Eylül, 2018).	132
Şekil B. 54. 2-02 numaralı oda gömme dolap detayı (Eylül, 2018).	132
Şekil B. 55. 2-02 numaralı oda ocak detayı (Eylül, 2018).	133

Şekil B. 56. 2-03 numaralı baş oda çıkma detayı, güneydoğu cephesi görünüşü (Ocak, 2019).....	133
Şekil B. 57. 2-03 numaralı baş oda kuzeybatı duvarı (Eylül, 2018).....	133
Şekil B. 58. 2-03 numaralı baş oda sedir detayı (Eylül, 2018).....	134
Şekil B. 59. 2-03 numaralı baş oda gömme dolap detayı (Eylül, 2018).....	134
Şekil B. 60. 2-03 numaralı baş oda tavan pervazı (Eylül, 2018).....	134
Şekil B. 61. 2-03 numaralı baş oda tavanı (Eylül, 2018).	135
Şekil B. 622-03 numaralı baş oda kapısı, divanhânedeki görünüş (Eylül, 2018). ...	135
Şekil B. 63. 2-03 numaralı baş oda güneybatı duvarı (Eylül, 2018).	135
Şekil B. 64. 2-03 numaralı baş oda pencereleri (Eylül, 2018).	136
Şekil B. 65. 2-03 numaralı baş oda k penceresi (Ocak, 2019).	136
Şekil B. 66. 2-03 numaralı baş oda sediri, elmalık detayı (Eylül, 2018).	136
Şekil B. 67. 2-03 numaralı baş oda, birinci katta ocak olan duvarın ikinci katta devamı olan bölüm (Eylül, 2018).	137
Şekil B. 68. 2-04 numaralı oda kuzey köşesi (Eylül, 2018).	137
Şekil B. 69. 2-04 numaralı oda gömme dolap detayı (Eylül, 2018).	137
Şekil B. 70. 2-04 numaralı oda kuzey köşesi tavan pervazı (Eylül, 2018).....	138
Şekil B. 71. 2-04 numaralı oda tavan detayı (Eylül, 2018).	138
Şekil B. 72. 2-04 numaralı oda tavanı (Eylül, 2018).	138
Şekil B. 73. 2-04 numaralı oda kapısı ve merdiven holü, divanhânedeki görünüş (Eylül, 2018).	139
Şekil B. 74. 2-04 numaralı oda ahşap giyotin penceresi (Eylül, 2018).	139
Şekil B. 75. 2-04 numaralı oda giyotin pencere detayı (Eylül, 2018).....	139
Şekil B. 76. 2-04 numaralı oda pençeleri (Eylül, 2018).	140
Şekil B. 77. 2-04 numaralı oda ahşap sedir (Eylül, 2018).	140
Şekil B. 78. 2-04 numaralı oda doğu köşesi penceresi (Eylül, 2018).	140
Şekil B. 79. 2-05 numaralı merdiven holü tavanı ile divanhâne tavanı arasındaki geçiş (Eylül, 2018).....	141
Şekil B. 80. 2-05 numaralı merdiven holü, çatıya çıkan merdiven sahanlığı (Eylül, 2018).	141
Şekil B. 81. 2-05 numaralı merdiven holü çatıya çıkan merdiven (Eylül, 2018).	141
Şekil B. 82. 2-05 numaralı merdiven holü ile 2-04 numaralı oda ilişkisinin sağlayan ahşap giyotin pencere, holden bakış (Eylül, 2018).....	142
Şekil B. 83. 2-07 numaralı mutfak pencerelerinin kuzeybatı cephesinde görünüşü (Ocak, 2019).....	142

Şekil B. 84. 2-07 numaralı mutfak ile 2-08 numaralı tears arasındaki pvc pencere (Eylül, 2018).	143
Şekil B. 85. 2-08 numaralı teras, kuzeybatı cephesi görünümü (Eylül, 2018).	143
Şekil B. 86. 2-08 numaralı teras ile 2-02 numaralı oda arasında bağlantı sağlayan pencereler, terastan görünüşü (Eylül, 2018).	143
Şekil B. 87. Kütahya Konağı çatı örtüsü (Eylül, 2018).	144
Şekil B. 88. Kütahya Konağı güneydoğu cephesi çıkma düzeni (Ocak, 2019).	144
Şekil B. 89. Kütahya Konağı ana giriş kapısı, güneydoğu cephesi (Ocak, 2019). ..	144
Şekil B. 90. Kütahya Konağı güneydoğu cephesi, ahşap payanda (Ocak, 2019). ..	145
Şekil B. 91. 1-03 numaralı oda pencerelerine ait ahşap kafesler, güneydoğu cephesi (Ocak, 2019).	145
Şekil B. 92. Kütahya Konağı güneydoğu cephesi (Ocak, 2019).	145
Şekil B. 93. Kütahya Konağı kuzeybatı cephesi (Ocak, 2019).	146
Şekil B. 94. 1-07 numaralı tahtaboşa ait açılır ve sabit pencereler, kuzeybatı cephesi görünüşü (Ocak, 2019).	146
Şekil B. 95. Kütahya Konağı güneybatı cephesi ahşap karkas strüktür dolgu malzemesi olarak harman tuğla kullanılmıştır (Mayıs, 2016).	146
Şekil B. 96. Kütahya Konağı ahşap ana giriş kapı kanatları (Ocak, 2019).	147
Şekil B. 97. Ana giriş kapısı zenberek detayı 101 numaralı giriş holünden görünüş (Ocak, 2019).	147
Şekil B. 98. 2-03 numaralı baş oda penceresi iç görünüş (Eylül, 2018).	147
Şekil B. 99. Fevkânî katı ikinci kata bağlayan merdiven korkuluğu (Eylül, 2018). ..	148
Şekil B. 100. Kütahya Konağı güneydoğu cephesi ahşap kat silmesi (Ocak, 2019).	148
Şekil B. 101. Z-05 numaralı hol kuzeybatı duvarı (Ocak, 2019).	148
Şekil C. 1. 84 ada 38 parsel konut yapısı giriş cephesi (Ocak, 2019).	149
Şekil C. 2. 84 ada 38 parsel konut yapısı çıkma düzeni (Ocak, 2019).	144
Şekil C. 3. 141 ada 19 parsel konut yapısı giriş cephesi (Ocak, 2019).	150
Şekil C. 4. 106 ada 80 parsel konut yapısı Meydan Caddesi üzerinden görünüş (Ocak, 2019).	150
Şekil C. 5. 99 ada 33 parsel konut yapısı giriş cephesi (Ocak, 2019).	151
Şekil C. 6. 99 ada 33 parsel konut yapısı çıkma düzeni (Ocak, 2019).	151

Şekil D. 1. İşlev Analizi	152
Şekil D. 2. Kullanım Durumu Analizi.....	153
Şekil D. 3. Kat Analizi	154
Şekil D. 4. Tescil Durumu Analizi	155
Şekil D. 5. Koruma Durumu Analizi	156
Şekil D. 6. Strüktür Durumu Analizi	157
Şekil D. 7. Taşıyıcı Sistem Malzeme Analizi	158
Şekil D. 8. Dolu-Boş Analizi.....	159

ÇİZİM TABLOSU

Çizim 1. Rölöve; Vaziyet Planı	160
Çizim 2. Rölöve; Zemin Kat Planı.....	161
Çizim 3. Rölöve; Fevkâni Kat Planı	162
Çizim 4. Rölöve; İkinci Kat Planı	163
Çizim 5. Rölöve; Çatı Planı	164
Çizim 6. Rölöve; Zemin Kat Tavan Planı.....	165
Çizim 7. Rölöve; Fevkâni Kat Tavan Planı	166
Çizim 8. Rölöve; İkinci Kat Tavan Planı	167
Çizim 9. Rölöve; 1-1 Kesiti	168
Çizim 10. Rölöve; 2-2 Kesiti	169
Çizim 11. Rölöve; 3-3 Kesiti	170
Çizim 12. Rölöve; Güneydoğu Cephesi	171
Çizim 13. Rölöve; Kuzeybatı Cephesi	172
Çizim 14. Rölöve; Zemin Kat Planı Malzeme Analizi	173
Çizim 15. Rölöve; Fevkâni Kat Planı Malzeme Analizi.....	174
Çizim 16. Rölöve; İkinci Kat Planı Malzeme Analizi	175
Çizim 17. Rölöve; Çatı Planı Malzeme Analizi	176
Çizim 18. Rölöve; Zemin Kat Tavan Planı Malzeme Analizi	177
Çizim 19. Rölöve; Fevkâni Kat Tavan Planı Malzeme Analizi.....	178
Çizim 20. Rölöve; İkinci Kat Tavan Planı Malzeme Analizi	179
Çizim 21. Rölöve; 1-1 Kesiti Malzeme Analizi	180
Çizim 22. Rölöve; 2-2 Kesiti Malzeme Analizi	181
Çizim 23. Rölöve; 3-3 Kesiti Malzeme Analizi	182
Çizim 24. Rölöve; Güneydoğu Cephesi Malzeme Analizi	183
Çizim 25. Rölöve; Kuzeybatı Cephesi Malzeme Analizi.....	184
Çizim 26. Rölöve; Zemin Kat Planı Bozulma Analizi	185
Çizim 27. Rölöve; Fevkâni Kat Planı Bozulma Analizi	186
Çizim 28. Rölöve; İkinci Kat Planı Bozulma Analizi.....	187
Çizim 29. Rölöve; Çatı Planı Bozulma Analizi.....	188
Çizim 30. Rölöve; Zemin Kat Tavan Planı Bozulma Analizi.....	189
Çizim 31. Rölöve; Fevkâni Kat Tavan Planı Bozulma Analizi	190
Çizim 32. Rölöve; İkinci Kat Tavan Planı Bozulma Analizi.....	191
Çizim 33. Rölöve; 1-1 Kesiti Bozulma Analizi.....	192
Çizim 34. Rölöve; 2-2 Kesiti Bozulma Analizi.....	193

Çizim 35. Rölöve; 3-3 Kesiti Bozulma Analizi.....	194
Çizim 36. Rölöve; Güneydoğu Cephesi Bozulma Analizi.....	195
Çizim 37. Rölöve; Kuzeybatı Cephesi Bozulma Analizi.....	196
Çizim 38. Rölöve; Kapı Detayı.....	197
Çizim 39. Rölöve; Pencere Detayı.....	198
Çizim 40. Rölöve; Giyotin Pencere Detayı	199
Çizim 41. Rölöve; Giriş Kapısı Detayı	200
Çizim 42. Rölöve; Sistem Detayı	201
Çizim 43. Rölöve; Kurşunlu Sokak Silüeti	202
Çizim 44. Restitüsyon; Vaziyet Planı.....	203
Çizim 45. Restitüsyon; Zemin Kat Planı	204
Çizim 46. Restitüsyon; Fevkâni Kat Planı.....	205
Çizim 47. Restitüsyon; İkinci Kat Planı	206
Çizim 48. Restitüsyon; Çatı Planı	207
Çizim 49. Restitüsyon; Zemin Kat Tavan Planı	208
Çizim 50. Restitüsyon; Fevkâni Kat Tavan Planı.....	209
Çizim 51. Restitüsyon; İkinci Kat Tavan Planı	210
Çizim 52. Restitüsyon; 1-1 Kesiti.....	211
Çizim 53. Restitüsyon; 2-2 Kesiti.....	212
Çizim 54. Restitüsyon; 3-3 Kesiti.....	213
Çizim 55. Restitüsyon; Güneydoğu Cephesi	214
Çizim 56. Restitüsyon; Kuzeybatı Cephesi.....	215
Çizim 57. Restitüsyon; Sistem Detayı	216
Çizim 58. Restitüsyon; Kurşunlu Sokak Silüeti.....	217
Çizim 59. Restorasyon; Vaziyet Planı	218
Çizim 60. Restorasyon; Zemin Kat Planı.....	219
Çizim 61. Restorasyon; Fevkâni Kat Planı	220
Çizim 62. Restorasyon; İkinci Kat Planı.....	221
Çizim 63. Restorasyon; Çatı Planı.....	222
Çizim 64. Restorasyon; Zemin Kat Tavan Planı.....	223
Çizim 65. Restorasyon; Fevkâni Kat Tavan Planı	224
Çizim 66. Restorasyon; İkinci Kat Tavan Planı.....	225
Çizim 67. Restorasyon; 1-1 Kesiti	226
Çizim 68. Restorasyon; 2-2 Kesiti	227
Çizim 69. Restorasyon; 3-3 Kesiti	228
Çizim 70. Restorasyon; Güneydoğu Cephesi.....	229

Çizim 71. Restorasyon; Kuzeybatı Cephesi	230
Çizim 72. Restorasyon; Kapı Detayı	231
Çizim 73. Restorasyon; Pencere Detayı	232
Çizim 74. Restorasyon; Giyotin Pencere Detayı	233
Çizim 75. Restorasyon; Giriş Kapısı Detayı	234
Çizim 76. Restorasyon; Sistem Detayı	235
Çizim 77. Restorasyon; Zemin Kat Planı Müdahale Analizi	236
Çizim 78. Restorasyon; Fevkâni Kat Planı Müdahale Analizi.....	237
Çizim 79. Restorasyon; İkinci Kat Planı Müdahale Analizi	238
Çizim 80. Restorasyon; Çatı Planı Müdahale Analizi	239
Çizim 81. Restorasyon; Zemin Kat Tavan Planı Müdahale Analizi	240
Çizim 82. Restorasyon; Fevkâni Kat Tavan Planı Müdahale Analizi.....	241
Çizim 83. Restorasyon; İkinci Kat Tavan Planı Müdahale Analizi	242
Çizim 84. Restorasyon; 1-1 Kesiti Müdahale Analizi.....	243
Çizim 85. Restorasyon; 2-2 Kesiti Müdahale Analizi.....	244
Çizim 86. Restorasyon; 3-3 Kesiti Müdahale Analizi.....	245
Çizim 87. Restorasyon; Güneydoğu Cephesi Müdahale Analizi	246
Çizim 88. Restorasyon; Kuzeybatı Cephesi Müdahale Analizi.....	247

KÜTAHYA PAŞAMSULTAN MAHALLESİ KÜTAHYA KONAĞI RESTORASYON ÖNERİSİ

ÖZET

19.yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen inşası ile Kütahya Konağı, Kütahya İli, Paşamsultan Mahallesi'nde yer almaktadır. Çalışma kapsamında konağın rölövesinin çizilmesi, restitüsyon önerilerinin geliştirilmesi ve restorasyon projesinin hazırlanması amaçlanmaktadır.

Çalışmanın ana amacı Kütahya Konağı'nın belgelenerek restitüsyon ve restorasyon projesinin hazırlanması olmakla birlikte tarihi çekirdek içerisinde yer alan ve örnekleme olarak seçilen Kütahya Konağı ve yakın çevresinin mevcut durum analizlerini de kapsamaktadır.

Kütahya Konağı, Paşamsultan Mahallesi güneyinde, 144 ada, 6 parselde bulunmaktadır. Yapının kuzeybatı yönünde bitişik olarak konumlanan niteliksiz ek yapısı mevcuttur. Bitişik nizam olarak konumlandırılan konağın kuzeydoğu komşusu, 284 tescil numaralı İstanbullular Konağı'dır. Güneybatı komşusu ise üç katlı betonarme bir yapıdır. Yapının arka bahçesi ahşap hatıllı kârgir taş duvarlar ile çevrelenmiştir. Bahçeye yapının kuzeybatı cephesi üzerinden ulaşım sağlanmaktadır. Konak zemin kat, fevkâni kat ve ikinci kattan oluşan iç sofalı bir plana sahiptir. Ahşap karkas strüktürlü konağın duvarlarında dolgu malzemesi olarak kerpiç kullanılmıştır. Bitişik nizam olan kuzeydoğu ve güneybatı cephesi kalın kerpiç duvarlara sahiptir. Konağın döşemeleri ahşap, tavanı pasalı ahşap tavan, çatısı ise beşik çatıdır. Cepheleri sıvalı ve boyalı olan yapı, yalın bir ifadeye sahiptir. Yapıya Kurşunlu Sokak üzerinden giriş sağlanmaktadır. Ana giriş kapısı üzerinde bulunan tepe penceresi beşik kemerlidir. Yapının simetrik kurgusu olan bir çıkma düzeni mevcuttur. İkinci katta bulunan çıkma düzeninde, sofa cephesi daha geride kalarak, odaların bulunduğu cepheler çıkma yapmış durumdadır. Ahşap konsola oturan çıkmalarını destekleyen ahşap payandaları bulunmaktadır. Fevkâni kat ve ikinci kat cephe yüzeylerini birbirinden ayıran ahşap kat silmesi bulunmaktadır. Kütahya Konağı inşa edildiği düşünülen 19. yüzyıldan 1999 yılında gördüğü onarım ile restoran işlevine dönüştürülünceye kadar konut olarak kullanılmıştır. 1999 yılından günümüze dek ise restoran işlevini sürdürmüştür. Bu çalışmada Kütahya Konağı ve ek yapısı ayrıntılı çizim ve fotoğraflarla belgelenmiştir.

Yaklaşık yüz altmış yıldır ayakta olan Kütahya Konağı'nın çağdaşları incelendiğinde bu yapının strüktürel sağlamlık ve özgünlüğü koruması açısından günümüze ulaşan iyi bir örnek olduğu açıkça görülmektedir. Yapıdaki en büyük müdahale, kuzeybatı cephesinde yer alan niteliksiz ek yapıdır. Çalışma kapsamında hazırlanan restorasyon önerisinde yapının öncelikli olarak niteliksiz eklerden arındırılması ve yapıdaki mevcut hasarların giderilmesi amaçlanmış ve ardından plan özellikleri değiştirilmeden yeni bir işlev önerisi sunulmuştur.

Kütahya'nın tarihi karakteristik dokusunda Kale surlarını çevreleyen ve Ulu Camii yakın çevresini kapsayan tarihi çekirdek içerisinde önemli bir noktada konumlanmakta olan Kütahya Konağı'nın plan kurgusu ve tezyînî unsurları göz önüne alındığında korunması önem arz etmektedir. Yapının kültürel ve mimari değerleri ile yaşatılması ve tanıtımı kamusal farkındalık açısından önemlidir. Ertelenen her bakımın yapının hasarının büyümesine neden olabileceği unutulmamalıdır.

RESTORATION PROPOSAL OF KÜTAHYA MANSION in KÜTAHYA PAŞAMSULTAN DISTRICT

ABSTRACT

Kütahya Mansion, dated second half of 19th century, is located in Paşamsultan district, Kütahya. Within the scope of this study; preparation of the measured drawing of the mansion, developing restitution proposals and preparation of the restoration project were aimed.

The main aim of the study is to prepare restitution and restoration project by documenting Kütahya Mansion. It also includes the analysis of the current state of Kütahya Mansion, chosen as a sample and located in the historical region, and its neighborhood.

Kütahya Mansion is located in the south of Paşamsultan district, at 144. block, 16. plot. There is an unqualified annex adjoined to the northwest of the building. The northwest neighbor of the mansion is İstanbullular Mansion which was built as an attached order building, with registration number 284. On the southwest, there is a 3 storey reinforced concrete construction. Back garden of the building is surrounded by stone masonry with bonding timber. The entry of the garden is located at the northwest frontal of the building. Mansion has a ground floor, first floor (clerestory) and second floor. It has inner sofa plan type. On the walls of the mansion which has framed structure, adobe is used as filling. Attached ordered frontals of the northeast and southwest has adobe walls. The flooring of the mansion is timber floor, the ceiling is panel strip wooden ceiling and framing is gable roof. The building whose frontals are whitewashed and plastered has a plain configuration. The entry of the building is through the Kurşunlu district. abat-jour on the main entrance door is surbased arch. There is a symmetrical construct corbel. On the corbel in the second floor, while sofa corbal is standing back, room frontals are cantilever. There are timber buttresses supporting the corbels on timber corbel. There is a string course separating the frontal surfaces of the first (clerestory) and second floors. Kütahya Mansion was used as a dwelling from the second half of the 19th century until it was converted into a restaurant with the renovation in 1999. From 1999 to modern days, it has a restaurant function. In this study, Kütahya mansion and the annex was documented with detailed drawings and photographs.

When other mansions built in the same century are analyzed, it is obvious that Kütahya Mansion, standing approximately for a hundred and sixty years, is structurally and authentically a fair example. The biggest damage to the building is the unqualified annex on the northwest frontal. Within the scope of the study, firstly the purification of the mansion from the unqualified additions and the elimination of present damage without damaging the characteristics of it were aimed. Afterwards, without changing the plan setup, proposal of function was made.

Kütahya mansion is located in an important part of the historical region surrounding the castle walls of historical characteristics of Kütahya and Ulu Mosque environment. When its plan setup and decoration were taken into account, its protection becomes more important. Sustainment of the building with its culturel and architectural value is significant in terms of public awareness. Delay of the maintenance of the building will worsen the issue.

1. GİRİŞ

1.1 Çalışmanın Amacı

Anadolu'nun en eski yerleşimlerinden biri olan Kütahya, tarih içerisinde farklı kültürleri barındırmasından dolayı birçok döneme ait mimari esere ev sahipliği yapmaktadır. Kütahya'da Friglerden, Erken Hristiyanlık Dönemi'ne, Romalılardan, Bizanslılara, Selçuklulardan, Germiyanogullarına, Osmanlı İmparatorluğu'ndan, Erken Cumhuriyet Dönemi'ne değin çok sayıda kültüre ait kalıntı kültürel miras olarak günümüze ulaşmıştır. Örnekleme alanı olarak seçilen Kurşunlu Sokağı, Ulu Camii yakın çevresini kapsayan ve Kütahya'nın tarihi çekirdeği içinde yer alması, ticaret alanlarına yakınlığı ve bozulmaya yüz tutan geleneksel dokusu ile korunup yaşatılması gereken bir bölgedir.

Tezin konusu olan yapı, Kütahya geleneksel konut mimarisinin günümüze ulaşan ve özgün değerlerini korumakta olan Kütahya Konağı'dır. Yapının daha önce rölövesi hazırlanmamıştır ve bu çalışmada Kurşunlu Sokağı 144 ada 6 parseldeki bu konut yapısının detaylı rölövesinin hazırlanması, restitüsyon ve restorasyon önerilerinin geliştirilmesinin yanı sıra Kurşunlu Sokak için tespit ve analiz çalışmaları yapılarak hem 144 ada 6 parseldeki konutun hem de bu konutun bulunduğu sokağın özgün karakterinin belgelenmesi, korunması ve topluma yeniden kazandırılması amaçlanmaktadır.

1.2 Kapsam ve Yöntem

Bu tez, Kütahya Kurşunlu Sokak 144 ada 6 parselde bulunan konut yapısının plan krokisi ile birlikte hazırlanacak olan fotoğraf anahtarları ile belgelenmesinin ardından, mevcut durumunun analizi yapılarak, mimari ve sanat tarihi açısından öneminin irdelenmesi ve bu bağlamda detaylı rölövesinin hazırlanmasını, restitüsyon önerisinin geliştirilmesini ve verilecek yeni işleve göre restorasyon önerisinin çizilmesini kapsamaktadır.

Tez kapsamında konut yapısı beş ana başlıkta çalışılmıştır. İkinci bölümde Kütahya şehrinin coğrafi konumu ve tarihsel gelişimi ele alınarak Kütahya’da farklı dönemlere ait tarihi sit alanlarına ve Kütahya haritalarına yer verilmiştir. Üçüncü bölümde, Kurşunlu Sokak’ta bulunan konutun detaylı betimlemesi yapılmıştır. Yapının konumu, tarihsel gelişimi ve genel yerleşim düzeninden sonra kullanılan malzeme ve strüktürel özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Yapının rölövesi 1/50, 1/20, 1/5 ve 1/2 ölçekli çizimlerle hazırlanmıştır.

Dördüncü bölümde Anadolu konut mimarisi içinde Kütahya evlerinin mekânsal ve dokusal incelenmesi ele alınmıştır. Kütahya evlerinin genel özellikleri incelenmiş ve mahalle ölçeğinde yapılan analizlerin sonuçlarından bahsedilmiştir. Tüm bunların sonucunda yapıdan elde edilen veriler ve Kütahya evleriyle yapılan karşılaştırmalarla birlikte Kurşunlu Sokak 144 ada 6 parseldeki konutun restitüsyon önerisi hazırlanmıştır. Beşinci bölümde yapının restorasyon önerisine yer verilmiştir. Sonuç ve değerlendirmelerin yer aldığı altıncı bölümde ise yapı yakın çevresi ile birlikte değerlendirilmiş ve bölgenin eski önemini kazanması doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

2. KÜTAHYA

2.1 Kütahya Şehri Fiziki Özellikleri

Doğusunda Afyon ve Eskişehir, kuzeyinde Bilecik ve Bursa, batısında Balıkesir ve Manisa, güneyinde ise Uşak illeri ile çevirili olan Kütahya, Ege Bölgesinin iç batı anadolu bölümünde yer almaktadır (Şekil 2.1). 11875,00 km² yüzölçümüne sahip Kütahya'nın on iki ilçesi bulunmaktadır. Ortalama 1200 m rakıma sahip olan Kütahya fiziki, beşeri ve iktisadi konumu itibarı ile Ege, Marmara ve İç Anadolu bölgeleri arasında geçiş teşkil etmektedir (Dönmez, 1981).

Şekil 2. 1. Kütahya İli Haritası (Coğrafya Harita, 2019).

1764 rakıma sahip Yellice Dağı'nın kuzeydoğuya bakan eteklerinde doğu - batı yönünde uzanan eğimli bir alanda kurulmuştur. Kapan Deresi adı verilen akarsu kuzey- güney doğrultusunda kentin tarihi çekirdek yerleşimini ikiye ayırmaktadır (Şekil 2.1). Ovada Felend Çayı ile birleşen dere, Porsuk ve Sakarya Nehirlerine ulaşmaktadır. Kapan Deresi 1972 yılında kapatılarak caddeye dönüştürülmüştür (Özbudak, 2017, s.81).

Şekil 2. 2. Kapan Çayı kapatılmadan önce Dönenler Camii'ne bakış (URL 1, 1950).

Ege, Marmara ve İç Anadolu bölgelerine hâkim durumda olan iç batı Anadolu eşiği üzerinde yer alan ve bölgelerin arasında geçiş teşkil eden Kütahya bu üç bölgeden birine doğrudan bağlanamayacağı gibi, bunlardan müstakil olarak da düşünülemez (Dönmez, 1981, s.2). Kuzey kesimden rüzgarlara hâkim olan iklimi, Ege, Marmara ve İç Anadolu bölgeleri arasında bir geçiş tipine sahiptir. İklim bakımında her üç bölgenin de özelliklerini taşıyan şehir, sıcaklık bakımından daha çok İç Anadolu'ya benzemekle birlikte İç Anadolu bölgesinde hâkim durumda olan step ikliminin dışında kalmaktadır (Dönmez, 1981, s.4).

Kütahya ve çevresinin bitki örtüsünü, yarı nemli ormanlar sahası, kuru ormanlar sahası, Akdeniz maki elemanlarının sokulduğu kesimler ve toprak şartlarının oluşturduğu step sahası olarak gruplamak mümkündür (Dönmez, 1981).

2.2 Kütahya Şehri'nin Tarihi Süreç İçerisindeki Gelişimi

Eski kaynaklarda Kotiaieion (Cotyaeium) olarak isimlendirilen şehrin kuruluş tarihi tam olarak bilinmemektedir (Uzunçarşılı, 1932, s.1). Esop'un doğduğu kent olarak antik kaynaklarda gösterilen Kütahya'nın M.Ö. 6.yüzyılda mevcut olması gerektiği düşünülmektedir. Kütahya sırası ile Frigler, Persler (M.Ö. 546), Roma İmparatorluğu (M.Ö. 133), Bizans İmparatorluğu (M.S. 395), Anadolu Selçuklu Devleti (1080), Germiyanoğulları (1285) ve Osmanlı İmparatorluğu (1428) medeniyetlerine tanıklık etmiştir.

Strabon Kütahya'yı Frigya Epiktetos'un kentleri arasında saymaktadır (Strabon, XII 8-13, s. 81). Kütahya'da ilk siyasi hâkimiyeti Frigler kurmuştur. Friglerin hâkimiyeti M.Ö. 546 tarihinde Perslerin tüm Anadolu ile birlikte Kütahya'yı da almasına kadar devam etmiştir (Uzunçarşılı, 1932, s.7). M.Ö. IV. yüzyılda İskender'in eline geçen şehir onun ölümünden sonra Bitinya ve Bergama krallıklarının idaresi altına girmiştir (URL1).

Romalılar döneminde Hristiyanlığın en önemli merkezlerinden biri haline gelen Kütahya, piskoposluk merkezi olmuştur. Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılmasından sonra Bizans İmparatorluğu'na tabi olan kentin bu devirde ehemmiyeti artmıştır. Bizanslılar şehre hâkim sarp tepeye, Germiyanoğulları ve Osmanlılar döneminde yapılan Kütahya Kalesi'nin esasını teşkil eden, burçlar ile tahkim edilmiş iki kat sur içinde şato yaptırmışlardır (Uzunçarşılı, 1932, s.7).

Kütahya merkezinde, Bizans devri yerleşiminin sadece kale içinde kaldığını söylemek için elimizde veri olmamakla birlikte, Türk devri öncesinden mimari kalıntıya rastlanamamaktadır. Ch. Texier'in anlatımından başka bunu kanıtlayacak veri bulunmamaktadır (Altun, 1981, s.185). Mevcut durumda olan Kütahya Kalesi kalıntıları Bizanslılar tarafından yaptırılmış daha sonra Osmanlılar tarafından restore edilmiş kısımlardır.

2.2.1 Osmanlı öncesi Türk hâkimiyetinde Kütahya

1071 Malazgirt Savaşı'nın ardından tahtını geri almak için yaptığı mücadelelerde yenilen Bizans İmparatoru IV. Romanos Diogenes, Kütahya Kalesi'ne hapsedildi (URL1). Kütahya, 1078 yılında İznik merkezli Anadolu Selçuklu Devletini² kuran Kutalmışoğlu Süleyman Şah tarafından 1075-1078 yılları arasında alınmıştır. Süleyman Şah (h.d. 1075-1086) zamanında Kütahya Anadolu Selçuklu Devleti'nin batı ucunu teşkil etmektedir (Uzunçarşılı, 1932, s.9). I. Haçlı ordularının Anadolu'ya girmesinin ardından şehir Dorylaion (Eskişehir) Muharebesi'nde kaybedildi (URL2). II. Kılıç Arslan (h.d. 1155-1192) tarafından 1182 yılında fetihten bir asır sonra geri alındı. "II. Kılıç Arslan devleti, hükümdar oğullarının ortak malı sayan eski Türk feodal devlet töresine uyarak, ülkeyi on bir oğlu arasından paylaştırmış ve bu paylaşımında Uluborlu ve Kütahya yöreleri Gıyâseddin Keyhüsrev'in hissesine düşmüştür. Bu dönemde Kütahya devletin Bizans'a komşu olan uç bölgesi konumundadır" (Sevim ve Merçil, 1995, s.551-552). Şehir 1196 yılına kadar Anadolu Selçuklu Devleti'nin idaresinde kaldı, bu tarihten sonra ise Bizanslılar'ın tekrar eline geçmiş olsa da 631 hicri 1233 miladi yılında Sultan Alaadin Keykubat tarafından İznik İmparatorluğu'ndan alınarak Türkler'in hâkimiyetine kesin olarak girmiştir.³ Merkezdeki erken dönem yapılarının tam bu tarihten sonra inşa edildikleri görülmektedir.

13. yüzyılın başlarında Kütahya merkez olmak üzere Germiyanogulları hâkimiyeti başlamıştır ve erken dönem imar faaliyetleri bu döneme aittir (Yıldız, 1981, s.38). Germiyanogulları zamanında tarihinin en parlak dönemlerinden birini yaşamış olan Kütahya, iktisadi ve fikri bakımdan büyük gelişmelere sahne olmuştur. Beyliğin merkezi olması sebebi ile birçok mimari eser inşa edilmiş, şair, edip ve fikir adamları bu şehirde toplanarak eserler yazmışlardır (Tuğlacı, 1985). Dönemin imar faaliyetleri ile Türk-islam şehri haline gelen Kütahya'da, 1314 yılında Vacidiye Medresesi, 1330 yılında Kubbeli Camii, 1377'de Kal'a-i Bala Camii ve Kurşunlu Camii, 1381'de Balıklı Camii ve Analcı Mescidi, 1411 yılında ise Yakup Bey Medresesi yapılmıştır.

---

² "Anadolu Selçuk Devleti" ismi bazı kaynaklarda "Türkiye Selçuklu Devleti" olarak geçmektedir. Bkz. Sevim ve Merçil, 1995.

³ 1234 tarihli Yoncalı Hamam'ın kitâbesi Türk hâkimiyetinin başlangıcına işaret etmektedir (URL2).

İsmail Hakkı Uzunçarşılı *Kütahya* adlı eserinde Germiyan Beyliği dönemindeki Kütahya'dan şu şekilde bahsetmiştir;

Suphulasa ismindeki Arapça eser Germiyan diye bahsettiği Kütahya'yı orta derecede bir şehir olarak zikredip binaların taştan olduğunu ve etrafının sur ile muhat bulunup içinde mescit, çarşı, hamamlar bulunduğunu ve ortasında yüksek bir tepe üzerinde müstahkem kalesi ve haricinde akarsuları ve mütenevvi çiçekli bostanları ve mezru arazisi olduğunu yazar. (Uzunçarşılı, 1932, s.10)

1542 senesinde Kutbuddini Mekki, şehrin büyüklüğünden bahsederek, Germiyan Beyliği'ne ait üç camii ve yedi medrese ismi zikretmektedir (Uzunçarşılı, 1932, s.10). Kale, yedi medrese ve üç camiden söz eden Cihannüma da ise dönemin konutlarına dair "... evlerinin sütuhu (yüzey) topraktır." denmektedir (Uzunçarşılı, 1932, s.11).

Kalenin doğu eteklerinde ilk çekirdeğini oluşturan Türk devri iskanı, Kapan Deresi'nin ikiye böldüğü alanda Balıklı ve Paşamsultan Mahalleleri ile kuzeyinde bulunan Servi ve Pirlar Mahalleleri en eski kale dışı yerleşmelere işaret etmektedir. Kale içerisindeki Maruf Mahallesinin de zamanında önemli bir yerleşmeye sahip olduğu anlaşılmalı birlikte günümüzde kalan az sayıda yapı ile terk edilmiş durumdadır (Altun, 1981).

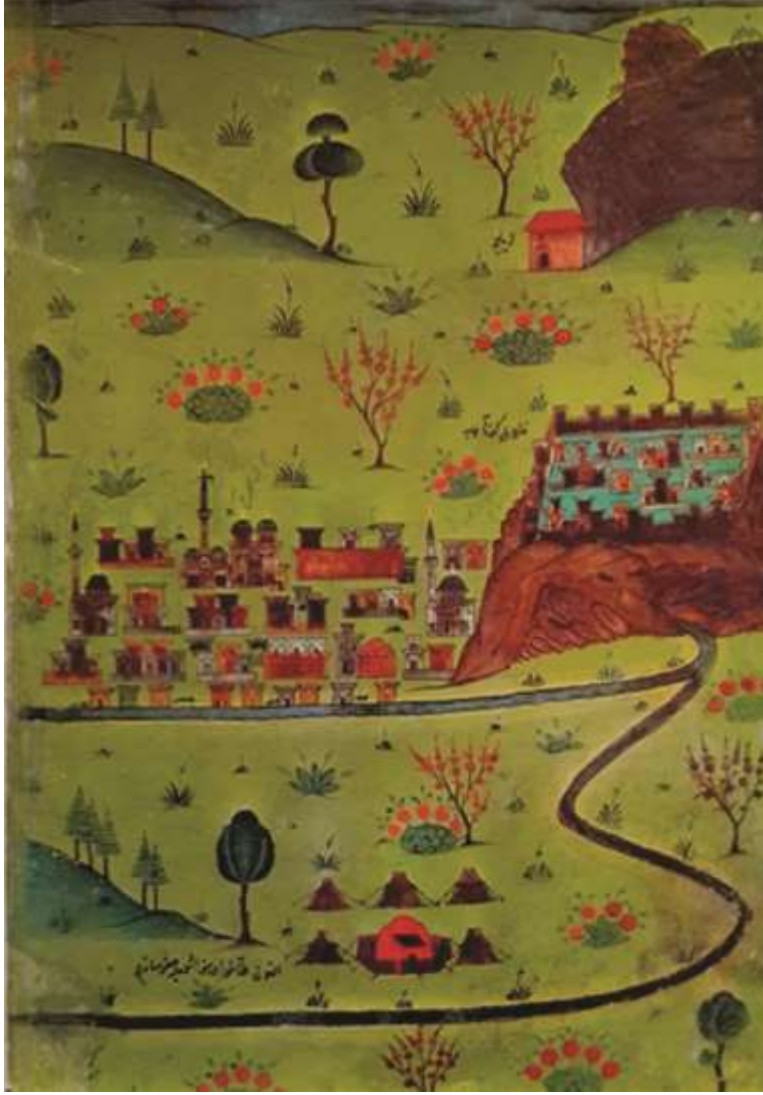
2.2.2 Osmanlı döneminde Kütahya

1381 yılında Germiyan Beyi Süleyman Şah, Karamanoğulları tehlikesi karşısında Osmanlılar ile iyi münasebet kurmak gayesi ile kızı Devlet Hatun'u Sultan I.Murad'ın oğlu Yıldırım Beyazid ile evlendirdi (Yıldız, 1981, s.41). Süleyman Şah'ın kızının düğünü dolayısıyla Kütahya, Simav, Eğrigöz ve Tavşanlı çeyiz olarak Osmanlılar'a verildi (URL2). Kütahya'nın Osmanlılar'a geçmesi ile vali olarak tayin edilen Yıldırım Beyazid Ulu Camii'nin yapımına başlatmış ve 1410 yılında tamamlanmıştır (Yıldız, 1981). 1429 yılında vefat eden Yakup Bey'in vasiyeti üzerine Kütahya kesin olarak Osmanlı topraklarına katılarak sancak merkezi yapılmıştır. 789'da (1387) babasının yerine geçen II. Yâkub Bey, Kosova savaşının ardından kız kardeşinin çeyizi olarak verilen Kütahya ve civarına hâkim olduysa da Yıldırım Bayezid 792'de (1390) Kütahya ve diğer bütün Germiyan topraklarını Osmanlı idaresi altına aldı (URL2).

Kütahya'ya dair en eski görsel veri Matrakçı Nasuh'a ait olan 1533-1536 yılları arasına tarihlenen minyatürdür (Şekil 2.3). Minyatürde Kale'nin eteğinde, yeşil doku içerisinde ve derenin kenarında sıralanan bir kent dokusu görülmektedir. Üstünde Ilıca,

ortasında Kütahya Kalesi, altında ise Altıntaş Ovası'na ait Çakırsaz mevki resmedilmiştir (Altun, 1981, s.463).

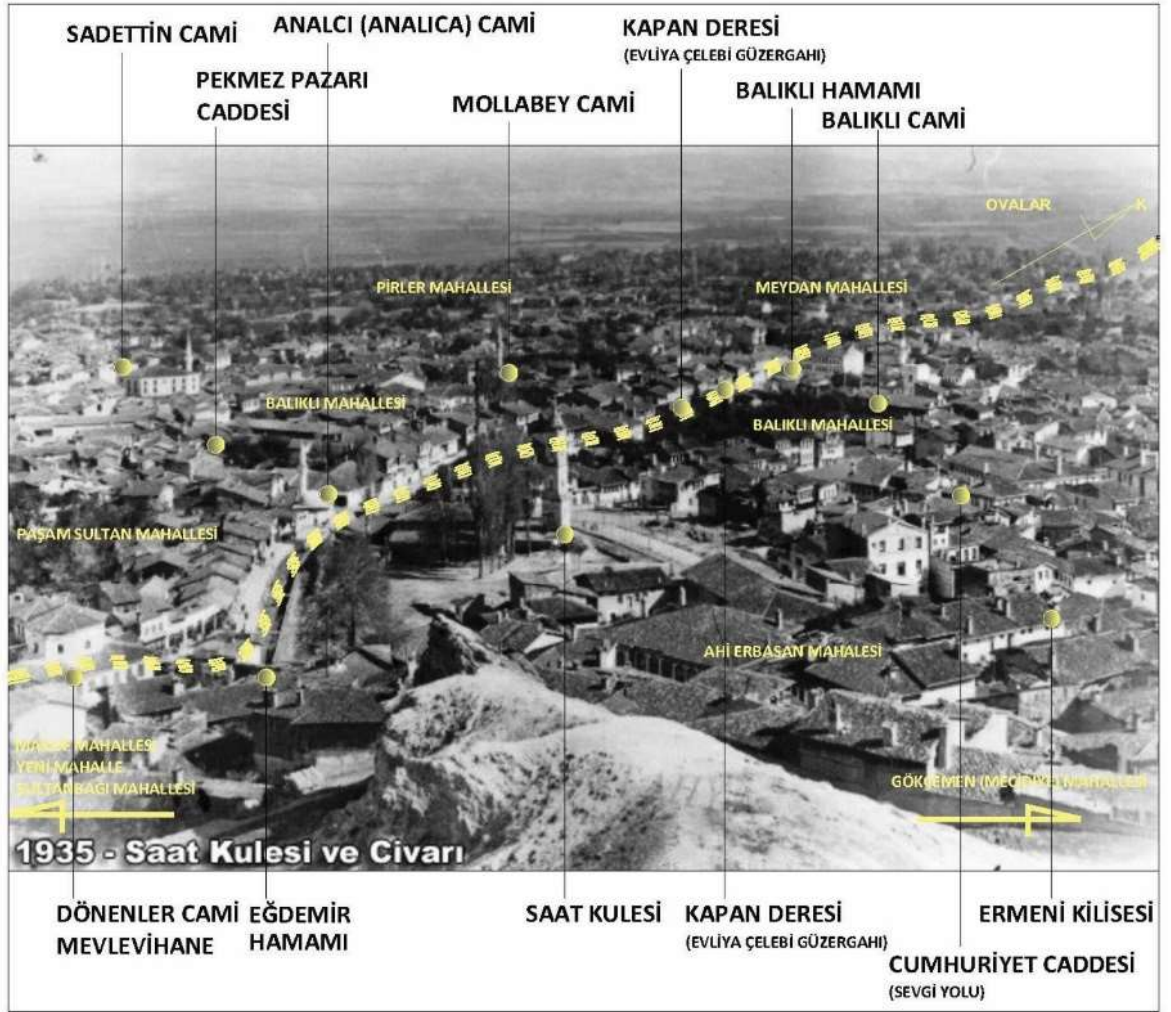
Kentin ilk yerleşim alanları olan Kale eteğinde bulunan, Ulu Camii ve çevresini kapsayan tarihi çekirdekte, minyatürde görülen derenin de şehri ikiye bölen Kapan Deresi olduğu düşünülmektedir.

Şekil 2. 3. Kale-i Kütahya, yaklaşık 1537, Beyazn-ı menâzil-i sefer-i Irakeyn, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, T.5964, y.15b (Bilgi, 2018, s.10).

Anadolu eyaletinin merkezi olduğu için önemli bir konumda olan Kütahya'da Kanuni şehzadelerinden 1558'e kadar sancak beyliği yapan Bayezid'in isyan sebebi ile şehri terk etmesinden sonra diğer şehzade II. Selim sancak beyi olmuştur. 1566 yılında Kanuni'nin vefat haberini burada alan II. Selim, buradan hareketle Belgrad'a gelerek tahta geçmiştir (Yıldız, 1981, s.45).

Evliya Çelebi, 17.yüzyılda çıkan Celali isyanlarında şehrin zarar gördüğünü ve isyan sonrasında harap durumda olduğunu belirtmiştir (Uzunçarşılı, 1932, s.10). 17. yüzyılda şehrin otuz dört mahalleden oluştuğunu söyleyen Evliya Çelebi, Sultanbağı Mahallesi'nden başlayarak kuzeye doğru, Kapan Deresi boyunca Dönenler Camii (Mevlevihâne), Balıklı Mahallesi, Meydan Mahallesi ve ovalara dört bin adımla ulaştığını belirtmiştir (Şekil 2.4 ve Şekil 2.5). Güzergâh üzerinde derenin iki etrafında sıralanmış cumbalı evlerin bulunduğunu, derenin de kollara ayrılarak evlerin bahçelerine su taşıdığını ifade etmiştir (aktaran Özbudak, 2017, s.80).

Şekil 2. 4. Evliya Çelebi'nin kuzey-güney doğrultuda izlediği güzergâh, 1935 (Özbudak, 2017, s.80).

Şekil 2. 5. Balıklı Mahallesi Kapan Deresine ait fotoğraf, solda Balıklı Tekkesi (URL3, 1955).

Kent merkezinde geleneksel ve modern ayrımlı ikili yapı ortaya çıkartılan geç Osmanlı döneminde, Ulu Camii ve çevresinde tanımlanan geleneksel çekirdeğin yanında Hükümet Konağı, Lise, Askeri Kışla gibi tanzimat yapıları eklenmiştir (Şekil 2.6).

19.yüzyılın ortalarında Avrupa ve milletlerarası siyasette adı geçen bir olaya tanıklık eden Kütahya’da, bugün Macar Evi (Kossuth Müzesi) olarak bilinen evde, 1848 ihtilali sonrasında başlayan Macar milli hareketi başarısız olunca, liderleri Osmanlı’ya iltica etmişler ve mülteci olarak 1851 yılına kadar bu evde ikâmet etmişlerdir. Kaldıkları sürede Macar Anayasası tasarısını hazırladıkları ev, bugün müze olarak kullanılmaktadır (URL4).

2.2.3 Cumhuriyet Dönemi ve sonrasında Kütahya

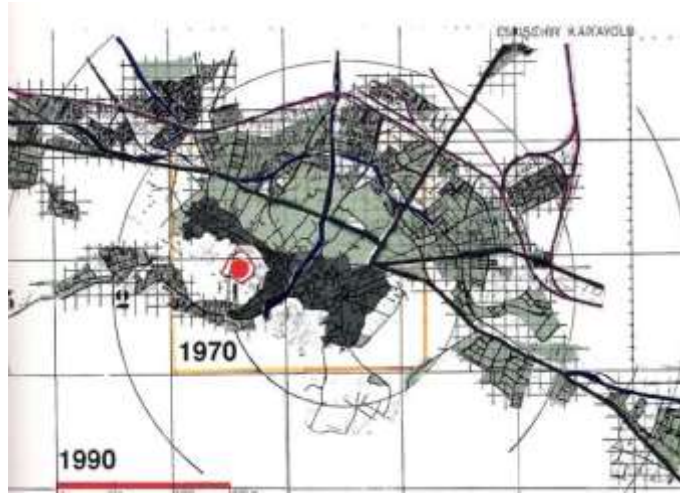
Tanzimat ile birlikte 1841 yılında kurulan Hüdavendigar eyaleti ile Kütahya, Kocaeli, Bolu, Eskişehir, Karesi, Karahisar-ı Sahip sancakları birleştirilerek Bursa merkez, Kütahya ise sancak merkezi olmak üzere bu eyalete bağlanmıştır (aktaran Özbudak, 2017, s.103). Sultan Abdülmecid döneminde yapımına başlanan Sultan Abdülaziz ve II.Abdülhamit döneminde yapımına devam edilen ve Almanlar tarafından 1896 yılında tamamlanan Eskişehir- Konya-Kütahya demiryolu hattı şehre ekonomik canlılık getirmiştir (Yıldız, 1981).

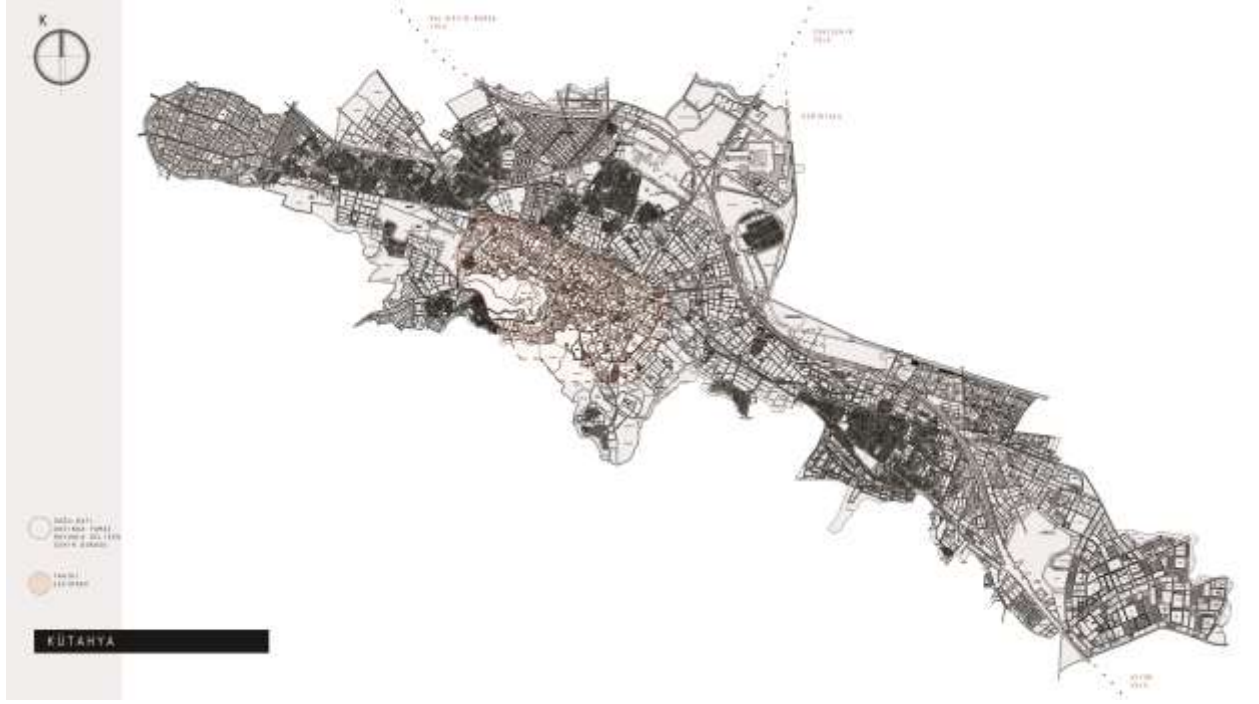
Şekil 2. 8. Kütahya eski ve yeni şehir dokusu (Aru, 1998).

Güneybatı yönünde kuvvetli topografik eşikler nedeniyle gelişmesi mümkün olmayan ve kuzey-doğu yönünde kuvvetli gelişme olanaklarına sahip olan şehirde, Ulu Camii ve çevresinin oluşturmuş olduğu tarihi çekirdek ışımsal bir sistem meydana getirmektedir (Aru, 1998) (Şekil 2.9).

Şekil 2. 9. 1970-1990 yılları arasında Kütahya'nın gelişimi (Aru, 1998).

Yellice Dağı eteklerinin paralelinde gelişmesine şehrin doğusunda yer alan Hava Tugayı neden olurken şehir merkezinde bulunan askeri alanların kamulaştırılıp konut alanlarına dönüştürülmesi sonucunda yapılaşma hızlı bir şekilde artmıştır (Şekil 2.10) (aktaran, Minez, 2006, s.25).

Şekil 2. 10. Kütahya güncel imar planı (Nisan, 2019).⁴

2.2.4 Tarihi sit alanındaki odak noktaları

Kütahya Koruma İmar Planı sınırları çerçevesi, kentin tarihi karakteristik dokusunun günümüze ulaşmış örneklerinin bulunduğu alanı oluşturmaktadır. Bu çerçevede yer alan altmış iki adet anıtsal yapı güncel imar planı üzerine işlenmiştir (Şekil 2.11). Aynı sınırlar içerisinde tez kapsamında incelenen Kütahya Konağı ve yakın çevresinin oluşturmuş olduğu Ulu Camii ve çevresini kapsayan doku, örnekleme alanı olarak belirlenmiştir (Şekil 2.12).

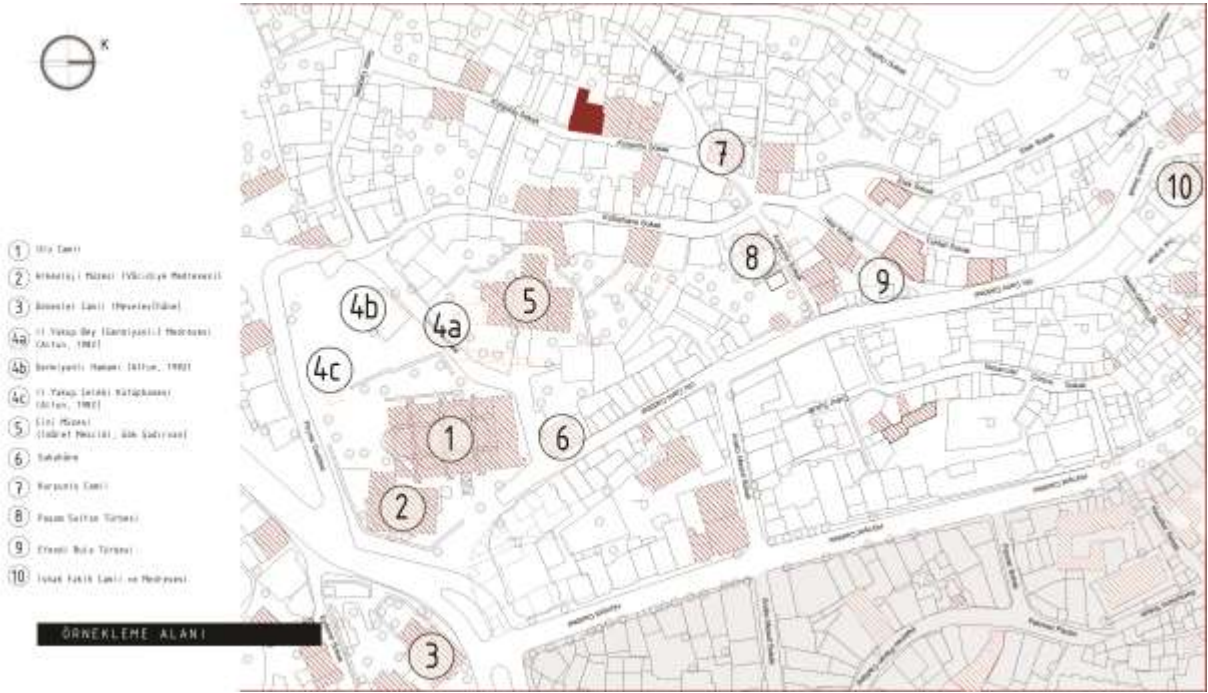
Örnekleme alanı sınırlarında yer alan doku üzerinde tez kapsamında yapılan analizler ile güncel durum incelemesi gerçekleştirilmiştir. Analizler; işlev analizi, kullanım durumu analizi, kat analizi, tescil durumu analizi, koruma durumu analizi, strüktür durumu analizi, taşıyıcı sistem ve malzeme analizi ve dolu-boş analizi şeklinde sıralanmaktadır (Şekil D.1, Şekil D.2, Şekil D.3, Şekil D.4, Şekil D.5, Şekil D.6, Şekil D.7 ve Şekil D.8).

---

⁴ Kütahya Belediye'sinden edinilen Autocad dosyası sadeleştirilerek oluşturulmuştur.

Şekil 2. 11. Tarihi sit alanında yer alan anıtsal yapılar (Nisan, 2019).⁵

Şekil 2. 12. Tarihi sit alanı içerisinde yer alan Kütahya Konağı ve çevresini kapsayan örnekleme alanı sınırları (Nisan, 2019).⁶

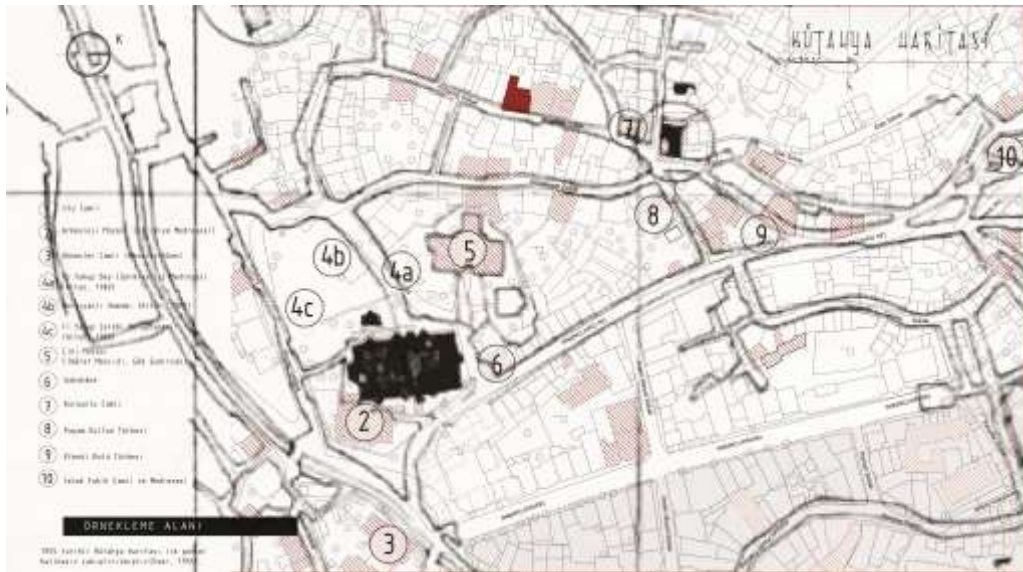
⁵ Kütahya Belediye'sinden edinilen Autocad dosyası üzerine işlenmiştir.

⁶ Kütahya Belediye'sinden edinilen Autocad dosyası sadeleştirilerek oluşturulmuştur.

Tez kapsamında incelenen örnekleme alan sınırlarının oluşturduğu çerçeve ilk olarak 1933 tarihli Alman Arkeoloji Enstitüsü'nde yer alan harita ile karşılaştırılmıştır (Şekil 2.13). Daha sonra aynı çerçeve 1955 tarihli Lami Eser'in *Kütahya Evleri* başlıklı tezinde yer alan harita ile karşılaştırılmıştır (Şekil 2.14). El çizimi olan her iki haritada da anıtsal yapılar işlenmiş, sivil mimarinin yer aldığı diğer kısımlarda ise ada sınırları belirtilmiştir. Güncel halihazır ile karşılaştırma yapılan örnekleme alanı çerçevesi incelendiğinde özgün dokunun yapı ada sınırı bazında korunmuş olduğunu söylemek mümkündür.

Şekil 2. 13. Güncel halihazır ile 1933 tarihli haritanın karşılaştırılması (Alman Arkeoloji Enstitüsü Arşivi).

Şekil 2. 14. Güncel halihazır ile 1955 tarihli haritanın karşılaştırılması (Eser, 1955).

2.2.4.1 Kütahya Kalesi

Antik devirden başlamak üzere yerleşmenin yer aldığı varsayılan tepe üzerinde bir iç kale, hisar ve Osmanlı devrinde aşağıdaki suyu da içerisine almak üzere eklenen üçüncü bir kısımdan oluşmaktadır (Şekil 2.15).

Şekil 2. 15. Kütahya Kalesi planı (Altun, 1981).

Ch. Texier'in yayınladığı lahit kitabe dışında Kale'de bugün hiçbir döneme ait kitabe bulunmamaktadır. Kütahya'dan geçen bütün gezginlerin özellikle burçlarının sıklığı ve sarp yamaçlar üzerinde kurulu olması ile dikkat çeken yeşil doku içerisinde şehre hâkim bu kale üzerinde durdukları görülmektedir (Şekil 2.16) (Altun, 1981).

Şekil 2. 16. Asie Mineure, Geographie Physique Comparee, Paris. 1866 Kütahya Kalesi ve çevresi kent gravürü. (Sadberk Hanım Müzesi Kütüphanesi) (Bilgi, 2018, s.17).

Evliya Çelebi *Seyahatname* 'sinde, 70 burca sahip olarak belirtilen Kütahya Kalesi, yüksek bir kaya üzerine kurulmuş, eski ve yeni olmak üzere iki parçadan oluşmaktadır (Şekil 2.17 ve Şekil 2.18). Tepe noktasında bulunanın eski kale, daha alt kotta su kaynağının (Ulupınar Mescidi) olası bir kuşatma ihtimaline karşı Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırıldığı belirtilen ise yeni kale olarak nitelendirilmektedir (Altun, 1981, s.191).

Şekil 2. 17. Kütahya Kalesi planı (Clive, 1985).

Şekil 2. 18. Kütahya Kalesi, Yukarı Kale planı (Clive, 1985).

Yukarı ve İç kalede yuvarlak burçlar arasında ek olarak sadece bir burç kare planlıyken, Osmanlı dönemi eki olan Aşağı Kale (Kale-i Sagir) burçlarının tamamı kare planlıdır. Yukarı Kalede bulunan Kale-i Bâlâ (Hisar) Camii, Aşağı Kale’de bulunan Ulupınar Mescidi dışında iki çeşme kalıntısı bulunmaktadır.

Germiyanoğlu Süleyman Şah tarafından 1377-78 yıllarında yaptırıldığını kitabesinden anladığımız Kale-i Bâlâ Camisi, kuzeydoğu köşesinde bulunan bir duvar parçası ile minaresinin kaide ve şerefe kısmı haricinde özgün durumunu yitirmiştir (Altun, 1981). Farklı bir kaynaktan Süleyman Şah tarafından onarımı yaptırıldığı kitabesine dayandırılan caminin aslen kimin tarafından ve hangi tarihte yaptırıldığı bilinmediği yazılmıştır (Güner, 1964). Yapı kare planlı (12 m x12 m), moloz taş üzerine tuğla kaplamalı, köşelerinde kesme taş kullanılan ve kırma çatılıdır.

Aşağı Kale’de bulunan Ulupınar Mescidi, Osmanlı devri surunun kuzeyindeki son noktada yer almaktadır. Altında bulunan su tesisinin üzerine inşa edilen altıgen planlı küçük bir mescittir. Kârgir olarak tuğladan inşa edilen yapı, kerpiç sıvalıdır (Altun, 1981). Taştan yapılan su tesisi ise mescit tabanından -3.30 m kotunda bulunmaktadır. Ara Altun, 1980 yılında su tesisinin çamaşırılık olarak kullanıldığını dile getirmiştir (Altun, 1981, s.195).

2.2.4.2 Ulu Camii

Kütahya’da bulunan tek padişah camisi olan Ulu Cami, vakıfta “Sultan Beyazıd Yıldırım Han Camii Şerifi” olarak kayıtlıdır (Şekil 2.17).

Şekil 2. 19. Ulu Camii ana (kuzey) giriş kapısı (Mart, 2019).

Cami'nin vakfıyesi Fatih Sultan Mehmet Han zamanında tertip olunmuştur (Güner, 1964). Kuzeyinden geçen Ulu Cami Caddesi batısında Gediz Caddesi olarak devam etmektedir (Şekil 2.20, Şekil 2.21 ve Şekil 2.22).

Şekil 2. 20. 1937 yılı Ulu Camii ve çevresi (URL7).

Şekil 2. 21. Ulu Camii ve çevresi yaklaşık 1950 (URL8).

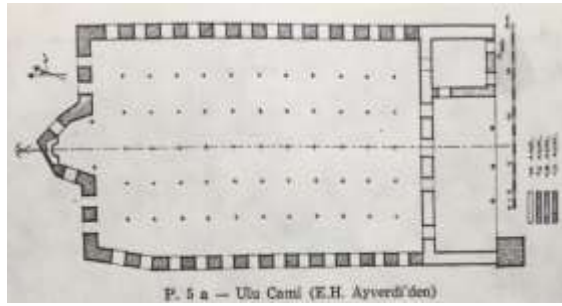
Şekil 2. 22. Ulu Camii ve çevresi (Furkan Al fotoğraf arşivi, 2018).

Ortalama 45 m x 25 m boyutlarında olan iç hacmi ile Kütahya'nın en büyük camisidir. Avlusu bulunmayan caminin kuzeydoğu köşesinde bir adet minaresi bulunmaktadır. Minarenin kaidesi kesme taş, gövdesi ise tuğladır. Dikdörtgen mekânın üst örtüsü bugünkü hali ile iki kubbe, altı yarım kubbe ile desteklenmektedir. Tamamen kesme taş olan yapının kubbe saçak altlarında tuğlalar seçilebilmektedir. Kuzeyinde beş bölümlü son cemaat yeri bulunmaktadır. Caminin kuzeyinde sakahanâne yer almaktadır, güney ve batısını kaplayan hazire ise kaldırılmış, çevre duvarı içerisine alınmış boş bir alan olarak bırakılmıştır (Şekil 2.23) (Altun, 1981).

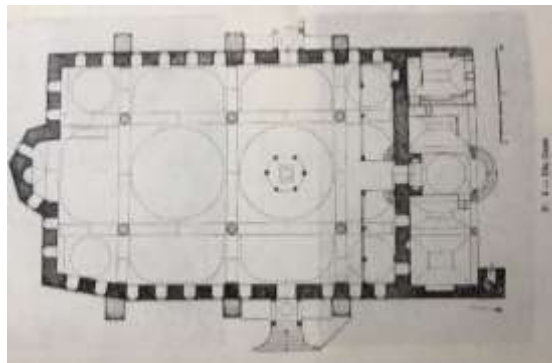
Şekil 2. 23. Caminin kuzeyinde yer alan şadırvan olarak görevini sürdürmekte olan sakahanâne (Mart, 2019).

Yapımı Yıldırım Bayezid tarafından, saltanatı döneminde başlatılan ve onun vefatı ile Musa Çelebi tarafından tamamlandığı rivayet olunan caminin bugünkü Ulu Cami ile ilgisi tartışmalı bir konudur. Ara Altun, Yıldırım dönemine kadar (1398-1402) bir Ulu Cami'nin mutlaka varlığından söz etmektedir (Altun, 1981, s. 407). Günümüzde tespit edilemeyen yapının mevcut yerinde veya Yıldırım döneminde yapılan caminin yerinde olduğu varsayımları mevcuttur. Anadolu Seçüklüleri'nin ulu cami tipolojisi olarak yerleşmiş, çok direkli, ahşap çatılı ve toprak damlı bir yapı olabileceği muhtemeldir. İkinci dönem (Yıldırım Bayezid) yapısı olan camiye dair ise günümüze ulaşan, kendisinin de Kütahyalı olduğunu söyleyen Evliya Çelebi betimlemesi ile son cemaat yeri, kurşun kaplamaları, bir kubbesi ve bir minaresi olan yapının Ekrem Hakkı Ayverdi tarafından restitüsyon çizimi bulunmaktadır (Şekil 2.24).

Şekil 2. 24. Ekrem Hakkı Ayverdi'nin Ulu Camii restitüsyon çizimi (Altun, 1981, s. 481).

Rodos seferi (1520-1566) sırasında Kütahya'da konakladığı bilinen Kanuni Sultan Süleyman'ın talimatıyla Mimar Sinan tarafından onarımı gerçekleştirilmiştir (Evliya Çelebi, C.9,s. 20). Mimar Sinan'ın 16.yüzyılda geliştirdiği dört yarım kubbeli uygulamanın, iki orta kubbe ile ele alınan tek örnek olması ve ferah iç mekan algısı ile başarılı bir örnektir (Altun, 1981, s. 409) (Şekil 2.25).

Şekil 2. 25. Ulu Camii planı (Altun, 1981, s. 479).

Kuzey giriş kapısında bulunan kitabe ile 19.yüzyılın sonunda Abdülhamid Han döneminde yapının yeniden ele alınarak örtünün kubbeli hale getirildiği belgelenmektedir (Altun, 1981, s. 211). 1893'te bittiği nakledilen onarım sırasında duvarların temellere kadar indirildiği Aizanoi'dan (Çavdarhisar) getirilen sütun ve mermer plakaların onarımda kullanıldığı nakledilmektedir (Ayverdi, 1966, C.1, s.511).

Şekil 2. 26. 1950 dönemi Ulu Camii (URL9).

Şekil 2. 27. Ulu Camii doğu kapısı ve Arkeoloji Müzesi (solda) (Eylül, 2018).

2.2.4.3 Kurşunlu Camii

Uzunçarşılı tarafından Kasım Paşa Camii ismi ile zikredilen yapı, Paşamsultan Mahallesi'nde yer almaktadır (Uzunçarşılı, 1932, s.77). Örnekleme olarak seçilen Kütahya Konağı'nın bulunduğu Kurşunlu Sokak aksı üzerindedir (Şekil 2.28). Kuzey, güney ve doğu cephesi sokak ile çevrili olan yapının, batı cephesi komşu parselinde ise konut yer almaktadır.

Şekil 2. 28. Kurşunlu Sokak üzerinde yer alan Kütahya Konağı ve Kurşunlu Camii (Eylül, 2018).

Kitabesinden edinilen bilgiye göre yapının hicri 779 (1377/78) yılında Germiyanoğlu Süleyman Şah zamanında Ahilerden Şeyh Mahmed bin Şeyh Alaaddin tarafından yaptırılmış olduğu anlaşılmaktadır (Altın, 1981, s. 228). Kitabede yer alan amere kelimesini imar, tamir olarak kabul eden H.Güner tarafından 779 yılı onarım tarihi olarak zikredilmektedir (Güner, 1964, s.12). Onarımı gerçekleştiren Şeyh Mehmed'in ise Paşamsultan Türbesi'nde medfun bulunan Şeyh Nurettin'in torunu olduğu ayrıca zikredilmektedir. Bu bilgiye dayanarak yapı ahilerin bir fütüvvet yapısı olarak karşımıza çıkmaktadır (Altın, 1981, s. 228).

1520 yılında Anadolu Beylerbeyi Kasım Paşa tarafından onarımı gerçekleştirilen yapının halk arasında Kasım Paşa Camii olarak zikredilmesine gerekçe gösteren Uzunçarşılı'ya karşın (Uzunçarşılı, 1932, s. 77); H.Güner ise Kütahya Müzesi'nde yer alan şeri mahkeme sicillerinde yer alan kayda dayanarak onarımın 1697/98 yılında dönemin Kütahya Müftüsü olması muhtemel Hoca Kasım tarafından yaptırıldığını düşünmektedir (Güner, 1964, s. 13). 2017 yılında son onarımını geçiren yapı strüktürel açıdan güçlendirilmiştir (Şekil 2.29).

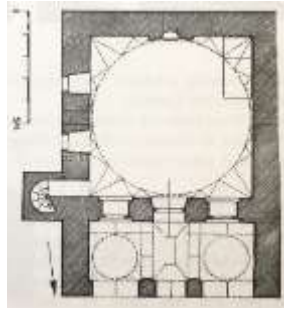
Şekil 2. 29. 2017 yılı onarımında eklenen güçlendirme (Şubat, 2019).

Kare planlı, üç bölümlü son cemaat yeri bulunan yapının doğuda yer alan minaresi ana mekân ve son cemaat bölümünün bitiştigi yerde konumlanmaktadır (Şekil 2.30). Beylik dönemi yapısı olan caminin adını sonradan kurşun kaplanan kubbesi ile aldığı rivayet edilmektedir (Altun, 1981, s.229). Yapıda yer alan çift kademeli kiremit örtülü kasnak ve kubbe sistemi Kütahya'nın Osmanlı dönemi yapılarında kullanımı görülmekle birlikte bu yapıda Osmanlı etkisi olarak kullanılmamıştır.

Şekil 2. 30. Kurşunlu Camii güney görünüşü (Şubat, 2019).

Kârgir olarak kesme taş ve tuğla örgüsüne sahip almaşık duvarlar ile inşa edilen yapı 7.75 m x 4 m ölçülerine sahiptir (Şekil 2.31). Kubbesi sekizgen kasnak üzerine oturtulmuştur. H.Güner kubbe kasnağının beşgen olduğunu zikretmektedir (Güner, 1964, s.12). Kare mekân ve kasnağın üst sıralarında ikişer sıra tuğla, kirpi saçak yer almaktadır (Şekil 2.33). 1950 sonlarında geçirdiği onarımda kasnak duvarı yükseltilmiş olan yapının kurşun kaplı kubbesi basık bir görünüm almıştır (Altun, 1981, s. 227). Doğu yönünde sokağa taşkın bir kaide ile başlayan minaresi kaidede bir sıra kesme taş arasında tuğla hatıl kullanılarak başlamaktadır. Taş geçiş bölümü ve yuvarlak silmeli bilezikten sonrası ise tuğla gövdelidir. İkinci bir taş bilezikten sonra firuze, yeşil, lacivert ve mor renkli sırlı tuğlaların yer aldığı iri tuğla mukarnaslı şerefe altına geçilmektedir (Şekil 2.34). Ressam Ahmet Yakupoğlu tarafından yapılan tabloda minarenin petek ve külah arasında yer alan bölümünde mavi kare çiniler gözlemlenmektedir (Şekil 2.32).

Şekil 2. 31. Kurşunlu Camii planı (Altun, 1981).

Şekil 2. 32. Ressam Ahmet Yakupoğlu'na ait 1949 yılında resmedilen tabloda Kurşunlu Camii minaresi (Rengarenk Kütahya, 2012).

Şekil 2. 33. Kurşunlu Camii kare mekan ve kasnak üzerinde yer alan kirpi saçak (Şubat, 2019).

Şekil 2. 34. Kurşunlu Camii minaresinde yer alan sırlı tuğlalar (Şubat, 2019).

1949 yılına ait Ahmet Yakupoğlu tarafından resmedilen tabloda yer alan petek üzerindeki mavi çinilerden ulaşılabilen en eski kaynak olan 1964 yılında kaleme alınan Kütahya Camileri kitabında söz edilmemektedir. Dolayısıyla klasik Osmanlı üslubuna işaret eden çiniler ile ilgili başka bir veri bulunmamaktadır.

3. KÜTAHYA KONAĞI

3.1 Yapının Konumu

Kütahya Konağı, Kütahya Kalesi'nin doğusunda, Ulu Camii'nin kuzeybatısında bulunan Paşamsultan Mahallesi, Kurşunlu Sokak'ta 144 ada 6 parselde yer almaktadır (Şekil 3.1). Yapı, 285 tescil numarasına sahiptir. Kuzeyinde Dükkancık Sokak ve Kurşunlu Camii, doğusunda Kütüphane Sokak ve Çini Müzesi, güneyinde Gediz Caddesi ve Şengül Hamamı, batısında ise Hoşafçı Sokak ve Kütahya Kalesi bulunmaktadır (Şekil 3.2). Bitişik nizamda olan Kütahya Konağı'nın girişi Kurşunlu Sokak üzerindedir.

Şekil 3. 1. Kütahya Konağı'nın konumu (Google Earth, 2019).

Şekil 3. 2. Kütahya Konağı'nın konumu (Google Earth, 2019).

3.2 Yapının Tarihçesi

Paşamsultan Mahallesi, 1964 yılında basılan *Kütahya Camileri* kitabında Hamza Güner tarafından Kurşunlu Mahallesi ismi ile zikredilmektedir (Güner, 1964, s.12). 1981 yılında ise Ara Altun tarafından mevcut ismi ile anılmaktadır (Altun, 1981, s.226). Ancak İsmail Hakkı Uzunçarşılı'nın 1932 yılında basılan tarihli *Kütahya* kitabında listelediği otuz dört adet mahalle sıralamasında Paşamsultan Mahallesi'nin ismi yer almamaktadır (Uzunçarşılı, 1932, s.13). Ulu Camii ve çevresinin Börekçiler Mahallesi sınırlarında olması ve ilerleyen zamanlarda Börekçiler Mahallesi'nin ayrılarak Paşamsultan Mahallesi'ni oluşturduğu düşünülmektedir.

Sözlü tanıklar⁷ Kütahya Konağı'nın 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği söylese de yapının inşa tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Yapının Şerife Nene tarafından Apostol adındaki bir Rum ustaya yaptırıldığı söylenmektedir. Ayrıca yapının inşa edildiği dönemde Kütahya'da kıtlık vukû bulunduğu da dile getirilmektedir. Bu doğrultuda tarihi kaynaklara göre Kütahya'da 1886 yılında meydana gelen kıtlık, yapının inşasının bu tarihe yakın olabileceğini düşündürmektedir.

Şerife Nene'den torunu Mehmet Özbilen'e yâdigar kalan konak, 1954 yılında dönemin cumhurbaşkanı Celal Bayar ve başbakanı Adnan Menderes'i ağırlamıştır (Şekil 3.3). Kütahya Şeker Fabrikası'nın açılışı için şehre gelen Adnan Menderes, dönemin Kütahya belediye başkanı olarak görev yapan Hacı Mehmet Özbilen'e misafir olarak gelip üç gün konakta ikâmet etmiştir (Şekil 3.4).

Şekil 3. 3. 1954 yılı, Celal Bayar ve Adnan Menderes'in ziyareti.

---

⁷ Hatice Özbilen ve Şerife Özbilen Onarlı

Şekil 3. 4. 1954 yılı, Celal Bayar ve Adnan Menderes'in ziyareti.

Ülkemizin sanatkârlarından Ressam Ahmet Yakupoğlu fırçasından 1949 yılında Kütahya Konağı resmedilmiştir. Kaynaklarda yapının 1999 yılında Kütahya Ticaret Odası tarafından satın alındığı ve onarım gördüğü belirtilmektedir. Yapının konut işlevi değiştirilerek restorana dönüştürülmüştür. Son mâliki Mehmet Uğur Atakan'dır.

3.3 Yapının Genel Tanımı

Yapı bitişik nizamlıdır ve bir ana bir de ek yapıdan oluşur. Ana yapı yamuk plana sahiptir. Boyutları 12.8 m x 9.8 m x 9.13 m x 11.02 m'dir. Kuzeybatısındaki ek yapı dikdörtgen planlıdır ve boyutları 11.02 m x 4.32 m'dir. Yapının toplam oturma alanı ise 156.24 m²'dir (Şekil 3.5). Yapının girişi güneydoğu cephesinden Kurşunlu Sokak üzerinden sağlanır. Burada yapının ana girişi ve tâli girişi olmak üzere iki girişi bulunmaktadır.

Şekil 3. 5. Kütahya Konağı imar durum belgesi (URL5, 2019).

Özgün yapının plan şeması türk evi plan tipolojisine göre *iç sofalı*⁸ evler sınıflandırmasında yer almaktadır. Sokakla ilişki kuran yapıda üst kat çıkımlar ile zenginleştirilmiş, farklı yönlere açılan pencereleri ile değişik görüş açıları ve aydınlık mekânlar elde edilmiştir. Cephede yalın bir ifadeye sahip olan yapı, ahşap kat silmesi, cumba eliböğründeleri, pencerelerde bir taraftan sokakla ilişki kuran bir taraftan da mahremiyeti gözetken kafesleri ve gösterişli giriş kapısına sahiptir.

3.4 Vaziyet planı

Yapının girişi Kurşunlu Sokak üzerinden sağlanmaktadır (Çizim 1). Yapı ahşap hatıllı kârgir taş bahçe duvarlarıyla çevrelenmiştir. Kuzeybatı duvarının toplam uzunluğu 5.00 m'dir. Güneybatı duvarı 2.80 m ve 3.83 m'den ibaret iki parçadan oluşmaktadır. Kuzey duvarı ise 6.80 m uzunluğundadır. Bahçe duvarlarının yüksekliği bahçe kotundan 4.50 m yukarıdadır. Giriş kapısının batısında devam eden bahçe duvarı ise 3.80 m yüksekliğindedir.

Yapı bitişik nizamlı olarak konumlandırılmıştır. Yapının kuzeydoğu komşusu "İstanbulular Konağı" olarak bilinen 284 tescil numaralı ahşap yapıdır. İstanbulular Konağı'nın kuzeybatı bitişğinde bulunan yapı ise 283 tescil numaralı cihannüması bulunan "Çarıkçı Hacı Abdullah Evi" olarak bilinen ahşap yapıdır. Kütahya Konağı'nın güneybatı komşusu ise üç katlı betonarme bir yapıdır (Çizim 43). Güneydoğu yönünde Kütahya Kalesi görülebilmektedir.

Kurşunlu Sokak üzerinde yer alan giriş kapısına bir adet dökme mozaik set ile ulaşılmaktadır (Çizim 2, Şekil B.1). Setin rıhtı 10 cm'dir. Dökme mozaik setin röper kotu 97.75 olan -0.05 sokak kotundan +0.05 yapı giriş kotuna çıkışı sağlar.

Yapı bahçenin güneydoğu köşesinde konumlandırılmıştır (Çizim 1 ve Şekil B.2). Bahçe içerisinde, kuzeybatı bahçe duvarına bitişik muhdes bir yapı bulunmaktadır ve ölçüleri 4.00 m x 1.45 m'dir (Çizim 5 ve Şekil B.3). Bu muhdes yapı muhtemelen olumsuz görüntüyü engellemek amacı ile cephe görünümü verilmiştir. Bu ek dört adet pencere ve bir adet kapı görüntüsü bulunan platform şeklindedir (Şekil B.4). Sadece görsel işlevi olan bu platformda bulunan kapıya beş adet taş basamak ile ulaşılmaktadır

---

⁸ Karnıyarık olarak da adlandırılan plan tipinde, sofanın iki yanı oda sıraları ile çevrilmiştir (Eldem, 1986, s. 56).

(Şekil B.5). Zemini taş ile kaplı olan platform, bahçe kotundan 60 cm yükseltilmiştir ve buraya 3 adet basamakla çıkılmaktadır. Platformun ahşap bir korkuluğu ve ahşap konstrüksiyona sahip bir saçağı bulunmaktadır. Saçağın üstü marsilya kiremit ile kaplanmıştır. Bahçe ağaçların oturduğu zemin hariç taş ile kaplıdır ve iki farklı kota oturmaktadır. Yapının kuzeybatı cephesinden 2.50 m sonra setleme bulunmaktadır (Çizim 5). Bahçe kotu bu setlemeden sonra +1.60 m'den +1.80 m'ye çıkmaktadır. Bahçenin kuzeydoğu ve güneybatı duvarlarına bitişik taş çiçeklikler 50 cm yüksekliğindedir.

Vaziyet planında yapı güneydoğu yönünde iki adet çıkmaya sahiptir. Yapının çatısı kuzeybatı ve güneydoğu yönünde uzanan beşik çatıdır ve alaturka kiremit ile kaplanmıştır (Çizim 5, Çizim 9, Çizim 11). Yapının kuzeybatı yönünde iki ve güneybatı yönünde iki adet olmak üzere toplam dört adet bacası mevcuttur (Şekil B.6). Dron kullanılarak yapılan çekimlerde yapının orta aksında mahya kiremidi seviyesinde 40 cm x 65 cm ölçülerinde, 25 cm yüksekliğinde bir yükselti bulunduğu tespit edilmiştir (Şekil B.7).

3.4.1 Plan ve iç mekân özellikleri

Yapı zemin kat, fevkâni kat ve ikinci kattan oluşmaktadır. Zemin kat 100 m², birinci kat 156 m² ve ikinci kat ise 164 m²'dir. Yapı kuzeydoğuda bitişik nizamlı yapıya göre aksını almıştır. Güneybatı yönünde ise batıdan güneydoğu yönüne doğru açılmakta olan yamuk bir aksı vardır.

Yapının plan özellikleri zemin kat, birinci kat ve ikinci kat başlıkları altında incelenmiştir. Her başlığın altında o katta bulunan mekânları anlatan alt başlıklar yer almaktadır.

3.4.1.1 Zemin kat planı

Ana yapının zemin katta oturum alanı 100 m²'dir. Zemin kata, sokak kotundan 20 cm yüksekte olan ahşap eşikten girilmektedir (Çizim 2, Çizim 9 ve Şekil B.8). Girişte mekânlara ana dağılma hacmi olan +0.10 m kotundaki giriş holü bulunmaktadır (Çizim 2 ve Çizim 9). Bu holde aşağıya inen ve yukarıya çıkan iki adet merdiven yer alır (Çizim 2). Giriş kapısının aksında giriş holünü bodrum kata bağlayan merdiven yer almaktadır. Bu merdivenin güneyinde yer alan ikinci merdiven ise zemin katı fevkâni kata bağlamaktadır (Çizim 2, Çizim 9 ve Şekil B.9). Holün güneyinde bulunan

kapı tuvalete açılmaktadır (Çizim 2 ve Çizim 9 ve Şekil B.10). Tuvalet ve tuvalet holünün plan şemasına uymaması nedeniyle buranın sonradan eklendiği düşünülmektedir

Zemin kata yapının güneydoğu cephesi üzerinden iki farklı giriş bulunmaktadır. Ana giriş kapısının güneybatısında bulunan ikinci kapı uzun bir hole açılmaktadır (Çizim 2, Şekil B.11 ve Şekil B.12). İki yanı sağır duvar ile çevrili bu holde kuzeybatı yönüne 4 m ilerledikten sonra kuzey aksında zemin katı birinci kata bağlayan bir merdiven bulunmaktadır (Çizim 2). Zemin kat; Z-01 numaralı giriş holü ile birlikte; zemin katın kuzeydoğusunda Z-03 numaralı kazan dairesi, güneybatısında Z-04 numaralı tuvalet holü, kuzeybatısında ise Z-02 numaralı depodan oluşmaktadır. Ayrıca tâli girişten ulaşılan Z-05 numaralı hol ile birlikte Z-05'in kuzeydoğusunda yer alan Z-06 numaralı merdiven holü mevcuttur (Çizim 2).

Giriş Holü (Z-01)

Z-01 numaralı hol 4.73 m x 3.73 m ölçülerindedir ve dikdörtgen planlıdır. 15.20 m² kullanım alanına sahiptir. Tavan yüksekliği 4.41 m'dir. Holün kuzeydoğu ve kuzeybatı duvarları 20 cm, güneybatı duvarı 26 cm ve güneydoğu duvarı ise 23 cm kalınlığındadır. Tüm duvarlar yerden tavana kadar sıvalı ve boyalıdır. Zemin taş kaplamadır. Holün tavanı pasalı ahşap tavadır ve pervazla çevrelenmiştir (Çizim 7 ve Çizim 8). Tavan çıtalarla güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda her biri 25 cm olan 16 eşit parçaya bölünmüştür (Şekil B.13). Tavanda ana giriş kapısının 75 cm kuzeybatısında ölçüleri 30 cm x 30 cm olan kare bir ahşap ızgara bulunmaktadır (Çizim 2, Çizim 3, Çizim 9 ve Şekil B.14). Ahşap ızgara ile ikinci kat ve giriş kapısı arasında bağlantı bulunur. Bağlantı ikinci katta bulunan kimsenin zemin katta bulunan giriş kapısını açması üzerine kurgulanmıştır.

Giriş holünün girişi güneydoğu duvarında yer alan 1.50 m genişliğinde ve 2.40 m yüksekliğindeki çift kanatlı ahşap kapıdan sağlanmaktadır (Çizim 2, Çizim 9 ve Çizim 12). Her iki kanat da 75 cm genişliğindedir. Giriş kapısının üstünde ahşap doğramalı, beşik kemerli, cephede dikey demir parmaklıkları bulunan bir pencere yer alır (Şekil B.15). Demir parmaklık üzerinde metal bir pano bulunmaktadır. Yapının son sahibi restoran işlevinden dolayı yapının "Kütahya Konağı" olarak bilinen adını buradaki panoya yazdırmıştır (Çizim 12 ve Şekil B.16). Kapı üstündeki pencerenin yüksekliği

1.25 m ve genişliği 1.50 m'dir. Pencere, kapının pervazı ile aynı çerçevede bulunmaktadır ve kapıdan 26 cm yukarıdadır.

Hol, Z-02 numaralı depo, Z-03 numaralı kazan dairesi ve Z-04 numaralı tuvalet holünü birbirine bağlar (Çizim 2). Holün kuzeybatı yönünde giriş kapısı aksında alt kata inen 3 basamaklı ahşap bir merdiven bulunmaktadır (Çizim 2 ve Çizim 9). Bu merdivenin basamaklarının genişliği 1.10 m, derinliği 30 cm ve rıhtı ise 23 cm'dir. Aşağı kota inen bu merdivenin korkuluğu bulunmamaktadır. Basamaklar +0.10 kotunda bulunan giriş holünü -0.60 kotundaki bodruma bağlamaktadır. Bu basamaklardan inilen noktada Z-03 numaralı kazan dairesi ve Z-02 numaralı depoya açılan sahanlık bulunur. Dikdörtgen plana sahip bu sahanlığın ölçüleri 2.80 m x 2.40 m'dir. Zemini şap ile kaplı olan sahanlığın kuzeydoğu duvarında Z-03 numaralı kazan dairesine açılan ahşap bir kapı mevcuttur (Çizim 2). Bu kapının genişliği 74 cm ve yüksekliği 1.60 m'dir. Sahanlığın kuzeybatı yönündeki duvarda Z-02 numaralı depoya açılan ahşap bir pervaz bulunmaktadır burada kapı yer almaz. Aşağıya inen bu merdivenin güneyinde yukarıya çıkan 6 basamaklı ikinci bir merdiven bulunmaktadır (Çizim 2 ve Çizim 9). Yukarı çıkan merdivenin genişliği 80 cm, basamak derinliği 30 cm ve rıht yüksekliği 20 cm'dir. Bu merdivenin birinci basamağın üst köşesinden başlayan ve fevkâni katın korkuluğu ile bağlanan ahşap korkulukları vardır (Şekil B.17). Merdiven +0.10 kotunda bulunan giriş holünü +1.20 kotundaki fevkâni kata bağlar. Bu merdivenin sahanlığında 2.00 m x 80 cm'lik bir ahşap plaka bulunmaktadır. Ahşap plakanın bitiminden itibaren giriş holünün güneydoğu duvarına kadar saplanan zeminde bir başla kaplama malzemesi mevcuttur (Çizim 2). Boyut ve dokusu itibarı ile bu plakanın muhdes olduğu düşünülmektedir.

Giriş holünün güney duvarında Z-04 numaralı tuvalet holüne açılan ahşap bir kapı bulunmaktadır. Genişliği 70 cm olan bu kapının yüksekliği 2.20 m'dir. Ahşap pervazı ve ahşap eşiği bulunan kapı 6 tablalıdır. Bu kapının kuzeybatı bitişiğinde muhdes panel radyatör bulunmaktadır (Çizim 9). Giriş holünün kuzeydoğu duvarında 88 cm genişliğinde ve 1.60 m yüksekliğinde ahşap doğramalı bir pencere bulunmaktadır (Çizim 3 ve Şekil B.18). Pencerenin yerden yüksekliği 2.20 m'dir ve bu pencere 1-03 numaralı odadan ile giriş holü bağlantısını sağlamaktadır.

Depo (Z-02)

Mekânın girişi +0.10 kotunda bulunan Z-01 holünden, holün kuzeybatı yönünde bulunan 3 basamaklı merdiven ile -0.60 kotundaki sahanlıktandır. Sahanlığın kuzeybatı duvarında bulunan kapı boşluğu ahşap pervaz ile çerçevelenmiştir ve burada kapı bulunmamaktadır. Bu pervazın genişliği 80 cm'dir ve yüksekliği ise 1.60 m'dir.

Mekân depo olarak kullanılmaktadır. Z-02 numaralı bu oda kare planlıdır ve 3.10 m x 3.10 m ölçülerindedir. Odanın kullanım alanı 15.20 m²'dir. Tavan yüksekliği 1.75 m'dir. Odanın kuzeydoğu, güneybatı ve güneydoğu duvarları 20 cm kalınlığındadır. Kuzeybatı duvarının kalınlığı ise bilinmemektedir. Odanın zemini seramik kaplıdır, duvarları sıvalı ve boyalıdır. Tavanı muhdes bir malzeme ile kaplanmıştır. Tavan boyalı olduğu için bu malzemenin dokusu anlaşıl原因amaktadır. Tavanı pervaz ile çerçevelenmiştir (Çizim 6 ve Çizim 9).

Kazan Dairesi (Z-03)

Mekânın girişi +0.10 kotunda bulunan Z-01 holünden, holün kuzeybatı yönünde bulunan 3 basamaklı merdiven ile -0.60 kotundaki sahanlıktandır. Giriş sahanlığın kuzeydoğu duvarının kuzeybatı köşesinin 90 cm güneydoğusundaki ahşap bir kapı ile sağlanır. Ahşap kapının genişliği 75 cm ve yüksekliği 1.60 m'dir.

Mekân, kazan dairesi olarak kullanılmaktadır. Z-03 numaralı mekân dikdörtgen planlıdır. Ölçüleri 3.70 m x 8.00 m'dir. Odanın kullanım alanı 29.81 m²'dir. Tavan yüksekliği 1.75 m'dir. Odanın güneybatı duvarı 20 cm, güneydoğu duvarı 23 cm, kuzeydoğu duvarı 80 cm kalınlığındadır. Kuzeydoğu duvarının kuzeybatı köşesinin 1 m'lik kısmı 20 cm kalınlığındadır. Bu daralmanın sebebi kuzey bitişik komşu yapının duvar aksıdır (Çizim 2). Kuzeybatı duvarının kalınlığı ise bilinmemektedir.

Mekânın zemini yok olmuş ve toprak kaplanmıştır (Çizim 26). Duvarlar sıvasızdır, zeminden +-0.00 kotuna kadar taş dolgu olduğu görülebilmektedir (Çizim 10, Çizim 11 ve Şekil B.19). Taş dolgu üzerinde bulunan ahşap hatıldan sonra ise ahşap karkas ve kerpiç dolgu olduğu görülmektedir (Çizim 10 ve Çizim 11). Tavanda güneydoğu-kuzeybatı yönünde 8 adet ahşap kütük mevcuttur. Bu kütükleri dik açı ile kesen kuzey-güney doğrultusunda 2 adet ahşap kiriş vardır. İki farklı yönde yerleştirilmiş kütüklerin kesiştikleri güneydoğu yönünde iki adet yuvarlak kesitli, giriş kapısının 22 cm kuzeydoğusunda ise bir adet kare kesitli ahşap taşıyıcı mevcuttur (Şekil B.20).

Kuzeybatı duvarının güney köşesinde bir adet kazan bulunmaktadır. Kazanın güneydoğu yönünün 34 cm gerisinde kuzey – güney aksında 3 adet plastik yuvarlak kesitli muhdes boru bulunmaktadır (Çizim 10 ve Çizim 11).

Odanın güneydoğu duvarı üzerinde iki adet ahşap doğramalı pencere bulunur ve bu İki pencere arası mesafe 40 cm'dir (Çizim 2, Çizim 12 ve Şekil B.21). Küçük pencerenin genişliği 45 cm, yüksekliği 50 cm'dir ve içeri ışık vermektedir. Büyük pencerenin ise yüksekliği genişliği 1 m, yüksekliği 80 cm'dir. Küçük pencerenin cephede dış çerçevesine takılmış metal bir ızgara bulunmaktadır. Mevcut durumda, metal ızgara tahrip olmuştur ve büyük bir yırtığı bulunmaktadır (Çizim 36). Büyük ahşap pencere ise cephede ahşap bir elemanla kapatılmış durumdadır (Çizim 12, Çizim 36). Pencerelerin dış denizlikleri ahşaptır.

Tuvalet holü ve tuvaletler (Z-04)

Z-04 numaralı tuvalet holü ve tuvaletlerden oluşan mekân dikdörtgen planlıdır. Boyutları 2.76 m x 3.73 m'dir. Toplam kullanım alanı 7.92 m²'dir. Yapının restoran işleviyle kullanıldığı dönemde tuvaletler erkek ve kadın olarak cinsiyetlere göre ayrılmıştır. Tuvalet holüne giriş mekânının kuzey duvarının güneydoğu köşesindeki kapıdan sağlanmaktadır ve bu holün boyutları 1.00 m x 84 cm'dir. Bu holün güneybatı duvarı ve kuzeybatı duvarında iki adet ahşap kapı bulunmaktadır (Çizim 2).

Holün güneydoğu duvarı ise 23 cm kalınlığındadır. Zemini seramik kaplı olan holün duvarları da zeminden tavana kadar seramik kaplıdır. Tavanı ise sıva ve boyalıdır.

Holün kuzeybatı duvarında bulunan genişliği 70 cm ve yüksekliği 2.14 m olan ahşap kapı, ölçüleri 1.36 m x 1.26 m olan ve lavabonun bulunduğu bir başka mekâna açılır (Çizim 2). Kuzey duvarı 26 cm kalınlığında olan holün güneybatı, kuzeybatı ve güneydoğu duvarları 20 cm kalınlığındadır. Zemini seramik kaplıdır. Duvarları zeminden tavana kadar seramik kaplıdır. Tavanı ise sıva ve boyalıdır (Çizim 6). Kuzeydoğu duvarında ahşap bir kapı mevcuttur. Güney duvarına bitişik konumda bir adet lavabo bulunmaktadır. Kuzeybatı duvarında bulunan genişliği 70 cm yüksekliği 2.14 m olan kapı ile tuvalete geçiş sağlanmaktadır. Tuvaletin ölçüleri 95 cm x 1.27 m'dir ve zemini seramik, duvarları da zeminden tavana kadar seramik kaplıdır. Tavanı ise sıva ve boyalıdır. Zeminde güneybatı duvarına bitişik konumlanmış alaturka tuvalet taşı bulunmaktadır.

Mekâna ilk girişin sağlandığı holün güneybatı duvarında genişliği 70 cm yüksekliği 2.14 m olan kapı ile L planlı bir hole ulaşılmaktadır. Holün kullanım alanı 3.80 m²'dir. Tuvalet holünün tavan yüksekliği 2.40 m'dir. Holün zemini seramik kaplıdır. Duvarları zeminden tavana kadar seramik kaplıdır. Tavanı ise sıva ve boyalıdır (Çizim 6). Holün kuzeybatı, güneybatı ve kuzeydoğu duvarları 20 cm, güneydoğu duvarı ise 23 cm kalınlığındadır. Güneybatı duvarında iki adet ahşap doğramalı, çift kanatlı pencere bulunmaktadır (Çizim 2, 12). Pencerelerin genişliği 70 cm, yüksekliği 80 cm'dir. Her iki kanat da 35 cm genişliğindedir. Pencerelerin dış çerçevesine takılmış metal ızgaralar bulunmaktadır (Şekil B.22). İki pencere arası mesafe 26 cm'dir. Pencerelerin dış denizlikleri ahşaptır. İç denizlikleri seramik ile kaplanmıştır. Pencerelerden kuzey köşesinde yer alan pencere cepheye eklenen muhdes duvar nedeniyle pervazı kapanmıştır. Holün güneybatı duvarında 2 adet lavabo bulunmaktadır.

Tuvalet holünün kuzeybatı duvarındaki genişliği 70 cm ve yüksekliği 2.14 m olan kapı ile ölçüleri 95 cm x 1.27 m olan tuvalete geçiş sağlanmaktadır. Tuvaletin zemini seramik kaplıdır. Duvarları zeminden tavana kadar seramik kaplıdır. Tavanı ise sıvalı ve boyalıdır (Çizim 6). Zeminde kuzey duvarına bitişik konumlanmış alaturka tuvalet taşı bulunmaktadır.

Mekânın ana girişi Z-01 holünün güney duvarı üzerinde yer alan ahşap kapıdan sağlanmaktadır (Çizim 2, Çizim 9 ve Şekil B.10). Ahşap kapının genişliği 70 cm yüksekliği 2.20 m'dir. Ahşap pervazı bulunan kapı, 6 tablalıdır. Kapının eşiği mermerdir. Batı duvarı üzerinde mermer lavabo bulunur. Mekânın plan şemasının bozması nedeniyle, sonradan bölüdüğü ve işlev değişikliği sonucundan inşa edildiği düşünülmektedir.

Hol (Z-05)

Ana giriş dışında zemin kata aynı cephe üzerinde, ana giriş kapısının güneybatısında bulunan ikincil bir kapı ile giriş sağlanmaktadır. Z-05 holüne bu tâli, ahşap kapı ile ulaşılmaktadır. Bu kapının genişliği 75 cm, yüksekliği 2.10 m'dir. Kapının yukarıdan 32 cm'lik kısmı sabit penceredir. Açılabilir kısmında kapı kanadı düşeyde üç parçadan oluşmaktadır.

L şeklinde plana sahip holün kullanım alanı 9.41 m²'dir. Kat yüksekliği 2.18 m'dir. Kuzeydoğu duvarı 20 cm kalınlığındadır. Güneybatı duvarı yamuk plana sahiptir.

Duvarın batıdan güneydoğu yönüne doğru açılmakta olan yamuk bir aksı vardır (Çizim 2, Çizim 3 ve Çizim 4). Duvar güneybatı aksından 60 cm kalınlık ile başlayıp kuzeybatı aksında doğru incelererek merdivenin başlangıç noktasında 35 cm'e kadar daralarak daha sonra içeriye dış yaparak 23 cm kalınlığında kuzeybatı duvarına saplanmaktadır (Çizim 2).

İki yanı sağır duvar ile çevrili bu holde 4 m kuzeybatı yönünde ilerledikten sonra kuzey aksında zemin katı birinci kata bağlayan bir merdiven bulunmaktadır (Çizim 2). Merdivenin kuzeybatısında ise fevkâni katı ikinci kata bağlayan merdivenin izdüşümü mevcuttur. Tavan kaplanmamıştır ve basamaklar görülmektedir (Şekil B.). Merdiven altı ise depo olarak kullanılmaktadır.

Holün zemini 20 cm x 20cm'lik karo mozaik ile kaplıdır (Şekil B.12). Duvarları bağdadi sıvalıdır. Tavanı kuzeybatı– güneydoğu yönünde ahşap ile kaplıdır. Ahşap kaplamanın altında, dik aksta kuzey-güney doğrultusunda kirişleme yapan 10 adet ahşap eleman bulunmaktadır (Çizim 6).

Merdiven Holü (Z-06)

Z-05 numaralı holün 4 m kuzeybatısının kuzeydoğu aksında zemin katı birinci kata bağlayan bir merdiven bulunmaktadır (Çizim 2). Dikdörtgen plana sahip merdiven holünün ölçüleri 88 cm x 3.00 m'dir. Holün kullanım alanı 2.66 m²'dir. Merdiven 8 adet ahşap basamaktan oluşmaktadır. Merdiven kotu +0.10 olan Z-05 holünden kotu +1.80 olan ahşap sahanlığa bağlanmaktadır (Çizim 2 ve Çizim 3). Ahşap sahanlığın güneydoğu ve kuzeybatı duvarlarında birer adet kapı bulunmaktadır (Çizim 3).

Güneydoğu duvarında kuzey köşesinde yer alan kapının genişliği 75 cm, yüksekliği 2.10 m.'dir. Bu kapı 1-04 numaralı misafir odasına geçişi sağlamaktadır. Kapının pervazı ile aynı çerçevede ahşap doğramalı sabit bir pencere yer alır (Çizim 3). Bu pencerenin genişliği 66 cm, yüksekliği 75 cm'dir. Pencere ahşap doğrama ile düşeyde iki eşit parçaya bölünmüştür. Sahanlığın kuzeybatı duvarında yer alan kapı ise genişliği 65 cm, yüksekliği 1.70 m'dir. Bu kapı ile fevkâni kata geçiş sağlanmaktadır.

Fevkâni kata bağlanan merdivenin genişliği 88 cm, basamak derinliği 30 cm'dir. Rıht ise ortalama 20 cm'dir. Merdivenin güneydoğu duvarı 20 cm kalınlığındadır. Kuzeybatı duvarı ise zeminden 1.20 m yükseklikte bulunan ahşap kirişlemeye kadar kontrüksiyonun içerisi boş bırakılmıştır (Şekil B.23). Ahşap kirişten tavana kadar olan

kısımda duvar kalınlığı 20 cm'dir. Kuzeybatı duvarında merdivenin birinci basamağına saplanan kare kesitli ahşap taşıyıcı bulunmaktadır (Çizim 2 ve Şekil B.24).

3.4.1.2 Fevkâni kat planı

Yapının fevkâni kat planı dört adet oda, merdiven holü ile bağlantılı bir hol ve *tahtaboş*⁹ adı verilen mekândan oluşur (Çizim 3). Yapının fevkâni katının toplam oturma alanı 156 m²'dir. Kata, zemin kat giriş holünün güneybatısında bulunan altı basamaktan oluşan ahşap merdivenden ulaşılır. Katın merkezinde ana dağılma alanı olan 1-01 numaralı hol bulunmaktadır (Çizim 3, Çizim 9 ve Çizim 10). Bu hole doğrudan açılan üç oda ve tahtaboş bulunmaktadır. Bağlantılı olarak açılan ise bir misafir odası mevcuttur. Holün kuzeybatısındaki tahtaboş adlı mekânın plan şemasına uymaması nedeniyle sonradan eklendiği düşünülmektedir.

Katın içerisinde 1-01 numaralı hol, 1-02 ve 1-03 numaralı odalar, 1-04 numaralı misafir odası, 1-06 numaralı mutfak, 1-07 numaralı tahtaboş ve fevkâni katı ikinci kata bağlayan merdiven bulunur. 1-02 ve 1-03 numaralı odalar ve 1-06 numaralı mutfak 1-01 numaralı hole açılmaktadır. Yapının fevkâni katının kuzeybatı yönünde bahçesi ve bahçeye açılan tahtaboş, güneydoğusunda ise 1-01 numaralı hol ve altı adet basamakla inilen zemin kata ait galeri boşluğu bulunmaktadır (Çizim 3). Güney-kuzey doğrultusunda ise 1-02 ve 1-03 numaralı odalar, 1-04 numaralı misafir odası ve 1-06 numaralı mutfak bulunmaktadır. 1-02 ve 1-03 numaralı oda kuzeyde, 1-04 numaralı misafir odası ve 1-06 numaralı mutfak güneyde konumlanmaktadır (Çizim 3). Birinci katın tamamı bahçe kotundan 30 cm alçaktadır (Çizim 3, 5). Bahçeden kata tahtaboş adlı mekândan ulaşım sağlanmaktadır.

Hol (1-01)

1-01 numaralı hol dikdörtgene yakın yamuk planlıdır. Ölçüleri 5.75 m – 3.82 m – 3.09 m – 3.17 m'dir. 14.1 m² kullanım alanına sahiptir. Tavan yüksekliği 3.46 m'dir. Holün kuzeydoğu ve güneybatı duvarları 20 cm kalınlığında, güneydoğu ve kuzeybatı duvarları 23 cm kalınlığındadır.

---

⁹ Tahtaboş: Zemini ahşap kaplı üzeri ise bâzan çinko ile kaplı bir yüzü iç avluya açılan mekân, teras (URL6, 2019).

Holün kuzeybatı duvarının tamamı tahtaboş adlı mekân olan ek yapı ile ortaktır. Tüm duvarlar yerden tavana kadar sıvalı ve boyalıdır. Zemin kuzeybatı güneydoğu doğrultusunda ahşap kaplıdır (Çizim 3). Holün döşeme ve duvar birleşimlerinde 15 cm boyunda ahşap süpürgelikler bulunmaktadır (Çizim 9). Holün Z-01 numaralı giriş holü ile ortak olan tavanı pasalı ahşap tavadır (Şekil B.13). Tavan pervazla çerçeveslenmiştir ve çıtalarla güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda her biri 25 cm olan 16 eşit parçaya bölünmüştür (Çizim 7). Tavanda ana giriş kapısının 75 cm kuzeybatısında kare planlı 30 cm x30 cm ölçülerinde bir ahşap ızgara bulunmaktadır (Çizim 7, Çizim 9 ve Şekil B.14). Ahşap ızgara ile ikinci kat ve giriş kapısı arasında bağlantı kurulmaktadır. Bağlantı ikinci katta bulunan kimsenin zemin katta bulunan giriş kapısını açması üzerine kurgulanmıştır.

Mekânın girişi zemin kat holünün güneybatısında yer alan altı adet basamaktan oluşan ahşap merdivenle sağlanmaktadır (Çizim 3 ve Çizim 9). Hol 1-02 ve 1-03 numaralı odaları, 1-06 numaralı mutfak ve 1-07 numaralı tahtaboş birbirine bağlar. 1-04 numaralı misafir odası ise 1-05 numaralı merdiven holü aracılığı ile hole bağlanmaktadır (Çizim 3). Holün kuzeydoğu duvarında biri 1-02 numaralı odaya bir diğeri ise 1-03 numaralı odaya açılan iki adet ahşap kapı ve bir adet 82 cm genişliğinde, 1.60 m yüksekliğinde ahşap doğramalı pencere bulunmaktadır (Çizim 3). Pencerenin yerden yüksekliği 110 cm'dir. Pencerenin üst noktasından ahşap tavan pervazına olan mesafe 76 cm'dir. Kanatlar düşeyde ahşap doğramalarla 2 eşit parçaya, yatayda ise 3 eşit parçaya bölünmüştür (Şekil B.18). Pencerenin denizliği ahşaptır. 1-02 numaralı odaya açılan ahşap kapının genişliği 76 cm, yüksekliği 2.14 m'dir. 1-03 numaralı odaya açılan kapı 75 cm genişliğinde 2.14 m yüksekliğindedir. Her iki kapının eşiği de ahşaptır. Holün kuzeydoğu duvarında bulunan ahşap pencerenin kuzeybatı yönünün bitişiğinde yerden 2.13 m yüksekliğinde ahşap bir eleman bulunmaktadır. Ahşap elamanın genişliği 70 cm, yüksekliği ise 12 cm'dir (Şekil B.25). Ahşap elamanın üzerinde metal, muhdes borular mevcuttur (Şekil B.25).

Holün güneybatı duvarı, zemin kat ile fevkâni katın bağlantısını sağlayan merdivenin bitiminin kuzeybatı yönünün 30 cm ilerisinde 1-05 numaralı merdiven holüne bağlanmaktadır (Şekil B.26). Yerden tavana kadar devam eden iki adet pervaz ile çerçeveslenen 1-05 numaralı merdiven holünün girişi 1.08 m'dir (Çizim 3 ve Çizim 9). Holün güneybatı duvarında 1-06 numaralı mutfak açılan bir adet ahşap kapı ve bir adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır (Çizim 3, Çizim 9 ve Şekil B.27). Kapının

genişliği 75 cm yüksekliği 2.24 m'dir ve düşeyde üç eşit parçaya blnmştir. Kapının güneydoğu yönündeki pervazı 1-05 numaralı merdiven holü girişini çerçeveleyen pervaz ile birleşmektedir ve eşiği ahşaptır (izim 9). Kapının kuzeybatı pervazına bitişiğinde, yerden yüksekliği 1.11 m olan 1-06 numaralı mutfağa açılan pencere yer almaktadır. Pencerenin genişliği 50 cm, yüksekliği ise 80 cm'dir. Giyotin pencere ahşap doğrama ile yatayda iki eşit parçaya blnmştir. Bölücü doğramanın üzerinde buraya sonradan eklendiği düşünülen ahşap bir raf mevcuttur (şekil B.27). Pencerenin kuzeybatı yanında yerden tavana kadar uzanan muhdes borular bulunmaktadır (izim 9).

Holün kuzeybatı duvarında 1-07 numaralı tahtaboş açılan bir adet ahşap kapı ve iki adet ahşap giyotin pencere bulunur (izim 3,10). Ahşap kapının genişliği 75 cm, yüksekliği 2.38 m'dir ve kapı düşeyde üç eşit olmayan ahşap parçadan oluşmaktadır. Bu ahşap parçaları yatayda destekleyen üç adet ahşap eleman mevcuttur. Kapının güneybatı pervazı korunamamıştır. Kapı kanadının alt kısımlarında ahşap malzeme yüzey aşınması ve parça kopmalarına maruz kalmıştır (izim 15, izim 22). Bu kapının yapının diğer kapılarından farklı olması sebebi ile sonradan eklendiği düşünülmektedir. Kapının kuzeydoğu bitişiğinde aralarındaki mesafe 11 cm olan iki adet giyotin pencere mevcuttur. Pencerelelerin genişliği 82 cm yüksekliği 1.60 m'dir. Pencereleler ahşap doğrama ile düşeyde iki eşit parçaya, yatayda ise üç eşit parçaya blnmştir (izim 10 ve şekil B.28). Yerden yükseklikleri 1.10 m. olan pencerelerin üst pervazları aynı çerçevede birleşmektedir (izim 10). Denizlikleri ahşap olan pencerelerin üst noktasından ahşap tavan pervazına olan mesafe 76 cm'dir. Denizliğin altında kuzeydoğu güneybatı doğrultusunda uzanan ve kapıya saplanarak noktalanen ahşap bir hatıl mevcuttur (izim 10). Hatılın uzunluğu 2.18 m, yüksekliği ise 12 cm'dir.

Holün güneydoğusunda yer alan zemin kat ile bağlantılı bir galeri boşluğu bulunmaktadır. Galeri boşluğuna açılan holün güneydoğu yönündeki döşemesi "ters S" yapan oval bir forma sahiptir (izim 2, izim 9). Döşeme kuzeydoğu duvarından başlayarak zemin katı fevkâni kata bağlayan merdivene saplanan ahşap korkuluk ile tamamlanır ve korkuluklar 16 adet ahşap elemandan oluşur (izim 9). Bu korkulukların yüksekliği 85 cm'dir.

Oda (1-02)

1-02 numaralı oda kareye yakın dikdörtgen planlıdır. Ölçüleri 3.70 m – 4.30 m'dir. Odanın kullanım alanı 16.16 m²'dir. Kat yüksekliği 3.26 m'dir. Odanın kuzeybatı duvarı 23 cm, güneybatı ve güneydoğu duvarları ise 20 cm kalınlığındadır. Kuzeydoğu duvarının kalınlığı güneydoğu duvarında bulunan gömme dolap aksından 2.10 m sonrasına kadar 85 cm iken yapıyı tamamlayan 1.70 m'lik kısmı ise 20 cm'dir (Çizim 3). Bu kalınlığın zemin kattan itibaren gelmekte olup mevcut ocağın işlevinin sağlanabilmesi için yapıldığı düşünülmektedir.

Odanın duvarları sıvalı ve boyalıdır. Zemin kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda ahşapla kaplıdır (Çizim 3). Odanın döşeme ve duvar birleşimlerinde 10 cm yüksekliğinde ahşap süpürgelikler bulunmaktadır (Çizim 11). Tavan pasalı ahşap tavanıdır ve gömme dolaba kadar pervazla çerçeveslendirilmiştir. Pervazın oluşturduğu çerçevenin 15 cm içerisinde, kesit kalınlığı 5 cm olan bir kare çerçeve oluşturulmuştur. Mevcut çerçeveden 20 cm içeride kesit kalınlığı 5 cm olan bir başka çerçeve daha bulunmaktadır. Bu çerçeve ise çıtalarla güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda 7 adet 27 cm x 2.70 m'lik çerçeveden ve aralarında 13 cm'lik boşluklar ile tamamlanmaktadır (Çizim 7).

Mekânın girişi 1-01 holünden, odanın güneybatı duvarı üzerinde yer alan ahşap kapıdan sağlanmaktadır (Şekil B.29). Ahşap kapının genişliği 76 cm, yüksekliği 2.14 m'dir. Kapının eşiği de ahşaptır. Eşik 1-01 numaralı holden 15 cm yükselerek 1-02 numaralı odayı ayırmaktadır (Çizim 10). Odanın güneybatı duvarında kapının kuzeybatısında kalan ve genişliği 82 cm, yüksekliği 1.60 m olan ahşap doğramalı pencere bulunmaktadır (Çizim 3). Pencerenin yerden yüksekliği 95 cm'dir. Kanatlar düşeyde ahşap doğramalarla her biri 30 cm olan 2 eşit parçaya, yatayda ise her biri 42 cm olan 3 eşit parçaya bölünmüştür (Şekil B.30). Pencerenin denizliği ahşaptır. Kapı ile pencere arasındaki mesafe 30 cm'dir.

Odanın kuzeybatı duvarı 1-07 numaralı tahtaboş ile ortaktır. Kuzeybatı duvarında genişliği 85 cm, yüksekliği 1.60 m olan üç adet ahşap doğramalı pencere bulunmaktadır (Çizim 3 ve Çizim 10). Pencereilerin yerden yüksekliği 85 cm'dir ve her pencerenin üst noktasından tavan silmesine kadar olan mesafe 60 cm'dir. Kanatlar düşeyde ahşap doğramalarla her biri 30 cm olan 2 eşit parçaya, yatayda ise her biri 42 cm olan 3 eşit parçaya bölünmüştür. Pencereilerin üst pervazları birleşerek aynı

çerçeveyi oluşturmaktadır. Denizliğin altında ise kesit kalınlığı 10 cm olan ahşap hatıl bulunmaktadır. Ahşap hatıl kuzeydoğu güneybatı aksında kuzeybatı duvarı boyunca devam etmektedir. Odanın yine kuzeybatı duvarında yerden yüksekliği 45 cm olan ahşap sedir bulunmaktadır. Sedir kuzeybatı duvarı boyunca devam etmektedir ve genişliği 70 cm'dir (Çizim 3). Sedir ile ahşap hatıl arasındaki yükseklik 20 cm'dir.

Odanın güneydoğu duvarında 70 cm derinliğinde bir gömme dolap bulunmaktadır. Dört bölümden oluşan dolabın güneybatı yönündeki üç bölümü dolap olarak kullanılırken kuzeydoğu yönünde bulunan bölümü ise banyo olarak kullanılmaktadır. Dolap kapak genişlikleri güneybatı bölümünden başlamak üzere; birinci bölüm 72 cm'dir ve tek kapalıdır. Kapağın açılış yönü odanın giriş kapısı ile çakışmaktadır (Çizim 3). İkinci bölüm 60 cm genişliğe sahiptir ve tek kapalıdır. Üçüncü bölüm ise iki kapalıdır ve 1.12 m genişliğindedir. Kapakların her biri 56 cm'dir. Dördüncü ve son bölüme sahip olup banyoya açılan dolap kapağının genişliği ise 75 cm'dir. Bu dolap bölümünün kuzeydoğu duvarı 20 cm kalınlığındadır. Odanın kuzeydoğu duvarında bir ocak bulunmaktadır (Çizim 3 ve Çizim 11). Gömme dolabın 30 cm kuzeybatısında başlayan ocağın yüksekliği 1.28 m, genişliği 1.17 m'dir. Kapağı açılmadığı için derinliği anlaşılamamaktadır. Ocağın kapağı beş ahşap parçadan oluşmaktadır. Kuzeybatı ve güneydoğusunda 20 cm kesit kalınlığına sahip pervaz yükselir. Pervazlar yerden 2.35 m yüksekliğe kadar ulaşır 12 cm kesit kalınlığına sahip bir diğer pervaz ile çerçeve oluşturmaktadırlar. Pervazın üst noktasından tavan silmesine kadar olan mesafe 76 cm'dir. Ocağın 95 cm yukarısında da çerçeve oluşturan pervazın devamı olarak ahşap eleman mevcuttur. Ocağın üstünde 2 cm kesit kalınlığına sahip bir ahşap raf bulunmaktadır. Rafın genişliği pervazlar ile sınırlanmıştır ve 77 cm'dir.

Oda (1-03)

1-03 numaralı oda kareye yakın dikdörtgen planlıdır. Ölçüleri 3.70 m – 4.10 m'dir. Odanın kullanım alanı 19 m²'dir. Tavan yüksekliği 3.26 m'dir. Odanın güneydoğu duvarı 23 cm, güneybatı ve kuzeybatı duvarları 20 cm ve kuzeydoğu duvarı ise 80 cm kalınlığındadır (Çizim 3). Bu kalınlığın zemin kattan geldiği ve mevcut ocağın işlevinin sağlanabilmesi için yapıldığı düşünülmektedir.

Duvarlar sıvalı ve boyalıdır. Zemin kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda ahşap kaplanmıştır (Çizim 3). Odanın döşeme ve duvar birleşimlerinde 10 cm yüksekliğinde ahşap süpürgelikler bulunmaktadır (Çizim 11). Odanın tavanı pasalı ahşap tavadır ve gömme dolaba kadar pervazla çerçevelendirilmiştir. Pervazın oluşturduğu çerçevenin 15 cm içerisinde bir kare çerçeve oluşturulmuştur. Oluşan bu kare çerçevenin kesit kalınlığı 5 cm'dir. Mevcut çerçeveden 20 cm içeride kesit kalınlığı 5 cm olan bir başka çerçeve oluşturulmuştur. Bu çerçeve ise çıtalarla güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda 7 adet 27 cm x 2.70 m'lik çerçeveden ve aralarında 13 cm'lik boşluklar ile tamamlanmaktadır (Çizim 7). Odanın kuzeybatı duvarının tamamında gömme dolap bulunmaktadır. Gömme dolabın odanın batı köşesinde yaptığı 30 derecelik pahlı kısım tavana boyalı yüzey olarak yansımaktadır (Çizim 7 ve Şekil B.31).

Odanın girişi 1-01 holünden, odanın güneybatı duvarı üzerinde yer alan ahşap kapıdan sağlanmaktadır. Ahşap kapının genişliği 75 cm, yüksekliği 2.14 m'dir. Kapının eşiği de ahşaptır. Eşik 1-01 numaralı holden 15cm yükselerek 1-03 numaralı odayı holden ayırmaktadır (Çizim 10). Odanın güneybatı duvarında, kapının güneydoğusunda yer alan genişliği 88 cm, yüksekliği 1.60 m olan ahşap doğramalı pencere bulunmaktadır (Çizim 3). Pencerenin yerden yüksekliği 95 cm'dir. Kanatlar düşeyde ahşap doğramalarla 2 eşit parçaya, yatayda ise 3 eşit parçaya bölünmüştür (Şekil B.18). Pencerenin denizliği ahşaptır. Kapı ile pencere arasındaki mesafe 56 cm'dir.

Güneydoğu duvarında genişliği 85 cm, yüksekliği 1.60 m olan üç adet ahşap doğramalı pencere bulunmaktadır (Çizim 3, Çizim 11 ve Çizim 12). Pencereilerin yerden yüksekliği 85 cm'dir. Pencereilerin üst noktasından tavan silmesine kadar olan mesafe 60 cm'dir. Kanatlar düşeyde ahşap doğramalarla 2 eşit parçaya, yatayda ise 3 eşit parçaya bölünmüştür. Pencereilerin üst pervazları birleşerek aynı çerçeveyi oluşturmaktadır. Pencereilerden kuzeydoğu ve güneybatı yönünde olan ikisi dış cephede ahşap kafes ile örtülüdür (Çizim 3, Çizim 11, Çizim 12 ve Şekil B.32). Odanın güneydoğu duvarında yerden yüksekliği 45 cm olan ahşap sedir bulunmaktadır. Sedir güneydoğu duvarı boyunca devam etmektedir ve genişliği 70 cm'dir (Çizim 3).

Odanın kuzeybatı duvarı 1-02 numaralı oda ile ortaktır. Burada 65 cm derinlikteki gömme dolap bulunur. Gömme dolap odanın batı köşesinde 30 derecelik pah yaparak kırılmaktadır. Odanın giriş kapısı ile çakışmasından dolayı yapılmış olan bu eğik kısmın kapak genişliği 60 cm'dir. Daha sonra sırası ile ikinci bölümün kapak genişliği

60 cm'dir. Üçüncü bölüm çift kapaklıdır ve kapakların her biri 61 cm olmakla birlikte toplam genişlikleri 1.22 m'dir. Dördüncü bölüm, 52 cm kapak genişliğine sahiptir ve tek kapaklıdır. Odanın kuzey köşesinde güneydoğu yönüne L yaparak devam eden gömme dolabın beşinci bölümü ise 35 cm kapak genişliğine sahiptir (Çizim 3, Çizim 11).

Odanın kuzeydoğu duvarında bir ocak bulunmaktadır (Çizim 3 ve Çizim 11). Kuzeybatı yönündeki gömme dolabın 26 cm güneydoğusundan başlayan ocağın yüksekliği 1.28 m genişliği 1.40 m'dir. Kapağı açılmadığı için derinliği anlaşılamamaktadır. Ocağın kapağı dört eşit ahşap parçadan oluşmaktadır. Kuzeybatı ve güneydoğusunda 20 cm kesit kalınlığına sahip pervaz yükselmektedir. Pervazlar yerden 2.35 m yüksekliğe kadar ulaşır 12 cm kesit kalınlığına sahip bir diğer pervaz ile çerçeve oluşturmaktadırlar. Pervazın üst noktasından tavan silmesine kadar olan mesafe 76 cm'dir. Ocağın 95 cm yukarısında da çerçeve oluşturan pervazın devamı olan bir ahşap eleman mevcuttur. Ocağın üzerinde 2 cm kesit kalınlığına sahip ahşap bir raf bulunmaktadır. Rafın genişliği pervazlar ile sınırlanmış olup 1.00 m'dir. Derinliği ise 15 cm'dir. Odanın kuzeydoğu duvarından ahşap sedir aksı ile sınırlandırılmış, ahşap bir gömme dolap bulunmaktadır. Dolabın genişliği 76 cm, yüksekliği 1.40 m'dir ve derinliği ise 60 cm'dir. Kapak genişliği 55 cm'dir ve tek kapaklıdır.

Misafir Odası (1-04)

1-04 numaralı misafir odası yamuk planlıdır. Boyutları 3.70 m- 4.11 m – 3.80 m –3.90 m'dir. Kullanım alanı 14.47 m²'dir. Tavan yüksekliği 2.53 m'dir. Mekânın güneydoğu duvarı 23 cm, kuzeybatı ve kuzeydoğu duvarları 20 cm kalınlığındadır. Güneybatı duvarı yamuk plana sahiptir. Duvarın kuzeybatıdan güney yönüne doğru açılmakta olan yamuk bir aksı vardır. Duvar güney köşesinden 60 cm kalınlık ile başlayıp kuzeybatı aksında doğru ilerlerken odanın batı köşesinde 37 cm'e kadar daralmaktadır (Çizim 3).

Duvarlar sıvalı ve boyalıdır. Zemin plastik bir yer döşemesi ile kaplıdır. Odanın güneybatı duvarının tamamında gömme dolap bulunmaktadır. Tavanı gömme dolaba kadar kuzeydoğu ve güneybatı aksında 10 cm kesit kalınlığına sahip ahşap çitalarla on üç eşit parçaya bölünmüştür (Çizim 7 ve Şekil B.33).

Mekânın tek girişi vardır ve giriş iki farklı şekilde sağlanmaktadır. Birincisi, yapının tâli giriş kapısını kullanılarak Z-05 numaralı holünden Z-06 numaralı merdiven holüne ulaşip sekiz basamaklı ahşap merdivenden çıkılarak sahanlığın güneydoğusunda bulunan kapı ile girişin sağlanmasıdır. İkinci seçenek ise; yapının ana giriş kapısı kullanılarak Z-01 giriş holünün batı köşesinde yer alan altı adet basamak çıkılarak 1-01 numaralı hole ulaşılır. 1-01 numaralı holden güneybatısında bulunan 1-05 numaralı merdiven holüne geçiş sağlandığında on beş basamağı bulunan ahşap merdivenin birinci basamağına çıkılıp güneydoğu duvarında bulunan ahşap kapı açılarak Z-06 numaralı merdiven holünün sahanlığına ulaşılmaktadır. Ahşap sahanlığın güneydoğu duvarında bulunan ahşap kapı ile mekâna giriş sağlanmaktadır (Çizim 2 ve Çizim 3). Ahşap kapının genişliği 75 cm ve yüksekliği 2.10 m'dir. Kapının eşiği de ahşaptır.

Odanın kuzeybatı duvarında kapının güneybatı pervazı ile birleşik pervaza sahip ahşap bir pencere bulunmaktadır. Pencerenin genişliği 50 cm, yüksekliği 80 cm'dir. Pencere Z-06 numaralı merdiven holü ile 1-04 numaralı misafir odası arasında bağlantı sağlamaktadır. Pencerenin üst noktasından 50 cm yukarıda 15 cm kesit kalınlığına sahip kuzeydoğu – güneybatı aksında yer alan ahşap hatıl bulunmaktadır. Ahşap hatıl kuzeydoğu yönünde kapının üst noktasına saplanmaktadır (Şekil B.34).

Odanın güneydoğu duvarında yükseklikleri 1.60 m, genişliği 70 cm olan tek kanatlı ve genişliği 142 cm olan çift kanatlı iki adet pencere bulunmaktadır. Pencerelemlerin denizlikleri ahşaptır. İki pencere arasındaki mesafe 15 cm'dir. Pencerelemlerin, yapının özgün pencerelemlerinden farklı olması sebebi ile sonradan eklendiği düşünülmektedir (Çizim 12 ve Şekil B.35).

Odanın güneybatı duvarının tamamında gömme dolap bulunmaktadır. Dolap kapaklarının genişliği kuzeybatı yönünden güneydoğu yönüne doğru sıralanacak olursa; birinci bölümü 1.04 m kapak genişliğine sahip ve her bir kapağı 52 cm olan çift kapaklı dolaptır. İkinci bölümü 85 cm kapak genişliğindedir ve kanatlarından biri 50 cm diğeri ise 35 cm olan çift kapaklı bir dolaptır. Üçüncü bölümü 80 cm kapak genişliğine sahiptir ve kanatlarından biri 50 cm diğeri 30 cm olan çift kapaklı dolaptır (Şekil B.35). Kapakları açılmadığı için derinlikleri hakkında veri elde edilememiştir.

Merdiven Holü (1-05)

Holün planı L şeklindedir. Boyutları 3.94 m - 2.34 m – 1.09 m – 3.22 m – 1.02 m'dir. Kullanım alanı 6 m²'dir. Tavan yüksekliği 3.10 m'dir. Mekânın kuzeybatı, güneybatı ve güneydoğu duvarları 20 cm kalınlığındadır.

Duvarlar sıvalı ve boyalıdır. Zemin kuzeybatı güneydoğu doğrultusunda, ahşap kaplıdır. Holün döşeme ve duvar birleşimlerinde 20 cm yüksekliğinde ahşap süpürgelikler bulunmaktadır (Çizim 10). Holün tavanı ahşap kaplamadır. L planın sahanlığa kadar olan kısmı üç parçaya bölünmüştür. Parçaların boyutları 46cm x 73 cm, 1.87 m x 73 cm ve 60 cm x 73 cm'dir. 60 cm'lik parçanın ahşapları kuzey güney aksındadır. Diğer iki parçanın ahşapları ise doğu batı aksında yer almaktadır. Sahanlığın üzeri ise kuzey güney aksında yer alan ahşap parçalar ile kaplanmıştır. On beş adet basamağı bulunan ahşap merdivenin birinci basamağının genişliği 77 cm'dir (Çizim 3, Çizim 10). Z-06 numaralı merdiven holüne geçişi sağlayan kapıya ulaşım için basamağın geniş yapıldığı düşünülmektedir. Diğer basamakların derinlikleri 30 cm'dir. Rıhtları ise 20 cm'dir. Merdiven döşemesinde bulunan ahşap malzemede yüzey aşınmaları meydana gelmiştir.

Merdiven holü 1-01 numaralı holün güneybatısında yer almaktadır. Merdiven holünün güneydoğu duvarında ahşap bir kapı bulunmaktadır (Çizim 3) (Şekil B.36). Kapının genişliği 65 cm, yüksekliği 1.70 m'dir. Kapının ahşap eşiği bulunmaktadır. Ahşap eşik +1.40 kotunda bulunan 1-0 numaralı merdiven holünün birinci basamağından +1.80 kotunda bulunan Z-06 numaralı merdiven holünün sahanlığına geçişi sağlamaktadır ve yüksekliği 40 cm'dir.

Merdiven holünün kuzeybatı duvarında batı köşesinde ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Pencere 1-06 numaralı mutfak ile merdiven holünün bağlantısını sağlamaktadır. Pencerenin genişliği 82 cm, yüksekliği 1.60 m'dir ve ahşap çitalarla yatayda ve düşeyde iki eşit parçaya bölünmüştür. Pencerenin alt bölümü muhdes ahşap elemanla kapatılmış durumdadır (Şekil B.37). Merdiven holünün kuzeybatı duvarı 1-06 numaralı mutfak ile ortak kullanımdadır.

Mutfak (1-06)

1-06 numaralı mutfak yamuk planlıdır. Boyutları 3.43 m- 2.28 m – 3.70 m –2.15 m’dir. Kullanım alanı 7.78 m²’dir. Tavan yüksekliği 3.26 m’dir. Mekânın kuzeydoğu, güneydoğu ve güneybatı duvarlarının kalınlıkları 20 cm’dir kuzeybatı duvarı ise 23 cm kalınlığındadır. Kuzeybatı duvarı 1-07 numaralı tahtaboş ile ortak kullanımdadır.

Duvarlar sıvalı ve boyalıdır. Mutfağın güneybatı duvarının tamamında mutfak tezgahı bulunmaktadır. Güneybatı duvarı tezgahın üst noktasından 60 cm yukarıya kadar seramik ile kaplıdır. Zemin kuzeydoğu güneybatı doğrultusunda, ahşap kaplanmıştır. Tavanı kuzeydoğu ve güneybatı aksında 10 cm kesit kalınlığına sahip ahşap çıtalarla sekiz eşit parçaya bölünmüştür (Çizim 7).

Mutfağın girişi 1-01 holünden, odanın kuzeydoğu duvarı üzerinde yer alan ve genişliği 75 cm, yüksekliği 2.24 m olan ahşap kapıdan sağlanmaktadır. Eşiği de ahşap olan kapı düşeyde üç eşit ahşap parçadan oluşur. Kapının güneydoğu yönündeki pervazı 1-05 numaralı merdiven holü girişini çerçeveleyen pervaz ile birleşmektedir (Çizim 9). Kapının kuzeybatı pervazına bitişik konumda yerden yüksekliği 95 cm olan 1-01 numaralı hole açılan pencere bulunur. Pencerenin genişliği 50 cm, yüksekliği ise 80 cm’dir. Giyotin pencere ahşap doğrama ile yataydan iki eşit parçaya bölünmüştür. Bölücü doğramanın üzerinde pencerenin hole bakan görünüşünde sonradan eklendiği düşünülen ahşap bir raf mevcuttur ve 15 cm derinliğe sahiptir (Şekil B.27).

Mutfağın güneydoğu duvarının güney köşesinde ahşap giyotin bir pencere bulunmaktadır (Çizim 3). Pencere mutfak ile 1-05 numaralı merdiven holünün bağlantısını sağlamaktadır. 82 cm genişliğinde ve 1.60 m yüksekliğindeki pencere ahşap çıtalarla yatayda ve düşeyde iki eşit parçaya bölünmüştür. Pencerenin alt bölümü muhdes ahşap elemanla kapatılmıştır. Bölücü doğramanın üzerinde sonradan eklendiği düşünülen ahşap bir raf mevcuttur. Mutfağın kuzeybatı duvarında iki adet kapatılmış pencere izi mevcuttur. 1-07 numaralı tahtaboşun niteliksiz betonarme ek olduğu düşünüldüğünde 1-06 numaralı mutfağın kuzeybatı duvarı yapının kuzeybatı cephesini oluşturmaktadır.

Tahtaboş (1-07)

1-07 numaralı tahtaboş yamuk planlıdır. Boyutları 10.33 m- 4.06 m – 10.56 m –4.15 m'dir. Kullanım alanı 29.40 m²'dir. Tavan yüksekliği 3.46 m'dir. Mekânın kuzeydoğu, kuzeybatı ve güneybatı duvarlarının kalınlıkları 17 cm'dir, güneydoğu duvarı ise 23 cm kalınlığındadır. Duvarlar sıvalı ve boyalıdır. Zemin seramik kaplanmıştır. Tavan sıvalı ve boyalıdır. Tavanda rutubetten kaynaklı lekeler ve boya dökülmeleri mevcuttur (Çizim 7).

Mekânın girişi 1-01 numaralı holden, güneydoğu duvarı üzerinde yer alan ahşap kapı ile sağlanmaktadır. Tahtaboş güneydoğu duvarını üç farklı mekân ile ortak kullanmaktadır. Mekânın güneydoğu duvarının orta aksında 1-01 numaralı hole açılan bir adet ahşap kapı ve iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır (Çizim 3 ve Çizim 10). Kapının genişliği 75 cm, yüksekliği 2.38 m'dir ve düşeyde üç eşit olmayan ahşap parçadan oluşmaktadır. Bu ahşap parçaları yatayda destekleyen üç adet ahşap eleman mevcuttur. Kapının güneybatı pervazı korunamamıştır. Kapı kanadının alt kısımlarında ahşap malzemenin yüzey aşınması ve parça kopmaları bulunmaktadır. Kapının yapının diğer kapılarından farklı olması sebebi ile sonradan eklendiği düşünülmektedir. Kapının kuzeydoğu bitişiğinde iki adet giyotin pencere mevcuttur. Pencerelemlerin genişliği 82 cm, yüksekliği 1.60 m'dir. Pencerelemler ahşap doğrama ile düşeyde iki eşit parçaya, yatayda ise üç eşit parçaya bölünmüştür (Çizim 10 ve Şekil B.30). Yerden yükseklikleri 1.00 m olan pencerelemlerin üst pervazları hole bakan görünüşlerinde aynı çerçevede birleşmektedir. İki pencere arası mesafe 11 cm'dir. Pencerelemlerin üst noktasından tavana kadar olan mesafe 71 cm'dir. Pencerelemlerin denizlikleri ahşaptır. Denizliğin altında kuzeydoğu güneybatı doğrultusunda uzanan ve kapıya saplanarak noktalanan ahşap bir hatıl mevcuttur (Şekil B.30). Hatılın genişliği 2.18 m, yüksekliği ise 12 cm'dir. Güneydoğu duvarının kuzeydoğu bölümü 1-02 numaralı oda ile ortak kullanımdadır. 3.94 m uzunluğa sahip bu bölümde 1-02 numaralı oda ile bağlantıyı sağlayan üç adet ahşap pencere bulunmaktadır (Çizim 3,10). Pencerelemlerin genişlikleri 85 cm, yükseklikleri 1.60 m'dir. Pencerelemlerin yerden yüksekliği 75 cm'dir. Pencerelemlerin üst noktasından tavana kadar olan mesafe 70 cm'dir. Kanatlar düşeyde ahşap doğramalarla 2 eşit parçaya, yatayda ise 3 eşit parçaya bölünmüştür. Pencerelemlerin üst pervazları 1-02 numaralı oda cephesinde birleşerek aynı çerçeveyi oluşturmaktadır. Güneydoğu duvarının güneybatı bölümü 1-06 numaralı mutfak ile ortak kullanımdadır. Ancak mutfak ile bağlantı kurulacak herhangi bir

açıklık söz konusu değildir. Güney köşesinde boyutları 27 cm x 30 cm olan niteliksiz betonarme ek yapıya ait olduğu düşünülen taşıyıcı mevcuttur. Duvarın bu bölümünde sonradan eklendiği düşünülen bir ocak bulunmaktadır. Ocağın genişliği 1.30 m'dir ve cephesi taş kaplanmıştır. Ocağın betonarme kolon ile arasındaki mesafe 2.00 m'dir.

Mekânın güneybatı ve kuzeydoğu duvarları sağır duvarlardır. Kuzeybatı duvarı yapının arka bahçesine açılmaktadır. Kuzeybatı duvarında üç adet sabit, bir adet açılabilir pencere ve bir adet de bahçeye ulaşımı sağlayan kapı bulunmaktadır (Çizim 3, Çizim 13 ve Şekil B.38). Duvarın güneybatı bölümünde genişliği 2.15 m, yüksekliği 2.35 m olan sabit ahşap doğramalı pencere bulunmaktadır. Pencerenin yerden yüksekliği 60 cm'dir. Pencerenin alt noktasından 2.10 m'lik kısmında sabit cam bulunmaktadır, üst kısımda ise ahşap doğrama ile güneş kırıcı oluşturulmuş ve pencere kemer formu ile tamamlanmıştır. Kuzeydoğu yönünde arasında 62 cm mesafe bulunan bir başka ahşap açılabilir pencere bulunmaktadır (Şekil B.39). Bu açılabilir pencerenin genişliği 58 cm, yüksekliği 1.60 m'dir. Tek kanatlı olan pencerenin alt noktasından 1.10 m'lik kısmında kanat bulunurken, üst kısmında ahşap doğrama ile güneş kırıcı oluşturulmuş ve pencere kemer formu ile tamamlanmıştır. Her iki pencerenin de denizlikleri ahşaptır. Duvarın kuzeydoğu yönünde açılabilir pencere ile arasında 27 cm olan bir başka sabit pencere bulunmaktadır. Bu pencerenin genişliği 2.15 m, yüksekliği 2.35 m'dir ve yerden yüksekliği 60 cm'dir. Pencerenin alt noktasından 2.10 m'lik kısmında sabit cam bulunmaktadır, üst kısmında ahşap doğrama ile güneş kırıcı oluşturulmuş ve pencere kemer formu ile tamamlanmıştır. Bu pencerenin denizliği de ahşaptır. Pencere kuzeydoğu yönünde niteliksiz betonarme taşıyıcı ile son bulmaktadır. Boyutları 25 cm x 30 cm olan bu muhdes elemanın kuzeydoğusunda bahçeye açılan ahşap kapı bulunmaktadır. Kapının genişliği 75 cm, yüksekliği 2.50 m'dir. Kapının önünde bahçe kotuna ulaşmak için rıhtı 20 cm olan bir adet basamak bulunmaktadır. Kapının kuzeydoğusunda cephenin son penceresi bulunmaktadır. Bu pencerenin genişliği 2.30 m, yüksekliği 2.35 m'dir ve pencere sabit ahşap doğramalıdır. Yerden yüksekliği 60 cm'dir. Pencerenin alt noktasından 2.10 m'lik kısmında sabit cam bulunmaktadır, üst kısmında ahşap doğrama ile güneş kırıcı oluşturulmuş ve pencere kemer formu ile tamamlanmıştır. Pencerenin denizliği ahşaptır.

Mekânın doğu köşesinde ikinci katta da devam edip çatıya uzanan boyutları 25 cm x 55 cm olan baca bulunmaktadır. 1-07 numaralı tahtaboş orta aksında bir kuyu

bulunmaktadır (Çizim 3, Çizim 9 ve Çizim 11). Kuyunun yer döşemesinden itibaren örülen taş duvarı döşeme altında kalan duvar örgüsünden farklı olması sebebi ile üst kısmın farklı bir dönemde örüldüğü düşünülmektedir (Şekil B.40). Döşmeden itibaren 60 cm taş örgüsü ile yükselen kuyu üzerine çapı 1.60 m olan ahşap eleman eklenerek masaya dönüştürülmüştür (Şekil B.41). Masanın tavana yansıyan izdüşümünde aynı yarıçapta asma tavan oluşturulmuştur (Çizim 7 ve Şekil B.42).

3.4.1.3 İkinci kat planı

Yapının ikinci kat planı dört adet oda, merdiven holü ile bağlantılı bir divanhâne ve terastan oluşmaktadır (Çizim 4). Yapının ikinci katının toplam oturma alanı 164 m²'dir. Kata, fevkâni kat holünün güneybatısında bulunan on beş basamaklı ahşap merdivenden ulaşılmaktadır. Katın merkezinde ana dağılma alanı olan 2-01 numaralı divanhâne yer alır (Çizim 4, Çizim 9 ve Çizim 10). Divanhâneye dört oda ve bir teras açılmaktadır. Buranın kuzeybatısındaki teras ve 2-07 numaralı mutfak mekânı plan şemasına uymamaktadır. Bu nedenle bu iki mekânın sonradan eklendiği düşünülmektedir. Yapı 2-03 numaralı baş oda ve 2-04 numaralı odanın güneydoğusunda, yapının ana kütesinden güneydoğuya doğru 80 cm çıkma yapar.

Katın içerisinde 2-01 numaralı divanhâne, 2-02, 2-03 ve 2-04 numaralı odalar, 2-05 numaralı merdiven holü, 2-06 numaralı mutfak, 2-07 numaralı ek mutfak bulunmaktadır. 2-02 ve 2-03 ve 2-04 numaralı odalar ve 2-06 ve 2-07 numaralı mutfaklar 2-01 numaralı divanhâneye açılmaktadır. Yapının ikinci katının kuzeybatı yönünde bahçeye bakan terası güneydoğusunda ise Kurşunlu Sokak'a bakan iki adet penceresi bulunmaktadır. Güneybatı-kuzeydoğu doğrultusunda ise 2-02, 2-03 ve 2-04 numaralı odalar, 2-06 ve 2-07 numaralı mutfaklar bulunmaktadır. 2-02 ve 2-03 numaralı oda kuzeydoğuda, 2-04 numaralı oda ve 2-06, 2-07 numaralı mutfaklar güneybatıda konumlanmaktadır. İkinci katın tamamı bahçe kotundan +4.05 m yüksektedir (Çizim 9 ve Çizim 11). İkinci katın üst örtüsü kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda yönlendirilmiştir beşik çatıdır.

Divanhâne (2-01)

2-01 numaralı divanhâne dikdörtgene yakın yamuk planlıdır. Ölçüleri 8.56 m – 3.27 m – 3.09 m – 8.57 m'dir. 27.24 m² kullanım alanına sahiptir. Tavan yüksekliği 3.34 m'dir. Holün kuzeybatı ve güneydoğu duvarları 23 cm, kuzeydoğu ve güneybatı duvarları ise 20 cm kalınlığındadır.

Duvarlar sıvalı ve boyalıdır. Zemin kuzeybatı güneydoğu doğrultusunda, ahşap kaplıdır (Çizim 4). Zeminde güneydoğu duvarından 77 cm kuzeybatısında kalan kare bir ahşap ızgara bulunmaktadır (Çizim 4, Çizim 9 ve Şekil B.43). Ölçüleri 30cm x 30 cm'dir. Ahşap ızgara ile ikinci kat ve giriş kapısı arasında bağlantı kurulmaktadır. Divanhânenin tavanı pasalı ahşap tavadır (Şekil B.44). Tavan, pervazla çerçevelenmiştir. Tavan çitalarla güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda 16 eşit parçaya bölünmüştür (Çizim 8). Tavanda güneybatı duvarının güney köşesinden 2-05 numaralı merdiven holüne kadar olan kısmında boyutları 5 cm x 3. 80 m olan muhdes ahşap bir eleman bulunmaktadır.

Mekânın girişi fevkâni kat holünün güneybatısında yer alan ahşap merdivenle sağlanmaktadır. Divanhâne 2-02, 2-03, 2-04 numaralı odaları, 2-06 ve 2-07 numaralı mutfakları ve 2-08 numaralı terası birbirine bağlar. Divanhânenin kuzeydoğu duvarında biri 2-02 numaralı odaya açılan bir diğeri 2-03 numaralı odaya açılan iki adet ahşap kapı bulunmaktadır (Çizim 4 ve Şekil B.45). 2-02 numaralı odaya açılan ahşap kapının genişliği 76 cm, yüksekliği 2.14 m'dir. 2-03 numaralı odaya açılan kapı 76 cm genişliğinde 2.14 m yüksekliğindedir. Kapıların eşikleri ahşaptır. Divanhâne, güneybatı duvarında 2-04 numaralı odanın bitiminden kuzeybatı yönünden 30 cm ilerisinde 2-05 numaralı merdiven holüne bağlanmaktadır (Şekil B.46). Yerden tavana kadar devam eden iki adet pervaz ile çerçevelenen 2-05 numaralı merdiven holü 2.20 m genişliğindedir (Çizim 4 ve Çizim 9).

Holün güneybatı duvarında 2-04 numaralı odaya açılan bir adet ahşap kapı (Şekil B.45), 2-06 numaralı mutfığa açılan bir adet ahşap kapı ve bir adet ahşap pencere bulunmaktadır (Çizim 4, Çizim 9 ve Şekil B.47). 2-03 numaralı odaya açılan kapının genişliği 76 cm yüksekliği ise 2. 14 m'dir. Kapının güneydoğusunda muhdes panel bir radyatör bulunmaktadır. 2-06 numaralı mutfığa açılan kapının genişliği 75 cm yüksekliği 2.24 m'dir. Kapı düşeyde üç eşit parçaya bölünmüştür. Kapının güneydoğu yönündeki pervazı 2-05 numaralı merdiven holünü çerçeveyen pervaz ile

birleşmektedir (Çizim 9 ve Şekil B.47). Kapının eşiği ahşaptır. Güneybatı duvarında kapının kuzeybatı pervazından 8 cm kuzeybatıda boyutları 25 cm x 50 cm olan bir yırtık bulunmaktadır (Şekil B.47). Mevcut boşluğun kuzeybatı yönünde 30 cm ilerisinde ahşap pencere bulunmaktadır. Pencerenin yerden yüksekliği 1.15 m'dir. 2-06 numaralı mutfak ile divanhâne arasında bağlantıyı sağlamaktadır. Pencerenin genişliği 50 cm, yüksekliği ise 80 cm'dir. Pencerenin üst noktasına bitişik olan ve boyutları 16 cm x 1.30 m olan ahşap hatıl bulunur (Çizim 9). Ahşap hatıl, güneydoğu aksında kapı pervazına saplanarak noktalanmaktadır.

Divanhânenin güneydoğu duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Pencerelemlerin genişliği 84 cm yüksekliği 1.60 m'dir. Pencerelemler ahşap doğrama ile düşeyde iki eşit parçaya, yatayda ise dört eşit parçaya bölünmüştür (Çizim 12 ve Şekil B.48). Yerden yükseklikleri 1.10 m. olan pencerelemlerin üst pervazları aynı çerçevede birleşmektedir. İki pencere arası mesafe 20 cm'dir. Pencerenin üst noktasından ahşap tavan pervazına kadar olan mesafe 52 cm'dir. Pencerelemlerin denizlikleri ahşaptır. Denizliğin altında kuzeydoğu güneybatı doğrultusunda uzanan ve kapıya saplanarak noktalanmış ahşap bir hatıl mevcuttur. Hatılın genişliği 3.27 m, yüksekliği ise 12 cm'dir. Divanhânenin güneydoğu duvarında yerden yüksekliği 45 cm olan ahşap sedir bulunmaktadır. Sedir güneydoğu duvarı boyunca devam etmekte olup genişliği 70 cm'dir (Çizim 4).

Divanhânenin kuzeybatı duvarında 2-08 numaralı terasa açılan bir adet ahşap kapı, bir adet de ahşap giyotin pencere bulunmaktadır (Çizim 4 ve Çizim 10). Kapının genişliği 75 cm yüksekliği 2.30 m'dir. Kapı çıtalarla düşeyde iki yatayda ise üç eşit parçadan oluşmaktadır (Şekil B.49). Kapının üzerinde 40 cm yüksekliğinde, ışık almayı sağlayan üst pencere bulunmaktadır. Kapının yapının diğer kapılarından farklı olması hasebiyle sonradan eklendiği düşünülmektedir. Kapının 30 cm kuzeydoğusunda giyotin pencere mevcuttur. Pencerenin genişliği 82 cm, yüksekliği 1.60 m'dir. Pencere ahşap doğrama ile düşeyde iki eşit parçaya, yatayda ise dört eşit parçaya bölünmüştür (Çizim 10 ve Şekil B.49). Yerden yükseklikleri 1.10 m. olan pencerenin üst pervazı kapının pervazı ile aynı çerçevede birleşmektedir. Pencerenin üst noktasından ahşap tavan pervazına kadar olan mesafe 52 cm'dir. Pencerenin denizliği ahşaptır. Denizliğin altında kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanan ve kapıya saplanarak kapı bitiminde de devam eden ahşap bir hatıl mevcuttur. Hatılın genişliği 3.15 m, yüksekliği

ise 12 cm'dir. Giyotin pencerenin altında muhdes panel radyatör bulunmaktadır (Çizim 10).

Oda (2-02)

2-02 numaralı oda kareye yakın dikdörtgen planlıdır. Ölçüleri 3.70 m – 4.30 m'dir. Odanın kullanım alanı 15.84 m²'dir. Kat yüksekliği 3.10 m'dir. Odanın kuzeybatı duvarı 23 cm, güneybatı ve güneydoğu duvarları ise 20 cm kalınlığındadır. Kuzeydoğu duvarı kuzey köşesinden güneydoğu yönüne 1.50 m noktasına kadar 20 cm kalınlığında iken güneydoğu duvarına saplanan 2.80 m'lik kısmı ise 85 cm kalınlığındadır (Çizim 4). Bu kalınlığın zemin kattan itibaren gelmekte olup mevcut ocağın işlevinin sağlanabilmesi için yapıldığı düşünülmektedir.

Duvarlar sıvalı ve boyalıdır. Zemin kuzeybatı güneydoğu doğrultusunda, ahşap kaplıdır (Çizim 4). Odanın döşeme ve duvar birleşimlerinde 10 cm yüksekliğinde ahşap süpürgelikler bulunmaktadır (Çizim 11). Odanın tavanı pasalı ahşap tavadır (Şekil B.50). Tavan gömme dolaba kadar pervazla çerçevlendirilmiştir. Pervazın oluşturduğu çerçevenin 15 cm içerisinde bir kare çerçeve oluşturulmuştur. Oluşan bu kare çerçevenin kesit kalınlığı 5 cm'dir. Mevcut çerçeveden 20 cm içeride kesit kalınlığı 5 cm olan bir başka çerçeve oluşturulmuştur. Bu çerçeve ise çıtalarla güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda 7 adet 27 cm x 2.70 m'lik çerçeveden ve aralarında 13 cm'lik boşluklar ile tamamlanmaktadır (Çizim 8).

Mekânın girişi 2-01 numaralı divanhânedan, odanın güneybatı duvarı üzerinde yer alan ahşap kapıdan sağlanmaktadır (Şekil B.51). Ahşap kapının genişliği 76 cm, yüksekliği 2.14 m'dir. Ahşap eşik 2-01 numaralı holden 2-02 numaralı odayı 15 cm yükselterek kopartmaktadır (Çizim 10). Odanın güneybatı duvarında muhdes panel radyatör bulunmaktadır (Çizim 10 ve Şekil B.52). Odanın kuzeybatı duvarı 2-08 numaralı teras ile ortaktır. Kuzeybatı duvarında genişliği 85 cm ve yüksekliği 1.60 m olan üç adet ahşap doğramalı pencere bulunmaktadır (Çizim 4, Çizim 10 ve Şekil B.53). Pencereilerin yerden yüksekliği 85 cm'dir. Pencereilerin üst noktasından tavan silmesine kadar olan mesafe 30 cm'dir. Kanatlar düşeyde ahşap doğramalarla 2 eşit parçaya, yatayda ise 3 eşit parçaya bölünmüştür. Pencereilerin üst pervazları birleşerek aynı çerçeveyi oluşturmaktadır. Denizliğin altında ise kesit kalınlığı 10 cm olan ahşap hatıl bulunmaktadır. Ahşap hatıl kuzeydoğu güneybatı aksında kuzeybatı duvarı boyunca devam etmektedir.

Odanın güneydoğu duvarında 65 cm derinliğe sahip gömme dolap bulunmaktadır (Çizim 4 ve Şekil B.54). Dolap kapak genişlikleri güneybatı bölümünden başlamak üzere; birinci bölüm 50 cm'dir ve tek kapaklıdır. Kapağın açılış yönü odanın giriş kapısı ile çakışmaktadır. İkinci bölüm 50 cm genişliğe sahiptir ve tek kapaklıdır. Üçüncü bölüm ise 1.14 m genişliğindedir ve iki kapaklıdır. Kapakların her biri 57 cm'dir. Dördüncü ve son bölüme sahip olup banyoya açılan dolap kapağının genişliği ise 88 cm'dir ve çift kapaklıdır. Kapakların her biri 44 cm genişliğindedir.

Odanın kuzeydoğu duvarında bir ocak bulunmaktadır (Çizim 4, Çizim 11 ve Şekil B.55). Gömme dolabın 50 cm kuzeybatısından başlayan ocağın yüksekliği 1.28 m genişliği 1.17 m'dir. Kapağı açılmadığı için derinliği hakkında veri elde edilememiştir. Ocağın kapağı dört eşit ahşap parçadan oluşmaktadır. Kuzeybatı ve güneydoğusunda 11 cm kesit kalınlığına sahip pervaz yükselmektedir. Pervazlar yerden 2.35 m yüksekliğe kadar ulaşır ocağın üstünde 16 cm kesit kalınlığına sahip bir diğer pervaz ile çerçeve oluşturmaktadırlar. Pervazın üst noktasından tavan silmesine kadar olan mesafe 60 cm'dir. Ocağın üzerinde 2 cm kesit kalınlığına sahip ahşap bir raf bulunmaktadır. Rafın genişliği pervazlar ile sınırlanmıştır ve 95 cm'dir. Ocağın üst pervazının köşelerinde ahşap tezyîni elemanlar bulunmaktadır. Boyutları 40 cm x 28 cm olan bu elemanlar bir çiçek figürünü anımsatmaktadır. Odanın kuzeydoğu duvarında ocağın kuzeybatısına saplanmış halde ahşap hatıl bulunmaktadır (Çizim 11). Yerden yüksekliği 90 cm olan hatılın boyutları 10 cm x 1.98 m'dir.

Baş oda (2-03)

2-03 numaralı baş oda dikdörtgen planlıdır. Ölçüleri 4.90 m–4.30 m'dir. Odanın kullanım alanı 20.27 m²'dir. Tavan yüksekliği 3.10 m'dir. Odanın güneydoğu duvarı 23 cm, güneybatı ve kuzeybatı duvarları 20 cm kalınlığındadır. Kuzeydoğu duvarı ise doğu köşesinden 2.30 m kuzeybatı yönüne kadar 20 cm kalınlığında, 1.00 m'lik kısmı 80 cm kalınlığında, kuzey köşesine kadar kalan 1.60 m'lik kısmı ise 20 cm kalınlığındadır (Çizim 4). Bu kalınlığın zemin kattan itibaren gelmekte olup mevcut ocağın işlevinin sağlanabilmesi için yapıldığı düşünülmektedir. Baş oda güneydoğu aksında Kurşunlu Sokak istikametinde 80 cm'lik çıkma yapmaktadır (Şekil B.56).

Duvarlar sıvalı ve boyalıdır (Şekil B.57). Zemin kuzeybatı güneydoğu doğrultusunda, ahşap kaplanmıştır (Çizim 4 ve Şekil B.58). Odanın döşeme ve duvar birleşimlerinde 10 cm yüksekliğinde ahşap süpürgelikler bulunmaktadır (Çizim 11). Odanın tavanı

pasalı ahşap tavadır. Odanın kuzeydoğu duvarının tamamında gömme dolap bulunmaktadır (Şekil B.59). Tavan gömme dolaba kadar pervazla çerçeveselendirilmiştir (Şekil B.60). Duvardan pervaza geçişi sağlayan yüzey eğimlidir (Çizim 11). Pervazın oluşturduğu çerçevenin 15 cm içerisinde bir dikdörtgen çerçeve oluşturulmuştur. Oluşan çerçevenin kesit kalınlığı 5 cm'dir ve mevcut tavan kotundan 10 cm daha yüksektedir (Çizim 11). Mevcut çerçeveden 20 cm içeride kesit kalınlığı 5 cm olan bir başka çerçeve oluşturulmuştur. Bu çerçeve ise çitalarla güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda yedi adet 27 cm x 3.80 m'lik eş parçalara bölünmüştür (Çizim 8). Bölünen bu yedi adet eş parça köşelerde 40 cm x 40 cm boyutunda kare çerçeveler oluşturmak üzere kendi içinde tekrar dikdörtgenlere bölünmüş haldedir (Çizim 8 ve Şekil B.61).

Odanın girişi 2-01 numaralı divanhâneden, odanın güneybatı duvarı üzerinde yer alan ahşap kapıdan sağlanmaktadır (Çizim 4 ve Çizim 38). Ahşap kapının genişliği 76 cm, yüksekliği 2.14 m'dir. Kapının eşiği ahşaptır. Eşik 2-01 numaralı divanhâneden 2-03 numaralı baş odayı 15cm yükselterek kopartmaktadır (Şekil B.62). Güneybatı duvarında iki adet duvar tezyînâtı bulunmaktadır (Şekil B.63). 12 cm kesit kalınlığına sahip bu ahşap elemanlar yerden tavana kadar uzanmaktadır. Aralarındaki mesafe 1.10 m'dir.

Güneydoğu duvarında genişliği 85 cm, yüksekliği 1.60 m olan üç adet ahşap doğramalı pencere bulunmaktadır (Çizim 4, Çizim 11, Çizim 12 ve Çizim 39 ve Şekil B.64). Pencerelerin yerden yüksekliği 85 cm'dir. Pencerelerin üst noktasından tavan silmesine olan mesafe 30 cm'dir. Kanatlar düşeyde ahşap doğramalarla 2 eşit parçaya, yatayda ise 3 eşit parçaya bölünmüştür. Pencerelerin üst pervazları birleşerek aynı çerçeveyi oluşturmaktadır. Odanın çıkma yaptığı güney köşede genişliği 45 cm, yüksekliği 1.60 m olan ahşap doğramaları tek kanatlı pencereler bulunmaktadır (Şekil B.65). Baş odanın pencere, kapı pervazları ve gömme dolap doğrama detayları özelinde yapının diğer örneklerinden ince detaylarla ayrışmaktadır. Odanın güneydoğu duvarında yerden yüksekliği 45 cm olan ahşap sedir bulunmaktadır (Şekil B.66). Sedir güneydoğu duvarı boyunca devam etmekte olup genişliği 70 cm'dir (Çizim 4). Odanın kuzeybatı duvarı 2-02 numaralı oda ile ortaktır. Odanın kuzeydoğu duvarının tamamında derinliği 60 cm olan gömme dolap bulunmaktadır (Çizim 4 ve Çizim 11). Gömme dolabın beş bölümü bulunmaktadır. Odanın kuzey köşesinden başlamak üzere birinci bölümü 85 cm kapak genişliğine sahiptir ve çift kapalıdır. Kapakların biri 43

cm diğeri 42 cm genişliğindedir. İkinci bölüm 42 cm genişliğe sahiptir ve tek kapaklıdır. Üçüncü bölüm 40 cm kapak genişliğine sahiptir ve tek kapaklıdır. Dördüncü bölüm 114 cm kapak genişliğine sahiptir ve çift kapaklıdır. Kapakların her biri 57 cm'dir. Beşinci ve son bölüm ise 40 cm kapak genişliğine sahiptir ve tek kapaklıdır. Duvarın kuzey köşesinden güneydoğu yönünde 1.60 m ilerisinde fevkâni katta ocak bulunan bölümü ikinci katta duvar olarak görülmektedir (Şekil B.67). Ocağın işlevini sağladığı baca muhtemel olarak bu duvarın içinden geçtiği düşünülmektedir.

Oda (2-04)

2-04 numaralı oda dikdörtgene yakın yamuk planlıdır. Boyutları 4.53 m- 4.50 m – 3.40 m–3.90 m'dir. Kullanım alanı 17.28 m²'dir. Tavan yüksekliği 3.10 m'dir. Mekânın güneydoğu duvarı 23 cm kalınlığındadır. Kuzeybatı ve kuzeydoğu duvarları 20 cm kalınlığındadır. Güneybatı duvarı yamuk plana sahiptir. Duvarın kuzeybatıdan güney yönüne doğru açılmakta olan yamuk bir aksı vardır. Duvar güney köşesinden 60 cm kalınlık ile başlayıp kuzeybatı aksında doğru incelemeye odanın batı köşesinde 37 cm kalınlık ile noktalanmaktadır (Çizim 4). Oda güneydoğu aksında Kurşunlu Sokak istikametinde 80 cm'lik çıkma yapmaktadır.

Duvarlar sıvalı ve boyalıdır (Şekil B.68). Zemin kuzeybatı güneydoğu doğrultusunda, ahşap kaplanmıştır (Çizim 4). Odanın döşeme ve duvar birleşimlerinde 10 cm yüksekliğinde ahşap süpürgelikler bulunmaktadır. Odanın güneybatı duvarının tamamında gömme dolap bulunmaktadır (Şekil B.69). Tavan gömme dolaba kadar pervazla çerçevlendirilmiştir (Şekil B.70). Pervazın oluşturduğu çerçevenin köşelerinde çiçek formunda ahşap tezyîni elamanlar bulunmaktadır (Şekil B.71). Bu çerçevenin 20 cm içerisinde bir dikdörtgen çerçeve oluşturulmuştur. Oluşan çerçevenin kesit kalınlığı 6 cm'dir ve köşeleri dışarıya doğru ahşap çitalarla 20 cm x 20 cm'lik kare elemanlar oluşturmuştur (Çizim 8). Bu çerçeve ise çitalarla güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda on adet 25 cm x 3.63 m'lik eş parçalara bölünmüştür (Çizim 8 ve Şekil B.72).

Odanın girişi 2-01 numaralı divanhaneden odanın kuzeydoğu duvarı üzerinde yer alan ahşap kapıdan sağlanmaktadır (Şekil B.73). Ahşap kapının genişliği 76 cm, yüksekliği 2.14 m'dir. Kapının ahşap eşiği 2-01 numaralı divanhânedan 2-04 numaralı odayı 15cm yükselterek kopartmaktadır.

Odanın kuzeybatı duvarında ahşap giyotin bir pencere bulunmaktadır (Çizim 4, Çizim 40 ve Şekil B.74). Pencerenin genişliği 1.12 m yüksekliği 1.60 m'dir. Pencere ahşap doğramalarla düşeyde 3 yatayda 4 eşit parçaya bölünmüştür. Pencere 2-05 numaralı merdiven holü ile 2-04 numaralı oda arasında bağlantı sağlamaktadır. Pencerenin üst noktasında orta aksında denk gelecek şekilde çini bir tezyinat bulunmaktadır (Çizim 40 ve Şekil B.75).

Odanın güneydoğu duvarında yükseklikleri 1.60 m genişlikleri 85 cm olan iki adet pencere bulunmaktadır (Çizim 4 ve Çizim 12 ve Şekil B.76). Pencereilerin yerden yüksekliği 85 cm'dir. Pencereilerin üst noktasından tavan silmesine kadar olan mesafe 30 cm'dir. Kanatlar düşeyde ahşap doğramalarla 2 eşit parçaya, yatayda ise 3 eşit parçaya bölünmüştür. Pencereilerin üst pervazları birleşerek aynı çerçeveyi oluşturmaktadır. Pencereilerin denizlikleri ahşaptır ve aralarındaki mesafe 42 cm'dir. Odanın güneydoğu duvarında yerden yüksekliği 45 cm olan ahşap sedir bulunmaktadır (Şekil B.77). Sedir güneydoğu duvarı boyunca devam etmektedir ve genişliği 70 cm'dir (Çizim 4). Odanın çıkma yaptığı köşelerde genişliği 45 cm, yüksekliği 1.60 m olan ahşap doğramaları tek kanatlı pencereler bulunmaktadır (Şekil B.78).

Odanın güneybatı duvarında iki adet gömme dolap bulunmaktadır (Şekil B.69). Duvarın batı köşesinde yer alan dolap 96 cm genişliğe ve 52 cm derinliğe sahiptir. Çift kapaklı olan dolabın her bir kapağı 48 cm'dir. Duvarın güney köşesinde yer alan dolabın genişliği 1.18 m ve derinliği 66 cm'dir. Çift kapaklı olan dolabın her bir kapağı 59 cm'dir. Dolabın içerisindeki izlerden daha önce banyo olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Merdiven Holü (2-05)

Hol yamuk planlıdır. Boyutları 3.94 m - 4.24 m – 2.34 m – 2.20 m'dir. Kullanım alanı 9.31 m²'dir. Tavan yüksekliği 3.10 m'dir. Mekânın kuzeybatı, güneybatı ve güneydoğu duvarları 20 cm kalınlığındadır.

Duvarlar sıvalı ve boyalıdır. Zemin kuzeybatı güneydoğu doğrultusunda, ahşap kaplanmıştır. Holün döşeme ve duvar birleşimlerinde 20 cm boyunda ahşap süpürgelikler bulunmaktadır (Çizim 10). Holün tavanı ahşap kaplamadır. 2-01 numaraları divanhaneden bir ahşap elamanla tavanı ayrıştırılmıştır (Şekil B.79). Kuzeydoğu güneybatı doğrultusunda on eşit parçaya bölünmüştür. Holün güneybatısında çatıya çıkmakta olan merdivenin tavanında boyutları 50 cm x 1.80 m

olan yukarıya doğru açılan bir ahşap kapak mevcuttur. Holün tavanında bulunan ahşap elemanlar kapağa kadar gelip saplanmaktadırlar. Çatı kapağı daha üst kotta yer almaktadır (Çizim 8, 10).

Fevkâni kattan ikinci kata ulaşımı sağlayan basamakların derinlikleri 30 cm, rıhtları ise 20 cm'dir. İkinci kattaki merdiven holünün kuzeybatısındaki altı basamakla çatıya çıkan merdivenin sahanlığına ulaşılmaktadır (Şekil B.80). Basamakların derinliği 28 cm, rıhtı 20 cm, merdivenin genişliği ise 75 cm'dir. L şeklinde olan sahanlığın kullanım alanı 2 m²'dir. Bu sahanlıktan merdiven holünün güneybatısındaki çatıya ulaşımı sağlayan dokuz basamağa ulaşılır (Şekil B.81). Bu dokuz basamağın derinliği 28 cm, rıhtı 20 cm'dir.

Merdiven holü 2-01 numaralı divanhanenin güneybatısında yer alır. Bu holün güneydoğu duvarında ahşap bir giyotin pencere bulunmaktadır. Pencere 2-04 numaralı oda ile merdiven holü arasında ilişki kurmaktadır. Genişliği 1.12 m, yüksekliği 1.60 m olan bu pencere ahşap doğramalarla düşeyde 3 ve yatayda ise 4 eşit parçaya bölünmüştür (Çizim 40 ve Şekil B.82). Merdiven holünün kuzeybatı duvarı 2-06 numaralı mutfak ile ortak kullanımdadır.

Mutfak (2-06)

2-06 numaralı mutfak yamuk planlıdır. Boyutları 3.43 m- 2.08 m – 3.70 m – 2.28 m'dir. Kullanım alanı 7.30 m²'dir. Tavan yüksekliği 2.85 m'dir. Mekânın kuzeydoğu, güneydoğu ve güneybatı duvarlarının kalınlıkları 20 cm'dir. Kuzeybatı duvarı ise 28 cm kalınlığındadır. Kuzeybatı duvarı 2-07 numaralı mutfağa geçişi sağlamakta ve onunla ortak kullanımdadır. Duvarlar seramik kaplıdır. Zemin kuzey güney doğrultusunda, seramik kaplanmıştır (Çizim 4). Tavanı sıvalı ve boyalıdır (Çizim 8).

Mutfağın girişi 2-01 numaralı divahânedenden, mutfağın kuzeydoğu duvarı üzerinde yer alan ahşap kapıdan sağlanmaktadır (Şekil B.47). Ahşap kapının genişliği 75 cm, yüksekliği 2.24 m'dir. Kapının eşiği ahşaptır. Kapı düşeyde üç eşit ahşap parçadan oluşmaktadır. Kapının güneydoğu yönündeki pervazı 1-05 numaralı merdiven holü girişini çerçeveleyen pervaz ile birleşmektedir (Çizim 9). Kapının eşiği ahşaptır. Kuzeydoğu duvarında kapının kuzeybatı pervazından 8 cm kuzeybatıda boyutları 25 cm x 50 cm olan bir yırtık bulunmaktadır (Şekil B.47). Mevcut boşluğun kuzeybatı yönünde 30 cm ilerisinde ahşap pencere bulunmaktadır. Pencerenin yerden yüksekliği 1.00 m'dir ve 2-06 numaralı mutfak ile 2-01 numaralı divanhâne arasında bağlantıyı

sağlamaktadır. Pencerenin genişliği 50 cm, yüksekliği ise 80 cm'dir. 2-07 numaralı mutfak adlı mekânın niteliksiz betonarme ek olduğu düşünüldüğünde 2-06 numaralı mutfağın kuzeybatı duvarı yapının kuzeybatı cephesini oluşturmaktadır. Kuzeybatı duvarı üzerinde 2-07 numaralı mutfığa geçişi sağlayan kapı boşluğu bulunmaktadır. Kapı kanadı bulunmayan boşluğun genişliği 98 cm yüksekliği 2.10 m'dir.

Mutfak (2-07)

2-07 numaralı mutfak yamuk planlıdır. Boyutları 3.70 m- 3.74 m – 4.11 m – 2.82 m'dir. Kullanım alanı 15.06 m²'dir. Tavan yüksekliği 2.25 m'dir. Mekânın kuzeydoğu, güneybatı duvarlarının kalınlıkları 20 cm'dir. Kuzeybatı duvarı 17 cm kalınlığındadır. Güneydoğu duvarı ise 28 cm kalınlığındadır. Kuzeybatı duvarı 2-06 numaralı mutfığa geçişi sağlamakta ve onunla ortak kullanımdadır.

Duvarlar seramik kaplıdır. Zemin kuzey güney doğrultusunda, seramik kaplanmıştır (Çizim 4). Zemin kaplaması ikiye bölünmüş durumdadır. Kuzeybatı duvarından 1.56 m güneydoğu yönüne kadar döşenip daha sonra kalan güneybatı duvarına kadar kısmı döşenmiştir. Doğrultusu ve malzemesi aynı olan döşemenin farklı zamanlarda yapılmış olabileceği düşünülmektedir. Tavanı sıvalı ve boyalıdır (Çizim 8). Duvarların yerden 2.20 m yükseklik bölümünden sonraki bölümü mekânın çatı eğimiyle aynı oranda eğimlidir.

Mutfağın girişi 2-01 numaralı divahânedan, 2-06 numaralı mutfağın kuzeydoğu duvarı üzerinde yer alan ahşap kapıdan geçildikten sonra kuzeybatı yönünde bulunan kapı boşluğundan sağlanmaktadır. Kapı kanadı bulunmayan boşluğun genişliği 98 cm, yüksekliği 2.10 m'dir (Çizim 4). Mekânın doğu köşesinde boyutları 1.02 m x 43 cm olan ve baca olduğu düşünülen bir çıkma mevcuttur. Kuzeybatı cephesinde iki adet PVC pencere bulunmaktadır (Şekil B.83). Pencerelemlerin genişlikleri 50 cm yükseklikleri ise 80 cm'dir (Çizim 4 ve Çizim 13). Pencerelemlerin denizlikleri mermerdir ve aralarındaki mesafe 60 cm'dir. Mutfağın kuzeydoğu duvarında 2-08 numaralı terasa açılan genişliği 50 cm yüksekliği 40 cm olan PVC pencere mevcuttur (Çizim 4 ve Çizim 9 ve Şekil B.84). Pencerenin yerden yüksekliği 1.70 m'dir. Mutfağın kuzeybatı ve güneybatı duvarlarında metal tezgahlar bulunmaktadır. Yapının son işlevinin restoran olmasından dolayı mutfak ihtiyacını karşılamak için mekânın dönüştürüldüğü düşünülmektedir.

Teras (2-08)

2-08 numaralı teras dikdörtgen planlıdır (Şekil B.85). Boyutları 4.30 m- 6.76 m'dir. Kullanım alanı 29.40 m²'dir. Mekânın güneydoğu duvarı 23 cm, güneybatı duvarı ise 20 cm kalınlığındadır. Kuzeydoğuda teras 144 ada 5 parsel'deki (284 tescil numaralı) yapının duvarı ile sınırlanmıştır. Mekânı duvarları sıvalı ve boyalıdır. Zemin güneybatı kuzeydoğu istikametinde seramik kaplıdır (Çizim 4).

Terasın girişi 2-01 numaralı divanhânedan mekânın güneydoğusunda yer alan ahşap kapı ile sağlanmaktadır. Kapının genişliği 75 cm, yüksekliği 2.30 m'dir. Kapı çıtalarla düşeyde iki yatayda ise üç eşit parçadan oluşmaktadır (Şekil B.49). Kapının üzerinde 40 cm yüksekliğinde, ışık almayı sağlayan tepe penceresi bulunmaktadır. Kapının güneybatı pervazı 2-07 numaralı mutfağın duvarından dolayı bulunmamaktadır. Kapının yapının diğer kapılarından farklı olması sebebi ile sonradan eklendiği düşünülmektedir. Kapının 30 cm kuzeydoğusunda giyotin bir pencere yer almaktadır. Pencerenin genişliği 82 cm yüksekliği 1.60 m'dir. Pencere ahşap doğrama ile düşeyde iki eşit parçaya, yatayda ise dört eşit parçaya bölünmüştür (Çizim 10 ve Şekil B.49). Yerden yüksekliği 1.10 m. olan pencerenin üst pervazı divanhâne cephesinde kapının pervazı ile aynı çerçevede birleşmektedir. Pencerenin denizliği ahşaptır. Denizliğin altında kuzeydoğu güneybatı doğrultusunda uzanan ve kapıya saplanarak noktalanmış ahşap bir hatıl mevcuttur. Hatılın genişliği 3.15 m, yüksekliği ise 12 cm'dir. Giyotin pencerenin 72 cm kuzeydoğusunda 2-01 numaralı odaya açılan genişliği 85 cm, yüksekliği 1.60 m olan üç adet ahşap doğramalı pencere bulunmaktadır (Çizim 4, Çizim 10 ve Şekil B.86). Pencereilerin yerden yüksekliği 80 cm'dir. Kanatlar düşeyde ahşap doğramalarla 2 eşit parçaya, yatayda ise 3 eşit parçaya bölünmüştür. Pencereilerin denizlikleri ahşaptır. Denizliğin altında ise kesit kalınlığı 10 cm olan ahşap hatıl bulunmaktadır. Ahşap hatıl kuzeydoğu güneybatı aksında güneydoğu duvarı boyunca devam etmektedir. Terasın güneybatı duvarında 2-07 numaralı mutfağa açılan genişliği 50 cm ve yüksekliği 40 cm olan bir PVC pencere mevcuttur (Çizim 4 ve Çizim 9). Pencerenin yerden yüksekliği 1.75 m'dir. Terasın kuzeybatısında bahçeye açılan kısmında metal korkuluk bulunmaktadır (Çizim 13 ve Şekil B.83). Korkuluk kuzey köşesinde L çizerek 144 ada 5 parsel (284 tescil nolu) yapının duvarına saplanarak sonlanır.

3.4.2 Cephe özellikleri

Ana yapının cephelerinin genel görünümü sıvalı ve boyalıdır. Pencerelemi dikdörtgen biçimli, giriş kapısının tepe penceresi beşik kemerlidir. Yapı kuzeydoğu ve güneydoğu yönlerinde bitişik nizamli olduğu için yalnızca iki cephesi bulunmaktadır. En çok dikkat çeken cephesi ise giriş cephesi olan güneydoğu cephesidir. Bu cephe Kütahya Kalesi manzarasına sahiptir. Kuzeybatı cephesi ise arka bahçeyi görmektedir.

3.4.2.1 Güneydoğu cephesi

Yapının Kurşunlu Sokak yönündeki giriş cephesi ve en dikkat çeken cephesidir. Bu cephenin tamamı sıvalı ve boyalıdır (Çizim 12 ve Şekil B.87).

Güneydoğu cephesinin ikinci katta kuzeydoğu ve güneybatı bölümü kavisli ahşap konsola oturan çift çıkma yapar (Şekil B.88). Bu bölüm ikinci katta 2-03 numaralı baş oda ve 2-04 numaralı odaların cepheleridir. Bu çıkmaların ortasında daha geride kalan kısım zemin kat ve fevkâni katta yapının ana girişi, ikinci katta 2-01 numaralı divanhânenin cephesidir. Güneybatıda yer alan çıkmanın zemin katında Z-04 numaralı tuvaletler, fevkâni katında 1-04 numaralı misafir odası cephesi bulunmaktadır. Kuzeydoğuda yer alan çıkmanın zemin katında Z- 03 numaralı kazan dairesi fevkâni katında 1-03 numaralı oda cephesi bulunmaktadır. Buna ek olarak güneybatı çıkmasının zemin katında yapının tâli giriş kapısı yer almaktadır (Şekil B.11).

Cephenin merkezindeki yapının ana girişi, ikinci katta bulunan çıkmaların 80 cm gerisinde kalan kısımdır. Yapının ana girişi cephenin kuzey güney ekseninde simetriktir. Ana giriş kapısının genişliği 1.50 m, yüksekliği 2.40 m olan çift kanatlı ahşap kapıdır (Şekil B.89). Her iki kanat da 75 cm genişliğindedir. Giriş kapısının üstünde ahşap doğramalı, beşik kemerli, dıştan dikeyde demir parmaklıklı bir tepe penceresi bulunmaktadır. Demir parmaklık üzerinde metal bir pano yer alır. Yapının son sahibi, son işlevinin restoran olmasından dolayı “Kütahya Konağı” olarak bilinen yapının adını panoya yazdırmıştır. Kapı üstündeki pencerenin yüksekliği 1.25 m genişliği 1.50 cm’dir. Pencere, kapının pervazı ile aynı çerçevede bulunmaktadır ve kapıdan 26 cm yukarıdadır. Ana giriş kapısının kuzeydoğusunda “Bu ev korunması gerekli tescilli kültür varlığıdır.” yazılı çini bir pano bulunmaktadır. Kapıdan 48 cm yukarıda ahşap kat silmesi bulunur. Kat silmesi 27 cm kalınlığındadır ve güneybatı-

kuzeydoğu doğrultusunda cephe boyunca devam eder. Kat silmesi fevkâni kat ve ikinci katın aynı yüzeydeki cephelerini birbirinden ayırır ve çıkma boyunca devam eder.

Ana giriş kapısının kuzeydoğu ve güneybatı yönünden 70 cm ileride 17 cm kesit kalınlığına sahip düşey ahşap pervaz bulunmaktadır. Pervaz yerden saçak altına kadar tüm cephede devam etmekte ve adeta bir sütun formunda tamamlanmaktadır. Cephede dört adet bulunan pervazın bir tanesi kuzeydoğu köşesinde yer alırken diğeri güneybatı köşesinde 1.05 m kuzeydoğusunda yer almaktadır. Fevkâni katın ikinci kata bağlandığı noktada kat silmesinin altında, yüksekliği 1.04 m olan dört adet ahşap payanda bulunmaktadır (Çizim 9, Çizim 11, Çizim 12, Çizim 42 ve Şekil B.90). Çıkma yapan kuzeydoğu ve güneybatı bölümlerinin alt köşelerinde yer almaktadırlar.

Ahşap kat silmesinden 1.15 m yukarıda iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Pencereler 2-01 numaralı divanhaneye attır. Pencerelerin genişliği 84 cm, yüksekliği 1.60 m.'dir. Pencereler ahşap doğrama ile düşeyde iki eşit parçaya, yatayda ise dört eşit parçaya bölünmüştür (Çizim 12 ve Şekil B.88). İki pencere arasındaki mesafe 40 cm'dir. Pencerelerin denizlikleri ahşaptır. Denizliğin altında kuzeydoğu güneybatı doğrultusunda uzanan ahşap bir hatıl mevcuttur. Hatılın boyutları 3.27 m x 12 cm'dir. İki giyotin pencerenin arasında pencere üst pervazından 40 cm yukarıda boyutları 45 cm x 10 cm olan ahşap bir eleman bulunmaktadır. Cephenin merkezinin çıkmalardan daha geride olması sebebi ile ikinci kat giyotin pencerelerin üzerinde saçak oluşmaktadır. Oluşan saçığın tavanı pasalı ahşap tavadır. Ahşap çıtalarla dört eş parçaya bölünmüş haldedir.

Yapının kuzeydoğusunda yer alan çıkmanın zemin katında iki adet ahşap doğramalı pencere bulunmaktadır. Z-03 numaralı kazan dairesinin cephesini oluşturan bu pencerelerden bir tanesinin genişliği 45 cm, yüksekliği 50 cm; diğerrinin genişliği 80 cm, yüksekliği ise 1.00 m'dir. Küçük pencerenin dış çerçevesine takılmış metal ızgara bulunmaktadır. Mevcut durumda, metal ızgara tahrip olmuş ve büyük bir yırtığı bulunmaktadır. Büyük ahşap pencere ise ahşap bir elemanla kapatılmış durumdadır. Küçük pencereden iç mekâna ışık alınmaktadır. İki pencere arasındaki mesafe 40 cm'dir. Pencerelerin dış denizlikleri ahşaptır (Çizim 12 ve Şekil B.21). Pencerelerin üst pervazının aksı cephenin kuzeydoğusunda, çıkmanın altında siyah renge boyanmış vaziyettedir. Pencerelerin üst pervazında 1.40 m yukarıda üç adet ahşap doğramalı pencere bulunmaktadır. 1-03 numaralı odaya ait olan pencerelerin genişlikleri 85 cm,

yükseklikleri 1.60 m'dir (Çizim 3, Çizim 11 ve Çizim 12). Kanatlar düşeyde ahşap doğramalarla 2 eşit parçaya, yatayda ise 3 eşit parçaya bölünmüştür. Pencerele rin üst pervazının fevkâni kat ile ikinci katın yüzeylerini birbirinden ayıran ahşap silmeye olan mesafesi 56 cm'dir. Pencerele rden kuzeydoğu ve güneybatı yönünde olan iki adedi dış cephede ahşap kafes ile tamamlanmaktadır (Çizim 3, Çizim 11, Çizim 12 ve Şekil B.91). Ahşap kafesle rin genişliği 70 cm, yüksekliği ise 1.20 m'dir. Pencerele rin denizlikleri ahşaptır. Denizliğin altında kuzeydoğu güneybatı doğrultusunda uzanan ahşap bir hatıl mevcuttur. Hatılın boyutları 4.30 m x 12 cm'dir. Cephenin kuzeydoğu bölümünde ahşap silmeden 1.20 m yukarıda üç adet ahşap doğramalı pencerele r bulunmaktadır (Çizim 4, Çizim 11, Çizim 12 ve Çizim 39). Pencerele r 2-03 numaralı baş odaya cephe vermektedir ve yapının kuzeydoğu çıkmasının üzerinde yer almaktadırlar. Pencerele rin genişliği 85 cm, yüksekliği 1.60 m'dir. Kanatlar düşeyde ahşap doğramalarla 2 eşit parçaya, yatayda ise 3 eşit parçaya bölünmüştür. Pencerele rin denizlikleri ahşaptır. Denizliğin altında kuzeydoğu güneybatı doğrultusunda uzanan ahşap bir hatıl mevcuttur. Hatılın boyutları 4.30 m x 12 cm'dir. Pencerele r kuzeydoğu ve güneybatıda cephe boyunca devam eden ahşap pervaz ile çerçevenmişlerdir.

Yapının güneybatısında yer alan çıkmanın zemin katında iki adet ahşap doğramalı çift kanatlı pencere bulunmaktadır. Pencerele r Z-05 numaralı tuvaletle re cephe vermektedir. Pencerele rin genişliği 70 cm, yüksekliği 80 cm'dir. Her iki kanat da 35 cm genişliğindedir. Pencerele rin dış çerçevesine takılmış metal ızgaralar bulunmaktadır. İki pencerele rin arasındaki mesafe 26 cm'dir. Pencerele rin dış denizlikleri ahşaptır, iç denizlikleri ise seramik ile kaplanmıştı r. Cephenin kuzeydoğusunda yer alan siyah boya burada pencerele rin denizlik altı hizasından başlayarak zemine kadar inmektedir. Mevcut çizgi ana giriş kapısının güneybatısına saplanarak sonlanmaktadır (Çizim 12 ve Şekil B.92). Pencerele rin güneybatısında yapının tâli giriş kapısı yer almaktadır. Kapının genişliği 75 cm, yüksekliği 2.10 m'dir. Kapının yukarıdan 32 cm'lik kısmı sabit tepe penceresidir. Açılabilir kısmında kapı kanadı düşeyde üç parçadan oluşmaktadır. Kapının üzerinde boyutları 1.35 m x 80 cm olan ahşap bir çerçeve bulunmaktadır (Çizim 12 ve Şekil B.11). Çerçeve kuzeydoğuda ahşap cephe pervazına saplanarak sonlanır. Aynı zamanda cephenin güneybatısında bulunan ahşap pervazın yerden 2.14 m'lik bir kısmını tâli giriş kapısı kesmektedir. Bu durum tâli giriş kapısının sonraki bir dönemde eklendiğinin düşünülmesine neden

olmuştur. Pencerelelerin üst noktasından 1.60 m yukarıda iki adet ahşap doğramalı pencere bulunmaktadır (Çizim 3, Çizim 12 ve Şekil B.35). Pencereleler 1-04 numaralı misafir odasına cephe vermektedir; yükseklikleri 1.60 m'dir. Genişliği 70 cm olan tek kanatlı ve 142 cm olan ise çift kanatlıdır. Pencerelelerin denizlikleri ahşaptır. İki pencere arasındaki mesafe 20 cm'dir. Pencerelelerin, yapının özgün pencerelelerinden farklı olması sebebi ile sonradan eklendiği düşünülmektedir (Çizim 12 ve Şekil B.35). Denizliğin altında kuzeydoğu güneybatı doğrultusunda uzanan ahşap bir hatıl mevcuttur. Hatılın boyutları 3.50 m x 12 cm'dir. Pencerelelerin üst pervazının fevkâni kat ile ikinci katın yüzeylerini birbirinden ayıran ahşap silmeye olan mesafesi 23 cm'dir. Ahşap silmeden 1.15 m yukarıda iki adet ahşap doğramalı pencere bulunmaktadır. Pencereleler 2-04 numaralı odaya cephe vermektedirler ve yapının güneybatı çıkması üzerinde yer almaktadırlar. Pencerelelerin yükseklikleri 1.60 m, genişlikleri 85 cm'dir (Çizim 4 ve Çizim 12). Kanatlar düşeyde ahşap doğramalarla 2 eşit parçaya, yatayda ise 3 eşit parçaya bölünmüştür. Pencerelelerin denizlikleri ahşaptır. İki pencere arasındaki mesafe 54 cm'dir. Denizliğin altında kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanan ahşap bir hatıl mevcuttur. Hatılın boyutları 3.50 m x 12 cm'dir. Pencereleler kuzeydoğu ve güneybatıda cephe boyunca devam eden ahşap pervaz ile çerçevenmişlerdir.

3.4.2.2 Kuzeybatı cephesi

Cephe iki kısımdan oluşmaktadır. Ters L şeklinde olan ek yapılara cephe veren ilk kısmı daha önde yer alır; ikinci kısım ise daha geride yer alan, özgün yapının cephesini oluşturan kısımdır (Çizim 13 ve Şekil B.93). Kuzeybatı cephesi yapının arka bahçesine açılmaktadır ve cephenin tamamı sıvalı ve boyalıdır.

Zemin katın kot farkından dolayı kuzeybatı cephesinde karşılığı bulunmamaktadır. Fevkâni kat seviyesinde cephenin tamamında üç adet sabit, bir adet açılabilir pencere, bir adet de bahçeye çıkmayı sağlayan kapı bulunmaktadır (Çizim 3, Çizim 13 ve Şekil B.39). Pencereleler ve kapı 1-07 numaralı tahtaboş cephe vermektedirler. Cephenin zeminle birleştiği noktada 42 cm yüksekliğinde taş kaplama mevcuttur. Cephenin kuzeydoğu bölümünde genişliği 2.15 m, yüksekliği 2.35 m olan sabit ahşap doğramalı bir pencere bulunmaktadır. Pencerenin yerden yüksekliği 85 cm'dir. Pencerenin alt noktasından 2.10 m'lik kısmında sabit cam bulunmakta iken, üst kısmı ahşap doğrama ile güneş kırıcı oluşturulmuş ve pencere kemer formu ile tamamlanmıştır. Pencerenin

denizliği ahşaptır. Güneybatı yönünde arasında 62 cm mesafe bulunan bir başka ahşap açılabilir pencere bulunmaktadır (Şekil B.94). Bu pencerenin genişliği 58 cm, yüksekliği 1.60 m'dir. Tek kanatlı olan pencerenin alt noktasından 1.10 m'lik kısmında kanat bulunmakta iken, üst kısmında ahşap doğrama ile güneş kırıcı oluşturulmuş ve pencere kemer formu ile tamamlanmıştır. Pencerenin denizliği ahşaptır. Cephenin güneybatı yönünde açılabilir pencere ile arasında 27 cm olan bir başka sabit pencere bulunmaktadır. Pencerenin genişliği 2.15 m, yüksekliği 2.35 m olan sabit ahşap doğramalı penceredir. Pencerenin yerden yüksekliği 85 cm'dir. Pencerenin alt noktasından 2.10 m'lik kısmında sabit cam bulunmakta iken, üst kısmında ahşap doğrama ile güneş kırıcı oluşturulmuş ve pencere kemer formu ile tamamlanmıştır. Pencerenin denizliği ahşaptır. Pencerenin güneybatısında bahçeye açılan ahşap kapı bulunmaktadır. Kapının genişliği 75 cm, yüksekliği 2.50 m'dir. Kapının güneybatısında cephenin son penceresi bulunmaktadır. Pencerenin genişliği 2.30 m, yüksekliği 2.35 m olan sabit ahşap doğramalı penceredir. Pencerenin yerden yüksekliği 85 cm'dir. Alt noktasından 2.10 m'lik kısmında sabit cam bulunur, üst kısmında ahşap doğrama ile güneş kırıcı oluşturulmuş ve pencere kemer formu ile tamamlanır. Pencerenin denizliği ahşaptır. Cephenin güneybatı köşesinde ikinci katta da devam edip çatıya uzanan boyutları 25 cm x 55 cm olan baca bulunmaktadır (Çizim 3, Çizim 5, Çizim 13 ve Şekil B.93). Pencerelelerin üst noktasından 46 cm yukarıda fevkâni kat ile ikinci katı birbirinden ayıran 3 cm kesit kalınlığına sahip muhdes bir eleman bulunmaktadır.

İkinci kat seviyesinde cephenin daha önde olan kuzeydoğu bölümünde aralarındaki mesafe 60 cm olan iki adet PVC pencere bulunmaktadır. Pencereleler 2-07 numaralı mutfak bölümüne cephe vermektedirler. Pencerelelerin genişlikleri 50 cm, yükseklikleri ise 80 cm'dir (Çizim 4 ve Çizim 13). Pencerelelerin denizlikleri mermerdir. Cephenin güneybatısını oluşturan ve daha geride olan özgün kısımda ise dört adet ahşap doğramalı pencere bir adet de 2-08 numaralı terasa ulaşımı sağlayan ahşap kapı bulunmaktadır. Pencerelelerden güneybatı köşede yer alan üç adedi 2-02 numaralı odaya cephe verirken diğer pencere ve kapı 2-01 numaralı divanhâneye cephe vermektedirler. 2-01 numaralı divahâneye ulaşımı sağlayan kapının genişliği 75 cm, yüksekliği 2.30 m'dir. Kapı çıtalarla düşeyde iki yatayda ise üç eşit parçadan oluşmaktadır (Şekil B.49). Kapının üzerinde 40 cm yüksekliğinde, ışık almayı sağlayan tepe penceresi bulunmaktadır. Kapının kuzeydoğu pervazı 2-07 numaralı

mutfağın duvarından dolayı korunamamıştır. Kapının yapının diğer kapılarından farklı olması sebebi ile sonradan eklendiği düşünülmektedir. Kapının 30 cm güneybatısında giyotin pencere mevcuttur. Bu pencerenin genişliği 82 cm, yüksekliği 1.60 m'dir ve ahşap doğrama ile düşeyde iki eşit parçaya, yatayda ise dört eşit parçaya bölünmüştür (Çizim 10 ve Şekil B.49). Pencerenin ahşap denizliğinin altında kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanan ve kapıya saplanarak sonlanan ahşap bir hatıl mevcuttur. Hatılın genişliği 5.36 m, yüksekliği ise 12 cm'dir. Giyotin pencerenin 80 cm güneybatısında 2-01 numaralı odaya açılan genişliği 85 cm, yüksekliği 1.60 m olan üç adet ahşap doğramalı pencere bulunmaktadır (Çizim 4, Çizim 10, Çizim 13 ve Şekil B.86). Kanatlar düşeyde ahşap doğramalarla 2 eşit parçaya, yatayda ise 3 eşit parçaya bölünmüştür. Pencerelemin ahşap denizliklerinin altında ise kesit kalınlığı 10 cm olan ahşap hatıl bulunmaktadır. Ahşap hatıl kuzeydoğu güneybatı aksında cephe boyunca devam etmektedir. 2-08 numaralı terasın metal korkulukları bulunmaktadır. Kuzeybatı cephesinin kuzeydoğusunda bulunan ek yapıya kadar uzanan korkuluklar 80 cm yüksekliğindedir.

3.5 Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri

Yapı ahşap karkas olarak inşa edilmiştir. Bitişik nizamda yer alan sağır duvarlarında dolgu malzemesi olarak harman tuğla kullanılmış, yapıda yer alan diğer duvarlarında ise dolgu olarak kerpiç kullanılmıştır (Şekil B.95). Duvarlarda bağıdâdî ve kıtık (killi toprak+saman karışımı) sıva uygulanmıştır.

Yapının güneydoğu cephesi sıvalı ve boyalıdır (Çizim 12). Cephede pencere-kapı pervaz ve doğramaları ahşaptır ve boyalıdır. Cephede yer alan fevkâni kat ve ikinci katın yüzeyini birbirinden ayıran kat silmesi ve eliböğründeler ahşaptır ve boyalıdır (Çizim 9, Çizim 12, Çizim 24 ve Şekil B.90). Ana giriş kapısının tepe penceresi beşik kemerlidir.

Kuzeybatı cephesi sıvalı ve boyalıdır (Çizim 13 ve Şekil B.93). Bu yöndeki cephe ana yapı ve ek yapı olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. Cephenin kuzeydoğusunda yer alan ters L şeklindeki bölüm yapının niteliksiz betonarme ek olan kısmına aittir. Bu kısımda fevkâni kat kotunda pencere ve kapı doğramaları ahşaptır (Çizim 25). İkinci kat kotunda ise pencereler PVC'dir. Cephenin güneybatısında yer alan yapının özgün olan kısmına ait bölümde kapı-pencere pervaz ve doğramaları ahşaptır ve boyalıdır

(Çizim 25). Çatı kaplama malzemesi olarak alaturka kiremit kullanıldığı anlaşılmaktadır (Çizim 17).

3.6 Strüktürel Özellikler

Yapının strüktürel özellikleri temel, duvar, döşeme ve üst örtü başlıkları altında incelenmiştir.

3.6.1 Temeller

Yapı nispeten düz bir araziye oturtulmuştur. Zemin katında yer alan kazan dairesinin duvarlarından anlaşılacağı üzere, yaklaşık 1.00 m'lik duvar örgüsünün kârgir taş olduğu belirlenmiştir (Çizim 10 Çizim 11). Bu sebeple temellerin taş olabileceği düşünülmektedir. Ancak kazı ve sondaj imkânı olmadığı için yapının temelleri hakkında kesin bir bilgi elde edilememiştir.

3.6.2 Duvarlar

Yapının dış duvarlarının tamamı ahşap karkastır. Dolgu malzemesi olarak kerpiç kullanılmıştır. Dış duvarların kalınlığı ortalama olarak 23 cm'dir. Duvarlar cephede ve iç cephede sıvalı ve boyalıdır. İç duvarların kalınlığı ise ortalama olarak 20 cm'dir. Duvarlar strüktürel olarak oldukça iyi durumdadır. Niteliksiz ek yapının duvarları 17 cm kalınlığındadır. Raspa imkânı bulunmamasından iç yüzeylerde yapım tekniği çıplak gözle incelenememiştir.

3.6.3 Üst örtü

Yapının ikinci katının üst örtüsü beşik çatıdır (Çizim 9 ve Çizim 11). Çatı malzemesi olarak alaturka tipi kiremit ile kaplıdır (Çizim 5, Çizim 17 ve Şekil B.6). Çatı arasına girilemediği için çatının ahşap konstrüksiyonuna dair detaylar görülememiştir.

3.6.4 Döşeme

Yapının döşeme sisteminin görülebileceği herhangi bir açıklık olmadığı için gözlem yapılamamaktadır. Döşeme kalınlığının ise ortalama 25 cm olduğu hesaplanmıştır.

3.7 Mimari Öğeler

Mimari öğeler kapılar ve pencereler başlıkları altında incelenecektir.

3.7.1 Kapılar

Yapıda yer alan tüm kapılar ahşaptır (Çizim 14, Çizim 15, Çizim 16, Çizim 21, Çizim 22, Çizim 23, Çizim 24 ve Çizim 25). Kapılar genel olarak tek kanatlıdır, yalnızca ana giriş kapısı çift kanatlıdır (Çizim 41 ve Şekil B.96). Yapıda on farklı tip ahşap kapı vardır. Bu kapıların bir tanesi çift kanatlı diğerleri tek kanatlıdır. Kapıların üç adedi özgün kapı olup diğerlerinin doğramaları özgün değildir.

Zemin katta yer alan Kurşunlu Sokak ile doğrudan ilişki kuran iki adet kapı mevcuttur. Z-01 numaralı giriş holüne açılan ana kapı çift kanatlı, ahşap doğramalı ve boyalıdır (Çizim 41 ve Şekil B.96). Kapının genişliği 1.50 m, yüksekliği 2.40 m'dir. Her iki kanadı da 75 cm genişliğindedir. Giriş kapısının üstünde ahşap doğramalı, beşik kemerli ve dıştan dikeyde demir parmaklıklı bir tepe penceresi bulunmaktadır. Demir parmaklık üzerinde metal bir pano bulunmaktadır. Kapı üstündeki pencerenin yüksekliği 1.25 m genişliği 1.50 m'dir. Pencere, kapının pervazı ile aynı çerçevede bulunmaktadır ve kapıdan 26 cm yukarıdadır. Tablalı kapı, ara kuşaklarla 3 bölüme ayrılır. Z-05 numaralı hole açılan yapının tâli giriş kapısı tek kanatlı, ahşap ve boyalıdır (Çizim 12 ve Şekil B.11). Kapının genişliği 75 cm, yüksekliği 2.10 m'dir. Kapının yukarıdan 32 cm'lik kısmı sabit tepe penceresidir. Açılabilir kısmında kapı kanadı düşeyde üç parçadan oluşmaktadır. Kapının üzerinde boyutları 1.35 m x 80 cm olan ahşap bir çerçeve bulunmaktadır (Çizim 12 ve Şekil B.11). Çerçeve kuzeydoğuda ahşap cephe pervazına saplanarak noktalanmaktadır. Aynı zamanda cephenin güneybatısında bulunan ahşap pervazın yerden 2.14 m'lik kısmını tâli giriş kapısı kesmektedir. Bu durumda tâli giriş kapısının yeri hatta kapının kendisinin özgün olmadığı düşünülmektedir.

Z-02 numaralı depoya açılan kapı kanadı yok olmuştur (Çizim 2 ve Çizim 9). Z-03 numaralı kazan dairesine açılan kapı 2-08 numaralı terasa açılan kapı ile aynıdır. Genişliği 75 cm ve yüksekliği 1.60 m'dir. Tablalı kapı, ara kuşaklarla üç bölüme ayrılmaktadır (Çizim 10). Z-04 numaralı tuvaletlere açılan beş adet kapı birbirinin aynısı olup tek kanatlı ve ahşaptır (Çizim 9). Genişlikleri 70 cm, yükseklikleri 2.14 m'dir. Tablalı kapılar düşeyde ara kuşaklarla iki bölüme ayrılmaktadır.

Fevkâni katta bahçeye ulaşımı sağlayan niteliksiz ek yapıda mevcut olan kapı ahşap doğramalı ve tek kanatlıdır (Çizim 13 ve Şekil B.38). Genişliği 75 cm, yüksekliği 2.50 m'dir. Ara kuşakla iki bölüme ayrılan kapının üst tablası camdır. 1-01 numaralı holden

1-07 numaralı niteliksiz ek olan tahtaboşa açılan kapı ahşap ve tek kanatlıdır (Çizim 10 ve Şekil B.28). Genişliği 75 cm, yüksekliği 2.38 m'dir. 1-01 numaralı holden 1-02 ve 1-03 numaralı odalara açılan kapılar ahşap, tek kanatlı ve boyalıdır. Genişlikleri 75 cm, yükseklikleri 2.14 m'dir. 1-01 numaralı holden 1-06 numaralı mutfığa açılan kapı 2-06 numaralı mutfığa açılan kapı ile aynı olup ahşap ve tek kanatlıdır (Çizim 2, Çizim 3, Çizim 9 ve Şekil B.27). Genişliği 68 cm, yüksekliği 2.24 m'dir. 1-04 numaralı misafir odasına ulaşımı sağlayan kapı ise ahşap, tek kanatlıdır (Çizim 3). Genişliği 75 cm olan kapının yüksekliği 2.10 m'dir.

İkinci katta, 2-01 numaralı divanhâneden 2-02 ve 2-04 numaralı odalara açılan kapılar fevkâni katta 1-02 ve 1-03 numaralı odalara açılan kapılar ile eş ve yapının özgün kapılarıdır (Çizim 38). Özgün kapılar üzerinde zemberek detayı bulunmaktadır (Şekil B.97). 2-01 numaralı divanhâneden 2-03 numaralı baş odaya açılan kapı ise diğer oda kapılarından pervaz detayı ile ayrılmaktadır (Şekil B.45 Ve Şekil B.62). Kapı ahşap, tek kanatlı ve boyalıdır. Genişliği 75 cm, yüksekliği ise 2.14 m'dir.

3.7.2 Pencereler

Yapıda yer alan pencere doğramalarının çoğunluğu ahşaptır (Çizim 14, Çizim 15, Çizim 16, Çizim 21, Çizim 22, Çizim 23, Çizim 24, Çizim 25). Yalnızca niteliksiz ek yapıda yer alan üç pencere PVC'dir (Çizim 4, Çizim 13 ve Şekil B.39). Yapıda on beş tip pencere bulunur. Pencerelerin bir kısmı giyotin bir kısmı tek kanatlı ve çift kanatlı penceredir.

Elle sürme düşey giyotin pencereler yapının fevkâni ve ikinci katında yer alır (Çizim 3, Çizim 4, Çizim 9 ve Çizim 10). 1-01 numaralı hole ve 2-01 numaralı divanhâneye aittir. Fevkâni katta yer alan giyotin pencerenin ahşap çıtalarla düşeyde iki, yatayda üç bölmesi mevcutken, ikinci katta yer alan giyotin pencerelerin düşeyde iki, yatayda dört bölmesi mevcuttur (Şekil B.28 ve Şekil B.48). 1-01 numaralı hole ait giyotin pencerelerin genişliği 82 cm, yükseklikleri ise 1.60 m'dir. 2-01 numaralı divanhâneye ait giyotin pencerelerin genişliği 84 cm, yükseklikleri ise 1.60 m'dir. Ayrıca ikinci katta 2-04 numaralı odada yer alan giyotin pencere ise yapıda tektir (Çizim 40 ve Şekil B.74). Genişliği 1.12 m olan pencerenin yüksekliği 1.60 m'dir. Ahşap çıtalarla düşeyde üç, yatayda ise dört bölmeden oluşmaktadır (Şekil B.82).

Yapıda zeminde iki, fevkâni katta dokuz, ikinci katta sekiz adet çift kanatlı pencere bulunmaktadır. Zemin katta yer alan çift kanatlı pencereler Z-05 numaralı tuvaletlere aittir (Çizim 2, Çizim 12 ve Şekil B.22). Pencerelerin genişliği 70 cm, yüksekliği ise 80 cm'dir. Birinci katta 1-02 numaralı odaya ait dört, 1-03 numaralı odaya ait dört adet çift kanatlı pencere bulunmaktadır ve bunlar özgün pencerelerdir (Çizim 3, Çizim 12 ve Şekil B.32). Genişlikleri 85 cm, yükseklikleri 1.60 m'dir. 1-04 numaralı misafir odasına ait çift kanatlı pencere ise özgün değildir (Çizim 3, Çizim 12 ve Şekil B.35). Genişliği 1.42 m olan pencerenin yüksekliği 1.60 m'dir. İkinci katta 2-02, 2-03 ve 2-04 numaralı odalara ait çift kanatlı pencereler toplam sekiz adettir ve özgündür. Genişlikleri 85 cm, yükseklikleri 1.60 m'dir. 2-03 numaralı baş odaya ait ahşap doğramalı çift kanatlı pencerenin doğrama detayı ile diğer özgün pencerelerden ayrılmaktadır (Çizim 39 ve Şekil B.98).

Yapıda zeminde iki, fevkâni katta üç, ikinci katta sekiz adet tek kanatlı pencere bulunmaktadır. Zemin katta yer alan tek kanatlı pencereler Z-03 numaralı kazan dairesine aittir (Çizim 2, Çizim 12 ve Şekil B.21). Pencerelerden küçük olanın genişliği 45 cm, yüksekliği 50 cm'dir. Büyük olanın genişliği 80 cm, yüksekliği 1.00 m'dir. Küçük olan güneydoğu cephesinde metal ızgara ile kapanmış ve bu ızgara da yırtılarak tahrip olmuştur. Büyük olan ise güneydoğu cephesinde muhdes ahşap elemanlar ile kapanmıştır. Fevkâni katta yer alan tek kanatlı pencerelerden bir tanesi 1-04 numaralı misafir odasına aittir (Çizim 3, Çizim 12 ve Şekil B.35). Genişliği 70 cm, yüksekliği 1.60 olan pencere ahşap ve boyalıdır. Yapının özgün pencerelerinden farklı olan pencerenin sonradan eklendiği düşünülmektedir. 1-04 numaralı misafir odasından Z-05 numaralı merdiven holüne ışık sağlayan diğer pencere ise genişliği 50 cm, yüksekliği 80 cm'dir (Çizim 3). Niteliksiz ek olan 1-07 numaralı mekândan bahçeye açılan tek kanatlı pencerenin ise genişliği 58 cm, yüksekliği 1.60 m'dir. Pencerenin alt noktasından 1.10 m'lik kısmında kanat bulunmaktadır, üst kısmında ahşap doğrama ile güneş kırıcı oluşturulmuş ve pencere kemer formu ile tamamlanmıştır (Çizim 13 ve Şekil B.38). İkinci katta 2-03 ve 2-04 numaralı odalarda mevcut çıkımların köşelerinde tek kanatlı ahşap doğramalı pencereler bulunmaktadır (Çizim 4 ve Çizim 9). Mevcut dört adet pencerenin genişliği 45 cm, yüksekliği 1.60 m'dir. 2-07 numaralı niteliksiz yapıya ait pencereler pvc olup genişlikleri 50 cm, yükseklikleri 80 cm'dir (Çizim 13 ve Şekil B.39).

Yapının niteliksiz ek kısmının fevkâni kat bölümünde 1-07 numaralı tahtaboş üç adet ahşap doğramalı, sabit pencere bulunmaktadır (Çizim 3, Çizim 13 ve Şekil B.39). Pencerelerin genişliği 2.15 m, yüksekliği 2.35 m'dir. Pencerenin alt noktasından 2.10 m'lik kısmında sabit cam bulunmaktadır, üst kısmında ahşap doğrama ile güneş kırıcı oluşturulmuş ve pencere kemer formu ile tamamlanmıştır.

3.8 Yapıdaki Bozulmalar ve Sebepleri

Kütahya Konağı, geçirdiği şiddetli depremler ve ortalama yüz elli yıllık ömrüne rağmen oldukça iyi durumdadır. 19.yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği bilinen yapının çağdaşları incelendiğinde, strüktürel ve özgünlük olarak günümüze ulaşan iyi bir örnektir. Yapıdaki bozulmalar; malzeme bozulmaları, strüktürel bozulmalar ve kullanıcı kaynaklı bozulmalar başlıkları altında incelenecektir.

3.8.1 Malzeme Bozulmaları

Yapıda gerek taşıyıcı sistem, gerekse tezyînî olarak kullanılan malzemeler genellikle iyi durumdadır.

Zemin katın kârgir olarak inşa edilen duvarlarında kararma, kirlenme ve yüzey aşınmaları görülmektedir (Çizim 26, Çizim 34, Çizim 35 ve Şekil B.19). Z-03 numaralı kazan dairesinin döşemesi yüksek oranda tahrip olmuş durumdadır (Çizim 26). Tavanında bulunan ahşap kütüklerde ise çürüme ve yüzey aşınması gözlemlenmektedir (Çizim 30 ve Şekil B.20). Z-04 numaralı tuvaletlerin duvarlarında ve tavanında nem problemi bulunmaktadır (Çizim 26 ve Çizim 30). Z-05 numaralı holün tavan kaplamasında ahşap malzemede çürüme ve yüzey aşınması bulunmaktadır (Çizim 26).

Fevkâni katın yapının özgün kısmına ait zemin ve tavan kaplamalarında, pencere ve kapı doğramalarında kullanılan ahşap malzemede yılların getirdiği tahribat sonucu düşük oranda da olsa aşınma ve ayrışmalar mevcuttur (Çizim 27 ve Çizim 31). Güneydoğu cephesine ait 1-03 numaralı odanın ahşap pencere denizliklerinde malzeme kaybı ve kopmalar meydana gelmiştir (Şekil B.32). 1-05 numaralı merdiven holüne ait ahşap basamaklarda kullanım kaynaklı yüzey aşınması özellikle ilk üç basamağı için gözlemlenmektedir (Çizim 27 ve Şekil B.99). Yapının özgün kısmına ait tavan kaplamasında boyanan ahşaplarda boya tabakası aşınmıştır (Çizim 31).

İkinci katta yapının özgün kısmına ait ahşap malzeme fevkâni kata oranla kullanım yoğunluğuna bağlı olarak daha iyi durumdadır (Çizim 28 ve Çizim 32). Güneydoğu cephesine ait, 2-01 numaralı divanhâneye cephe veren ahşap doğramalı düşey giyotin pencerelerde ahşap malzemede yüzey aşınması mevcuttur. Güneydoğu cephesinde bulunan ahşap kat silmesinde aşınma ve ayrışmalar bulunmaktadır (Çizim 28 ve Şekil B.100). Güneydoğu cephesinin merkezi kuzeydoğu ve güneybatıda yer alan çıkmaların daha gerisinde olduğu için oluşan saçağın ahşap kaplamalarında dış mekân şartlarından dolayı malzeme kopmaları ve ayrışmalar meydana gelmiştir (Çizim 32 ve Şekil B.48).

3.8.2 Strüktürel Bozulmalar

Kütahya 'nın II. derece deprem bölgesi olması sebebiyle, tektonik hareketlerin yapıda hasarlara sebep olabileceği düşünülmektedir. Ancak bu duruma karşın tespit edilen strüktürel bozulmalar, yapının yaklaşık yüz elli yıllık ömrüne ithâfen malzeme aşınması ve ayrışması şeklindedir.

Yapının zemin katında Z-03 numaralı kazan dairesinde ve Z-05 numaralı holde bulunan ahşap taşıyıcılarda ayrışmalar, aşınmalar ve şekilsel bozukluklar bulunmaktadır (Şekil B.20). Ayrıca zemin katta ahşap karkasın içerisinde dolgu olarak bulunan kerpiç malzemede yer yer boşalmalar görülmektedir (Şekil B.101).

3.8.3 Kullanıcı Kaynaklı Bozulmalar

Yapıda kullanım sırasında yapılan en büyük müdahale; kuzeybatı cephesinde yer alan 1-07 numaralı tahtaboş, 2-07 numaralı mutfak ve 2-08 numaralı terasın niteliksiz ek olarak yapıya eklenmesidir (Çizim 26, Çizim 27, Çizim 28, Çizim 29, Çizim 33 ve Çizim 35). Buna bağlı olarak, 1-06 numaralı mutfak ve 2-06 numaralı mutfağın yapının kuzeybatısına cephe veren özgün pencereleri kaldırılmıştır. 2-06 numaralı mutfağın özgün yer ve tavan döşemeleri kaldırılmış yerine seramik kaplanmıştır. 2-08 numaralı terasa ulaşım sağlanabilmek için, 2-01 numaralı divanhanenin kuzeybatı duvarında bulunan giyotin pencere kaldırılmış, yerine ahşap tek kanatlı bir kapı eklenmiştir (Çizim 28, Çizim 34 ve Şekil B.49). Ayrıca Z-04 numaralı mekânın restoran işlevine bağlı olarak bölücü duvarlar ile bölünüp tuvalet olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır (Çizim 26). Z-02 numaralı depo olarak kullanılan mekânın özgün döşeme ve tavan kaplaması kaldırılıp zemini seramik ile kaplanmış ve tavanı sıvanmış

ve boyanmıştır (Çizim 26). 1-04 numaralı misafir odasının özgün zemin kaplaması üzerine plastik kaplanmıştır (Çizim 27).

1999 yılında Kütahya Ticaret Odası tarafından satın alınan ve onarım geçirdiği bilinen yapının fonksiyonu restoran olarak değiştirilmiştir. Ancak muhdes kısımların hangi dönemde eklendiği bilinmemektedir.

4. RESTİTÜSYON

4.1 Kütahya Konağının İncelenmesi

Kütahya Konağı 19. yüzyıl geleneksel konut dokusunu günümüze ulaştıran iyi korunmuş bir örnektir. Yapı 19. Yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen yapımından 1999 yılına kadar tek bir aile tarafından konut işlevi ile kullanılmıştır. 1999 yılında bir onarım geçirdiği yazılı kaynaklarca belirtilmiştir. Ancak onarımın içeriği ve niteliği konusunda kayıt bulunmamaktadır. Dolayısı ile yapıda mevcut durumda bulunan niteliksiz ekin hangi dönemde eklendiği bilinmemektedir. Onarım geçirdikten sonra günümüze kadar yirmi yıllık bir süreç içerisinde restoran olarak kullanılmıştır. Kullanımı boyunca farklı ihtiyaçlara yönelik ekler ve değişiklikler yapılsa da bu eklemeler yapının özgün değerine geri dönülemeyecek kadar yapıya zarar vermemiştir. Geçirdiği müdahaleler ile organizasyon şemasında önemli değişikliklere yol açılmayan yapının yaklaşık yüz elli yıllık tarihi boyunca düzenli olarak kullanılmış olması, günümüze ulaşmasına büyük katkı sağlamıştır.

Restitüsyon çalışması yapılırken Kütahya geleneksel konut dokusunda plan ve üslup bakımından Kütahya Konağı ile benzer özellik gösteren yapılar incelenmiştir. Yapının zaman içerisindeki değişime uğrayan bölümleri araştırılmış ve bu bölümlerin özgün durumlarının belirlenebilmesi için yazılı ve görsel kaynaklardan faydalanılmıştır. Yapı üzerindeki izler, yapının özgün kısımları ve analogi çalışması göz önünde bulundurularak bir restitüsyon önerisi geliştirilmiştir.

Kütahya Konağı için geçmişteki durumunu belirleyen yazılı ve görsel kaynaklar sınırlıdır. Yapı ile ilgili restitüsyon çalışması için iki adet görsele ulaşılabilmektedir. Sanatkârlarımızdan Ressam Ahmet Yakupoğlu tarafından Kütahya Konağı resmedilmiştir (Şekil 4.1).

Şekil 4. 1. 1949 yılı Kütahya Konağı Kurşunlu Sokak üzerinden görünüşü (Ahmet Yakupoğlu, 2012).

Tabloda yapı, güney cephesinden perspektif olarak algılanmaktadır. Yapının ahşap kat silmesinin, ahşap payandalarının ve güneybatı yönündeki çıkmasının köşe penceresinin özgünlüğünü koruduğu anlaşılmaktadır. Yapının cephesi sıvalı ve boyalıdır. Fevkâni katta yer alan 1-03 numaralı odaya ait güneybatı ve kuzeydoğu yönündeki iki adet pencerede bulunan kafesler tabloda görülmektedir. Bu durumda orta pencerede kafesin bulunmadığı anlaşılmaktadır. Yapının mevcut durumda güneybatı bitişik nizamında betonarme bir yapı bulunmaktadır. Tabloda ise yapının fevkâni kat kotu ile hizalanmış sundurma çatısı olan, üst örtüsü alaturka kiremit kaplı ve küçük bir pencere açıklığı bulunan bir ek yapı gözlenmektedir. Ancak yapının işlevi konusunda bilgi bulunmamaktadır. Yapının güneybatı cephesinde ek yapının saçağının başladığı noktaya kadar, cephe ahşap elemanlar ile kapatılmış durumdadır.

Kütahya Konağı'nda dönemin yapı mâliki Hacı Mehmet Özbilen'in oğlu Ömer Özbilen'in yapının ana giriş kapısında sünnet düğünü fotoğrafı bulunmaktadır (Şekil 4.2).

Şekil 4. 2. 1943 yılı, Kütahya Konağı ana giriş kapısı önü.

1943 yılına ait olan fotoğrafta yapının ana giriş kapısının sağ kanadı ve kapı tokmağı görülmektedir. Ahşap kapının tablaları ve metal kapı tokmağının özgünlüğünü koruduğu anlaşılmaktadır. Mevcut durumda boyalı olan ahşap kapının fotoğrafın çekildiği dönem için boyasının olmadığı gözlemlenebilmektedir. Kurşunlu Sokak zemininin taş kaplaması ve yapının girişinde bulunan setin taş malzemeden oluşturulduğu anlaşılmaktadır (Şekil 4.2). Yapı girişinde bulunan set, mevcut durumda karo mozaik kaplıdır.

4.2 Restitüsyon Önerilerine Temel Oluşturan Kaynaklar

4.2.1 Geleneksel Kütahya evleri

Dönem bakımından eski Kütahya evleri; 17. Yüzyıl dönemi evleri, 18. yüzyıl hayatlı ev planına sahip orta dönem evler, 19. ve 20. yüzyıl iç sofalı plan tipine sahip son dönem evler olmak üzere üç döneme ayrılmaktadır. Lami Eser, Kütahya’da sokakların yöneliminin ekseriyetle tepelere doğru oluşundan dolayı kapalı bir *raum*¹⁰ etkisi verdiğini ve bu estetik görüşlerin çoğunun cami veya mescit minareleri ile ya da yüksek ağaçlarla nihayetlendiğini belirtmektedir (Eser, 1955, s.17). Lâmi Eser mevcut sokak dokusunu şu şekilde açıklamaktadır;

.. saçaklar bazen birbirine o kadar yakındır ki bunun neticesi yazın gölgelik, kışın rüzgardan mahfuz *raum*’lar elde edilmektedir. Bunların ayrı pitoresk görünüşleri de vardır. Belkemiği istikametinde akan sular yollara ayrıca bir hususiyet verdiği gibi Kütahyalılar için yer yer güzel mahallerin meydana gelmesine sebep olmaktadır. (Eser, 1955, s.63).

Sokakların dar ve organik formda olması, bu sokaklarda yan yana konumlandırılmış tarihi yapıların bir ve üç arasında değişen kat adedi, dışa kapalı, iç avlulu plan tipolojileri ve geleneksel yapı malzemesi kullanılarak inşa edilmiş olmaları tarihi çekirdeğin karakteristik dokusunu oluşturmaktadır (Çizim 90 ve Çizim 95) (Edgü ve Berber, 2016, s.368).

Mevcuttaki nitelikli potansiyele rağmen Kütahya geleneksel konutları ile ilgili yapılan çalışmalar sınırlı sayıdadır. 1955 yılında Lâmi Eser tarafından yapılan “Kütahya Evleri” başlıklı doçentlik çalışması, Kütahya evlerinin “Hayatlı Ev” planına sahip (18.yüzyıl) örneklerinden sekiz adet konağın incelenmesini içermektedir (Eser, 1955). Fakat değişen sosyal ve kültürel yapıyla 19 ve 20. yüzyılda “İç Sofalı” plan tipine geçiş olduğu bilinmektedir. Türk evi plan tipolojisi gelişimi Kütahya evlerinde açıkça görülmektedir. 2006 yılında Berk Minez tarafından yapılan “Geleneksel Kütahya Evlerinin Korunması ve Yeniden Kullanımı Bağlamında Değerlendirilmesi: Ahierbasan Sokağı Evleri” başlıklı tez çalışması, Ahierbasan Sokağı örnekleme teşkil

---

¹⁰ Raum: Mekân.

edilerek otuz dört adet konut yapısı incelenmiştir (Minez, 2006). Ölçekli çizimleri ve tablo düzeni içerisinde boyutlandırılan yapılar ile Kütahya Evi'nin gerek tekil ölçekte gerekse doku özelinde mimari özelliklerinin geri kazanımı amaçlayan bir örnektir.

4.2.1.1 Tasarımı etkileyen faktörler

Lâmi Eser, Kütahya geleneksel konut mimarisinin oluşumuna etki eden faktörleri; coğrafi durum, malzeme, dinin tesiri, geleneğin tesiri, kültür ve sosyal hayatın tesiri, muhitin tesiri olmak üzere altı başlık altında incelemektedir (Eser, 1955).

Coğrafi durum

Kütahya'da hâkim olan karasal iklim sebebi ile soğuk rüzgarlara maruz kalan cephelerde kalın kerpiç duvarlar yapılmakta ve mümkün mertebede bu duvarlar sağır bırakılmaktadır (Çizim 2, Çizim 3 ve Çizim 4). Kış günleri için, soğuktan muhafazalı, genellikle yapının asma katlarında yer alan, küçük pencere, alçak tavanlı kış odaları yapılmaktadır (Çizim 3). Yazın sıcak günleri için, etrafı açık *sergâh*¹¹ta hayat geçirilir, serinlemek amacı ile hayatın yüksek yerlerine köşkler ve tahtlar yapılmaktadır. Merkezi plana geçişle birlikte açık sofanın (hayat) yerini iç sofa almaktadır. Yağmura karşı oluşturulan geniş saçaklar ile yapı mümkün mertebede sudan korunmaktadır. Binanın sağır yan duvarlarına ise ahşap kaplama yapılarak kerpiç malzemenin sudan muhafazası sağlanmaktadır (Eser, 1955, s. 65).

Malzeme

Kütahya geleneksel konut mimarisinde kullanılan malzemeler bizzat mahallinde bulunan yahut imal edilen malzemelerdir. Kütahya evlerinde yalnızca temel kısımlarında kullanılan taş Kütahya ve çevresinde iyi kalitede bulunmaktadır. Ancak çıkarılması ve işlenmesi zahmetli olduğu için konut mimarisinde pek fazla tercih edilmemiştir. Büyük ve düzgün boyutlarda olanlar ahşap kolonların temelini oluştururken, diğerleri de masif kerpiç duvarların zemin altında kalan kısımlarında yer almaktadır (Çizim10 ve Çizim 11). Kullanımı az olmakla birlikte, temel duvarlarındaki harçta ve badanalarda kireç tercih edilmektedir (Eser, 1955, s. 65).

---

¹¹ Sergâh: Hayat.

Çiniciliğin inkişaf etmiş olduğu Kütahya'da, toprak kiremit ve tuğla imalatı için müsaittir. Yassı ve pres tuğla, yalnızca bacaların görünen kısımlarında kullanılmaktadır.

Kütahya ve çevresinde zengin ormanların bulunması gerek doğramalarda gerekse karkasta yoğun bir şekilde ahşabın kullanımını sağlamıştır (Çizim 95). Sert, dokusu sıkı ve dayanımı yüksek olduğu için sarı çam, yapı malzemesi olarak en çok tercih edilen ahşap cinsidir. Ahşabın kolay elde ediliyor olması, masif kerpiç duvarların dahi sık olarak büyük maktalı ahşap hatıllarla takviye edilmelerine olanak sağlamıştır (Eser, 1955, s. 64).

Dinin tesiri

Kütahya halkının müteassıb yaşam tarzı, yapıların biçimlenişi üzerinde de etkisini göstermiştir. Mahremiyet gerekçesi ile evlerin sokağa bakan cepheleri ya tamamen sağır bırakılmakta veyahut pencereleri çok yüksekte açılmaktadır. Dışarıdan görünmemek kaygısı ile kafesler ve kepenkler kullanılmaktadır (Eser, 1955, s.66). Merkezi plana geçişle birlikte bahçeye yönelen içe dönük dış sofalı evlerin yerini, sokağa yönelen iç sofalı evler almıştır.

Kütahya Kossuth Müzesi (Macar Evi) örneğinde olduğu üzere konutlarda haremlik ve selamlık bulunmaktadır. Kossuth Müzesinde, katlar arasında bulunan iki merdiven bölme ile ayrılmış durumda ve ayrı girişleri de bulunmaktadır.

Kütahya evlerinde çift kapı tokmağı bulunan yapılarda, kapı tokmaklarından bir tanesinin altında tezyîni metal bir eleman bulunmaktadır (Şekil 4.3). Diğer kapı tokmağında bulunmaması bir tokmağın metale diğer tokmağın ise ahşaba temas ediyor oluşunda erkek ve kadın misafirlerin farklı ses tonu ile karşılanması öngörüldüğü düşünülmektedir.

Şekil 4. 3. Kütahya Evi kapı tokmak detayı, (2019, Ocak).

Geleneğin tesiri

Kütahya evlerinde tamamlanmadan bırakılan bazı kısımlar mevcuttur. Bu durum kökleşmiş bir gelenek inancının tezâhürüdür. Geçmişte kullanılan malzeme ve tekniğin uygulanmaya devam edilmesi yapı üzerinden geleneğe bağlılığın göstergesidir (Eser, 1955, s.67).

Kültür ve sosyal hayatın tesiri

Kütahya evlerinde kültürün tesiri, kendini en küçük motiflerden raum etkisine kadar her yerde belli olmaktadır. Özellikle tavanlarda, dolap kapaklarında, kapılarda bulunan ince motifler kültür anlayışının tezahürleridir (Şekil 4.4). Pencere küpeleri, kapı tokmak ve kulpları ve bunların aynalarında bulunan işçilik evin diğer parçaları ile uyum göstermektedir. Evin hacimleri fonksiyonlarına göre düzenlenmiştir. Özellikle baş odalara verilen önem, plan ve cephe düzenlemelerinde modern bir anlayış ile dışarıya yansıtılmıştır. Bu odaların giriş yerleri dahi en estetik perspektifi verecek şekilde seçilmektedir (Eser, 1955). Eser Kütahya halkını şu şekilde betimlemektedir;

Kütahya halkı evine çok bağlıdır ve asırların ruhuna işlediği kültürle sade ve samimidir. Odalarda gündüzleri alçak ve yerli sedirler üzerindeki şilte ve yastıklardan ve yerdeki hasır, halı ve minderlerden, duvarlardaki raflar önüne asılan örtüler dışında tefriş bulunmamaktadır. (Eser, 1955, s.67).

Şekil 4. 4. Kütahya Evi ahşap tavan detayı (URL10).

Muhitin tesiri

Bizans döneminde gerek askeri gerekse ticari önemli bir şehir olarak tanınan, Germiyan Beyliği'ne başkentlik yapmış ve Osmanlı İmparatorluğu'nun Anadolu Beylerbeyliği'nin merkezi olan Kütahya'nın geçmişinde çok sayıda uygarlık bulunmaktadır. Kütahya evlerini yapan sanatkarların da tarihinde bulunan bu uygarlıkların getirmiş olduğu bilgiler ve yapım tekniklerinden etkilenmiş olmaları muhtemeldir (Eser, 1955).

4.2.2 Kütahya Konağı ile benzer özellikte olan yapılar

4.2.2.2 84 ada 38 parsel konut yapısı

Kütahya merkez sınırları içerisinde olan 266 tescil numarasına sahip yapı, Pirlar Mahallesi Osmanlı Caddesi No.99'da yer almaktadır. Zemin kat, fevkâni kat ve ikinci kattan oluşan yapının taşıyıcı sistemi ahşap karkastır (Şekil 4.5). Zemin katta kârgir olarak inşa edilen duvarların üst katlarda dolgu malzemesi olarak harman tuğla kullanılmıştır. Bitişik nizamlı olan yapının plan tipi iç sofalıdır. Yapının kuzeydoğu komşusu ise üç katlı betonarme bir yapıdır. 266 tescil numarasına sahip olan yapı günümüzde metruk durumdadır.

Şekil 4. 5. 84 ada 38 parsel konut yapısı (Keskin, 1996, s.437).

Yapıya Osmanlı Caddesi üzerinden, kuzeybatı cephesinin merkezinde bulunan ana giriş kapısı ile girilir (Şekil C.1). Giriş kapısı üzerinde bulunan tepe penceresi beşik kemerlidir. Yapının cephesine simetrik olan bir çıkma düzeni mevcuttur (Şekil C.2). İkinci katta bulunan çıkma düzeninde, sofa cephesi daha geride kalarak, odaların bulunduğu cepheler çıkma yapmış durumdadır. Fevkâni katında bulunan Osmanlı Caddesine açılan iki penceresinde ahşap kafes bulunmaktadır. Günümüzde ahşap kafeslerin üzeri muhdes metal korkuluklar ile kapatılmıştır. Beşik kemerli ana giriş kapısının tepe penceresinde de ahşap kafes metal korkuluğun arkasında kalmaktadır. Ahşap konsola oturan çıkmalarını destekleyen payandaları doksan derece kırılarak giriş aksına cephe vermektedir.

Cephe genel kurgusu, plan tipolojisi, çıkma düzeni, çıkma köşelerinde bulunan pencere kurgusu, ikinci katta odalarda bulunan pencere doğramaları, ana giriş kapısının iki yan aksında cephe boyunca devam eden ahşap pervazı, sofaya açılan giyotin pencere düzeni ve ana giriş kapısının beşik kemerli tepe penceresi ile Kütahya Konağı ile benzerdir (Şekil 4.6).

Şekil 4. 6. 84 ada 38 parsel konut yapısı (Ocak, 2019).

4.2.2.3 141 ada 19 parsel konut yapısı

Kütahya merkez sınırları içerisinde olan 275 tescil numarasına sahip yapı, Paşamsultan Mahallesi Hilal Sokak üzerinde 5 numarada yer almaktadır (Şekil C.3). Zemin kat, birinci (ara) kat ve ikinci kattan oluşan yapının taşıyıcı sistemi ahşap karkastır. Zemin katta kârgir olarak inşa edilen duvarların üst katlarda dolgu malzemesi olarak kerpiç kullanılmıştır. Plan tipi iç sofalıdır. Yapı ayrık nizamlıdır ve güneybatı cephesinde de iki adet pencere açıklığı bulunmaktadır. Yapı günümüzde konut işlevini idâme ettirmektedir.

Yapıya Hilal Sokak üzerinden, kuzeybatı cephesinin merkezinde bulunan ana giriş kapısı ile girilir. Giriş kapısı üzerinde bulunan tepe penceresi beşik kemerlidir. Tepe penceresinin iki yan aksında giriş holüne cephe veren iki adet pencere bulunmaktadır. Giriş holünü aydınlatan bu üç pencerenin de cephesinde ahşap kafes bulunmaktadır (Şekil 4.7). Yapının simetrik kurgusu olan bir çıkma düzeni mevcuttur. İkinci katta bulunan çıkma düzeninde, sofa cephesi daha geride kalarak, odaların bulunduğu cepheler çıkma yapmış durumdadır (Şekil 4.8). Ahşap konsola oturan çıkmalarını destekleyen ahşap payandaları bulunmaktadır. Ahşap kat silmesi Kütahya Konağı'na oranla daha ince kesitlidir ve cephenin merkezinde bulunan sofaya ait kısımda silme devam etmemektedir.

Şekil 4. 7. 141 ada 19 parsel konut yapısı (Ocak, 2019).

Şekil 4. 8. 141 ada 19 parsel konut yapısı (Eylül, 2018).

Cephe genel kurgusu, plan tipolojisi, çıkma düzeni, çıkma köşelerinde bulunan pencere kurgusu, pencere doğramaları, çıkma altı ahşap kaplamaları ve ana giriş kapısının beşik kemerli tepe penceresi ile Kütahya Konağı'na benzemektedir.

4.2.2.4 106 ada 80 parsel konut yapısı

Kütahya merkez sınırları içerisinde olan 207 tescil numarasına sahip yapı, Cemalettin Mahallesi Meydan Caddesi üzerinde 32 numarada yer almaktadır (Şekil C.4). Zemin

kat, birinci (ara) kat ve ikinci kattan oluşan yapının taşıyıcı sistemi ahşap karkastır. Zemin katta kârgir taş olarak inşa edilen duvarların üst katlarda dolgu malzemesi olarak kerpiç kullanılmıştır. Plan tipi iç sofalıdır. Üzerinde bulunan tabeladan hicri 1219 (milâdi 1805) tarihinde yapıldığı anlaşılmaktadır. Yaklaşık olarak iki yüz on dört yıldır yaşamını idâme ettiren yapının güneybatı cephesi 208 tescil numaralı yapı ile bitişik nizamlıdır (Şekil 4.9). Yapının kuzeydoğu cephesi ise ayrık nizamlıdır. Bahçeye açılan kuzeydoğu cephesinde beş adet pencere açıklığı bulunmaktadır. Yapı günümüzde metruk durumdadır.

Şekil 4. 9. 106 ada 80 parsel konut yapısı ve bitişik nizamda bulunan tescilli yapı
(Mayıs, 2018).

Yapıya Meydan Caddesi üzerinden, kuzeybatı cephesinin merkezinde bulunan ana giriş kapısı ile girilir (Şekil 4.10). Ana giriş kapısına kuzeybatı cephe yüzeyi ile aynı yüzeyde bulunan ahşap ile sınırlanmış, beşik kemerli bir çerçevesi bulunmaktadır. Çerçeve ve giriş kapısı arasında zeminde sahanlık oluşmaktadır. Giriş kapısı üzerinde bulunan tepe penceresi de beşik kemerlidir. Yapının simetrik kurgusu olan bir çıkma düzeni mevcuttur. İkinci katta bulunan çıkma düzeninde, sofa cephesi daha geride kalarak, odaların bulunduğu cepheler çıkma yapmış durumdadır. Yapının ikinci kat pencereleri kemerlidir. Zemin katta giriş cephesinin güneybatı köşesinde tâli bir giriş

kapısı bulunmaktadır. Günümüzde metruk durumda olan yapının bu bölümünün ticari aksa yakınlığından dükkan işlevi ile kullanılmış olabileceği dolayı düşünülmektedir. Beşik kemerli ana giriş kapısının tepe penceresinde muhdes metal korkuluk mevcuttur. Ahşap konsola oturan çıkmalarını destekleyen payandaları bulunmaktadır.

Şekil 4. 10. 106 ada 80 parsel konut yapısı ana giriş kapısı (Mayıs, 2018).

Cephe genel kurgusu, çıkma düzeni, çıkma köşelerinde bulunan pencere kurgusu, çıkma altı ahşap kaplamaları, sofaya açılan giyotin pencere düzeni ve ana giriş kapısının beşik kemerli tepe penceresi ile Kütahya Konağı'na benzemektedir.

4.2.2.5 99 ada 33 parsel konut yapısı

Kütahya merkez sınırları içerisinde olan 160 tescil numarasına sahip yapı, Gazi Kemal Mahallesi Köşebaşı Sokak üzerinde yer almaktadır. Zemin kat, birinci kat ve ikinci kattan oluşan yapının taşıyıcı sistemi ahşap karkastır. Zemin katta kârgir taş olarak inşa edilen duvarların üst katlarda dolgu malzemesi olarak kerpiç kullanılmıştır. Plan tipi iç sofalıdır. Yapının güney cephesi 310 tescil numaralı yapı ile bitişik nizamlıdır. Yapının kuzey cephesi ise betonarme bir yapı ile bitişik nizamlıdır. Yapı batı cephesi ile bahçeye açılmaktadır. Yapı günümüzde metruk durumdadır ve cephesinde “Bu binaya yaklaşmak tehlikelidir.” ibaresi asılmaktadır (Şekil C.5).

Şekil 4. 11. 99 ada 33 parsel yapısı ana giriş kapısı (Mayıs, 2018).

Yapıya Köşebaşı Sokak üzerinden, kuzeydoğu cephesinin merkezinde bulunan ana giriş kapısı ile girilir. Ana giriş kapısına kuzeydoğu cephe yüzeyi ile aynı yüzeyde bulunan ahşap ile sınırlanmış, dikdörtgen formda bir çerçevesi bulunmaktadır (Şekil 4.11). Çerçeve ve giriş kapısı arasında zeminde sahanlık oluşmaktadır. Yapının ikinci katında bulunan çıkma düzeninde, sofa cephesi daha geride kalarak, odaların bulunduğu cepheler çıkma yapmış durumdadır (Şekil C.6). Yapının sofası incelenen diğer yapılara oranla daha geniş bir cepheye sahiptir. Sofaya ait cephede birinci ve ikinci katta dörder adet pencere açıklığı bulunmaktadır (Şekil 4.12). Çıkma kurgusunda giriş cephesinin kuzey köşesinde üç adet pencere açıklığı mevcutken güney köşesinde dört adet pencere açıklığı bulunmaktadır. Giriş cephesinin merkezinde yer alan birinci ve ikinci kat sofalarına ait pencereler *penci*¹² kemerlidir. Zemin katta giriş cephesinin güney köşesinde tâli bir giriş kapısı bulunmaktadır. Günümüzde metruk durumda olan yapının bu bölümünün dükkan işlevi ile kullanılmış olabileceği dolayı düşünülmektedir. Ahşap konsola oturan çıkmalarını destekleyen payandaları bulunmaktadır.

---

¹² Penci: Çift merkezli teğet kemer.

Şekil 4. 12. 99 ada 33 parsel yapısı sofaya ait cephe (Mayıs, 2018).

Cephe genel kurgusu, plan tipolojisi, çıkma düzeni, çıkma altı ahşap kaplamaları, pencere doğramaları, sofaya açılan giyotin pencere düzeni, birinci ve ikinci kat cephe yüzeyini birbirinden ayıran ahşap kat silmesi ile Kütahya Konağı'na benzemektedir.

4.3 Restitüsyon Önerisi

4.3.1 Vaziyet planı restitüsyonu

Kütahya Konağı'nın kuzeybatı cephesinde boyutları 4.32 m x 11.00 m olan, niteliksiz betonarme ek (Çizim 44) ve kuzeybatı cephesinin açıldığı arka bahçenin batı köşesinde bulunan muhdes platform kaldırılmıştır (Çizim 44 ve Çizim 48). Yapının çatısında ek yapı ile birlikte gelen kuzeybatı yönünde bulunan iki adet baca kaldırılmıştır (Çizim 44 ve Çizim 48). Yapının çatısının merkezinde, mahya seviyesinde bulunan boyutları 40 cm x 65 cm olan, 25 cm yüksekliğindeki muhdes yükselti kaldırılmıştır (Çizim 44, Çizim 48, Çizim 67). Yapının kuzeydoğu bitişik komşusu olan 284 tescil numaralı yapı korunurken, güneybatı bitişik komşusu olan betonarme yapı kaldırılmıştır (Çizim 44). Ressam Ahmet Yakupoğlu'nun tablosunda görülen yapının güneybatı bitişğinde bulunan sundurma çatılı ek yapı ile ilgili başka bir veri olmadığı için farazi bir restitüsyon çizimi olacağı düşünülerek boş bırakılmıştır.

4.3.2 Zemin kat planı restitüsyonu

Zemin katta yer alan 1-04 numaralı tuvalet mekânında bulunan muhdes duvarlar kaldırılmıştır (Çizim 45). Sözel kaynaklardan¹³ alınan bilgiler doğrultusunda ise mekân adı odunluk olarak değiştirilmiştir (Çizim 45). Z-02 numaralı depo mekânı ise sözel kaynaklara dayanarak mekân ismi kiler olarak değiştirilmiştir (Çizim 45 ve Çizim 52). Mekânın muhdes zemin ve tavan kaplaması kaldırılmıştır. Z-05 holünün zemininde bulunan karo mozaik, muhdes döşeme kaplaması olan Z-02 numaralı kiler zeminine ve Z-04 numaralı odunluk zeminine, döşeme kaplaması yok olmuş durumda olan Z-03 numaralı kazan dairesinin zeminine önerilmiştir (Çizim 45, Çizim 52, Çizim 53 ve Çizim 54).

4.3.3 Fevkâni kat planı restitüsyonu

Fevkâni katta yer alan 1-04 numaralı misafir odasının muhdes döşeme kaplaması kaldırılmıştır (Çizim 46). Odanın zemini için zemin katın tavanında mevcut olan kirişlemesi kontrol edilerek ona zıt yönde kaplanacak detayına uygun ahşap döşeme önerilmiştir. Odanın güneybatı duvarında bulunan gömme dolabın arkasında bulunan ocak izine dayanarak ve dolabın doğrama detaylarının yapının özgün dolap doğrama detaylarına benzememesi neticesinde gömme dolabın kaldırılması ve ocağın ortaya çıkartılması önerilmiştir (Çizim 46). Duvarın merkezinde bulunan ocağın kuzey ve güneyinde bulunan duvar nişlerine ise 2-04 numaralı odanın kurgusuna dayanarak gömme dolap önerilmiştir. 1-06 numaralı mutfak için, 1-07 numaralı niteliksiz ek sebebi ile kapatılan kuzeybatı cephesine mevcut durumda bulunan izler değerlendirilerek kapatılan pencere boşluklarının açılması ve yapının detayına uygun ahşap pencerelerinden eklenmesi önerilmiştir (Çizim 46 ve Çizim 56). 1-07 numaralı mekânın ise muhdes duvarları ve zemin döşemesi kaldırılmıştır (Çizim 46, Çizim 52, Çizim 54, Çizim 56). Mekânda bulunan kuyunun zemin kotundan itibaren yukarıya doğru iki metrelik kısmı farklı taş örgüsü ve çimento içerikli harç kullanımına dayanarak kaldırılması önerilmiştir (Çizim 52 ve Şekil B.40).

---

¹³ Hatice Özbilen

4.3.4 İkinci kat planı restitüsyonu

İkinci katta yer alan 2-06 numaralı mutfağın 2-07 numaralı niteliksiz ek yapıya geçiş verilmesi sebebi ile kaldırılan cephe duvarı için kuzeybatı cephesinin devamını sağlayan detayına uygun teknikle örülen duvar eklenmiştir (Çizim 47 ve Çizim 56). Cephe için fevkâni katta yer alan izler doğrultusunda pencere boşlukları açılması önerilmiştir (Çizim 47 ve Çizim 56). 2-07 ve 2-08 numaralı mekânlar niteliksiz betonarme ek oldukları gerekçesi ile kaldırılmıştır (Çizim 47, Çizim 52, Çizim 54, Çizim 56).

4.3.5 Pencereleler

Yapıda bulunan bazı pencereler niteliksiz ek yapı sebebi ile sökülmüş, bazıları ise özgün pencereler gözetilmeksizin değiştirilmiş durumdadır.

Fevkâni katta yer alan 1-04 numaralı misafir odasına ait, güneydoğu cephesi üzerinden Kurşunlu Sokak'a açılan pencereler özgün pencerelerden farklı olduğu için sonraki dönemlerde değiştirilmiş olduğu düşünülmüştür. Muhdes kabul edilen iki adet pencere kaldırılarak yerine ikinci katta bulunan 2-04 numaralı odaya ait pencere izleri takip edilerek detayına uygun ahşap pencereler ile değiştirilmesi önerilmiştir (Çizim 46 ve Çizim 55). 1-06 numaralı mutfakta yer alan ve 1-07 numaralı niteliksiz ek sebebi ile kapatılan pencere boşluklarının mevcut durumda bulunan izler değerlendirilerek açılması ve yapının detayına uygun ahşap pencerelerinden eklenmesi önerilmiştir (Çizim 46 ve Çizim 56).

İkinci katta yer alan 2-06 numaralı mutfağın 2-07 numaralı niteliksiz ek yapıya geçiş verilmesi sebebi ile kaldırılan cephe duvarı eklenmiş ve fevkâni katta yer alan izler takip edilerek pencere boşlukları açılması önerilmiştir (Çizim 47 ve Çizim 56). Açılan boşluklara yapının detayına uygun ahşap pencerelerinden eklenmesi önerilmiştir. 2-06 numaralı mutfak ile 2-01 numaralı divanhânenin bağlantısını sağlayan pencerenin duvara yapışık olması, kuzeybatı pervazının olmaması ve fevkâni katta yer alan özgün pencereden farklı olması sebepleri ile kaldırılmıştır. Kaldırılan pencerenin yerine, mevcut durumda duvarda yırtık bulunan kısma fevkâni katta bulunan özgün pencereden eklenmesi önerilmiştir (Çizim 46, Çizim 47, Çizim 52). 2-01 numaralı divanhâne ile 2-08 numaralı teras arasında bağlantı sağlayan kapının yerine ek yapı kaldırıldığında, kapı da beraberinde kaldırılmıştır. Kaldırılan kapının yerine yapının

detayına uygun ahşap giyotin penceresinden eklenmesi önerilmiştir (Çizim 47 ve Çizim 56).

4.3.6 Kapılar

Yapıda kanadı yok olmuş bir adet kapı bulunmaktadır, yedi adet kapı ise özgün doğramaları gözetilmeksizin değiştirilmiş durumdadır.

Z-01 giriş holüne açılan ana giriş kapı doğraması özgün ve korunmuş durumdadır. Ancak tepe penceresinde bulunan muhdes metal pano ve kafes kaldırılmıştır (Çizim 55). Analoji çalışmasında beşik kemerli tepe penceresi olan giriş kapılarında pencerenin üzerinde ahşap kafesin yer aldığı dikkate alınarak restitüsyon önerisi hazırlanmıştır (Çizim 55). Zemin katta bulunan Z-05 numaralı hole açılan tâli giriş kapısı yapının özgün kapılarından farklı olduğu gerekçesi ile sonradan eklendiği düşünülmüştür (Çizim 45 ve Çizim 55). Muhdes kabul edilen kapının kaldırılması ve yerine detayına uygun ahşap kapı eklenmesi önerilmiştir. Z-02 numaralı deponun kapı kanadı yok olmuş durumda olan kapısı yerine yapının özgün doğramalı kapısının eklenmesi önerilmiştir (Çizim 45, Çizim 52, Çizim 55). Z-03 numaralı mekâna ait kapı kanadında bulunan kapı kulp detayları sebebi ile sonradan eklendiği düşünülmüştür. Zira yapının özgün kapılarında kulp yerine zenberek detayı bulunmaktadır. Z-03 mekânına ait kapı kaldırılmış yerine detayına uygun ahşap kapı önerilmiştir. Z-04 numaralı mevcut durumda tuvalet olan mekânın içerisinde bulunan muhdes bölücü duvarlar kaldırılmıştır. Duvarlarla birlikte beş adet kapı da kaldırılmıştır. Odunluk olarak değiştirilen mekâna giriş için, detayına uygun ahşap kapı önerilmiştir (Çizim 45 ve Çizim 52).

Birinci katta yer alan 1-04 numaralı misafir odasına ait kapı kanadında bulunan kapı kulp detayları sebebi ile sonradan eklendiği düşünülmüştür. Muhdes kabul edilen kapının kaldırılması ve yerine detayına uygun ahşap kapı eklenmesi önerilmiştir (Çizim 46). 1-06 numaralı mutfak ve 2-06 numaralı mutfağın kapıları mevcut durumda aynıdır. Yapının özgün kapılarından farklı olduğu gerekçesi ile sonradan eklendiği düşünülmüştür. Muhdes kabul edilen kapının kaldırılması ve yerine detayına uygun ahşap kapı eklenmesi önerilmiştir (Çizim 46, Çizim 47, Çizim 52). 1-01 numaralı hol ile 1-07 numaralı ek yapının bağlantısını sağlayan ahşap kapı için, 1-07 numaralı ek yapı kaldırılmasına rağmen bahçeye ile yapının ilişkisini devam ettirecektir ve yapının kuzeybatı cephesine açılacaktır. Kapının yapının özgün kapılarından farklı olduğu

gerekçesi ile sonradan eklendiği düşünölmüştür. Muhdes kabul edilen kapının kaldırılması ve yerine detayına uygun ahşap kapı eklenmesi önerilmiştir (Çizim 46 ve Çizim 53). 2-01 numaralı divanhâne ile 2-08 numaralı terasın bağlantısını ahşap kapı sağlamaktadır. Teras eklendiğinde ahşap giyotin pencerenin sökülüp yerine kapının takıldığı düşünölmektedir. Niteliksiz teras kaldırıldığı için kapı da kaldırılıp yerine detayına uygun ahşap giyotin pencere önerilmiştir (Çizim 46, Çizim 53, Çizim 56).

5. RESTORASYON

5.1 Onarıma İlişkin Müdahaleler

19. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen inşa tarihi ile yaklaşık yüz elli yıllık geçmişi olan Kütahya Konağı, strüktürel açıdan iyi durumda olmasına rağmen günümüze ulaşınca kadar bir takım müdahaleler almıştır. 1999 yılında geçirdiği onarım bilinmekle birlikte onarım ile ilgili belgeleme yetersiz kalmıştır.

Özgün dokuya en az müdahale ile yapının tarihi belge ve estetik değerlerini korumak amacıyla önerilen müdahaleler; temizleme, sağlamlaştırma ve bütünümedir. Yapılacak her onarım için görsel ve yazılı arşiv oluşturulmalıdır.

5.1.1 Temizleme

5.1.1.1 Eklerden arındırma

Zemin katta, Z-01 giriş holünde bulunan muhdes kaplamanın kaldırılması önerilmiştir (Çizim 60 ve Çizim 77). Z-04 numaralı tuvalette, plan şemasını bozan ve yapının restoran işlevinden dolayı eklenmiş olan bölücü duvarlar özgün yapıyı zedelemeyen kaldırılmalıdır (Çizim 60 ve Çizim 77). Mekânın muhdes zemin kaplaması kaldırılmalı ve boyalı olan tavanı raspa edilmelidir. Mekâna girişi sağlayan muhdes kapının kaldırılması önerilmektedir (Çizim 60 ve Çizim 77 ve Çizim 84). Z-02 depoya ait zemin ve tavan kaplaması kaldırılmalı ve mevcut durum ortaya çıkartılmalıdır (Çizim 77 ve Çizim 84).

Birinci katta, 1-04 numaralı misafir odasının muhdes zemin kaplaması kaldırılmalı ve mevcut döşeme ortaya çıkartılmalıdır (Çizim 61 ve Çizim 78). 1-06 numaralı mutfığa açılan muhdes kapının kaldırılması önerilmiştir (Çizim 27 ve Çizim 33). 1-07 numaralı niteliksiz ek yapı özgün yapıyı zedelemeyen kaldırılmalıdır (Çizim 61, Çizim 78, Çizim 84, Çizim 86, Çizim 88). 1-07 numaralı mekâna açılan 1-01 numaralı hole ait muhdes kapının kaldırılması önerilmiştir (Çizim 78 ve Çizim 85).

İkinci katta, 2-05 numaralı mutfığın zemin kaplaması kaldırılmalı ve mevcut döşeme ortaya çıkartılmalıdır (Çizim 62 ve Çizim 79). Mekânın sıvalı ve boyalı olan tavanı raspa edilmelidir (Çizim 66 ve Çizim 83). Mekâna açılan muhdes kapının kaldırılması önerilmiştir (Çizim 79 ve Çizim 84). Ayrıca mekâna ait kuzeybatı duvarı 2-07

numaralı ek yapı ile ortak kullanılmaktadır ve muhdestir (Çizim 79). Duvarın kaldırılması gerekmektedir. 2-01 numaralı divanhâne ile 2-06 numaralı mutfağın iletişimi sağlayan muhdes pencerenin de kaldırılması önerilmiştir (Çizim 79 ve Çizim 84). 2-07 ve 2-08 numaralı niteliksiz ek yapı özgün yapıya zarar vermeden kaldırılmalıdır (Çizim 79, Çizim 84, Çizim 86, Çizim 88). 2-08 numaralı terasa ulaşımı sağlayan 2-01 numaralı divahâneye ait olan muhdes kapı kaldırılmalıdır (Çizim 79 ve Çizim 85). Niteliksiz ek yapıda mevcut olan iki adet baca kaldırılmalıdır (Çizim 78, Çizim 79, Çizim 80).

5.1.1.2 Yüzey temizliği

Yapının zemin katında görülen kârgir taş duvar yüzeyinde görülen kararmalar ve kirlenmeler laboratuvar ortamında incelenmeli ve yapıya en az zarar verecek şekilde kimyasal jel ya da mikro kumlama yöntemlerinden en uygunu ile temizlenmelidir (Çizim 77, Çizim 85, Çizim 86).

Yapının sağlamlaştırma ve bütünleme müdahalelerine uygun zemin hazırlamak için iç ve dış sıvalı ve boyalı duvarlarda raspa yapılmalıdır. Cephe yüzeyleri için yeni uygulanacak boyanın yüzeye tutunabilmesi için özgün duvarların kir ve mevcut kabarmış boya tabakası temizlenmelidir (Çizim 87 ve Çizim 88). Temizleme işlemi, özgün sıvaya zarar vermemek adına mümkün olduğunca el aletleri ile yapılmalıdır.

5.1.2 Sağlamlaştırma

5.1.2.3 Taşıyıcı sistemin sağlamlaştırılması

Yapıda ciddi boyutta taşıyıcı sistem hasarı gözlemlenmemiştir ve yapı strüktürel olarak sağlam durumdadır. Yapının temeli açıkta olmaması sebebi ile bozulma derecesi hakkında net bir şey söylemek mümkün değildir. Sondaj çalışmaları ile temelin incelenmesi sonucunda eğer gerekli görülürse müdahale önerilmelidir.

Zemin katta açıkta olan ahşap taşıyıcılar yüzeyinde renk değişimi ve çürüme başlangıcı gözlemlenmektedir. Mukavemetini kaybetmiş elemanların gerekli görüldüğü takdirde bozulan kısım alınarak yerine ekler yapılmalıdır. İyi durumda iseler olabilecek tahribata karşın emprenye uygulaması yapılmalıdır.

Raspa işlemi sonrasında iç duvarlarda bulunan taşıyıcı ahşap iskelet incelenmeli ve çürüme, böcek oluşumu gibi etmenler mevcutsa tespit edilmelidir. Yapının özgün

yapım elemanlarının yerinde korunmasına özen gösterilmelidir. İyi durumda olan ahşap malzemeye olabilecek tahribata karşın emprenye uygulaması yapılmalıdır.

5.1.2.4 Malzemelerin sağlamlaştırılması

Zemin kat Z-01 numaralı giriş holünün zemininde bulunan taş kaplamada yer alan çatlaklar ve hasarlar taşın bozulma türüne ve durumuna göre belirlenen yöntemle sağlamlaştırılmalıdır.

İç mekânda ve cephede yapılan raspa sırasında zayıf bulunan özgün sıvalar onarım harçları ile sağlamlaştırılmalıdır. Onarım harcı belirlenirken yapılan analizlere uygun olarak üretildiğine dikkat edilmelidir.

Tüm pencere ve kapı doğramalarının ahşap olduğu yapıda malzeme incelenmeli, yüzey aşınması 5 cm'den fazla olan ve çürüme başlayan elemanlarda hasarlı kısım alınarak yerine ekler yapılmalıdır. Hasar oranı daha düşük ise sağlamlaştırılarak bırakılmalıdır. Malzemede hasar oranı daha yüksekse gerekli görüldüğü takdirde özgün malzeme ve doğramaya uygun olan yeni malzeme ile değiştirilmelidir. İyi durumda olan ahşaba ise oluşabilecek böcek, yangın, aşınma gibi tahribatlara karşın emprenye uygulaması yapılmalıdır.

5.1.3 Bütünleme

Güneydoğu cephesine açılan ahşap pencere denizliklerinde aşınmalar ve küçük çapta malzeme kopmaları tespit edilmiştir. Malzemenin durumu incelenmeli 5 cm'den daha küçük olan yüzey aşınmalarında malzemenin sağlamlaştırılarak bırakılması önerilmektedir. Aşınma 5 cm'den daha yüksekse ve malzeme kopmaları meydana gelmişse uygun malzeme ile tamamlanmalıdır.

Z-03 numaralı kazan dairesine ait döşemenin yok olduğu ve üzerinin toprakla kaplandığı tespit edilmiştir. Toprak tabakası kaldırılıp raspa ile mevcut bir kaplamaya dair izler eğer varsa kontrol edilmelidir. Bulunamadığı takdirde, uygun olan kaplama malzemesi ile yenilenmesi önerilmektedir.

5.2 Kullanıma İlişkin Öneri

Kütahya Konağı, 19. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen inşa tarihinden 1999 yılında gördüğü onarım ile restoran işlevine dönüştürülünceye kadar konut olarak kullanılmıştır. 1999 yılından günümüze dek ise restoran işlevini sürdürmüştür. Kültür varlıklarına verilen uygun bir işlev ile onların korunmaları, bakımlarının yapılması ve bu vesileyle sürekliliklerinin sağlanması amaçlanmaktadır. Günümüz değişen aile yapısı ve yaşam tarzları yapının özgün işlevini sürdürmesini zorlaştırmaktadır. Ancak geçirdiği yirmi yıllık restoran işlevi ve onun getirmiş olduğu ihtiyaçların yapıyı yıprattığı ayrıca gözlemlenmektedir.

Kütahya'nın tarihi karakteristik dokusunda Kale surlarını çevreleyen ve Ulu Camii yakın çevresini kapsayan tarihi çekirdek içerisinde önemli bir noktada konumlanmakta olan Kütahya Konağı'nın, plan kurgusu ve tezyîni unsurları göz önüne alındığında özgün işlevi ile korunması önem arz etmektedir. Yapının kültürel ve mimari değerleri ile yaşatılması ve tanıtımı kamusal farkındalık açısından önemlidir. Ertelenen her bakımın yapının hasarının büyümesine neden olabileceği unutulmamalıdır.

6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Kentin tarihi karakteristik dokusunun günümüze ulaşabilmiş örneklerinin bulunduğu bölge tarihi koruma alanını oluşturmaktadır. Kale surunun dışında ve çevresinde bulunan tarihi koruma alanının tarihi çekirdek ile birlikte en önemli dokusunu geleneksel konutlar oluşturmaktadır (Şekil D.1 ve Şekil D.4). Tarihi çekirdeğe yapılan müdahale boyutunun düşük olması, bu dokunun günümüze kadar ulaşmasını sağlamıştır (Şekil D.5). Doğu-batı uzantısında yamaç boyunca gelişen şehir dokusunun yeni yerleşim ihtiyacının eski çekirdeğin dışına kaymış olması mimari mirasın korunması açısından talihli bir örnek teşkil etmektedir. Yellice Dağı sırtları arasında bulunan tarihi çekirdek bu vesile ile nefes alabilmiş ve Anadolu’da bulunan pek çok tarihi kentimize nazaran daha iyi korunmuş durumdadır (Altun, 1981, s.186).

Kültür Bakanlığı’nın korumacı tavrı binaların yıkılmasının önüne geçmiş durumda olmasına karşın aslına uygun ve nitelikli restorasyon çalışması yapılmadığı ve kamusal farkındalık yetersiz olduğu için bakımsızlık ve terk edilme gibi problemler de üzerine eklendiğinde geleneksel konutların büyük çoğunluğu yok olmaya yüz tutmuş durumdadır (Şekil D.2 ve Şekil D.6). Yapıların genelinde yüksek derecede tahribatların olması bu yapıların kimliklerini kaybetmeleri anlamına gelmektedir. Geleneksel sivil mimari örneklerinin pek çoğunun cephelerinde “Bu binaya yaklaşmak tehlikelidir.” ibaresi yazmaktadır. Koruma altına alınması gereken yapılar yıkılacakları endişesi ve metruk durumda olmaları nedeni ile insanlar üzerinde korku oluşturmaktadır (Edgü ve Berber, 2016, s.368). Geçmişteki yaşam biçimini yansıtan kültürel mirasımız, koruma bilinci geliştirilmediği takdirde yok olmaya yüz tutmuş durumdadır.

Lami Eser’in araştırmasının sonuç kısmında belirttiği:

Tarihe mal olmuş tarihi eserlerin etüdü tasavvur ve hayali geliştirir, duyguyu inceltir, icat kuvvetine hız verir. Güzeli bulmak ve yaratmak için rehberlik ve ilham kaynağı vazifesi görür. Zira güzel yapmak için güzel şeylerin hepsini görmek ve duymakla meleke edinmek gerekmektedir. Bunları bilmek taklit yapmak için değil, sanatı yaparken yaratırken onlara dayanıp kuvvet almak içindir. Geçmişteki tecrübelerden, fikir ve buluşlardan, problemlerin nasıl çözümlenmiş olduğundan ve neticelerinden istifade etmek ve ileriye bu gözle bakmanın faydası az değildir (Eser, 1955).

satırlar kimlik sorgulamasının yapılması gerektiği günümüz Kütahya'sı için tiryak niteliğindedir.

Mevcut bir potansiyele sahip olan Kütahya tarihi şehir dokusunda insanlara var olan mirası anlatmak ve kaliteli mekânların korunmasına ve daha da önemlisi yaşatılmasına destek vermelerini sağlamak, tutarlı, bütüncül bilgi ve ortak inanç temelleri üzerinde gelişen kalıcı ve devam edilebilir çözümler ile sağlanabilir. Tabii ve güzel olanın tekrarının istersek hayal olmadığı inancı ile örnekleme olarak seçilen Kütahya Konağı'nın, kültürel ve mimari değerleri ile yaşatılması ve tanıtımı kamusal farkındalık açısından önemlidir.

19.yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen yapımından 1999 yılına dek konut olarak kullanılan Kütahya Konağı'nda yaklaşık yirmi yıllık bir süredir restoran işlevini sürdürmektedir. Yapının restorasyonu ve yeniden işlevi konusunda alınacak kararların bütünlük içermesi düşüncesi ile yapıya özgün işlevi ile restorasyon projesi önerilmiştir. Dönemin mimarlık anlayışını detay ve tezyini programı ile iyi bir şekilde yansıtan Kütahya Konağı, sahip olduğu değerlerle korunmalı ve gelecek kuşaklara aktarılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Ahunbay, Z. (2014).** “Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon”, (7.Baskı), YEM Yayınları, İstanbul.
- Alman Arkeoloji Enstitüsü Kütüphanesi ve Fotoğraf Arşivi, DAI.**
- Altun, A., (1978).** “Kütahya’da Balıklı Tekkesi üzerine notlar”, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi Özel Sayı 9’dan ayrı basım, Ankara.
- Altun, A., (1980).** “Kütahya Büyük Bedestenindeki renkli nakışlar üzerine notlar”, Birinci Milli Türkoloji Kongresi, Tebliğler, İstanbul.
- Aru, K.A. (1998).** “Türk kenti: Türk Kent Dokularının İncelenmesine ve Bugünkü Koşullar İçinde Değerlendirilmesine İlişkin Yöntem Araştırması”, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul.
- Aslanapa, O., Mereyer, B., Yetkin, Ş., Yıldız, H.D., Altun, A. ve Tunçoğlu, İ., (1981).** “Atatürk’ün Doğumunun 100. Yılına Armağan Kütahya”, Kütahya Belediyesi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Enstitüsü, İstanbul.
- Ayverdi, E.H., (1966).** “Osmanlı Mi’marisinin ilk devri”, C.1, İstanbul.
- Ayverdi, E.H., Yüksel, İ.A., (1976).** “İlk 250 Senenin Osmanlı Mimarisi”, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları.
- Batur, A., Dadaş C., ve Mete, Z. (2002)**“Osmanlı Arşiv Belgelerinde Kütahya’da Sosyal Hayat, I.Cilt”, Kütahya Belediyesi Kütahya Kültür ve Tarihini Araştırma Merkezi Yayınları No:5, Kütahya.
- Bekan, G. (1949).** “Garbi Anadolu Mıntıkası (İzmir- Balıkesir- Kütahya) Kerpiç Binaları”, İTÜ, İstanbul.
- Bilgi, H. Ve Vermeersch, İ.Z. (2018).** “Kütahya Sadberk Hanım Müzesi Koleksiyonundan Kütahya Çini ve Seramikleri”, Sadberk Hanım Müzesi Sergi Kataloğu.
- Coğrafya Harita, Kütahya İli Haritası,** http://cografyaharita.com/haritalarim/4l_kutahya_ili_haritasi.png, 12 Mayıs 2019.
- Clive, F. ve Fursdon R. (1985).** “Survey of medieval castles of Anatolia: I: Kütahya”, Oxford, England.
- Crane, H. (1987).** “Some Archaeological Notes on Turkish Sardis”, Muqarnas, Vol. 4 (1987), pp. 43-58, Brill.
- Dönmez, Y. (1972).** “Kütahya ve Çevresinin Fiziki Coğrafyası”, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul.
- Edgü, E. ve Berber, B. (2016).** “Kütahya’nın Sosyal ve Kültürel Değişiminin Kent Mimarisine Etkisi”, IV. Çevre -Tasarım Kongresi, Kayseri.
- Eldem, S. H. (1986).** “Türk Evi”, TAÇ Vakfı Yayını.
- Eruzun, C. (1988).** “Kütahya Kentsel Sit Planlaması”, Mimarlık, sayı. 228.
- Eruzun, C. (1966).** “Kütahya Evleri”, Arkitekt Dergisi, S.437, İstanbul.
- Evliya Çelebi.** Seyahatname, C.IX, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Güner, H. (1964). “Kütahya Camileri”.

Harrison, R.M., Fıratlı, N., (1965). “Excavations at Saraçhane in Istanbul: First Preliminary Report”, *Dumbarton Oaks Papers*, Vol. 19 (1965), pp. 230-236, Dumbarton Oaks, Trustees for Harvard University.

ICOMOS. Ahşap Mimari Mirasın Korunması için İlkeler, Çev: Zeynep Ahunbay (2017).

İsmail Önel. “kişisel fotoğraf arşivi”.

Kalyon, M. (2000). Kütahya’da Selçuklu – Germiyan ve Osmanlı Eserleri, Kütahya Belediyesi Kültür Yayınları, Kütahya.

Kontogiannis, N.D., (2015). “From Mosque to Church and Back Again: Investigating a House of Faith in Post-Medieval Pylos”, *Hesperia: The Journal of the American School of Classical Studies at Athens*, Vol. 84, No. 4, pp. 771-856, The American School of Classical Studies at Athens.

Kuban, D. (1995). “Türk ‘Hayat’lı Evi”, Ziraat Bankası Yayını.

Kuban, D. (2000). “Tarihi Çevre Korumanın Mimarlık Boyutu-Kuram ve Uygulama”, YEM Yayınları, İstanbul.

Mellink, M.J., (1993). “Archaeology in Anatolia”, *American Journal of Archaeology*, Vol. 97, No. 1, pp. 105-133, Archaeological Institute of America.

Ousterhout, R. (çev), (2011). “Architecture as Icon: Perception and Representation of Architecture in Byzantine Art”, *Journal of the Society of Architectural Historians*, Vol. 70, No. 1 (March 2011), pp. 109-110, University of California Press on behalf of the Society of Architectural Historians.

Sevim A. ve Merçil E. (1995). “Selçuklu Devletleri Tarihi”, TTK Yayınları, Ankara.

Sezgin, H. (1988). “Geleneksel Türk Evinde Cephe”, *Yapı Dergisi*, No:47.

Sözen, M. (1996). “Türkiye’de koruma ve Kütahya’nın önemi”, *Arkitekt Dergisi*, S.437, İstanbul.

Tuğlacı, P., (1985). “Osmanlı şehirleri”, Milliyet Yayınları, İstanbul.

Uzunçarşılı, İ.H. (1932). “Kütahya Şehri” Devlet Matbaası, Ankara.

Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi, Sultanahmet Onarımları, (1959).

Yakupoğlu, A., “Rengarenk Kütahya”, Resim arşivi, Kubbealtı Vakfı Yayınları, İstanbul.

Antik Kaynaklar

STRABON. *Geographika Antik Anadolu Coğrafyası XII-XIII-XIV*, Çev.: Adnan Pekman (2000), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.

Tezler

Eser, L. (1955). “Kütahya Evleri”, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Pulhan Matbaası.

Eyice, S., (1948). “İstanbul Minareleri”, Türk Sanat Tarihi Araştırma ve İncelemeleri.

Minez, B. (2006). “Geleneksel Kütahya Evlerinin Korunması ve Yeniden Kullanımı Bağlamında Değerlendirilmesi- Ahierbasan Sokağı Evleri”, Trakya Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

Nayır (Ahunbay), Z., (1975). “Osmanlı Mimarlığında Sultan Ahmet Külliyesi ve Sonrası”, 1609-1690, İTÜ Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul.

Öten, A., (2017). Arşiv Belgelerine Göre Sultanahmet Külliyesi ve İnşası.

Özbudak, Ö., (2018). “Kütahya’nın Kent İmgesi Bağlamında İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, YTÜ, İstanbul.

Özel, B. (2006). “Eski Yapıların Yeni İşlevlerle Değerlendirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, YTÜ, İstanbul.

Uysal, A.O. (1990). “Germiyanoglu Beyliği’nin Mimari Eserleri” (Yayımlanmamış doktora tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Sarıcı, S. (1990). “Yapılarda Fonksiyonel Eskimeye Bağlı İşlev Değişimleri”, YTÜ Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Sönmezocak, Z. (1995). “Kütahya Pirlar ve Germiyan Caddeleri için Koruma ve Rehabilitasyon Projesi”, ODTÜ, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

İnternet Kaynakları

URL1-“Kütahya Tarih ve Kültür Paylaşımları”, *Facebook*, erişim tarihi: 20.08.2018, erişim adresi: https://www.facebook.com/pg/ktkp43/photos/?ref=page_internal

URL2-Varlık, M.Ç. (2002). “Kütahya”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, erişim tarihi: 13.05.2019, erişim adresi: <https://islamansiklopedisi.org.tr/kutahya#1>

URL3-“Kütahya Tarih ve Kültür Paylaşımları”, *Facebook*, erişim tarihi: 20.08.2018, erişim adresi: <https://www.facebook.com/ktkp43/photos/a.976594002373576/1635202046512765/?type=3&theater>

URL4- Kütahya Müzesi Müdürlüğü, Kossuth Müzesi, <http://www.kutahya.gov.tr/tarihce>, 10 Mayıs 2019.

URL5- Kütahya Belediyesi İmar Planı, <http://www.kutahya.bel.tr:84/keos/>, 10 Mayıs 2019.

URL6- TDK, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=TAHTABO%C5%9E, 10 Mayıs 2019.

URL7-“Kütahya Tarih ve Kültür Paylaşımları”, *Facebook*, erişim tarihi: 20.08.2018, erişim adresi: https://www.facebook.com/pg/ktkp43/photos/?ref=page_internal

URL8- SALT Arşivi, erişim tarihi: 15.04.2019, erişim adresi: <https://archives.saltresearch.org/handle/123456789/97223>

URL9-“Kütahya Tarih ve Kültür Paylaşımları”, *Facebook*, erişim tarihi: 20.08.2018, erişim adresi: https://www.facebook.com/pg/ktkp43/photos/?ref=page_internal

URL10- Ömer Dabanlı, Twitter, erişim tarihi: 15.04.2019, erişim adresi: <https://twitter.com/omerdabanli/media>

Sözel Kaynaklar

Hatice Özbilen. Doğum tarihi: 1948, Mesleği: Terzi, Kütahya.

Şerife Özbilen Onarlı. Doğum tarihi: 1939, Mesleği: Ev Hanımı, Kütahya.

EKLER

EK A: Haritalar ve resmi evraklar

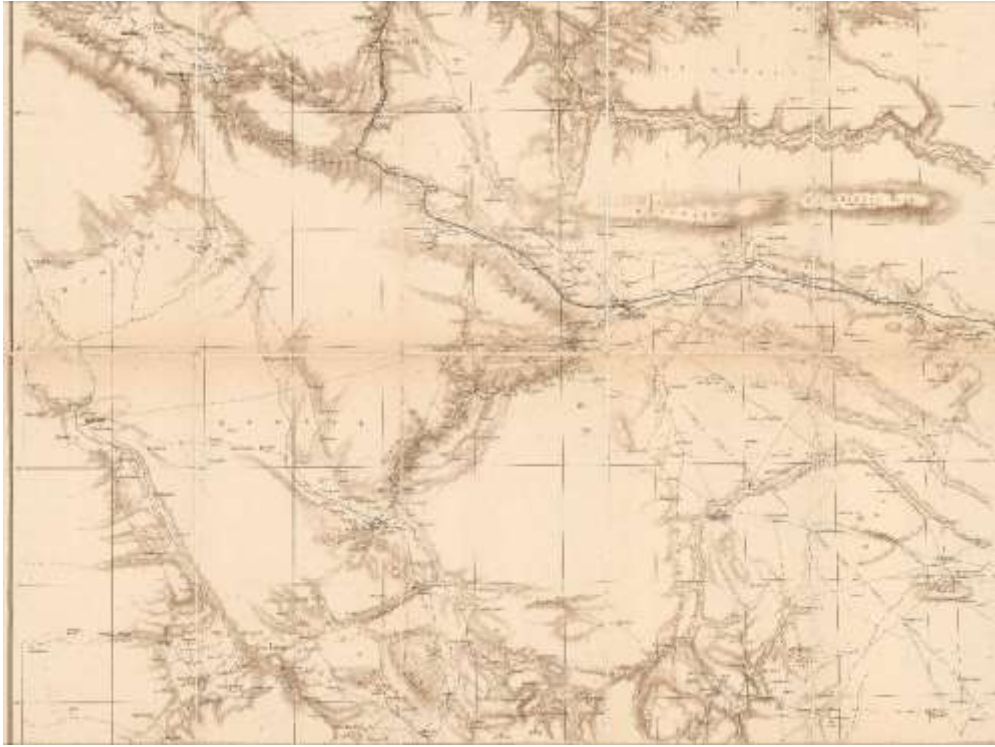
EK B: Fotoğraflar

EK C: Benzer yapıların fotoğrafları

EK D: Tarihi çekirdek yakın çevre analizleri

ÇİZİMLER: Rölöve, Restitüsyon ve Restorasyon

EK A

Şekil A. 1. H. Kiepert Wesliches Klein Asien Haritası, 1890-91 (Alman Arkeoloji Enstitüsü Arşivi).

Şekil A. 2. Ulu Camii ve çevresinin oluşturduğu tarihi çekirdek ve yeni eklenen Hükümet Binası (sağda) görülmektedir, 1933 (Alman Arkeoloji Enstitüsü Arşivi).

7- Tapınma bulduğunuz ibadet yerindeki diğer ibadetleri belirtiniz mi?
EVEY HAYIR

8- Tapınmaın yakın çevresinde diğer ibadetler için banyolar var mı?
VAR YOK

9- Tapınmaın koruması için bir deşerlendirme yapılmış mı? Kurumun eylemleri ile tapınma çevresinde bir deşerlendirme yapılmış mı?
 Kısaca belirtiniz. İlk deşerlendirme yapıldığı ya da yapılmadığına ilişkin deşerlendirme faaliyetleri hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.

TAPINMAZIN TESLİM DURUMU - A -

1- Tapınma (yapı) tamamen tahribat altına girmiş mi?
 Açıklamaları (harabeye dönüşümüne ilişkin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.
 Tapınmaın Teslim Durumu:

2- Tapınma (yapı) kısmen tahribat altına girmiş mi?
 Açıklamaları (harabeye dönüşümüne ilişkin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.

TAPINMAZIN TESLİM DURUMU - B -

Açıklamaları (Tapınmaın tahribat, tahribatın önlenmesi için yapılan deşerlendirme faaliyetleri hakkında detaylı bilgiyi) belirtiniz. Tapınmaın tahribatına ilişkin deşerlendirme faaliyetleri hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.

TAPINMAZIN YAPISAL DURUMU

1- Genel Durum

Agru Hasarlı Uzun Hasarlı Az Hasarlı Sağlam Yoktur

2- Tapınmaın Kat Adedini (Katman) belirtiniz. Tapınmaın Kat Adedini (Katman) belirtiniz.
 Tapınmaın Kat Adedini (Katman) belirtiniz.

3- Tapınmaın Yapısal Durumunu (Kategori) belirtiniz. Tapınmaın Yapısal Durumunu (Kategori) belirtiniz.

Şekil A. 5. Kütahya Konağı envanter fişi. (Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü)

4- Tapınmaın yapısal durumunu belirtiniz mi?
 4a) Tapınmaın yapısal durumu hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.
 Tapınmaın yapısal durumu hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.

4b) Tapınmaın yapısal durumu hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.
 Tapınmaın yapısal durumu hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.

4c) Tapınmaın yapısal durumu hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.
 Tapınmaın yapısal durumu hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.

4d) Tapınmaın yapısal durumu hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.
 Tapınmaın yapısal durumu hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.

5- Tapınmaın yapısal durumunu belirtiniz mi?
 5a) Tapınmaın yapısal durumu hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.
 Tapınmaın yapısal durumu hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.

5b) Tapınmaın yapısal durumu hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.
 Tapınmaın yapısal durumu hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.

5c) Tapınmaın yapısal durumu hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.
 Tapınmaın yapısal durumu hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.

5d) Tapınmaın yapısal durumu hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.
 Tapınmaın yapısal durumu hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.

6- Tapınmaın yapısal durumunu belirtiniz mi?
 Tapınmaın yapısal durumu hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.

7- Tapınmaın yapısal durumunu belirtiniz mi?
 Tapınmaın yapısal durumu hakkında detaylı bilgiyi (örneğin deşerlendirme faaliyetleri) belirtiniz.

Şekil A. 6. Kütahya Konağı envanter fişi. (Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü)

Şekil A. 9. Kütahya Konağı 2009 yılına ait zemin katı fevkâni kata bağlayan merdiven fotoğrafları. (Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü)

Şekil A. 10. Kütahya Konağı 2009 yılına ait cephe fotoğrafları. (Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü)

Şekil A. 11. Kütahya Konağı 2009 yılına ait giriş kapısı ve fevkâni kat döşeme fotoğrafları. (Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü)

Şekil A. 12. Kütahya Konağı 2009 yılına ait muhdes kısım ve fevkâni kat mutfak fotoğrafları. (Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü)

Şekil A. 13. Kütahya Konağı 2009 yılına ait arka bahçe ve fevkâni kat muhdes kısım fotoğrafları. (Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü)

EK B

Şekil B. 1. Kütahya Konağı önünde bulunan mozaik set (Ocak,2019).

Şekil B. 2. Kütahya Konağı konumu (Kasım, 2018).

Şekil B. 3. Kütahya Konağı bahçesi ile ilişkisi (Kasım, 2018).

Şekil B. 4. Arka bahçede bulunan muhdes yapı (Ocak, 2019).

Şekil B. 5. Arka bahçede bulunan muhdes yapının kapısı (Ocak, 2019).

Şekil B. 6. Yapıda bulunan dört bacanın görünüşü (Kasım, 2018).

Şekil B. 7. Çatının orta aksında bulunan yükselti (Kasım, 2019).

Şekil B. 8. Ana giriş kapısı ahşap eşik (Ocak, 2019).

Şekil B. 9. Zemin kat ile fevkâni kat bağlantısını sağlayan merdiven (Eylül, 2018).

Şekil B. 10. Z-04 numaralı tuvalet kapısı (Eylül, 2018).

Şekil B. 11. Z-05 numaralı hole açılan tâli giriş kapısı (Ocak, 2019).

Şekil B. 12. Z-05 numaralı hol (Ocak, 2019).

Şekil B. 13. Z-01 giriş holü tavanı (Eylül, 2018).

Şekil B. 14. Z-01 numaralı giriş holü tavanında ahşap ızgara (Eylül, 2018).

Şekil B. 15. Ana giriş kapısı tepe penceresi iç görünüş (Eylül, 2018).

Şekil B. 16. Ana giriş kapısı tepe penceresi dış görünüş (Eylül, 2018).

Şekil B. 17. Zemin kat ile fevkâni katın bağlantısını sağlayan merdiven küpeştesi (Eylül, 2018).

Şekil B. 18. Z-01 giriş holü ile 1-03 numaralı oda arasında bağlantı kuran ahşap pencere (Eylül, 2018).

Şekil B. 19. Z-03 numaralı kazan dairesi (Ocak, 2019).

Şekil B. 20. Z-03 numaralı kazan dairesi ahşap taşıyıcı (Ocak, 2019).

Şekil B. 21. Z-03 numaralı kazan dairesi pencereleri dış görünüş (Ocak, 2019).

Şekil B. 22. Z-04 numaralı tuvalet pencereleri dış görünüş (Ocak, 2019).

Şekil B. 23. Z-05 numaralı holün kuzey köşesi (Ocak, 2019).

Şekil B. 24. Z-05 numaralı hol ahşap taşıyıcı (Ocak,2019).

Şekil B. 25. 1-01 numaralı hol kuzey köşesi (Eylül, 2018).

Şekil B. 26. Fevkâni katı ikinci kata bağlayan merdiven (Eylül, 2018).

Şekil B. 27. 1-06 numaralı ahşap mutfak kapısı, 1-01 numaralı holden görünüş (Eylül, 2018).

Şekil B. 28. 1-01 numaralı hol ile 1-07 numaralı tahtaboş bağlantısını sağlayan ahşap kapı ve pencereler, holden görünüş (Eylül, 2018).

Şekil B. 29. 1-02 ve 1-03 numaralı oda kapıları, 1-01 numaralı holden görünüş (Eylül, 2018).

Şekil B. 30. 1-01 numaralı hol ile 1-07 numaralı tahtaboş bağlantısını sağlayan ahşap kapı ve pencereler, tahtaboştan görünüş (Eylül, 2018).

Şekil B. 31. 1-03 numaralı oda tavanı batı köşesi (Eylül, 2018).

Şekil B. 32. 1-03 numaralı oda pencere kafesleri, dış görünüş (Ocak, 2019).

Şekil B. 33. 1-04 numaralı oda tavan kaplaması (Ocak, 2019).

Şekil B. 34. 1-04 numaralı oda kapısı (Ocak, 2019).

Şekil B. 35.1-04 numaralı oda penceresi, dış görünüş (Ocak, 2019).

Şekil B. 36. 1-01 numaralı hol ile Z-06 numaralı merdiven holü bağlantısını sağlayan ahşap kapı (Ocak, 2019).

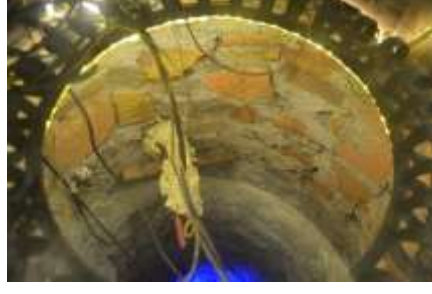
Şekil B. 37. Fevkâni kat ile ikinci kat bağlantısını sağlayan merdiven sahanlığı (Eylül, 2018).

Şekil B. 38. 1-07 numaralı tahtaboş kapı ve pencereleri, kuzeybatı cephesi görünüşü (Ocak, 2019).

Şekil B. 39. 1-07 numaralı tahtaboş ile 2-08 numaralı teras, kuzeybatı cephesi görünüşü (Ocak, 2019).

Şekil B. 40. 1-07 numaralı tahtaboşta bulunan kuyunun taş örgüsü (Eylül, 2018).

Şekil B. 41. 1-07 numaralı tahtaboşta bulunan kuyu (Eylül, 2018).

Şekil B. 42. 1-07 numaralı tahtaboşta bulunan kuyu (Eylül, 2018).

Şekil B. 43. Z-01 numaralı giriş holü ile 2-01 numaralı divanhâne bağlantısını sağlayan ahşap ızgara, ikinci kat döşemesinden görünüş (Eylül, 2018).

Şekil B. 44. 2-01 numaralı divanhâne tavanı (Eylül, 2018).

Şekil B. 45. 2-02 ve 2-03 numaralı oda kapıları, divanhânedan görünüş (Eylül, 2018).

Şekil B. 46. 2-04 numaralı oda kapısı ve 2-05 numaralı merdiven holü (Eylül, 2018).

Şekil B. 47. 2-06 numaralı oda kapısı, divanhâneden görünüş (Eylül, 2018).

Şekil B. 48. 2-01 numaralı divanhane ahşap giyotin pencereleri, güneydoğu cephesi görünüş (Ocak, 2019).

Şekil B. 49. 2-01 numaralı divanhâne ile 2-08 numaralı terasın bağlantısını sağlayan ahşap kapı ve giyotin pencere, terastan görünüş (Eylül, 2018).

Şekil B. 50. 2-02 numaralı oda tavan kaplaması (Eylül, 2018).

Şekil B. 51. 2-02 numaralı oda kapısı, divanhâneden görünüş (Eylül, 2018).

Şekil B. 52. 2-02 numaralı oda batı duvarı, muhdes panel radyatör (Eylül, 2018).

Şekil B. 53. 2-02 numaralı oda pencereleri iç görünüş (Eylül, 2018).

Şekil B. 54. 2-02 numaralı oda gömme dolap detayı (Eylül ,2018).

Şekil B. 55. 2-02 numaralı oda ocak detayı (Eylül, 2018).

Şekil B. 56. 2-03 numaralı baş oda çıkma detayı, güneydoğu cephesi görünüşü (Ocak, 2019).

Şekil B. 57. 2-03 numaralı baş oda kuzeybatı duvarı (Eylül, 2018).

Şekil B. 58. 2-03 numaralı baş oda sedir detayı (Eylül, 2018).

Şekil B. 59. 2-03 numaralı baş oda gömme dolap detayı (Eylül, 2018).

Şekil B. 60. 2-03 numaralı baş oda tavan pervazı (Eylül, 2018).

Şekil B. 61. 2-03 numaralı baş oda tavanı (Eylül, 2018).

Şekil B. 622-03 numaralı baş oda kapısı, divanhânededen görünüş (Eylül, 2018).

Şekil B. 63. 2-03 numaralı baş oda güneybatı duvarı (Eylül, 2018).

Şekil B. 64. 2-03 numaralı baş oda pencereleri (Eylül, 2018).

Şekil B. 65. 2-03 numaralı baş oda k penceresi (Ocak, 2019).

Şekil B. 66. 2-03 numaralı baş oda sediri, elmalık detayı (Eylül, 2018).

Şekil B. 67. 2-03 numaralı baş oda, birinci katta ocak olan duvarın ikinci katta devamı olan bölüm (Eylül, 2018).

Şekil B. 68. 2-04 numaralı oda kuzey köşesi (Eylül, 2018).

Şekil B. 69. 2-04 numaralı oda gömme dolap detayı (Eylül, 2018).

Şekil B. 70. 2-04 numaralı oda kuzey köşesi tavan pervazı (Eylül, 2018).

Şekil B. 71. 2-04 numaralı oda tavan detayı (Eylül, 2018).

Şekil B. 72. 2-04 numaralı oda tavanı (Eylül, 2018).

Şekil B. 73. 2-04 numaralı oda kapısı ve merdiven holü, divanhâneden görünüş (Eylül, 2018).

Şekil B. 74. 2-04 numaralı oda ahşap giyotin penceresi (Eylül, 2018).

Şekil B. 75. 2-04 numaralı oda giyotin pencere detayı (Eylül, 2018).

Şekil B. 76. 2-04 numaralı oda pençeleri (Eylül, 2018).

Şekil B. 77. 2-04 numaralı oda ahşap sedir (Eylül, 2018).

Şekil B. 78. 2-04 numaralı oda doğu köşesi penceresi (Eylül, 2018).

Şekil B. 79. 2-05 numaralı merdiven holü tavanı ile divanhâne tavanı arasındaki geçiş (Eylül, 2018).

Şekil B. 80. 2-05 numaralı merdiven holü, çatıya çıkan merdiven sahanlığı (Eylül, 2018).

Şekil B. 81. 2-05 numaralı merdiven holü çatıya çıkan merdiven (Eylül, 2018).

Şekil B. 82. 2-05 numaralı merdiven holü ile 2-04 numaralı oda ilişkisinin sağlayan ahşap giyotin pencere, holden bakış (Eylül, 2018).

Şekil B. 83. 2-07 numaralı mutfak pencerelerinin kuzeybatı cephesinde görünüşü (Ocak, 2019).

Şekil B. 84. 2-07 numaralı mutfak ile 2-08 numaralı tears arasındaki pvc pencere (Eylül, 2018).

Şekil B. 85. 2-08 numaralı teras, kuzeybatı cephesi görünümü (Eylül, 2018).

Şekil B. 86. 2-08 numaralı teras ile 2-02 numaralı oda arasında bağlantı sağlayan pencereler, terastan görünüş (Eylül, 2018).

Şekil B. 87. Kütahya Konağı çatı örtüsü (Eylül, 2018).

Şekil B. 88. Kütahya Konağı güneydoğu cephesi çıkma düzeni (Ocak, 2019).

Şekil B. 89. Kütahya Konağı ana giriş kapısı, güneydoğu cephesi (Ocak, 2019).

Şekil B. 90. Kütahya Konağı güneydoğu cephesi, ahşap payanda (Ocak, 2019).

Şekil B. 91. 1-03 numaralı oda pencerelerine ait ahşap kafesler, güneydoğu cephesi (Ocak, 2019).

Şekil B. 92. Kütahya Konağı güneydoğu cephesi (Ocak, 2019).

Şekil B. 93. Kütahya Konağı kuzeybatı cephesi (Ocak, 2019).

Şekil B. 94. 1-07 numaralı tahtaboşa ait açılır ve sabit pencereler, kuzeybatı cephesi görünüşü (Ocak, 2019).

Şekil B. 95. Kütahya Konağı güneybatı cephesi ahşap karkas strüktür dolgu malzemesi olarak harman tuğla kullanılmıştır (Mayıs, 2016).

Şekil B. 96. Kütahya Konağı ahşap ana giriş kapı kanatları (Ocak, 2019).

Şekil B. 97. Ana giriş kapısı zenberek detayı 101 numaralı giriş holünden görünüş (Ocak, 2019).

Şekil B. 98. 2-03 numaralı baş oda penceresi iç görünüş (Eylül, 2018).

Şekil B. 99. Fevkâni katı ikinci kata bağlayan merdiven korkuluğu (Eylül, 2018).

Şekil B. 100. Kütahya Konağı güneydoğu cephesi ahşap kat silmesi (Ocak, 2019).

Şekil B. 101. Z-05 numaralı hol kuzeybatı duvarı (Ocak, 2019).

EK C

Şekil C. 1. 84 ada 38 parsel konut yapısı giriş cephesi (Ocak, 2019).

Şekil C. 2. 84 ada 38 parsel konut yapısı çıkma düzeni (Ocak, 2019).

Şekil C. 3. 141 ada 19 parsel konut yapısı giriş cephesi (Ocak, 2019).

Şekil C. 4. 106 ada 80 parsel konut yapısı Meydan Caddesi üzerinden görünüş (Ocak, 2019).

Şekil C. 5. 99 ada 33 parsel konut yapısı giriş cephesi (Ocak, 2019).

Şekil C. 6. 99 ada 33 parsel konut yapısı çıkma düzeni (Ocak , 2019).

EK D

Şekil D. 1. İşlev Analizi

Şekil D. 2. Kullanım Durumu Analizi

Şekil D. 3. Kat Analizi

Şekil D. 4. Tescil Durumu Analizi

Şekil D. 5. Koruma Durumu Analizi

Şekil D. 6. Strüktür Durumu Analizi

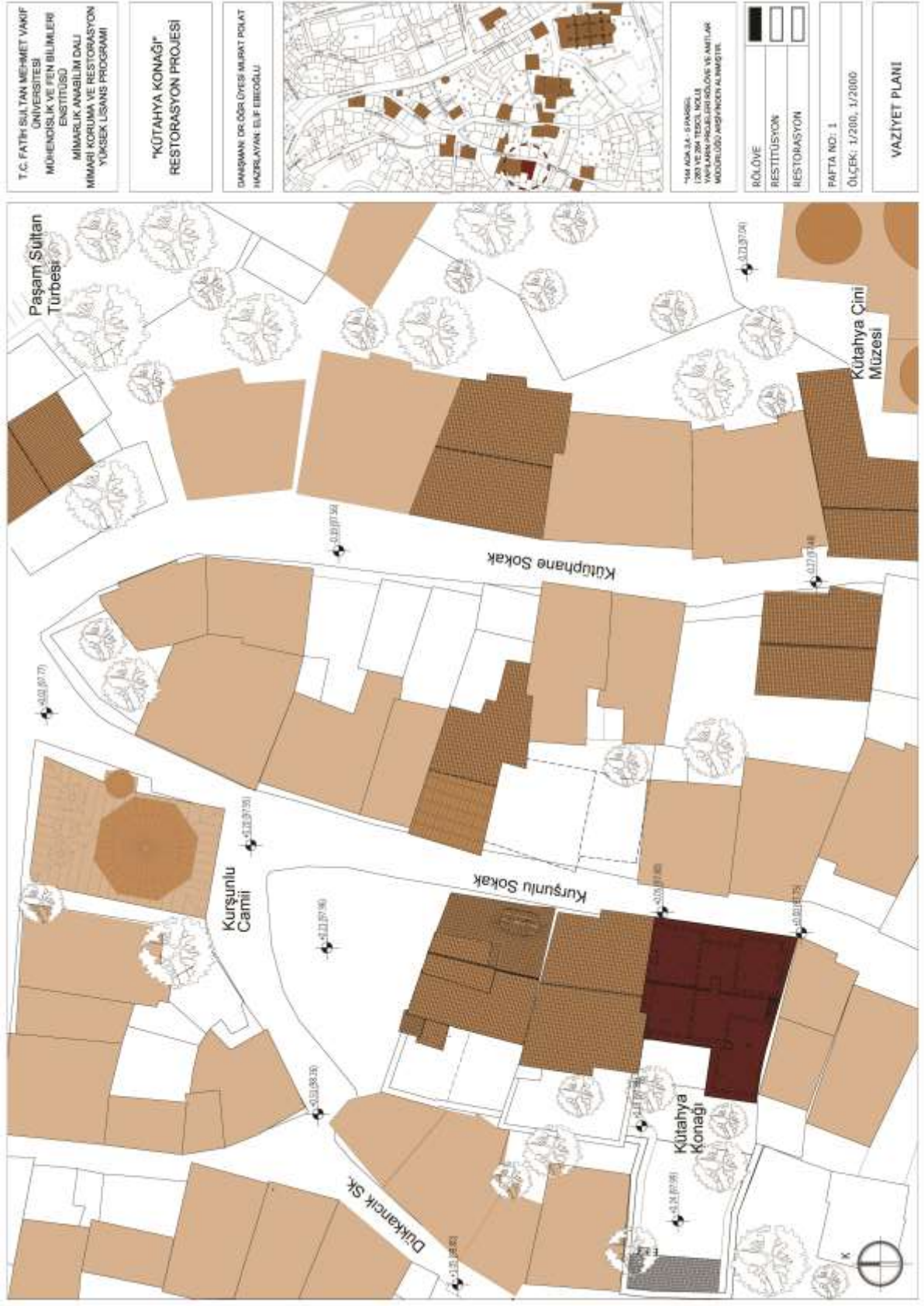

Şekil D. 7. Taşıyıcı Sitem Malzeme Analizi

Şekil D. 8. Dolu-Boş Analizi

ÇİZİMLER

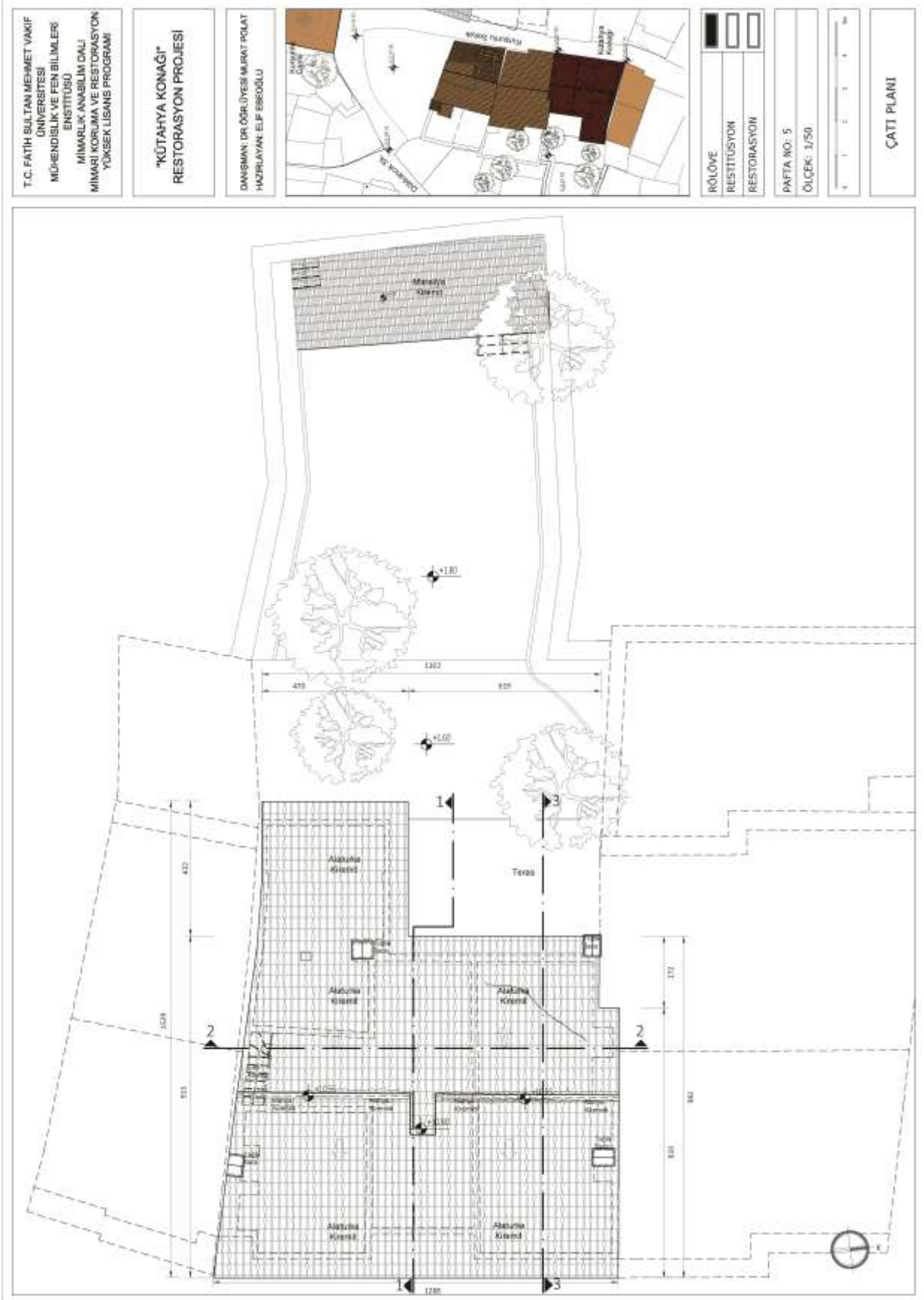

Çizim 1. Rölöve; Vaziyet Planı

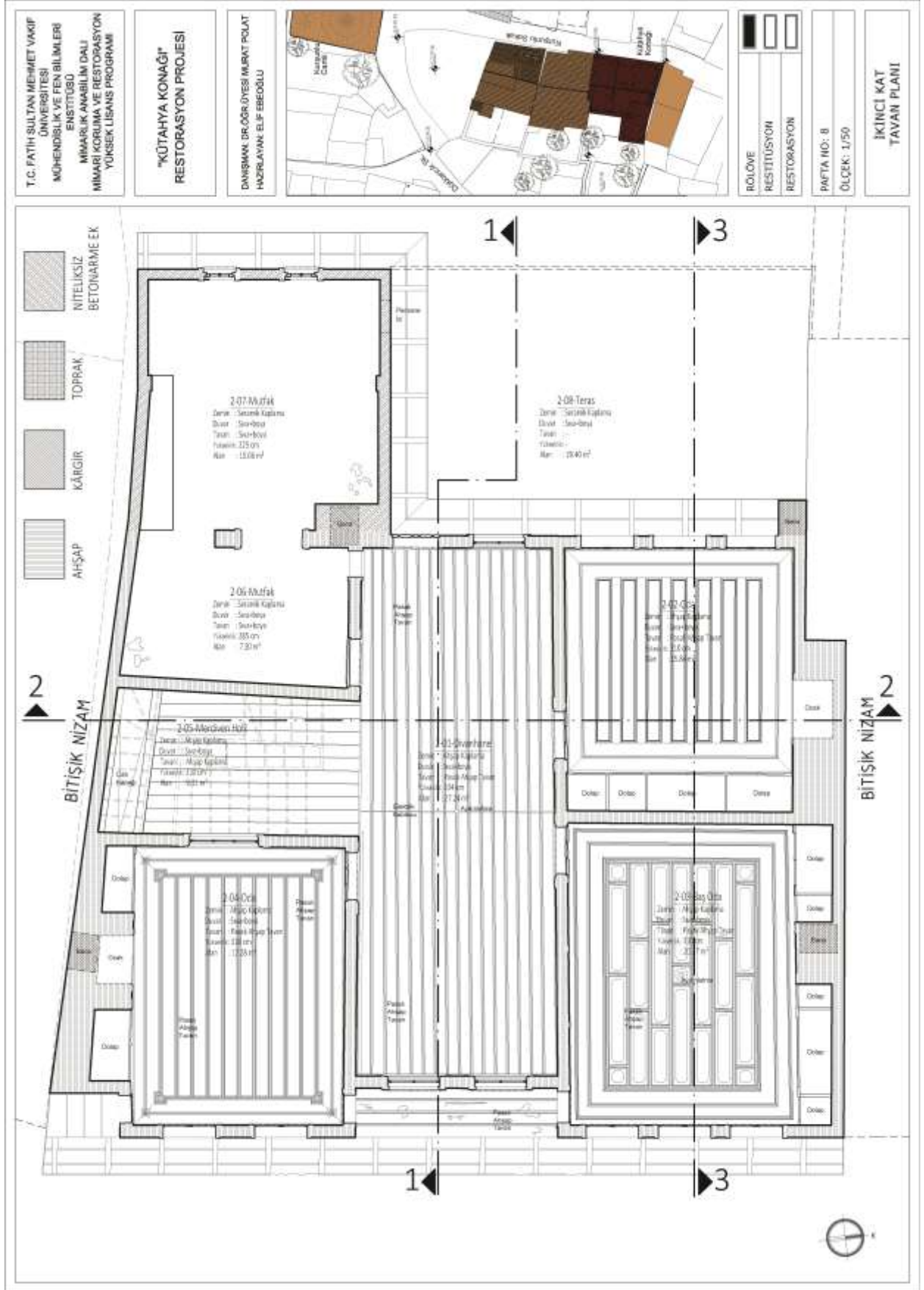

Çizim 5. Rölöve; Çatı Planı

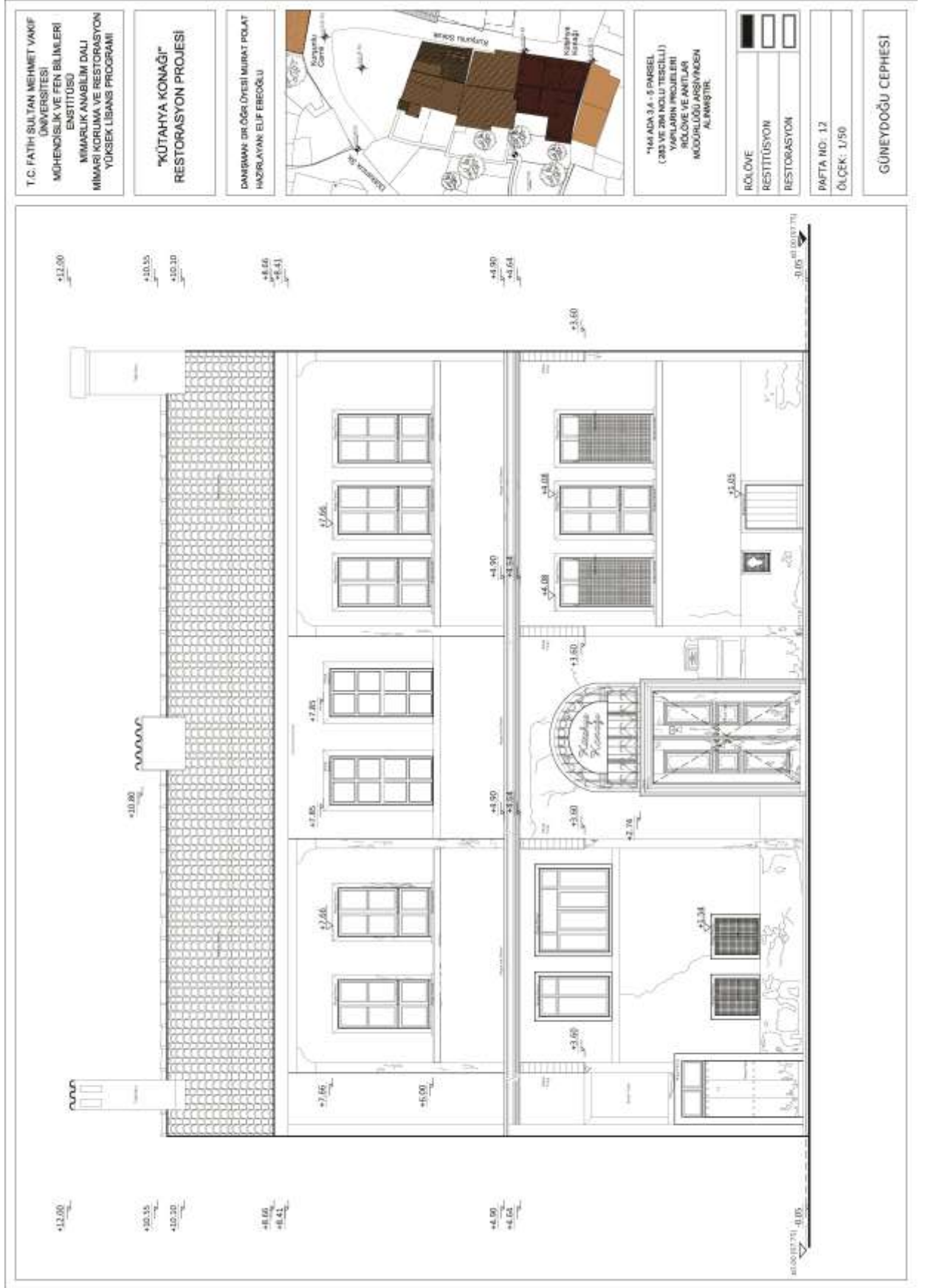

Çizim 8. Rölöve; İkinci Kat Tavan Planı

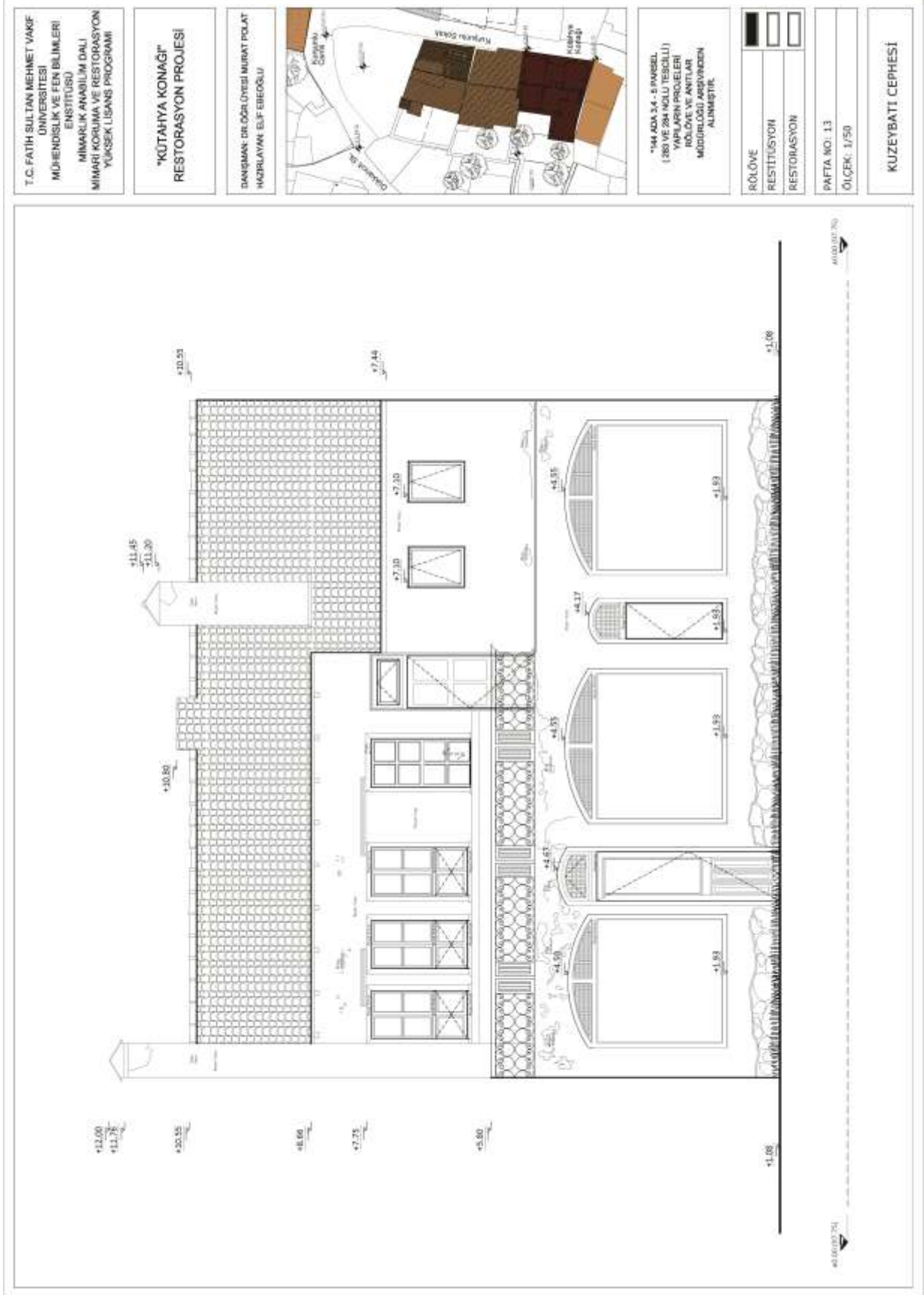

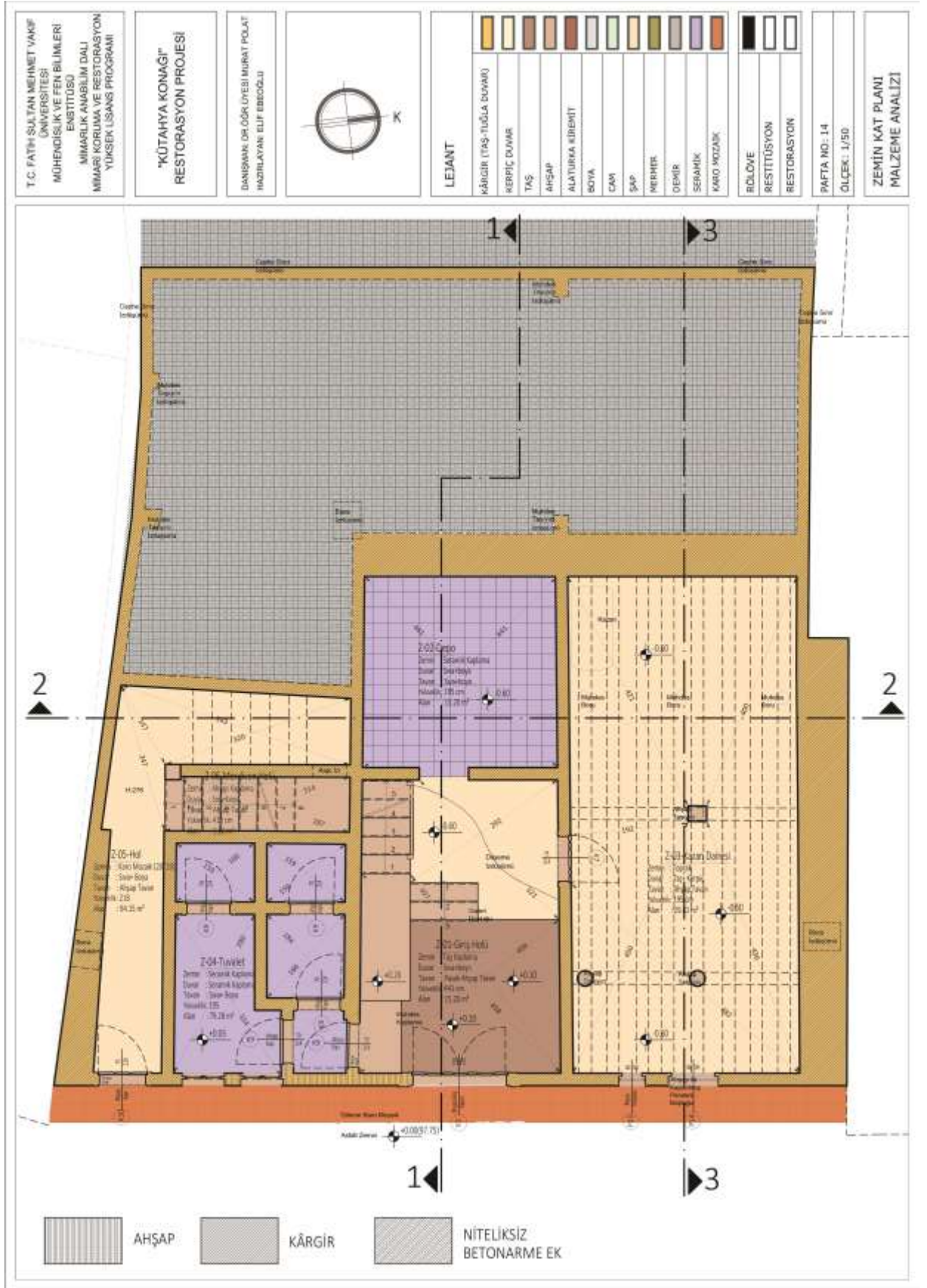

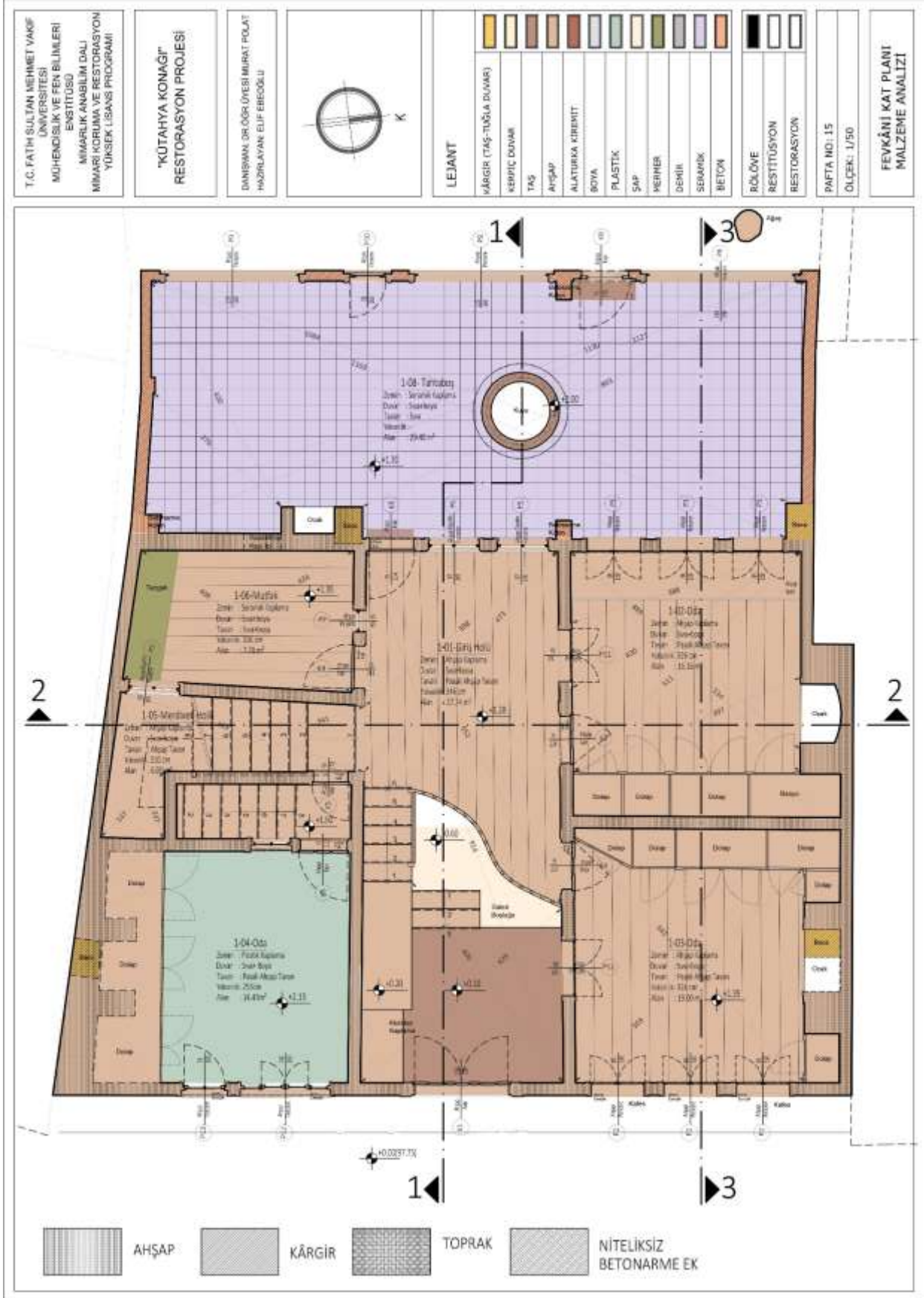
Çizim 12. Rölöve; Güneydoğu Cephesi

Çizim 13. Rölöve; Kuzeybatı Cephesi

Çizim 14. Rölöve; Zemin Kat Planı Malzeme Analizi

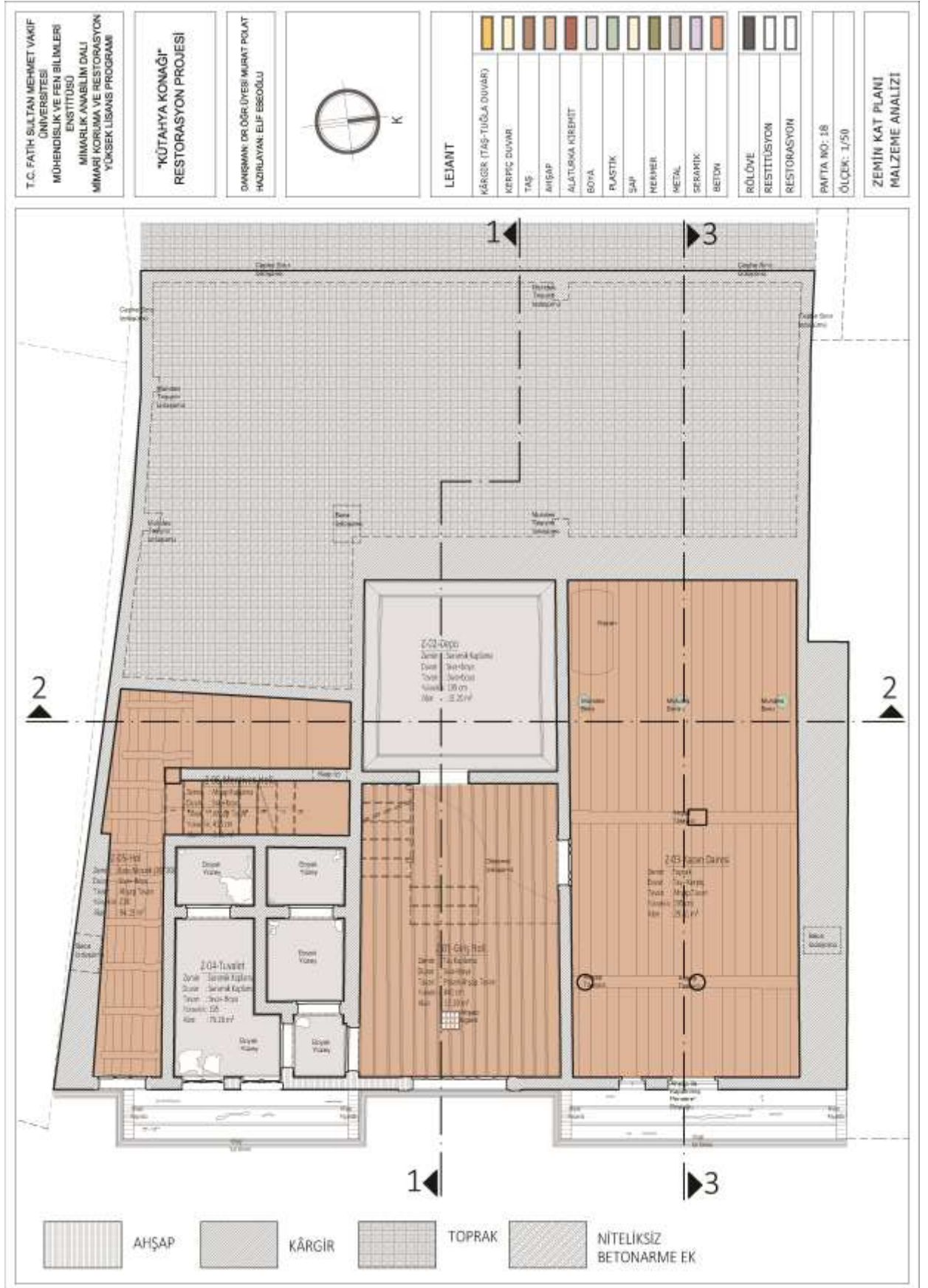

Çizim 15. Rölöve; Fevkâni Kat Planı Malzeme Analizi

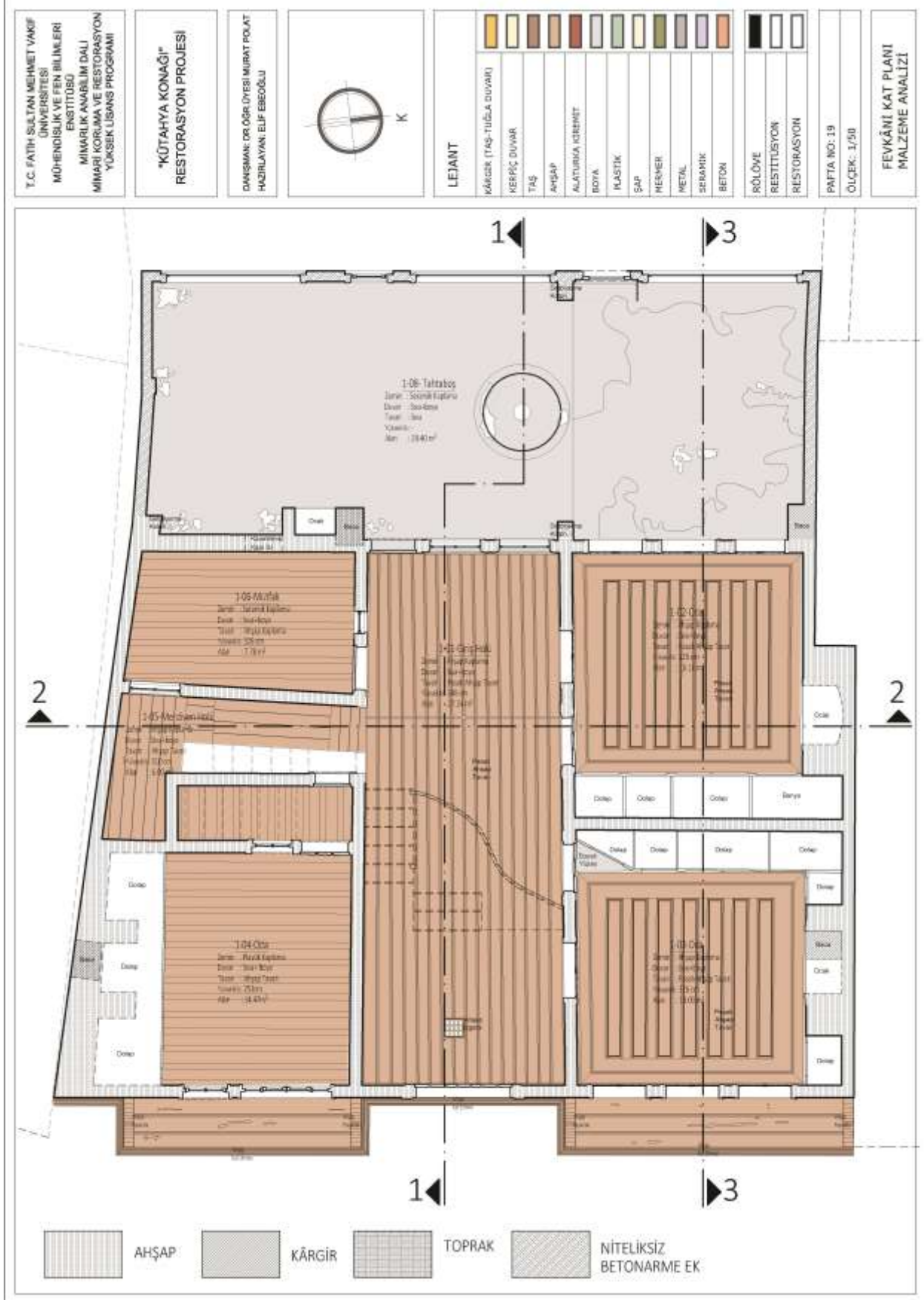

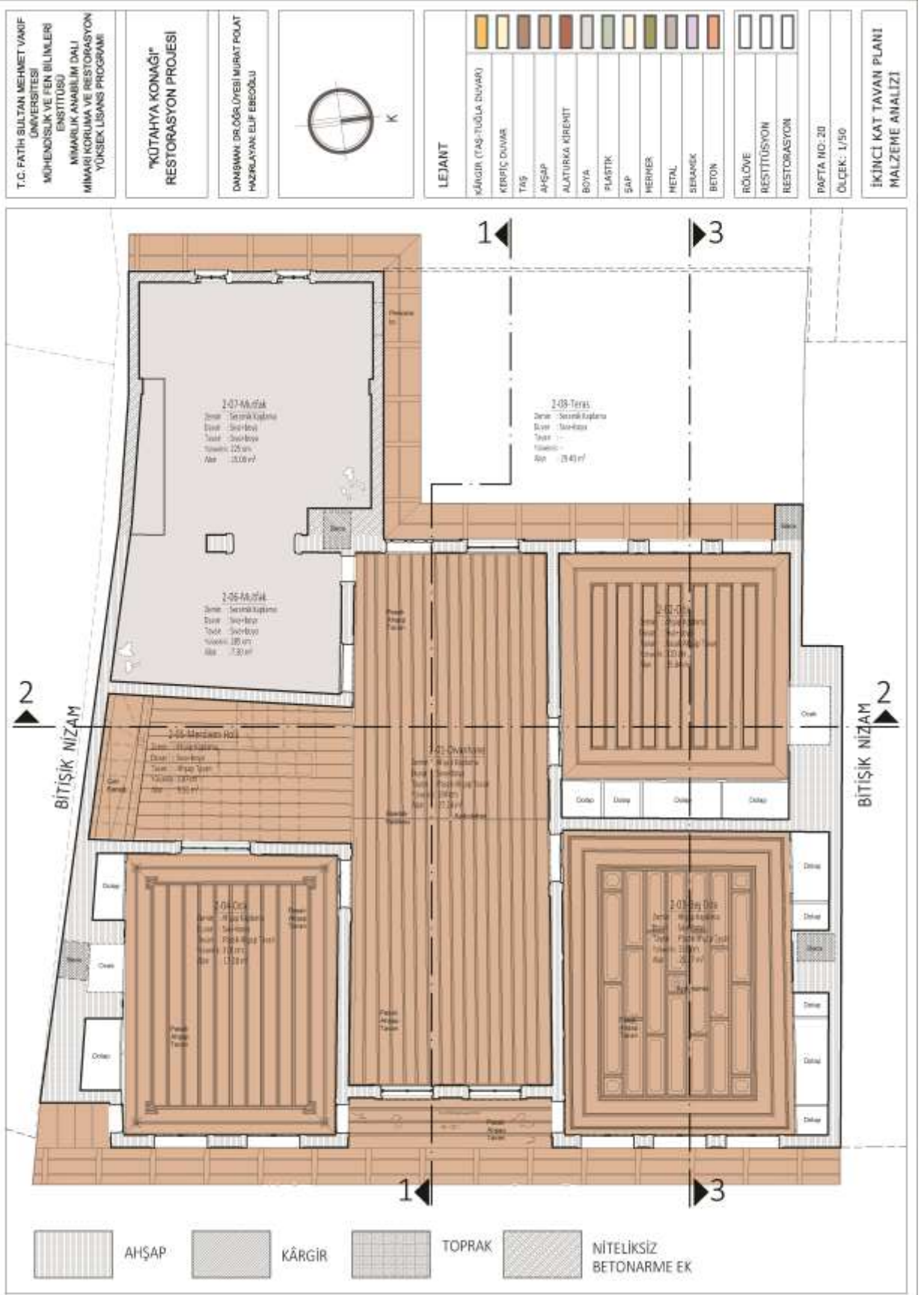
Çizim 17. Rölöve; Çatı Planı Malzeme Analizi

Çizim 18. Rölöve; Zemin Kat Tavan Planı Malzeme Analizi

Çizim 19. Rölöve; Fevkâni Kat Tavan Planı Malzeme Analizi

Çizim 20. Rölöve; İkinci Kat Tavan Planı Malzeme Analizi

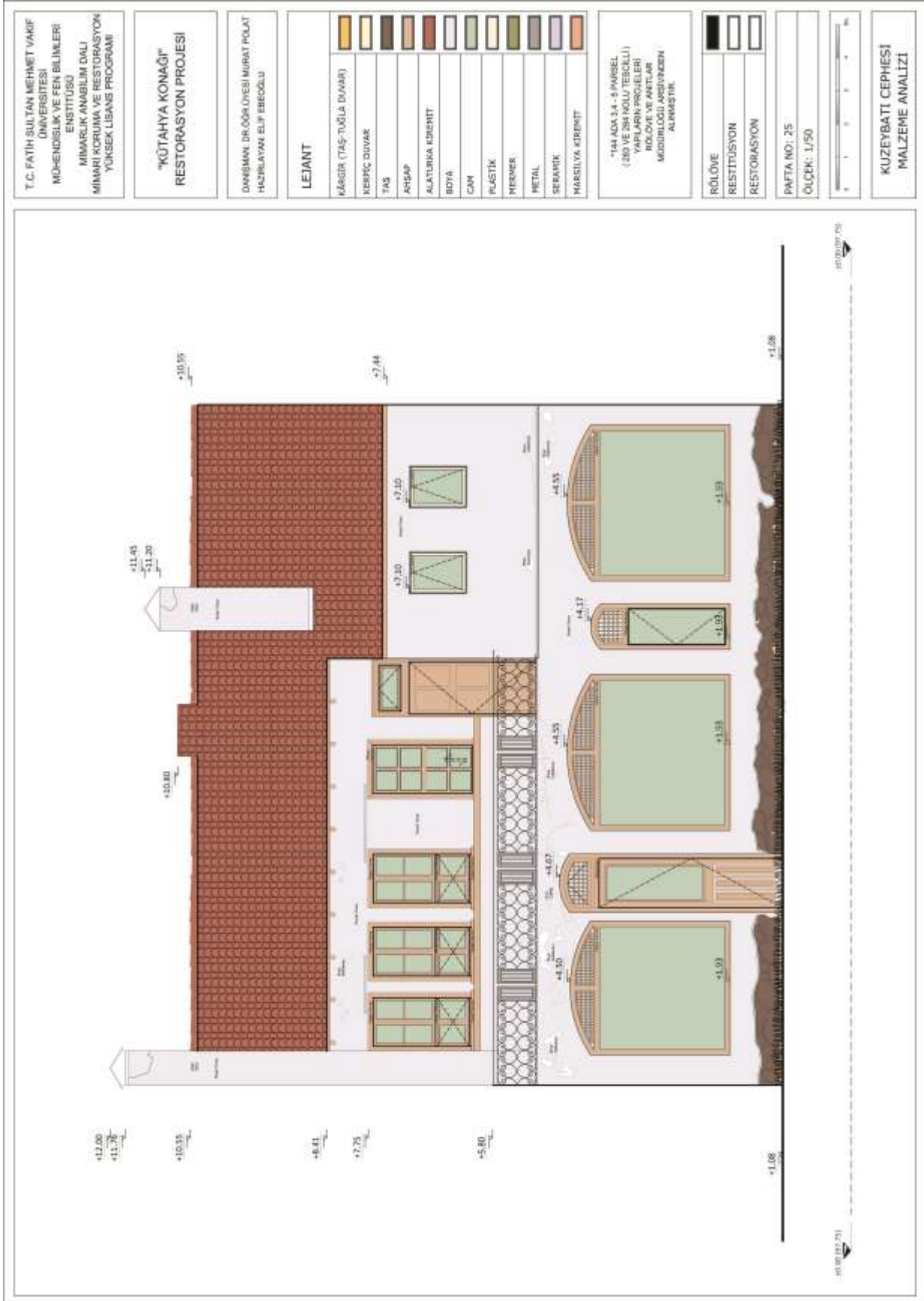
Çizim 21. Rölöve; 1-1 Kesiti Malzeme Analizi

Çizim 22. Rölöve; 2-2 Kesiti Malzeme Analizi

Çizim 25. Rölöve; Kuzeybatı Cephesi Malzeme Analizi

Çizim 26. Rölöve; Zemin Kat Planı Bozulma Analizi

T.C. FATİH SULTAN MEHMET VAKIF
UNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK VE FEN BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
MİMARİ KORUMA VE RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

"KÜTAHYA KONAĞI"
RESTORASYON PROJESİ

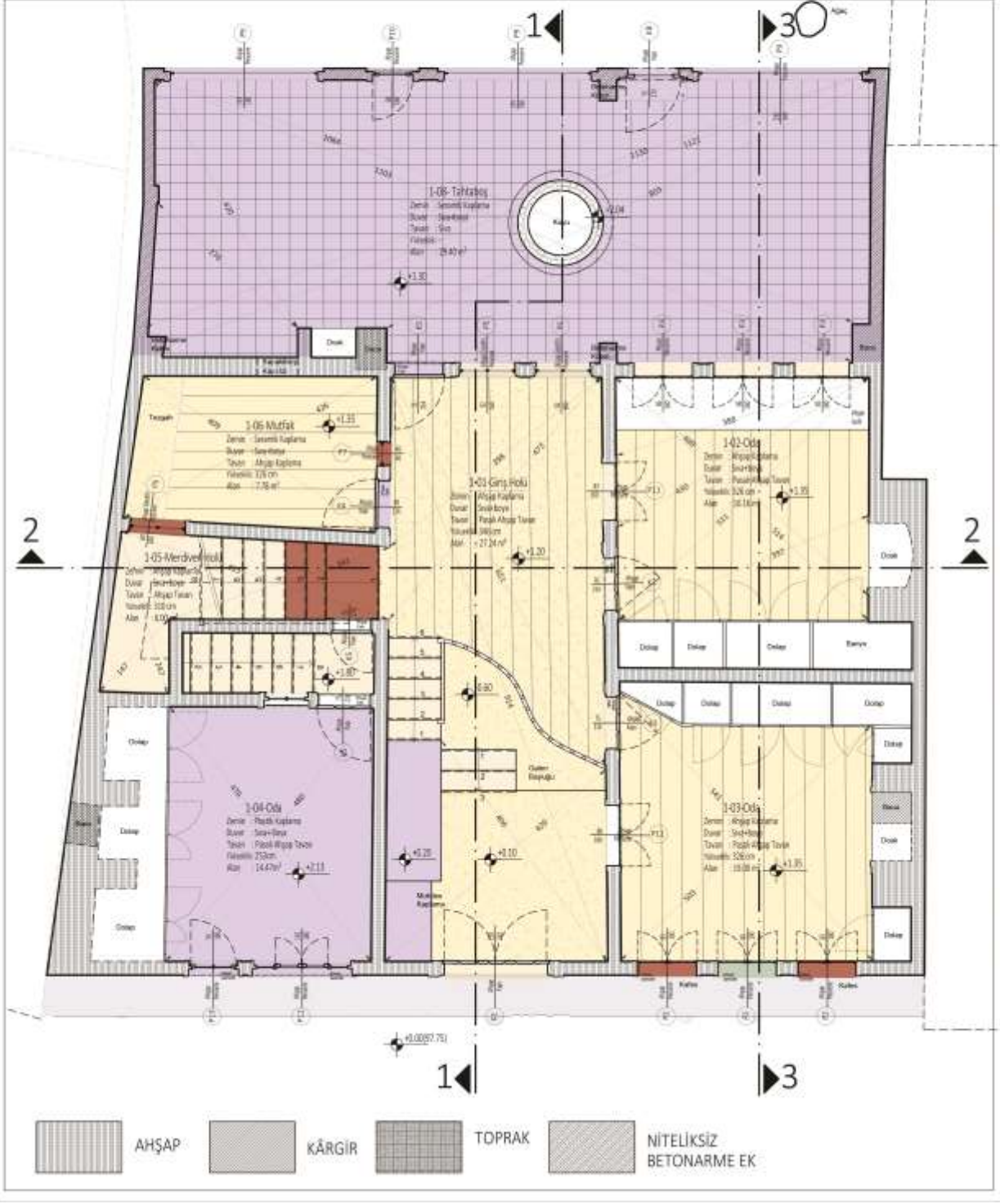
DAĞISIMAN DEĞİRLİYES İMRAH POLAT
HAZIRLAYAN: ELİF ERGÖRLÜ

LEJANT	
	YÜZEY KIRILLIĞI
	RUTUBET EZİ
	BOYA TABAKASININ AŞINMASI
	YÜZEYSEL ÇATLAK
	YÜZEY EROZYONU 1-3cm
	ÇÜRÜME
	HALZEME KAYBI
	YÜZEY KABARMASI
	PARÇA KAYBI
	PASLANMA
	NURDİS ELEMANLAR
	SIVALI YÜZEY
	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PAFTA NO: 27
ÖLÇEK: 1/50

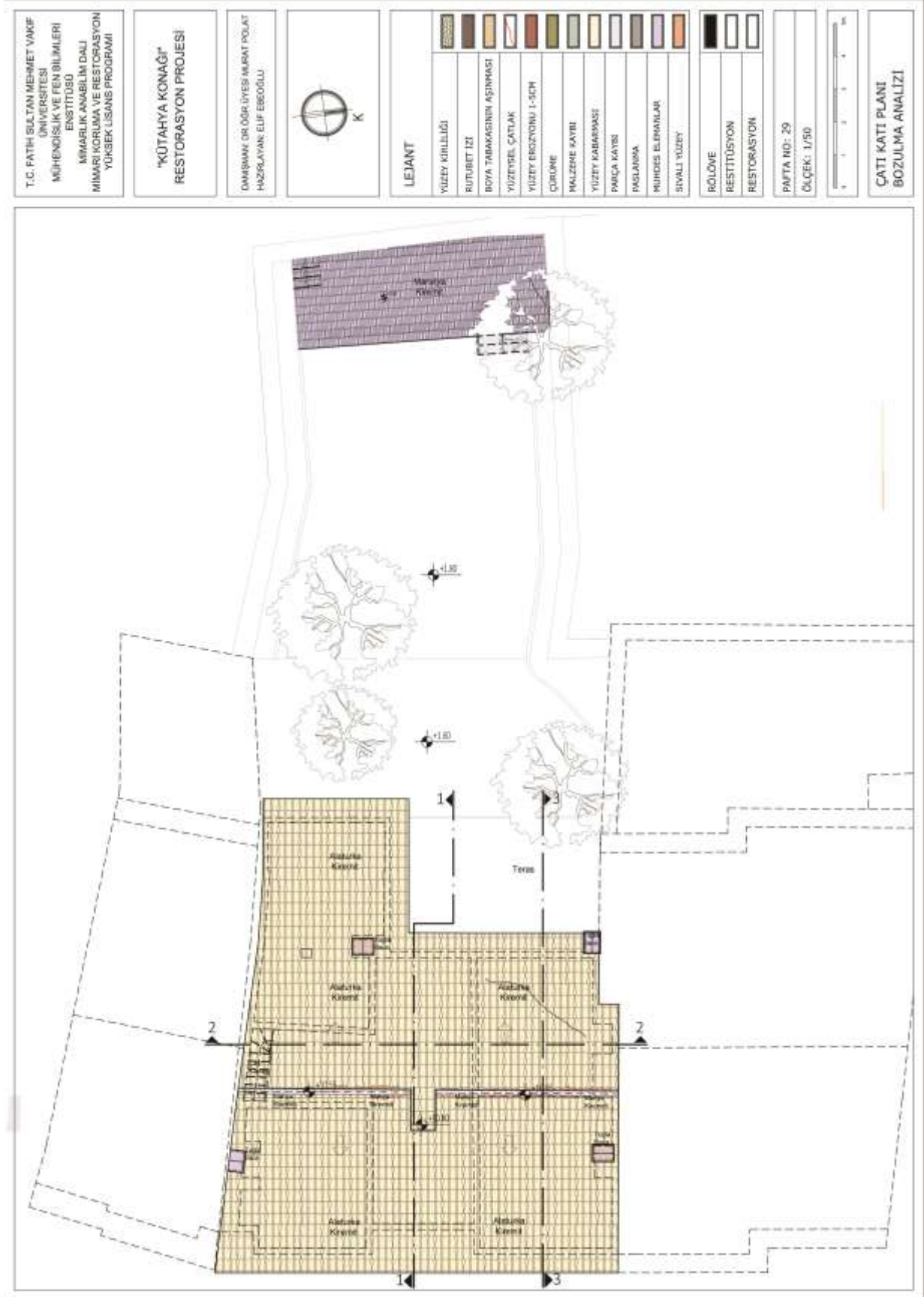
FEVKÂNİ KAT PLANI
BOZULMA ANALİZİ

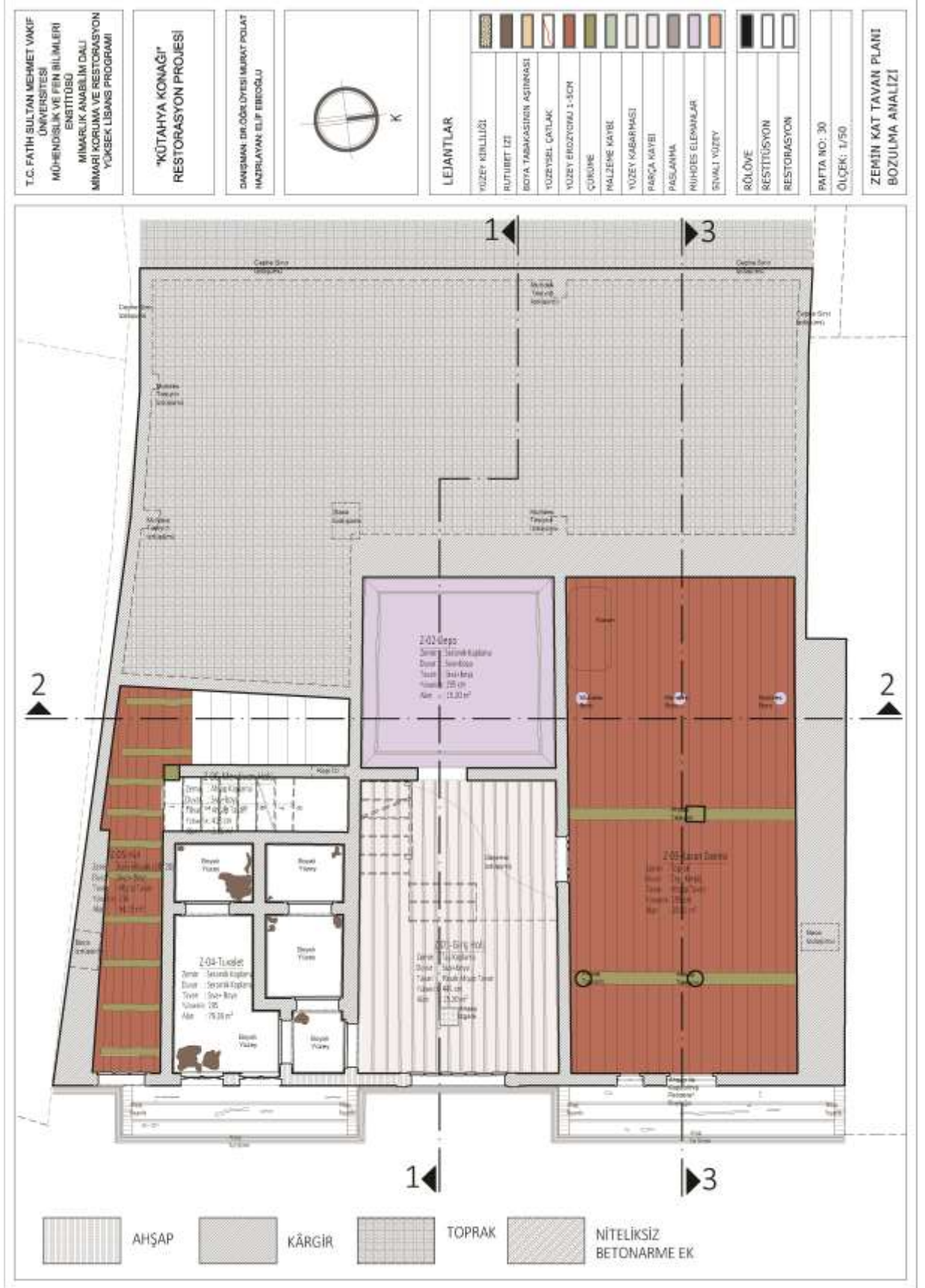
Çizim 27. Rölöve; Fevkâni Kat Planı Bozulma Analizi

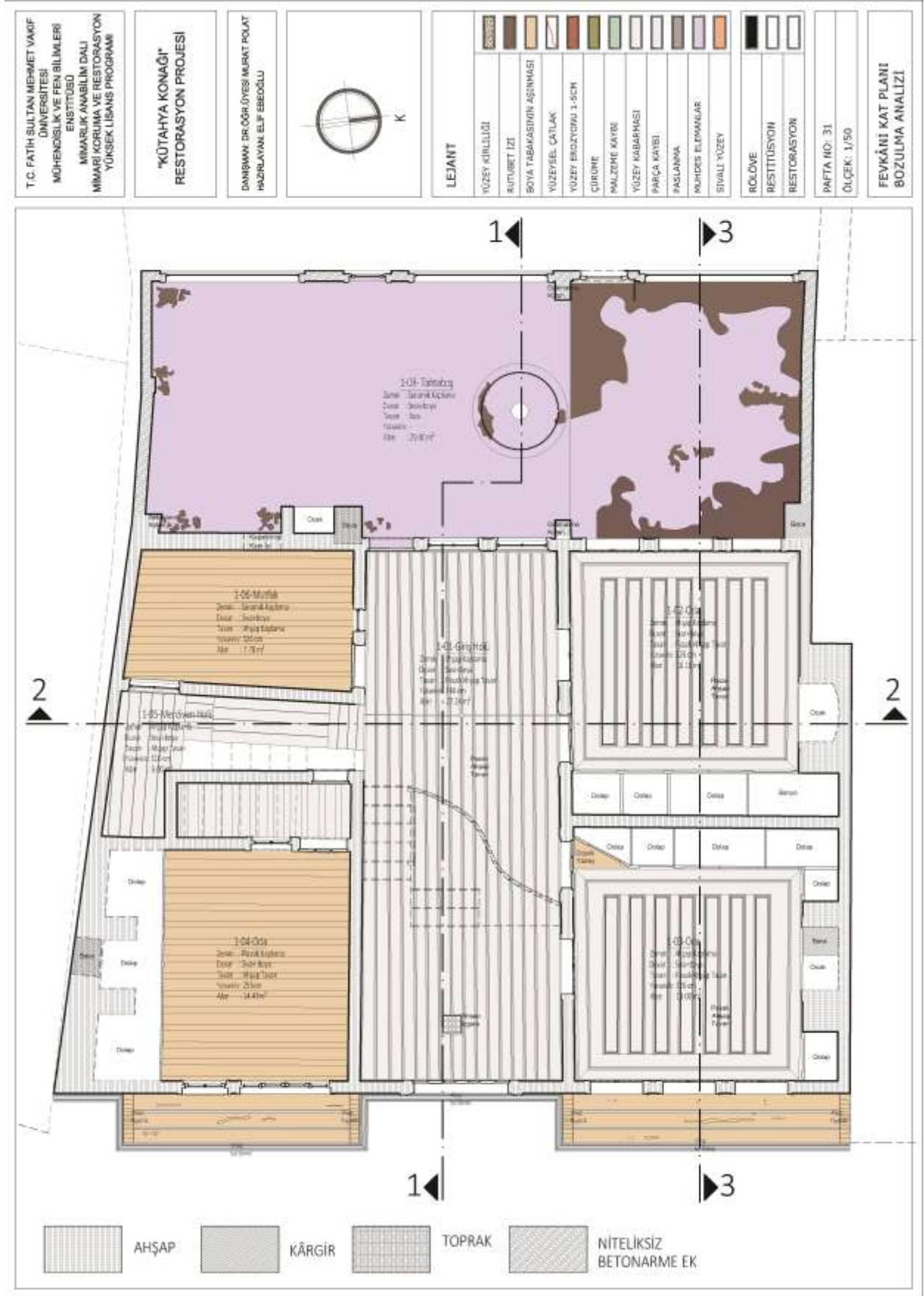
Çizim 28. Rölöve; İkinci Kat Planı Bozulma Analizi

Çizim 29. Rölöve; Çatı Planı Bozulma Analizi

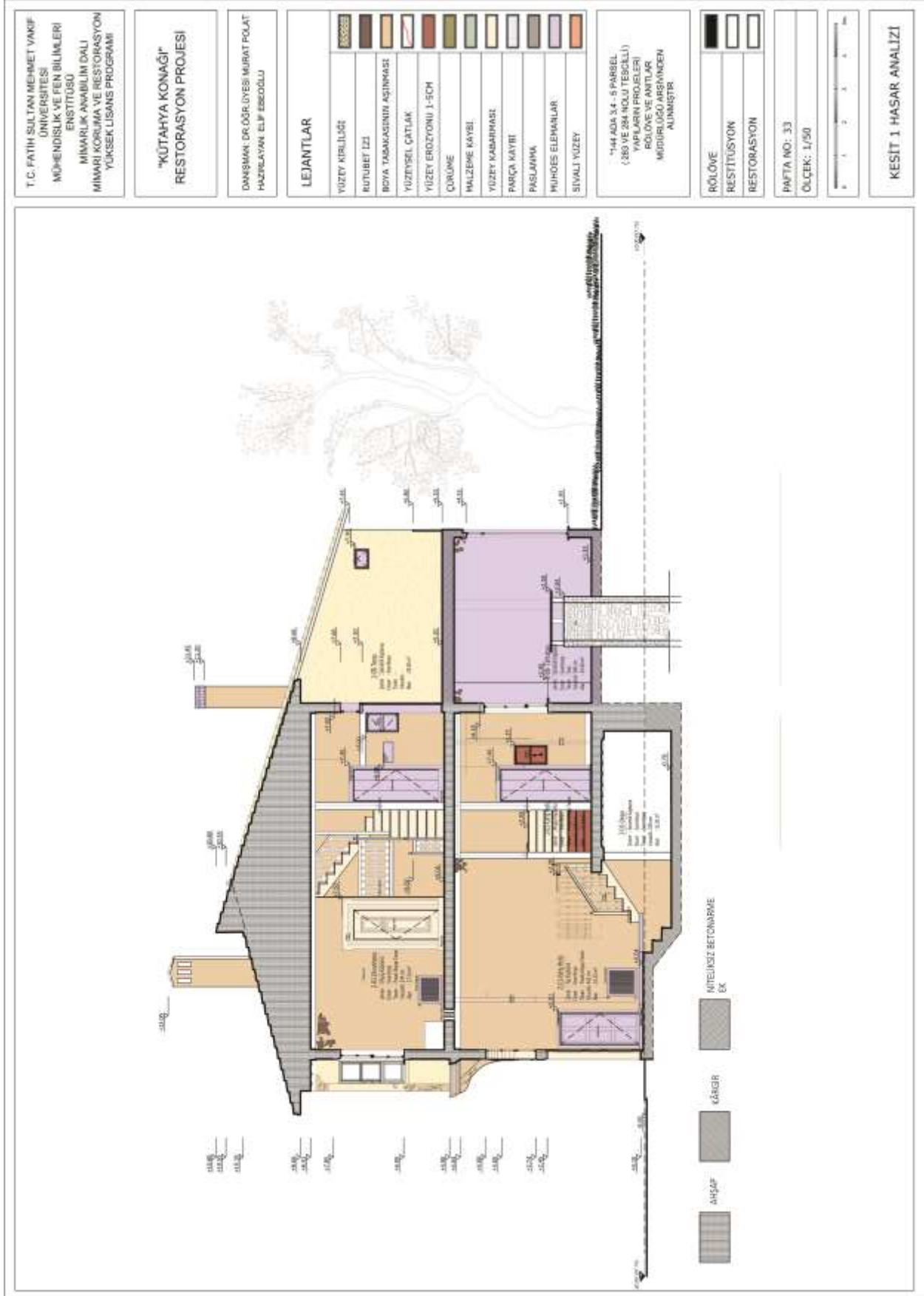

Çizim 30. Rölöve; Zemin Kat Tavan Planı Bozulma Analizi

Çizim 31. Rölöve; Fevkâni Kat Tavan Planı Bozulma Analizi

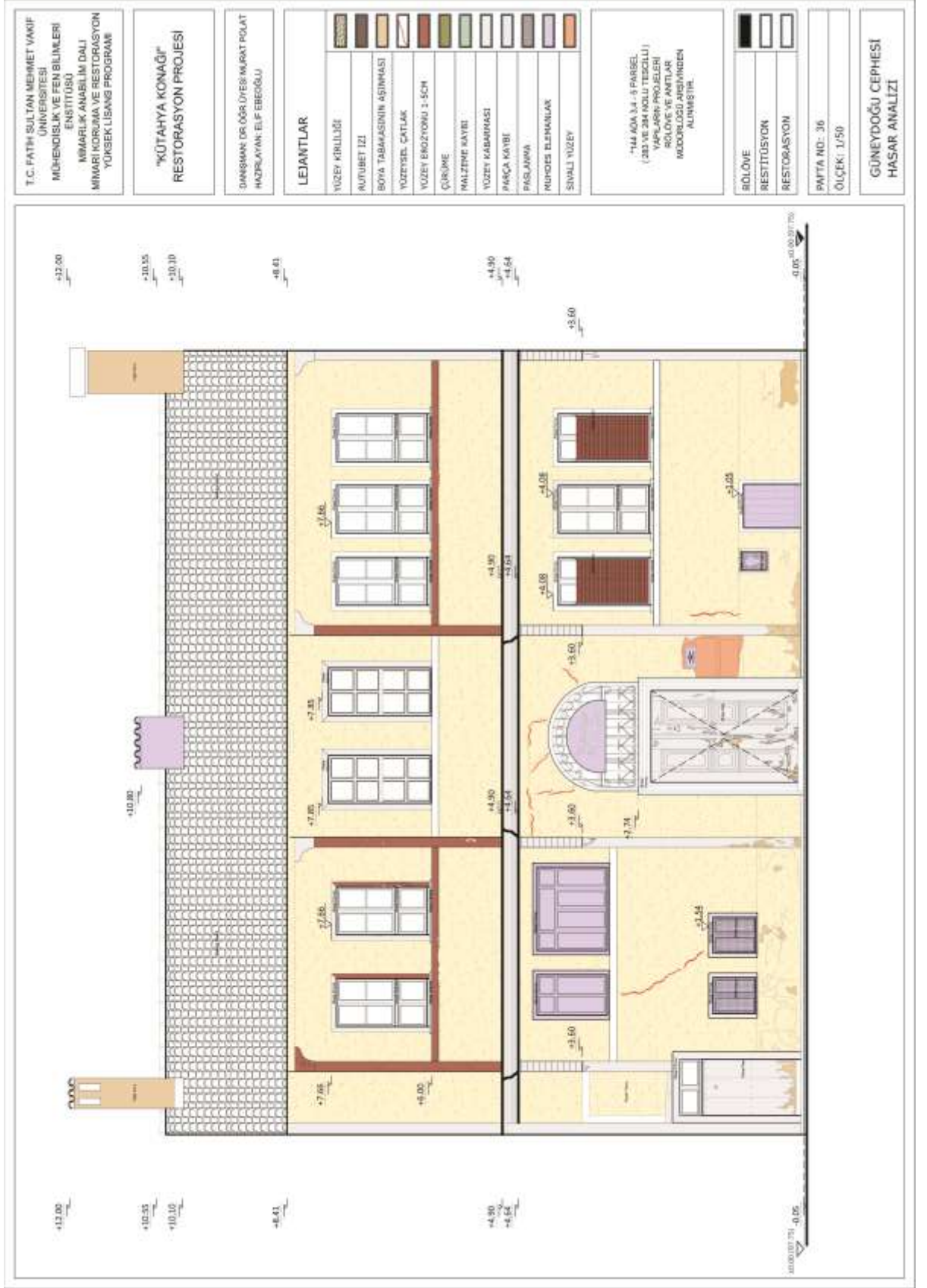

Çizim 33. Rölöve; 1-1 Kesiti Bozulma Analizi

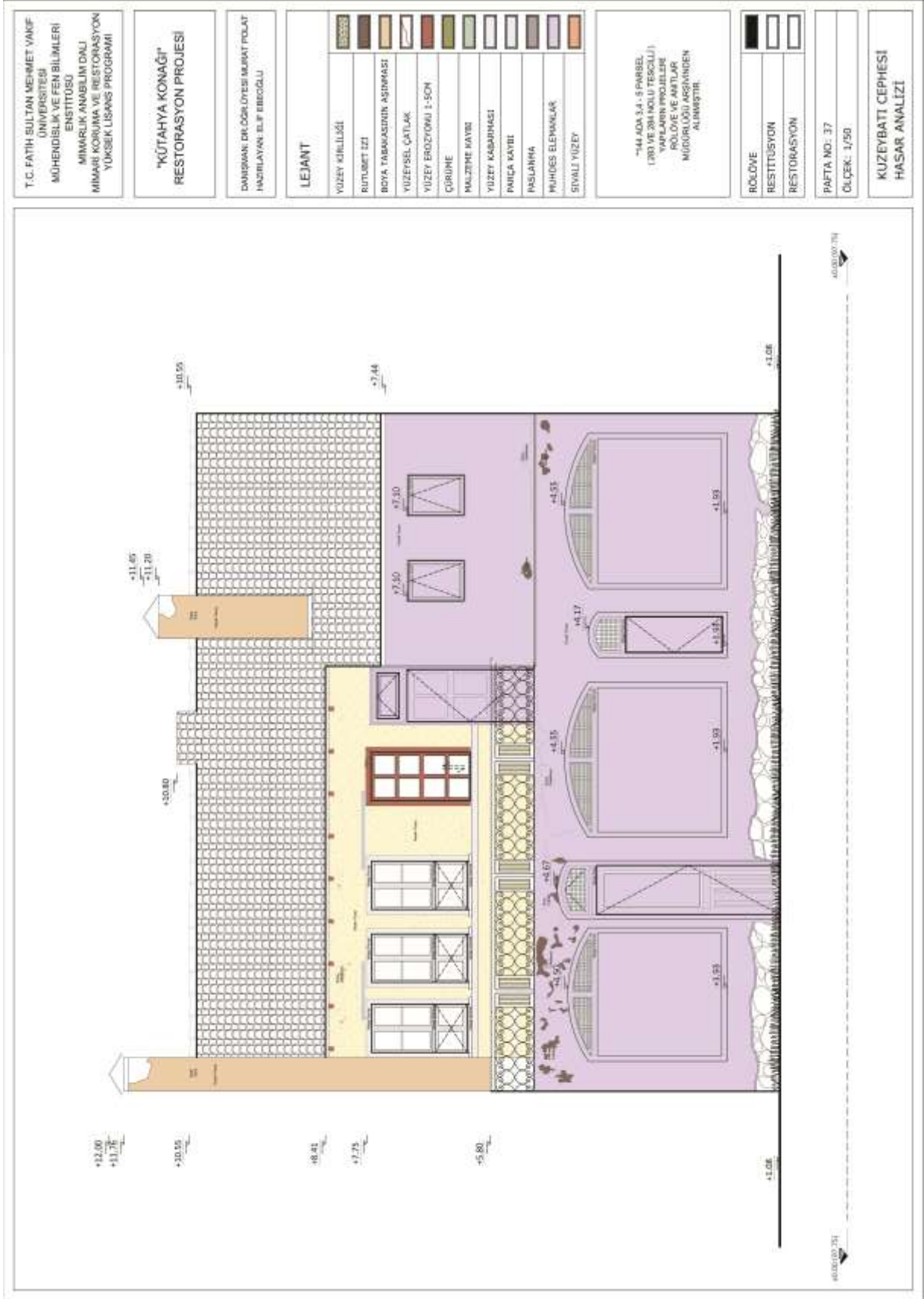

Çizim 35. Rölöve; 3-3 Kesiti Bozulma Analizi

Çizim 36. Rölöve; Güneydoğu Cephesi Bozulma Analizi

Çizim 37. Rölöve; Kuzeybatı Cephesi Bozulma Analizi

T.C. FATİH SULTAN MEHMET VAKIF
ÜNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK VE FEN BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
MİMARİ KORUMA VE RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

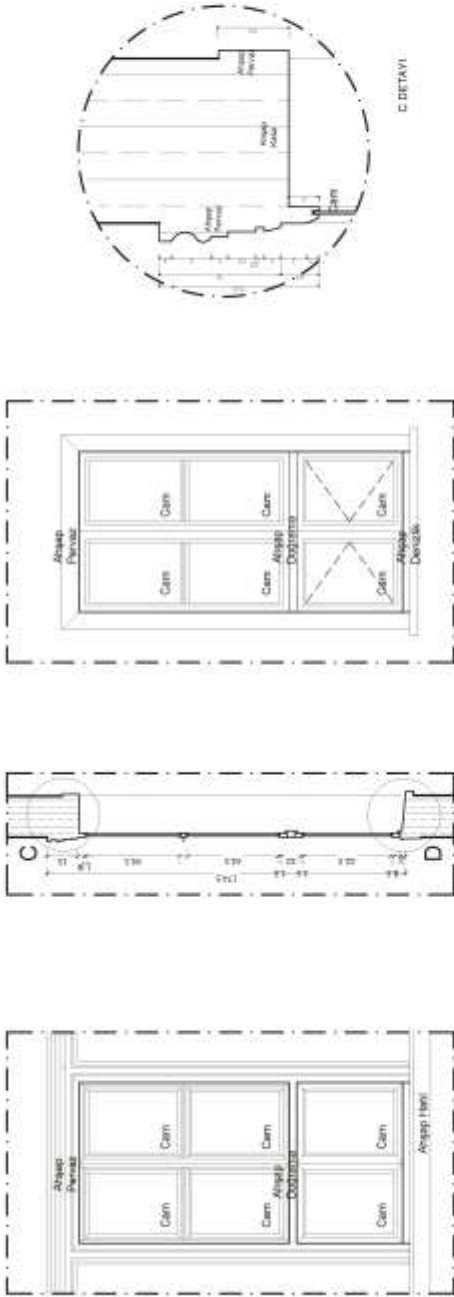
"KÜTAHYA KONAĞI"
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN: DR.ÖĞR.ÜYESİ MURAT POLAT
HAZIRLAYAN: ELİF EROĞLU

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA NO: 39
ÖLÇEK: 1/20 - 1/5

PENCERE DETAYI

DİŞ GÖRÜNÜŞ
ÖLÇEK : 1/20

KESİT
ÖLÇEK : 1/20

İÇ GÖRÜNÜŞ
ÖLÇEK : 1/20

PENCERE KANAT NOKTA DETAYLARI
ÖLÇEK : 1/5

(P)
PLAN ÖLÇEK : 1/20
İKİNCİ KAT
P1 NO'LU BAŞ ODA
AĞIRLIK PENCERE

Çizim 39. Rölöve; Pencere Detayı

T.C. FATİH SULTAN MEHMET VAKIF
ÜNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK VE FEN BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
MİMARLIK KURUMA VE RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

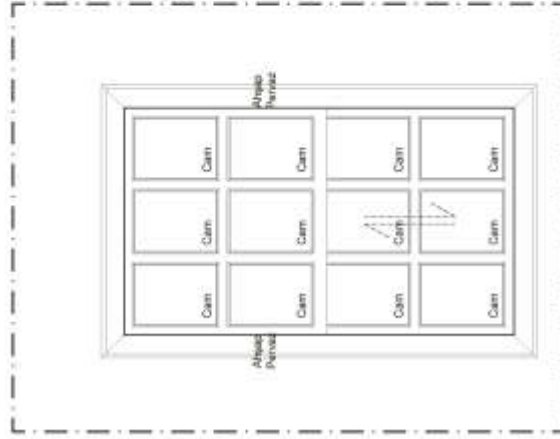
"KÜTAHYA KONAĞI"
RESTORASYON PROJESİ

İNŞAATKİ ÇİZİM ÖZELİ MURAT POLAT
HAZIRLAYAN ELİF EBEĞÜLÜ

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA NO: 40
ÖLÇEK: 1/20 - 1/5

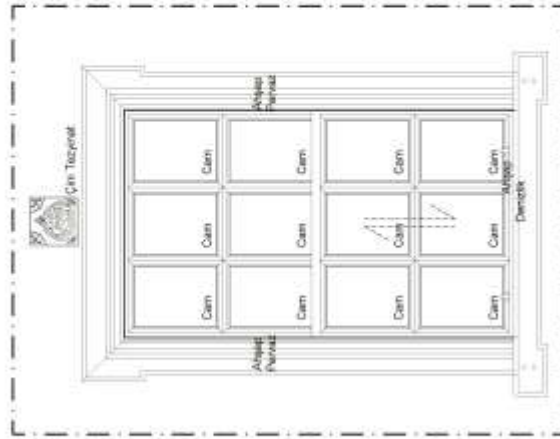
GIYOTIN PENCERE DETAYI

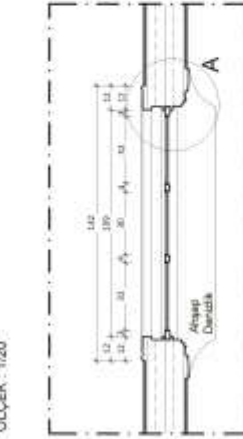
DIŞ GÖRÜNÜŞ
ÖLÇEK : 1/20

KESİT
ÖLÇEK : 1/20

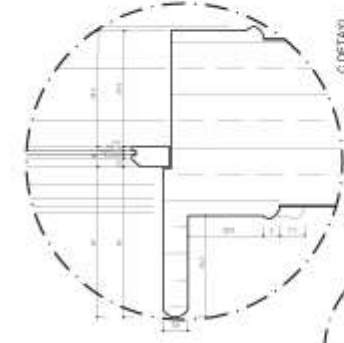

İÇ GÖRÜNÜŞ
ÖLÇEK : 1/20

76

PLAN ÖLÇEK : 1/20
İKİNCİ KAT
2-04.00A
P8 NOLLU
AHIŞAP PENCERE

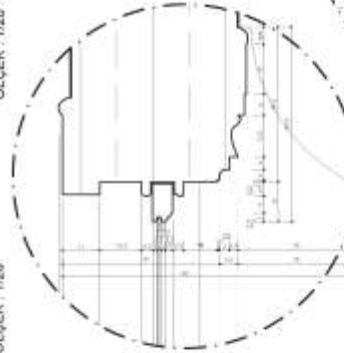

C DETAYI

PENCERE NOKTA DETAYLARI
ÖLÇEK : 1/5

B DETAYI

A DETAYI

Çizim 40. Rölöve; Giyotin Pencere Detayı

T.C. FAHİ SULTAN MEHMET VAKIF
UNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK VE FEN BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
MİMARİ KORUMA VE RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

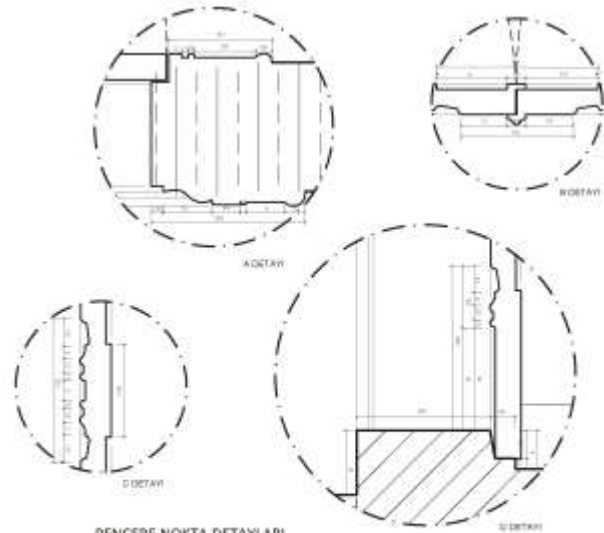
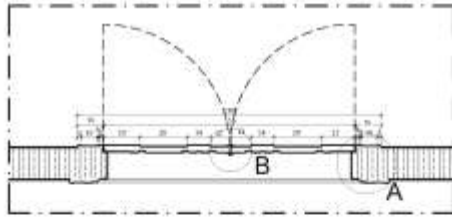
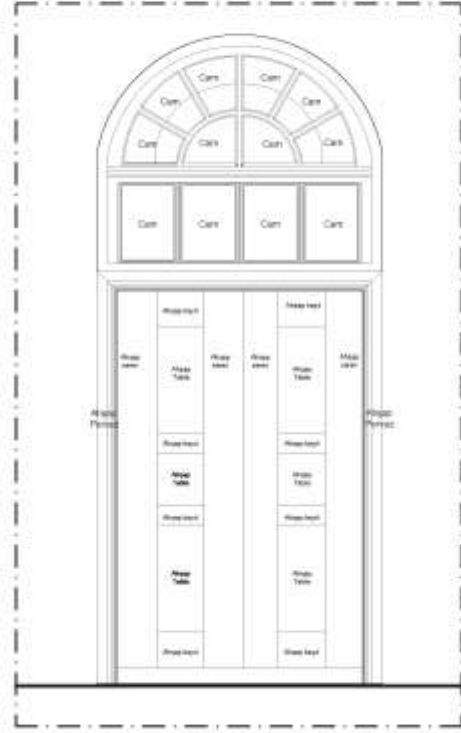
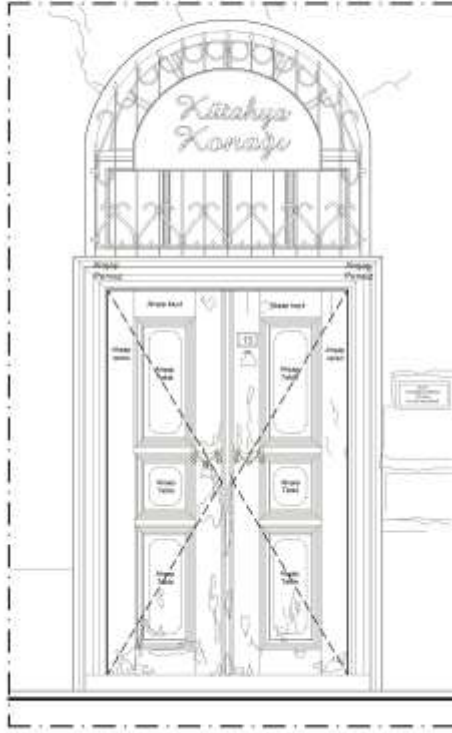
"KÜTAHYA KONAĞI"
RESTORASYON PROJESİ

DAVİT SAKALCI
MURAT POLAT
HAZIRLAYAN ELİF ERDOĞLU

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA NO: 43
ÖLÇEK: 1/20 - 1/5

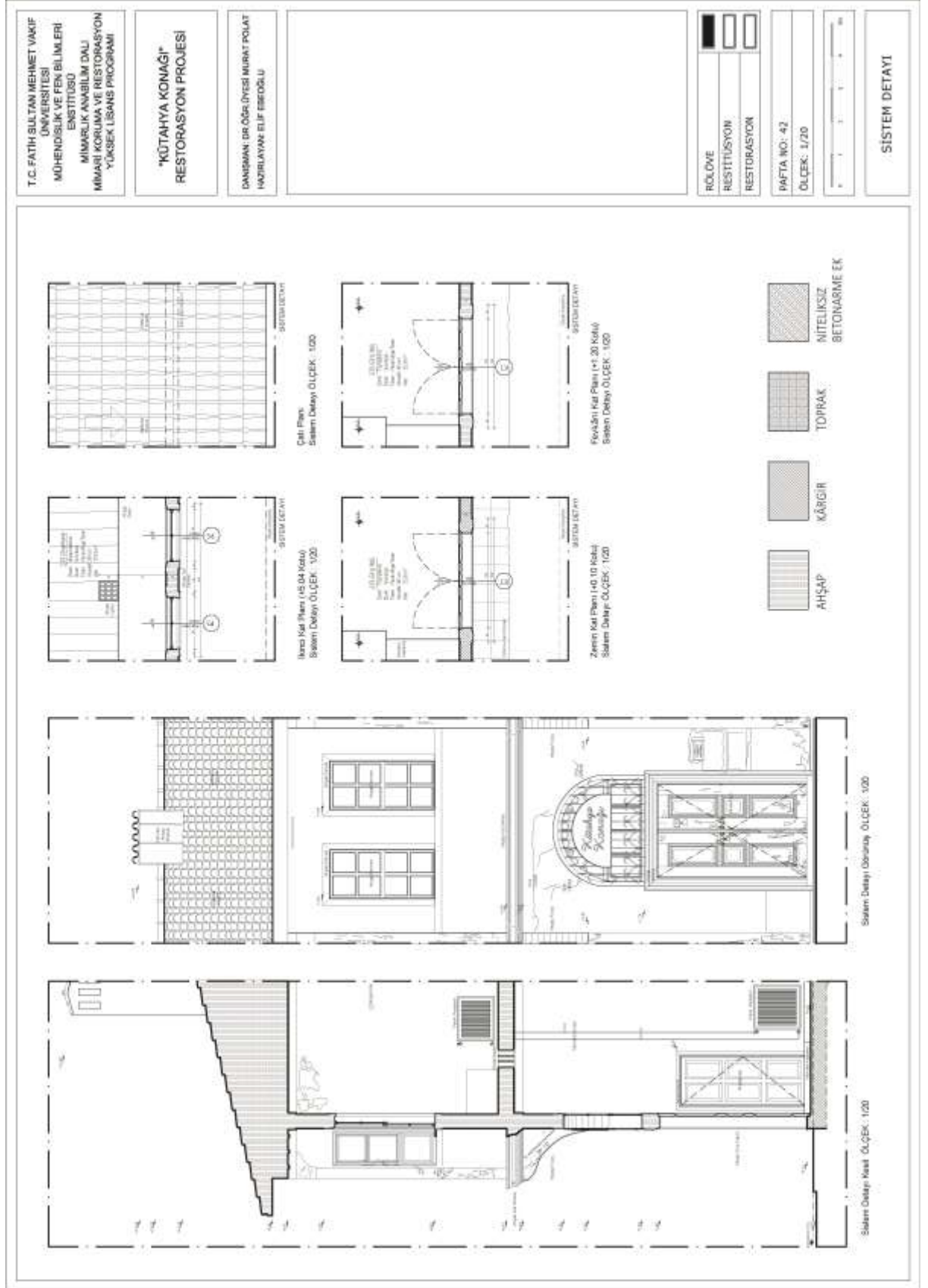
GİRİŞ KAPISI DETAYI

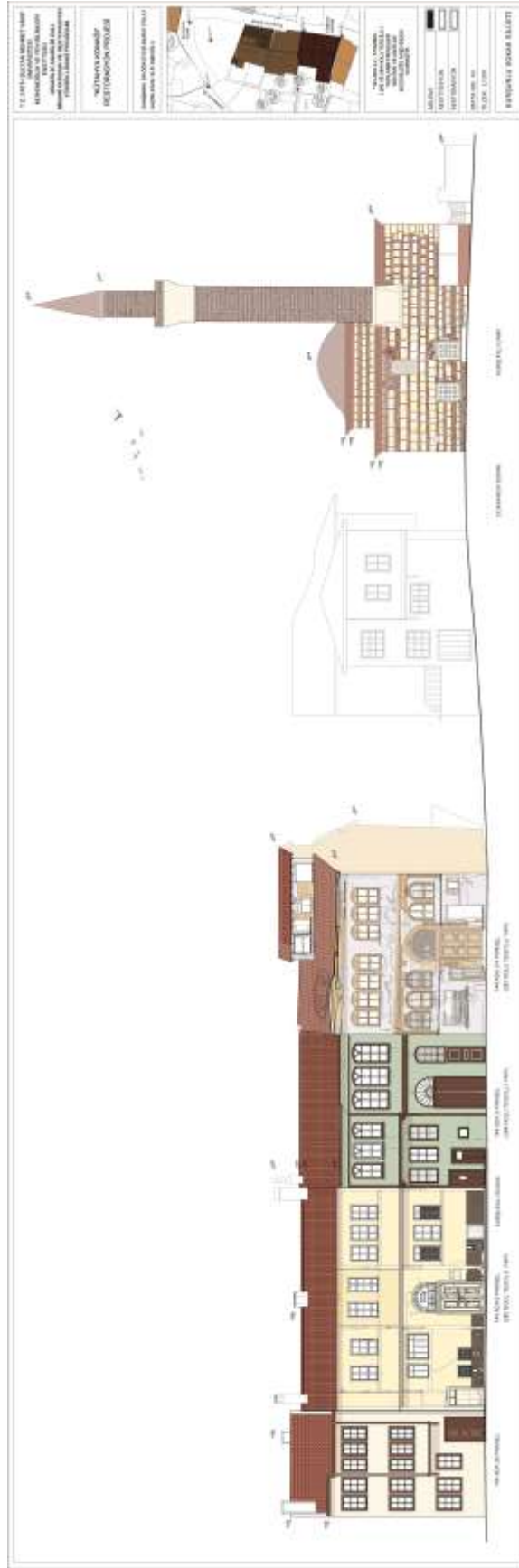
PLAN ÖLÇEK : 1/20
ZEMİN KAT
GİRİŞ KAPISI
K1 NO'LU
AHSAP KAPISI

PENCERE NOKTA DETAYLARI
ÖLÇEK : 1/5

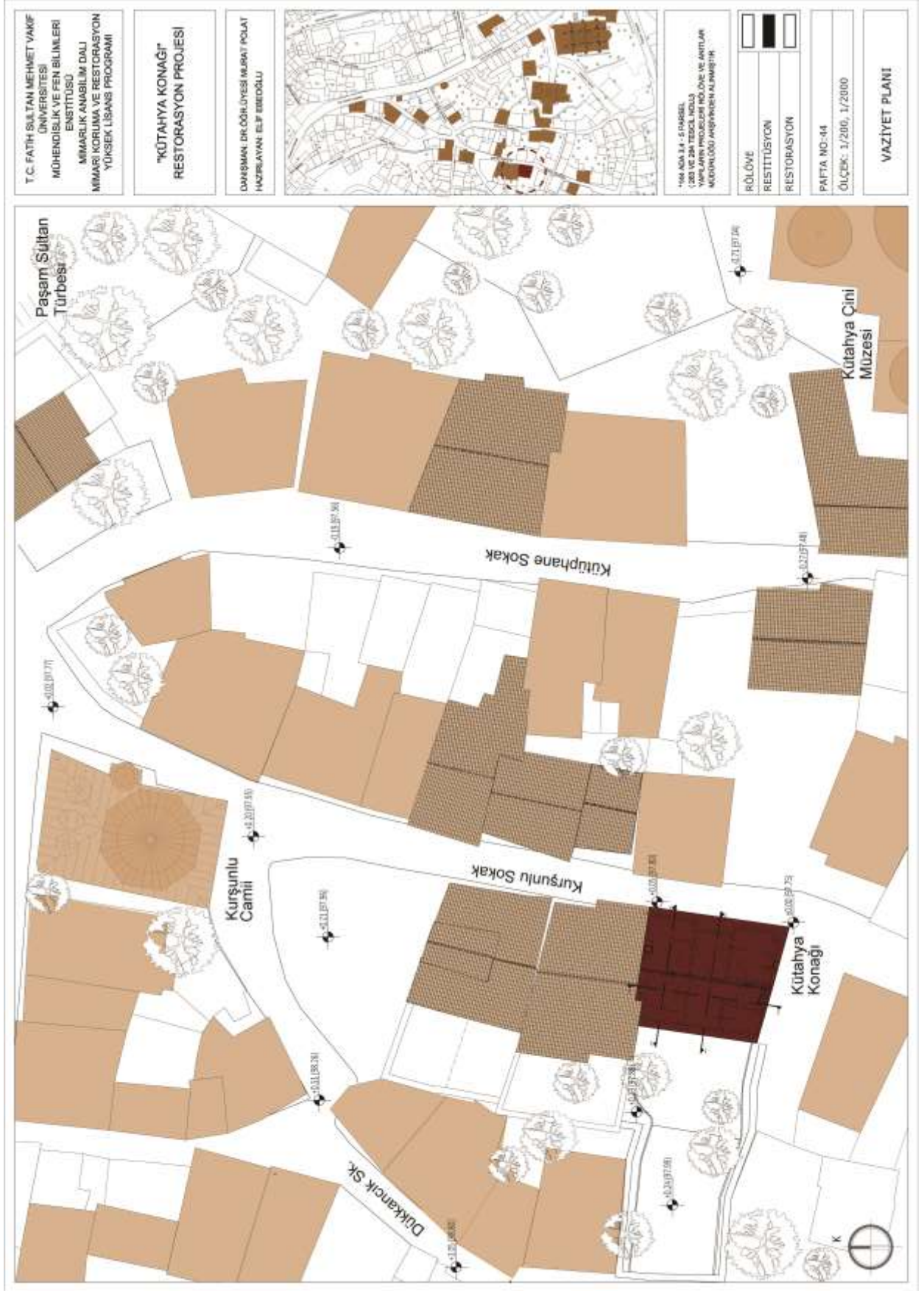
Çizim 41. Rölöve; Giriş Kapısı Detayı

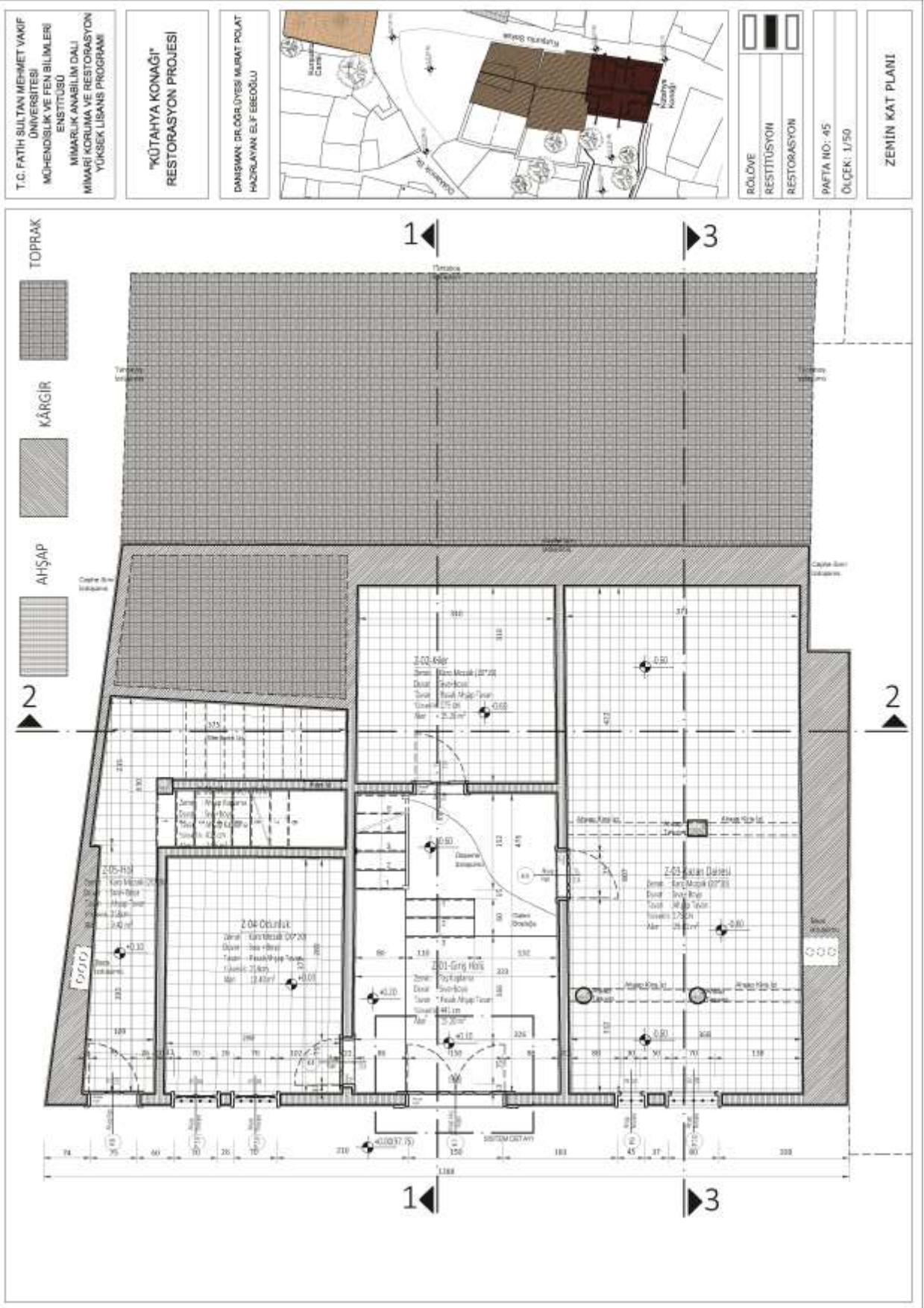
Çizim 42. Rölöve; Sistem Detayı

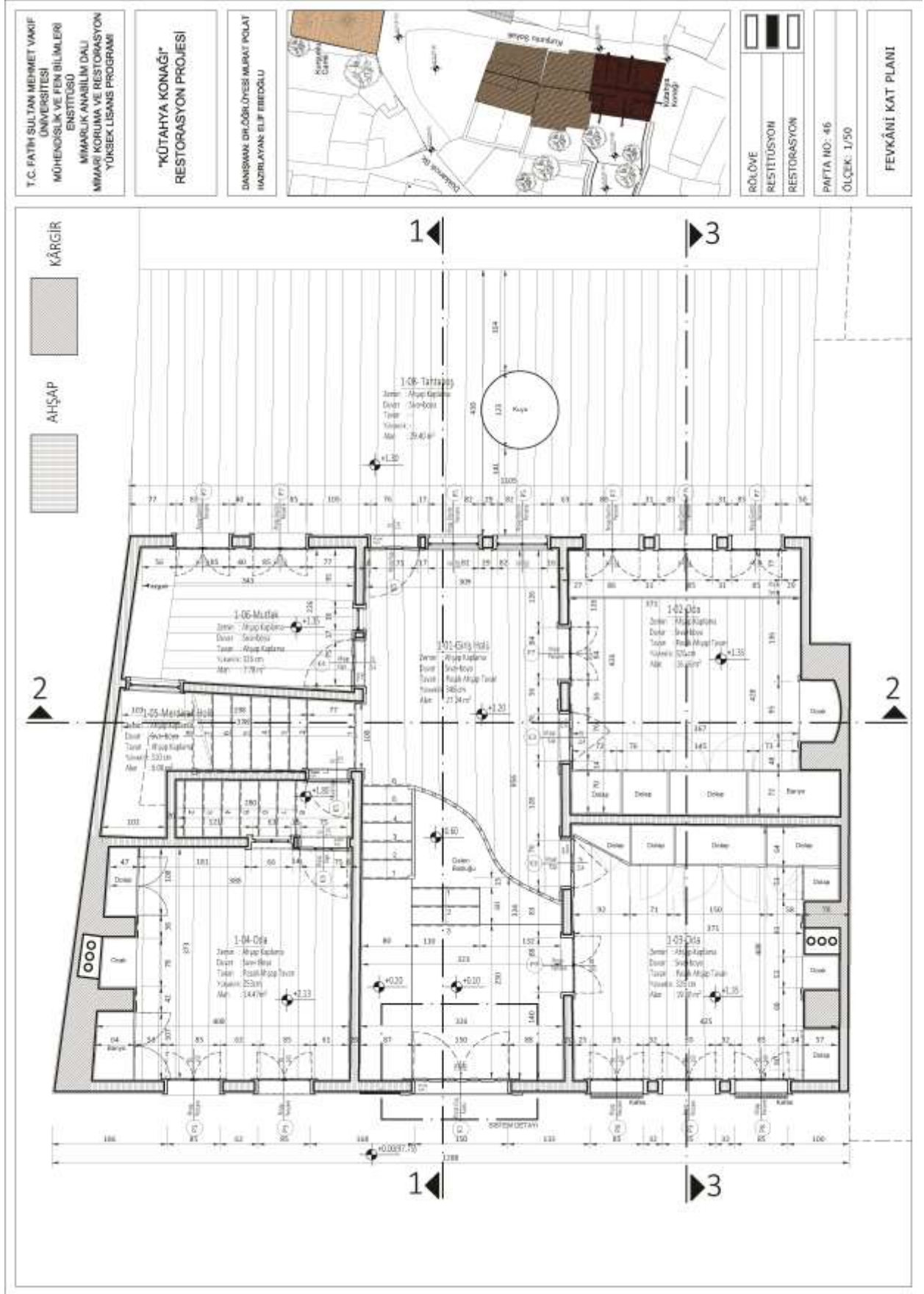
Çizim 43. Rölöve; Kurşunlu Sokak Silüeti

Çizim 44. Restitüsyon; Vaziyet Planı

Çizim 45. Restitüsyon; Zemin Kat Planı

Cizim 46. Restitüsyon; Fevkâni Kat Planı

T.C. FATH SULTAN MEHMET VAKIF
UNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK VE FEN BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
MİMARLIK KURULUNA VE RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

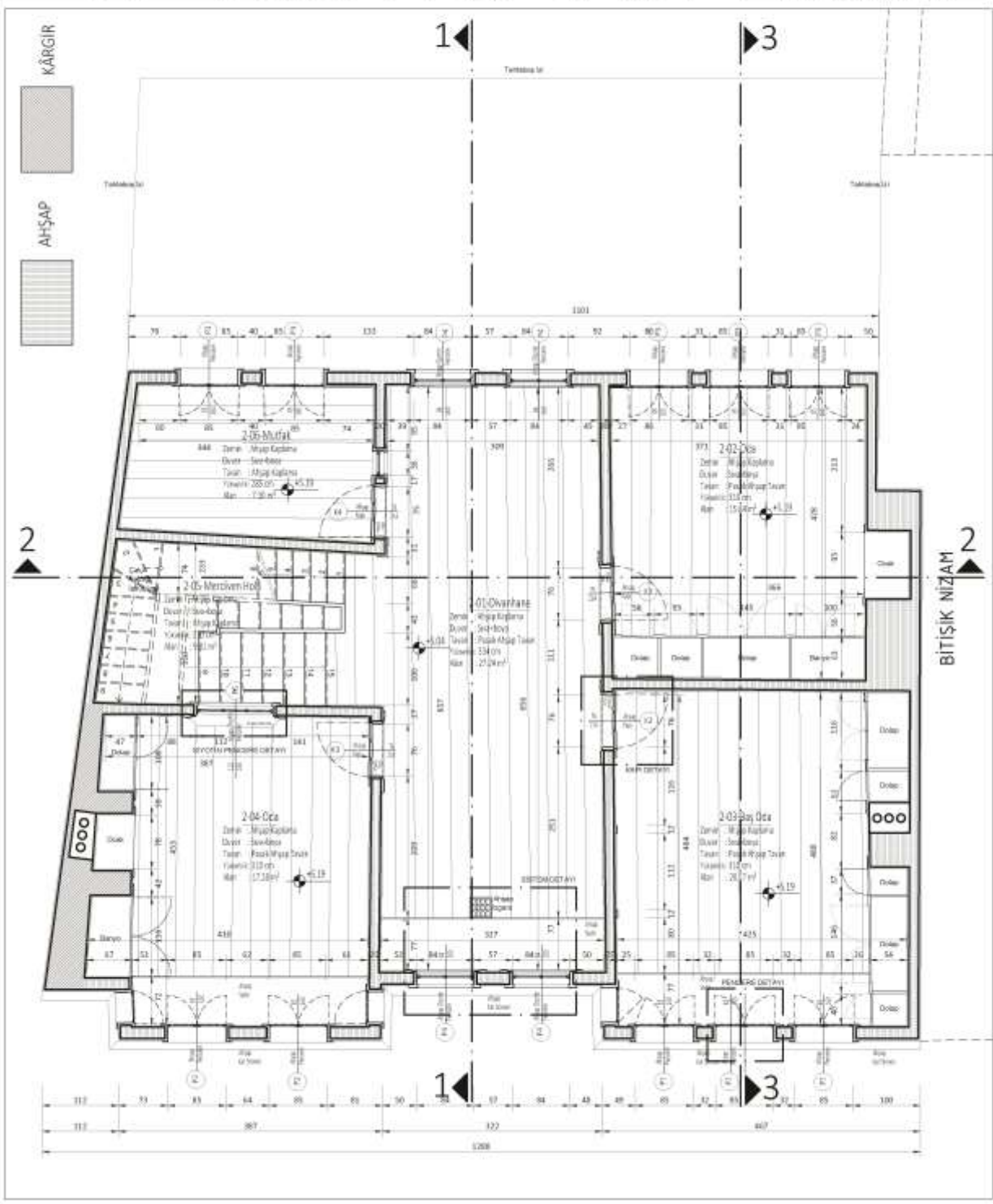
"KÜTAHYA KONAĞI"
RESTORASYON PROJESİ

DANISMAN DOÇ. DR. DİYESİ MURAT POLAT
HAZIRLAYAN ELF EBEĞÖLU

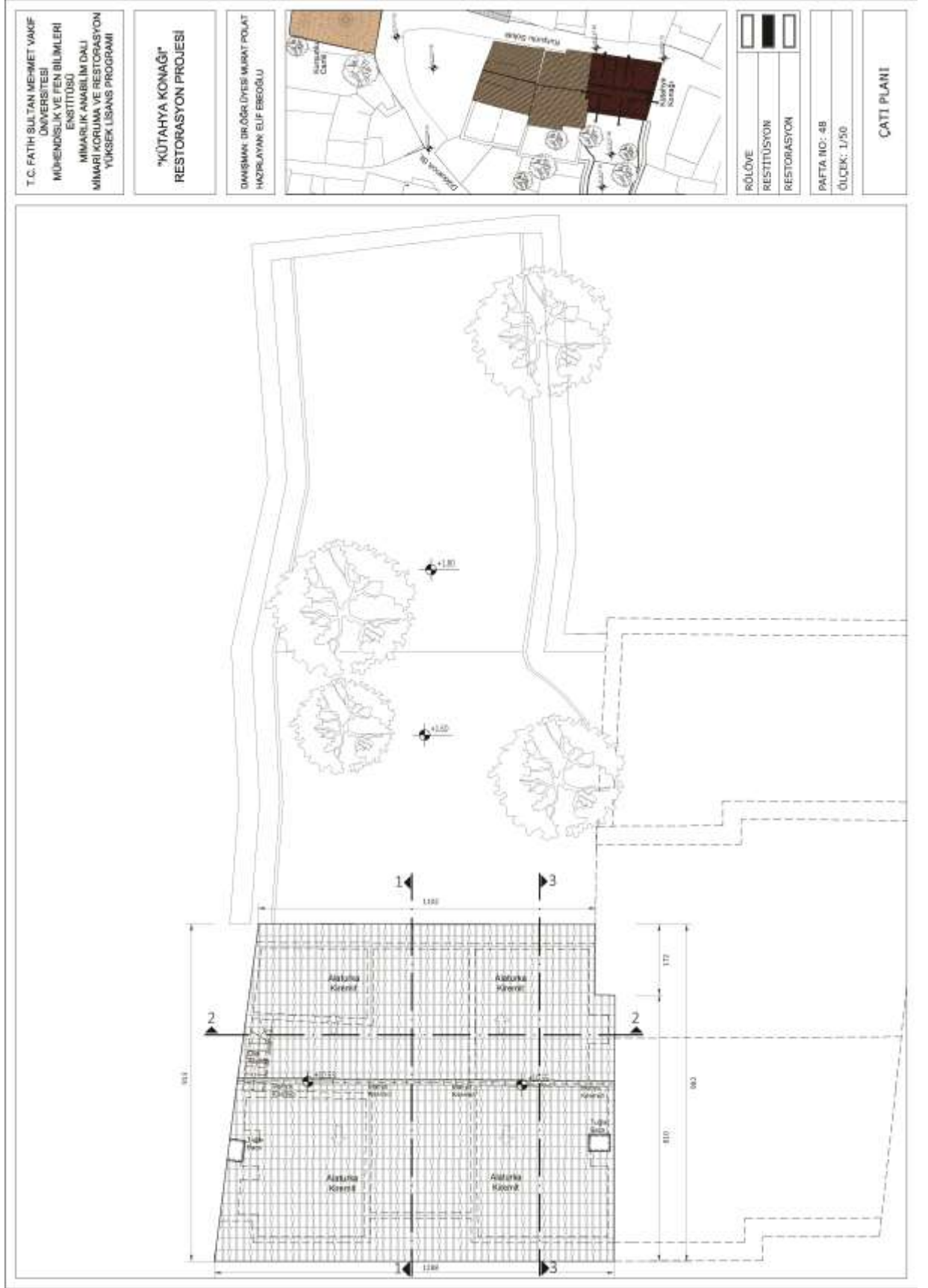
BOLOVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA NO: 47
ÖLÇEK: 1/50

İKİNCİ KAT PLANI

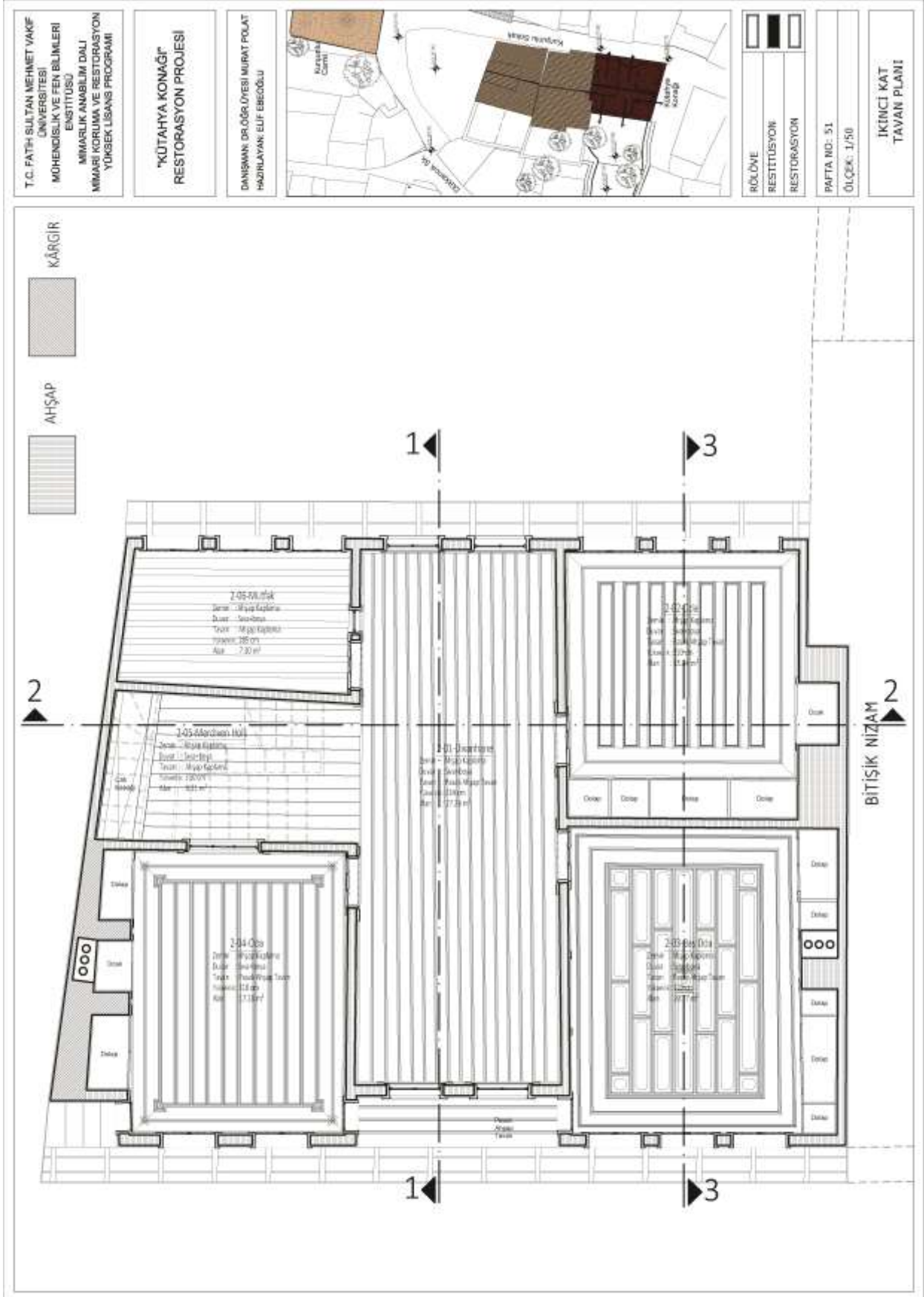
Çizim 47. Restitüsyon; İkinci Kat Planı

Çizim 48. Restitüsyon; Çatı Planı

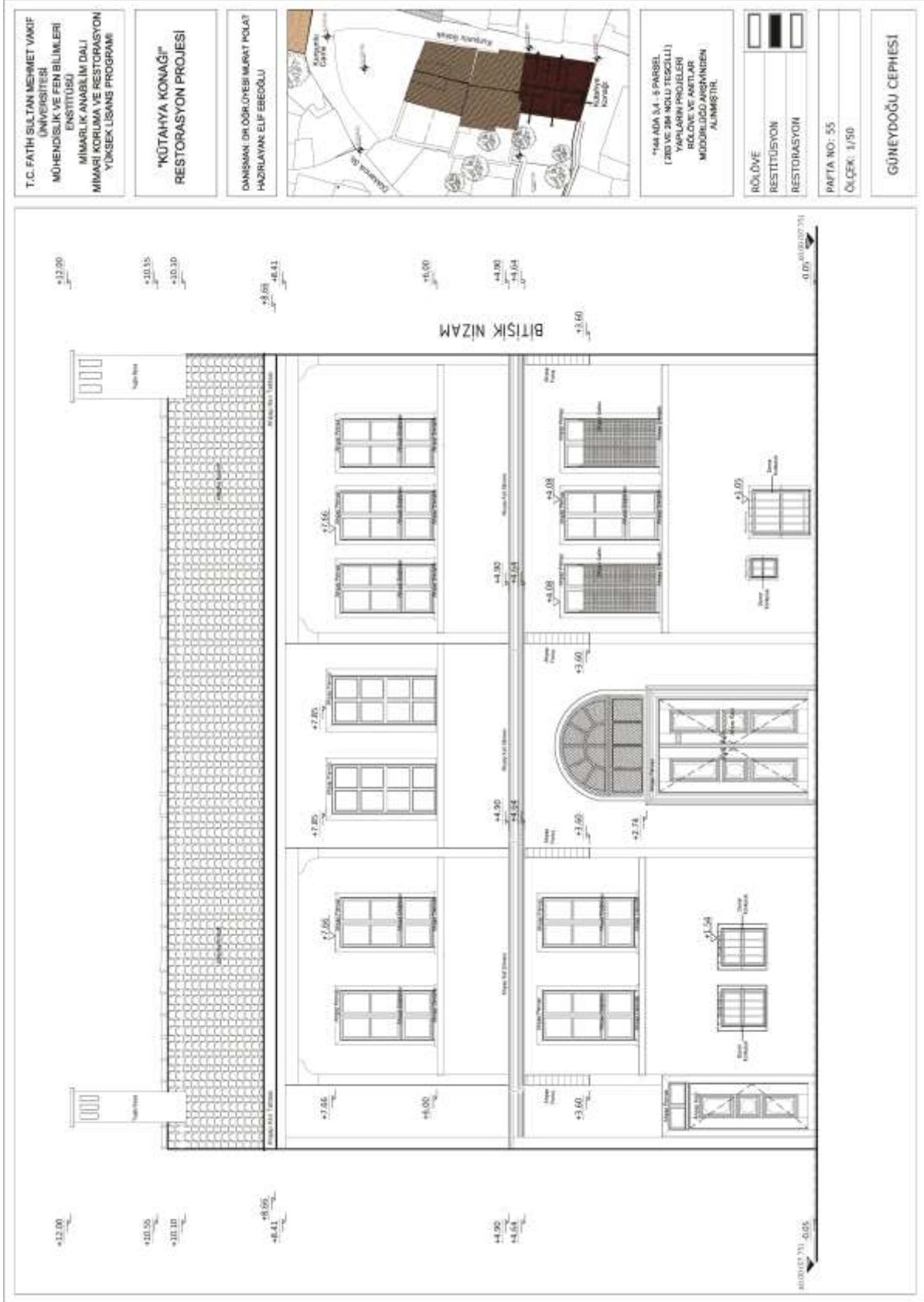

Çizim 51. Restitüsyon; İkinci Kat Tavan Planı

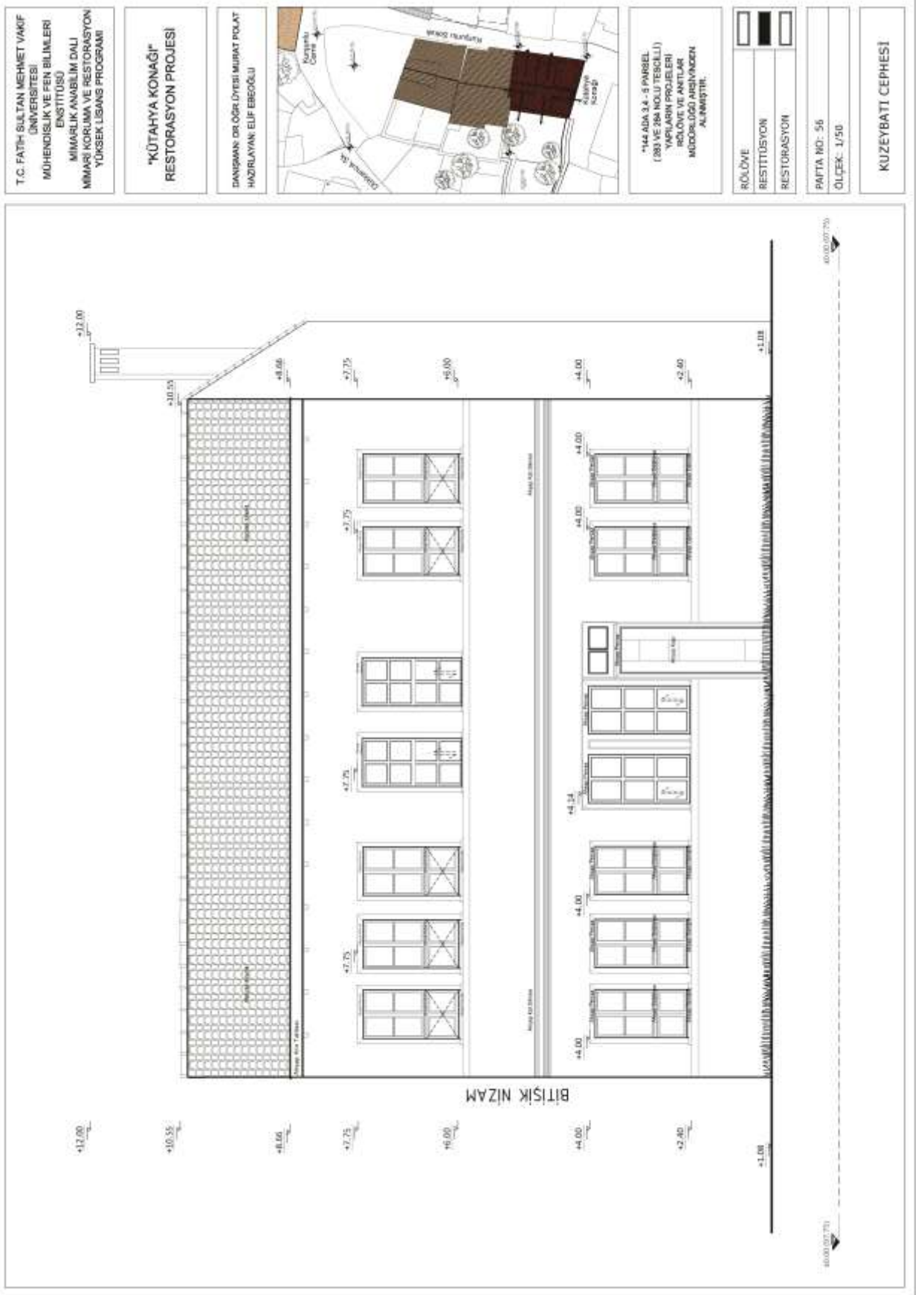

Çizim 55. Restitüsyon; Güneydoğu Cephesi

Çizim 56. Restitüsyon; Kuzeybatı Cephesi

T.C. FATH SULTAN MEHMET VAKIF
UNIVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK VE FEN BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
MİMARLIK KURULU VE RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

"KÜTAHYA KONAĞI"
RESTORASYON PROJESİ

DANISMAN DR.ÖĞR.ÜYESİ MURAT POLAT
HAZIRLAYAN ELİF İBİDOĞLU

"TAMAMA İKİ - 5 PARSEL
(285 VE 284 NOLU TESOLU)
YAPILARIN PROJELERİ
RÖLÖVE VE ANITLAR
MÜDÜRLÜĞÜ ARŞİVİNDEN
ALINMIŞTIR.

RÖLÖVE
RESTITÜSYON
RESTORASYON

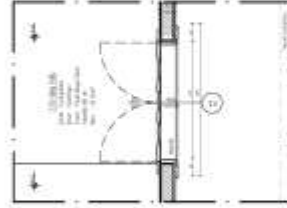
PAFTA NO: 57
ÖLÇEK: 1/20

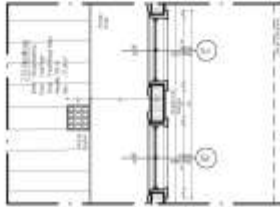
SİSTEM DETAYI

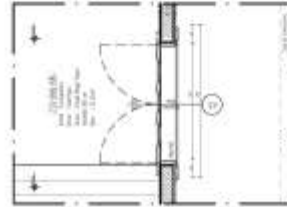
Çatı Planı
Sistem Detayı Ölçek : 1/200

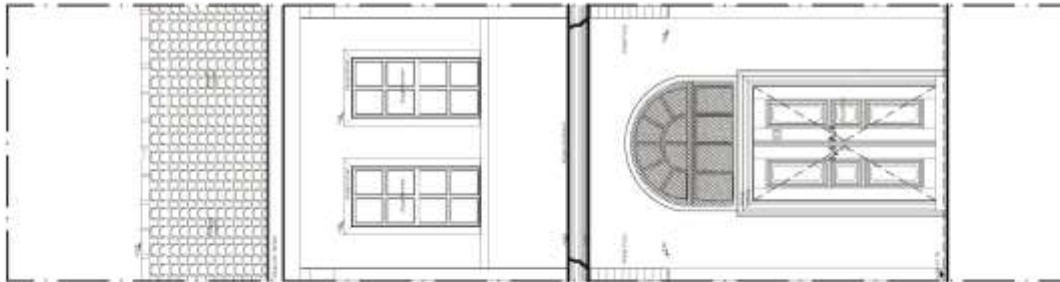
Fesikim Kat Planı (1. Zemin Kat)
Sistem Detayı Ölçek : 1/200

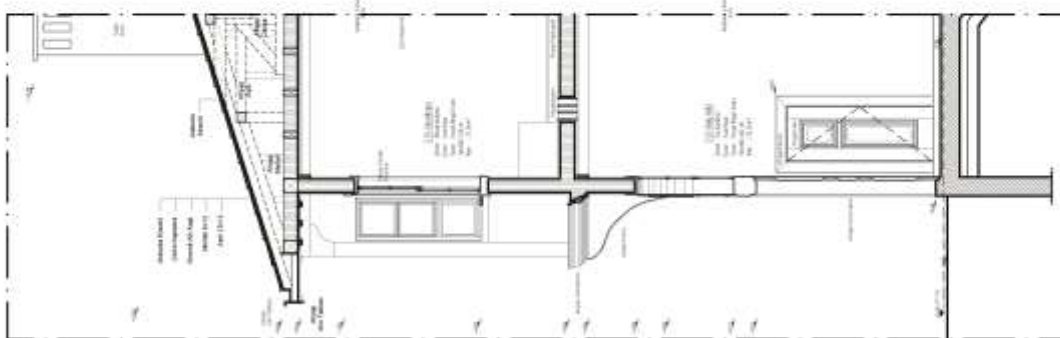
İkinci Kat Planı (2.04 Kat)
Sistem Detayı Ölçek : 1/200

Zemin Kat Planı (3. Zemin Kat)
Sistem Detayı Ölçek : 1/200

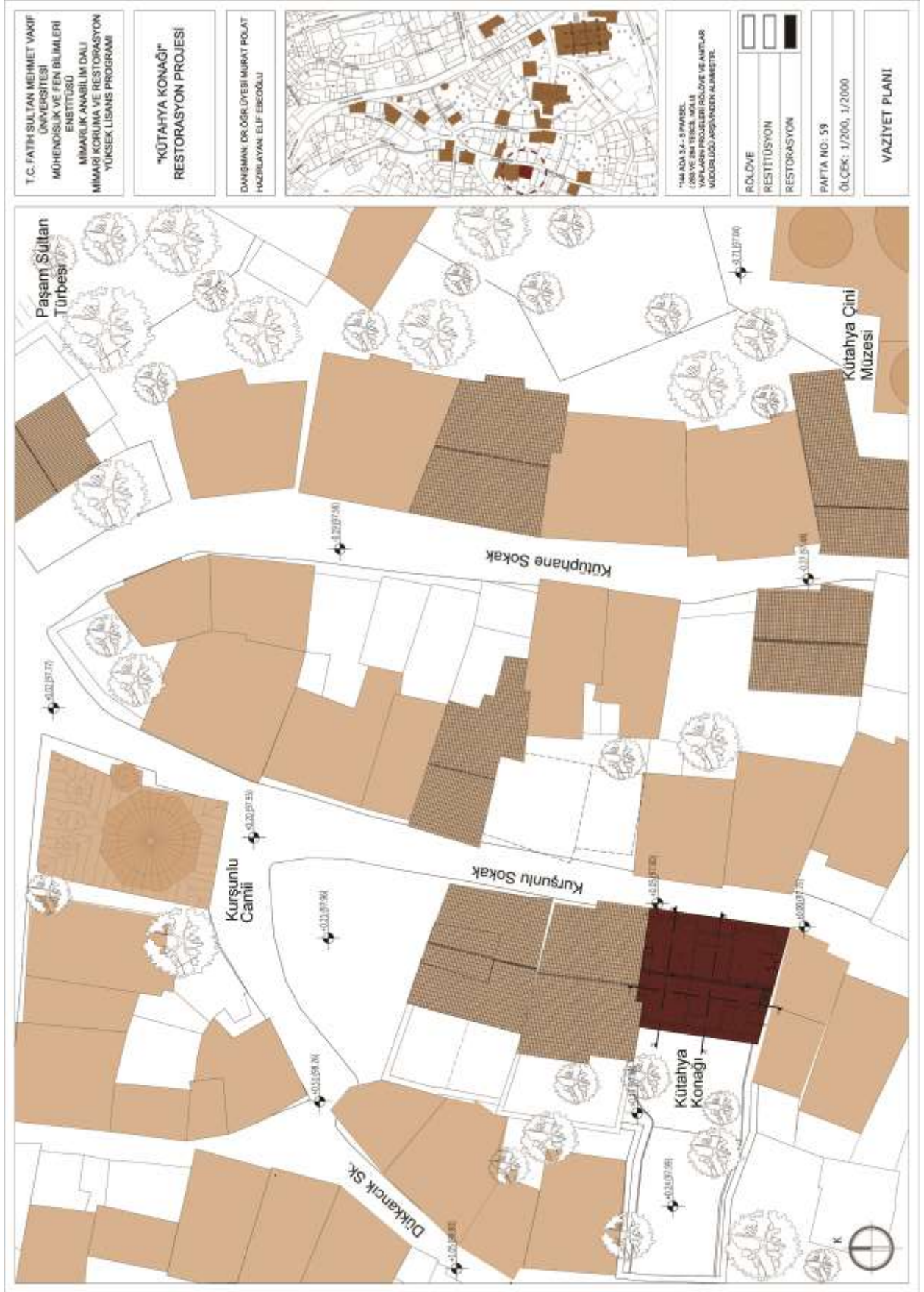
Sistem Detayı Ölçek : 1/20

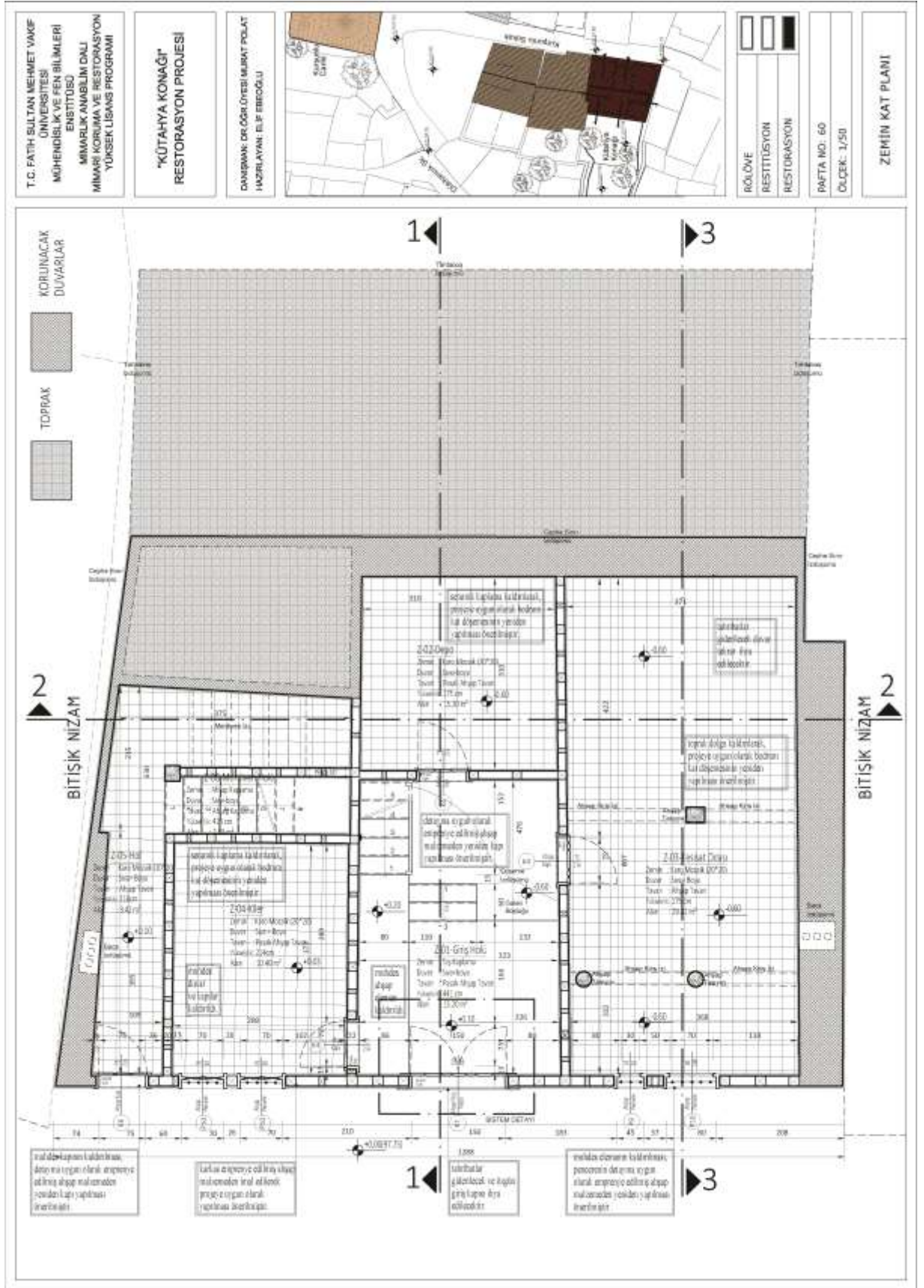
Sistem Detayı Ölçek : 1/20

Çizim 57. Restitüsyon; Sistem Detayı

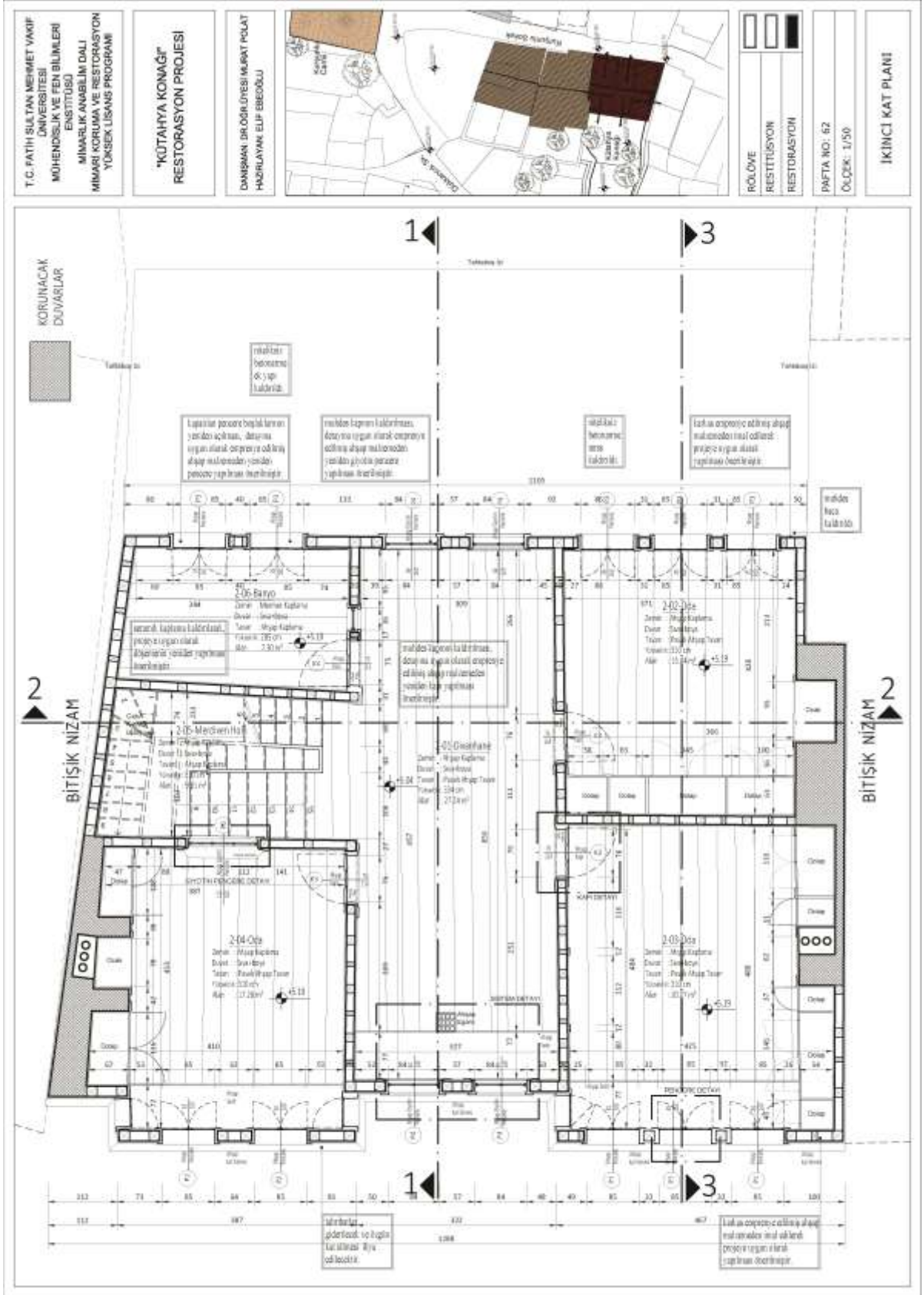

Çizim 59. Restorasyon; Vaziyet Planı

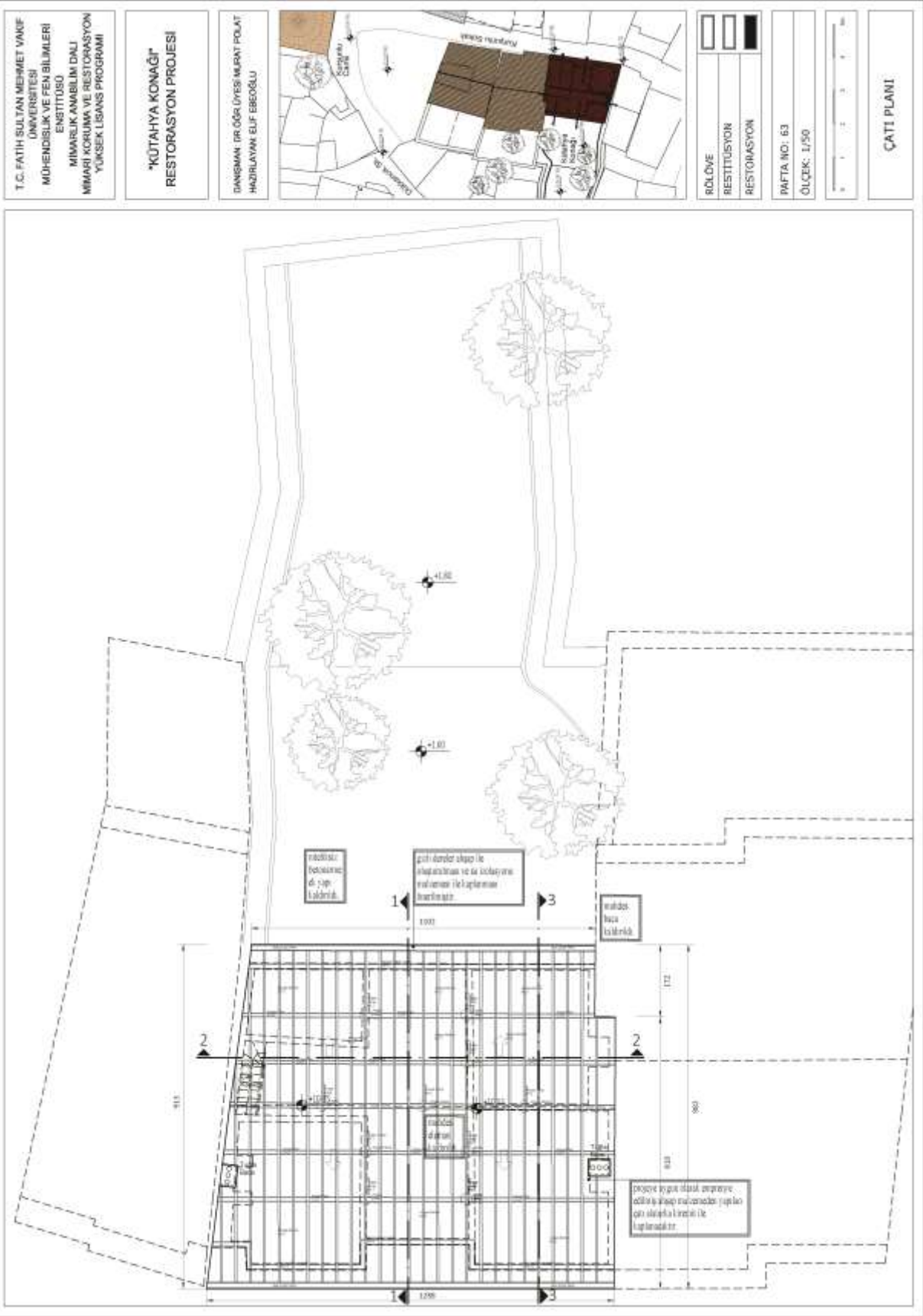

Çizim 60. Restorasyon; Zemin Kat Planı

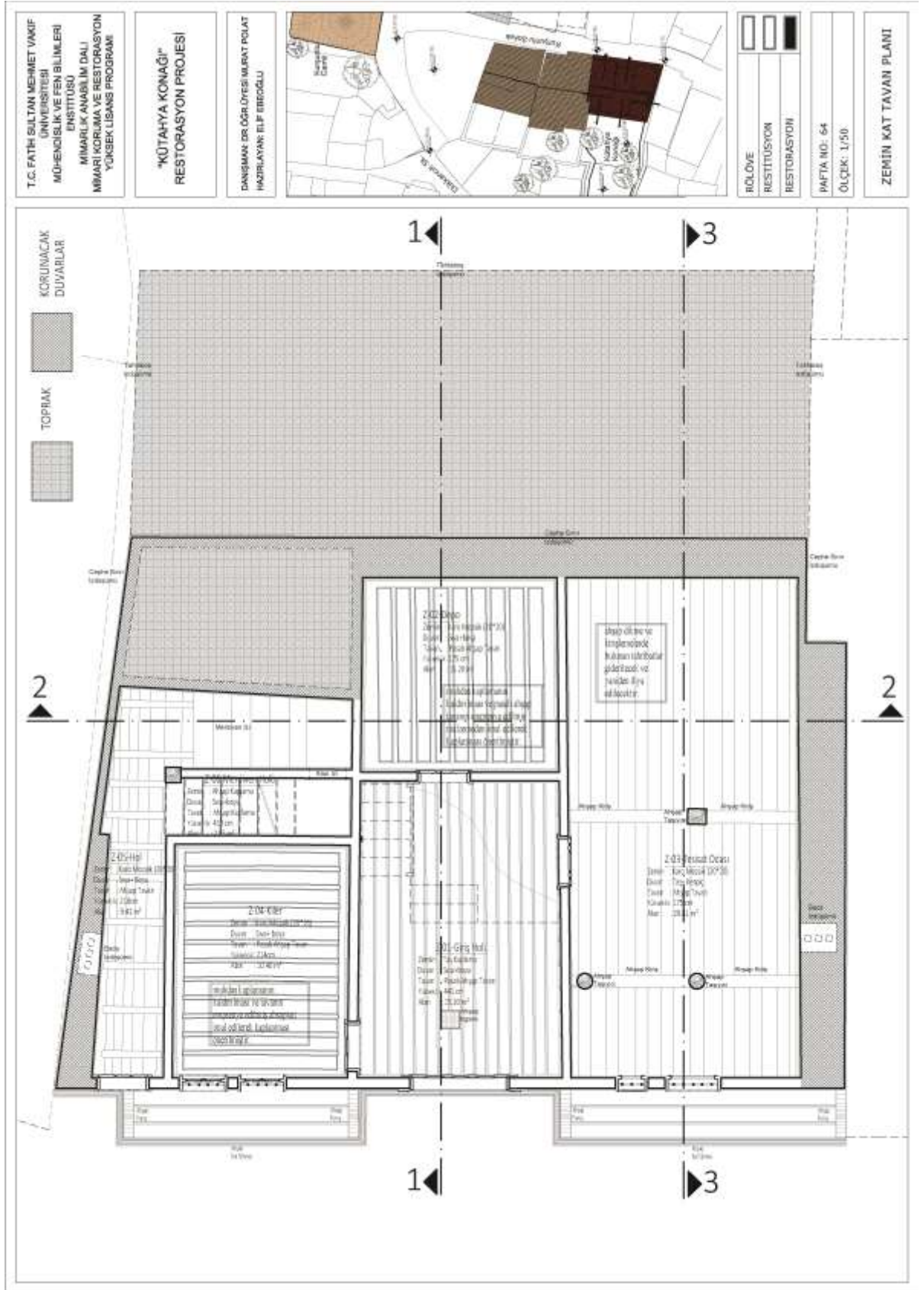

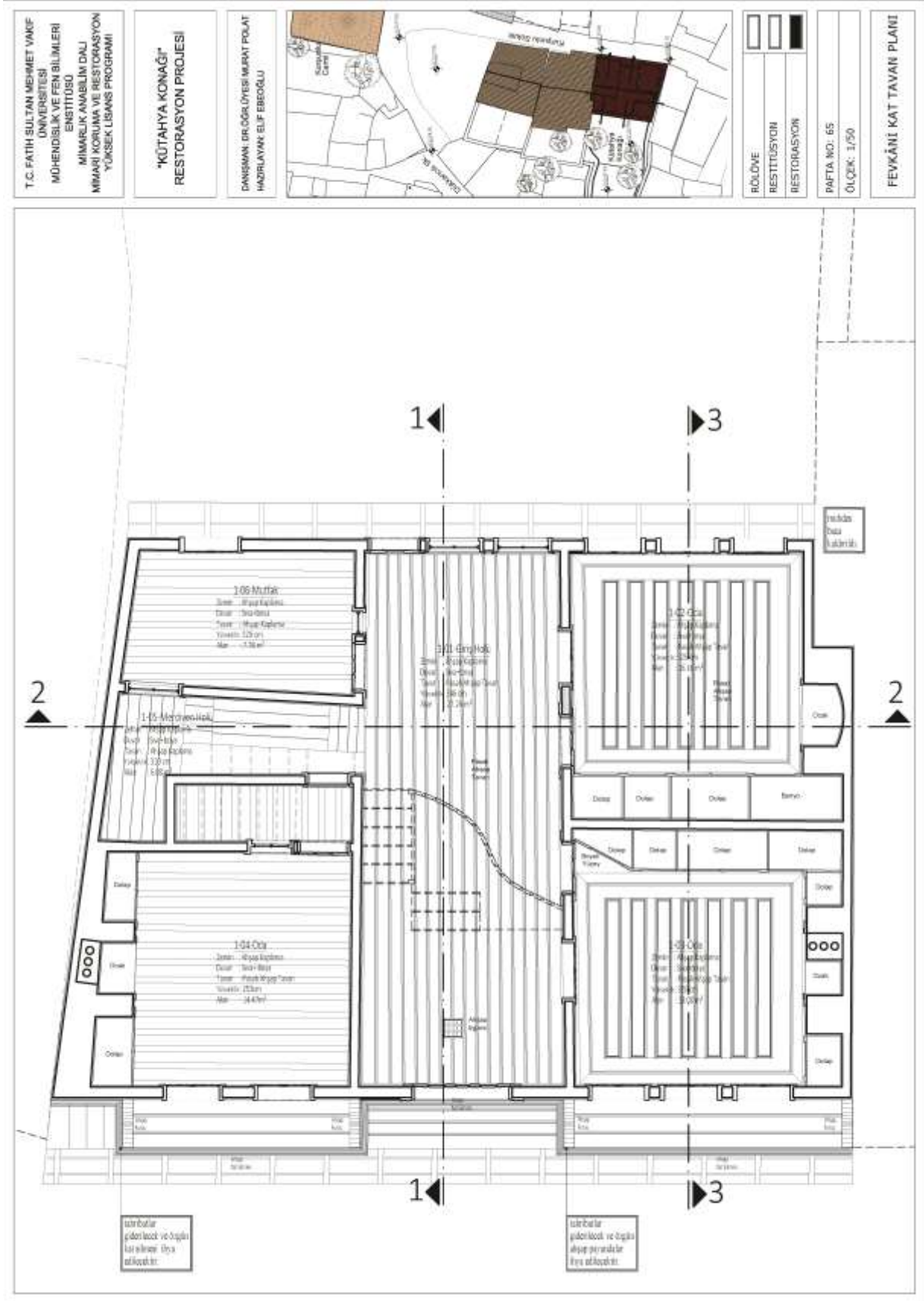
Çizim 62. Restorasyon; İkinci Kat Planı

Çizim 63. Restorasyon; Çatı Planı

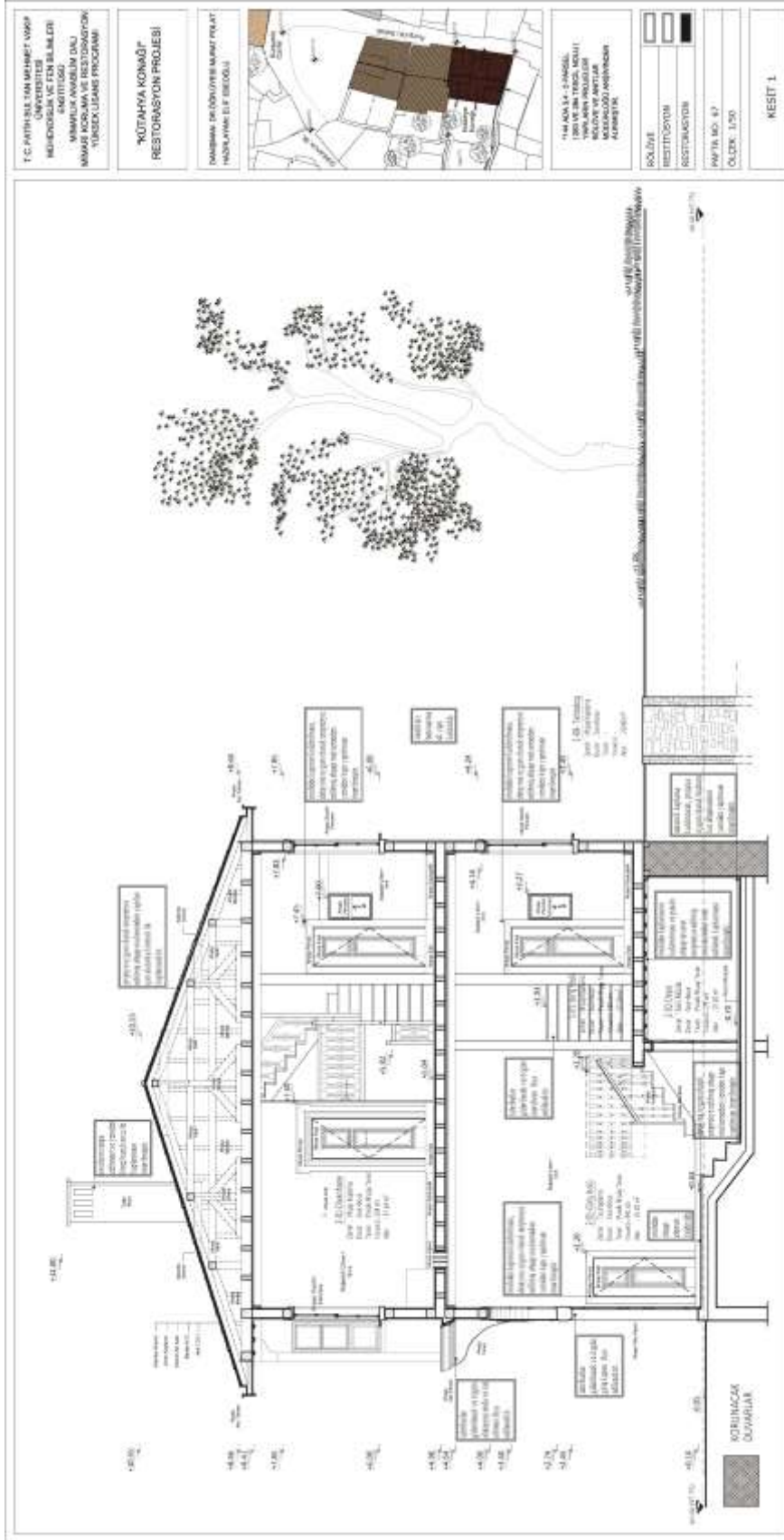

Çizim 64. Restorasyon; Zemin Kat Tavan Planı

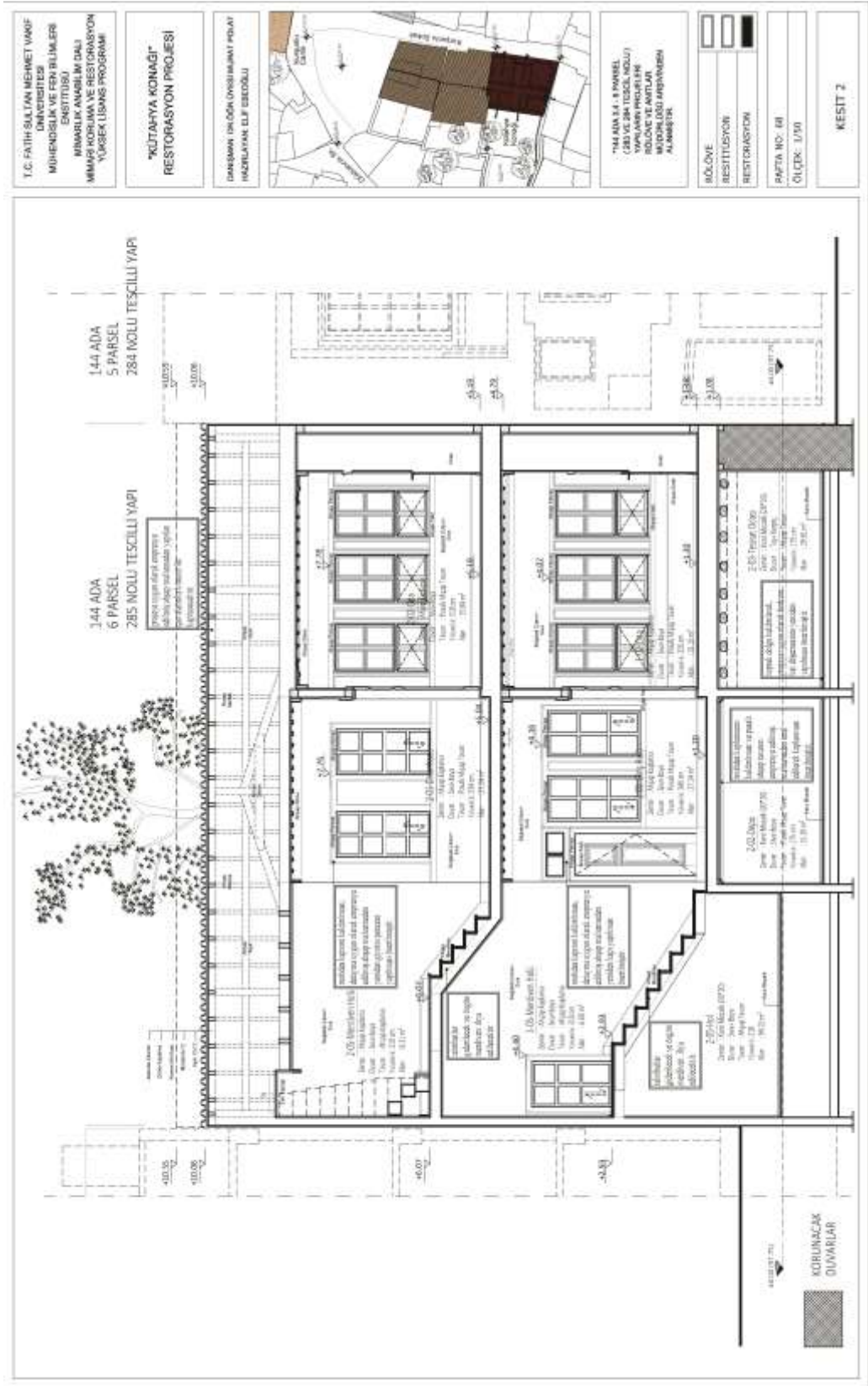

Çizim 65. Restorasyon; Fevkâni Kat Tavan Planı

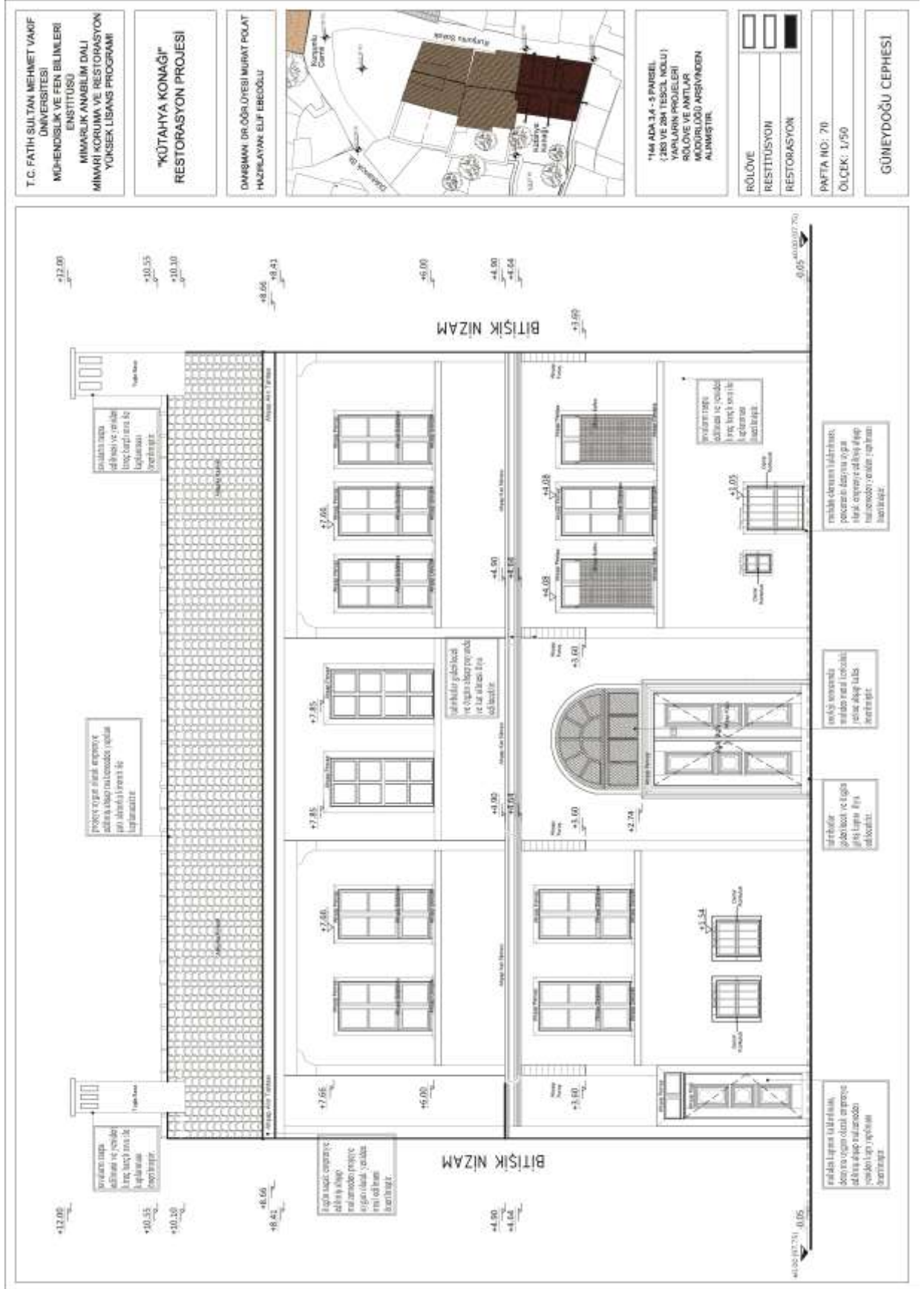

Çizim 67. Restorasyon; 1-1 Kesiti

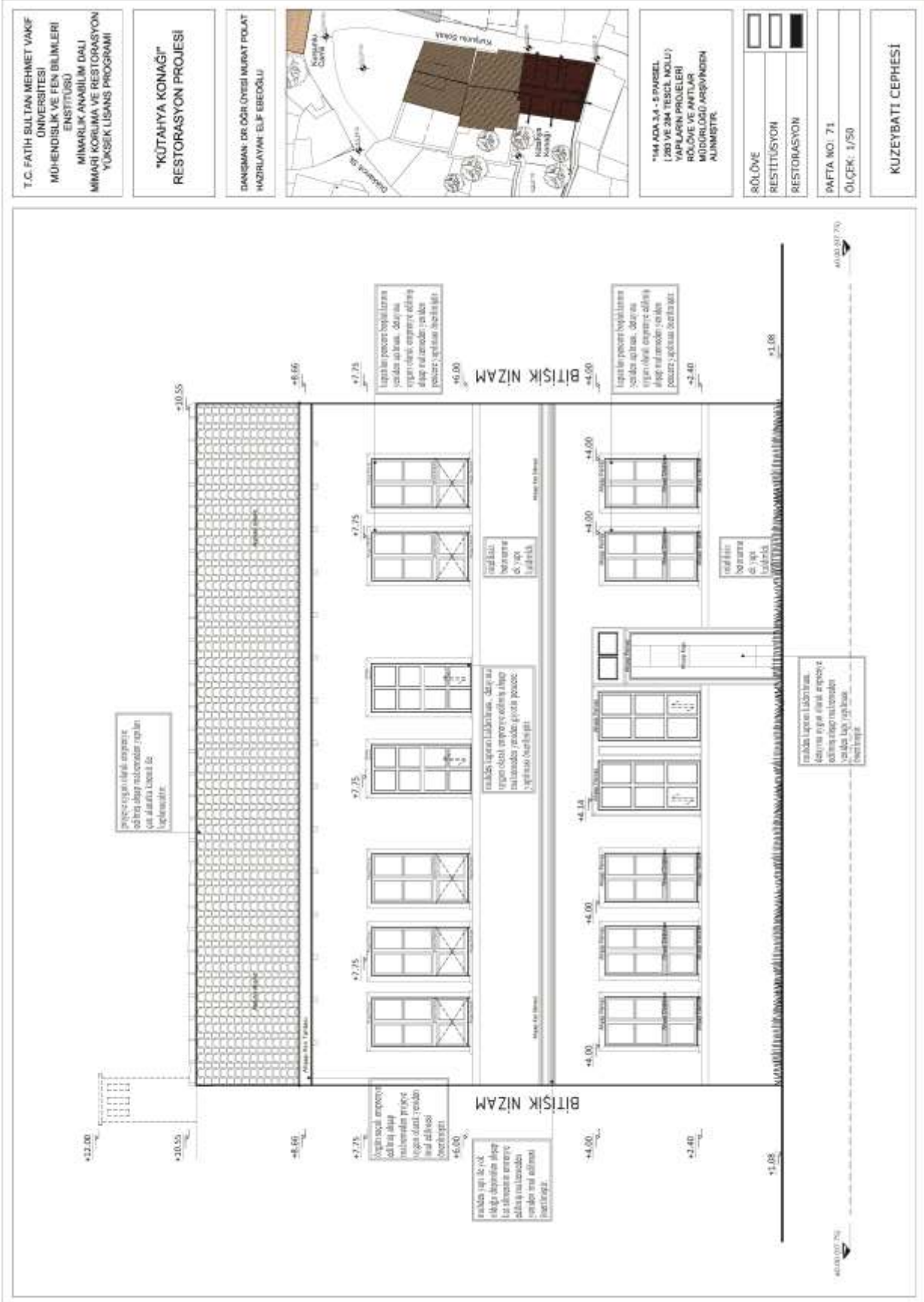

Çizim 68. Restorasyon; 2-2 Kesiti

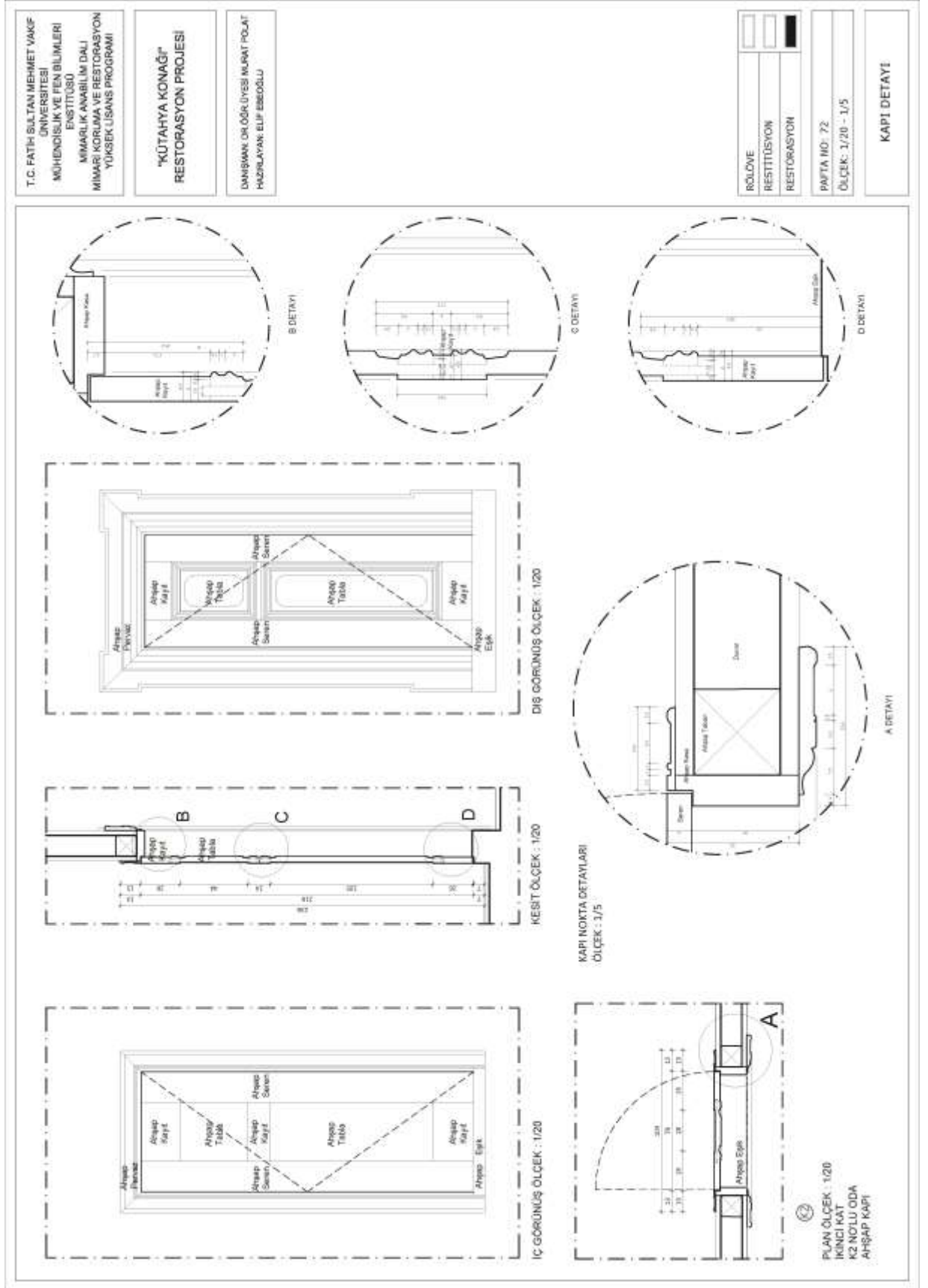

Çizim 70. Restorasyon; Güneydoğu Cephesi

Çizim 71. Restorasyon; Kuzeybatı Cephesi

Çizim 72. Restorasyon; Kapı Detayı

T.C. FATİH SULTAN MEHMET VAKIF
ÜNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK VE FEN BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
MİMARLI KORUMA VE RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

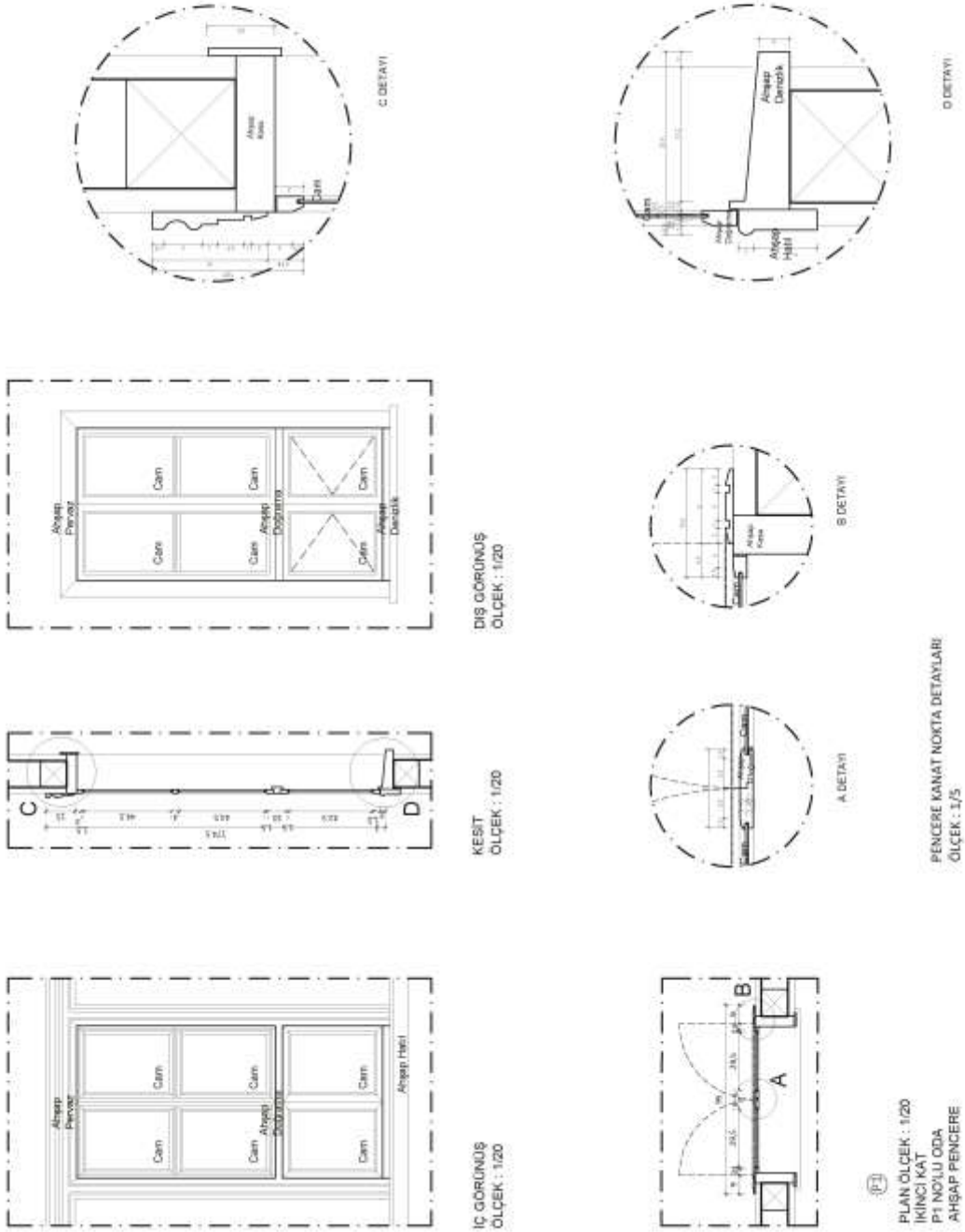
"KÜTAHYA KONAĞI"
RESTORASYON PROJESİ

DANISMAN: DR.ÖSKÜLYESİ MURAT POLAT
HAZIRLAYAN: ELİF ERDOĞLU

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA NO: 73
ÖLÇEK: 1/20 - 1/5

PENCERE DETAYI

Çizim 73. Restorasyon; Pencere Detayı

T.C. FATİH SULTAN MEHMET VAKIF
ÜNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK VE FEN BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
MİMARİ KORUMA VE RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

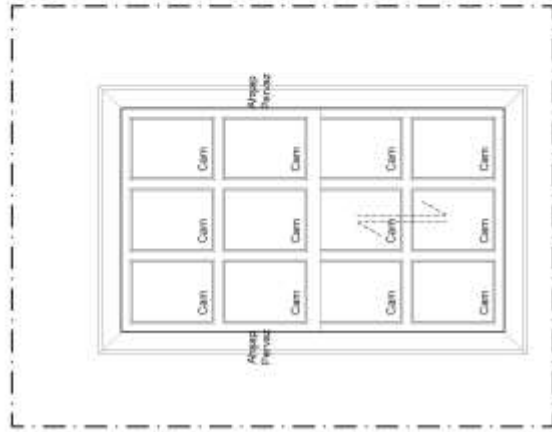
"KÜTAHYA KONAĞI"
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN DR.ÖĞR.ÖZESİ MURAT POLAT
HAZIRLAYAN ELİF EBEĞÜLLÜ

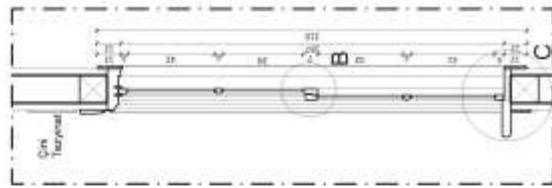
RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA NO: 74
ÖLÇEK: 1/20 - 1/5

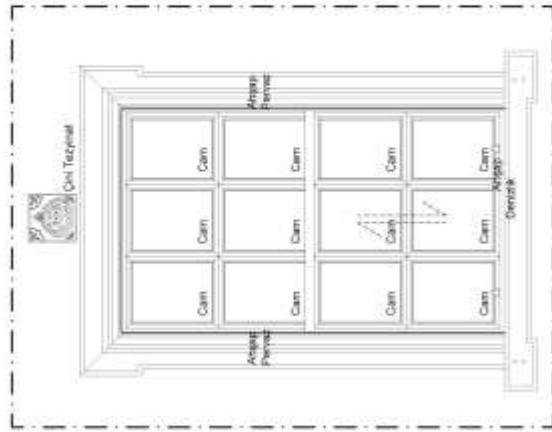
GIYOTİN PENCERE DETAYI

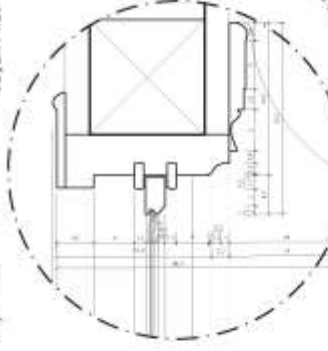
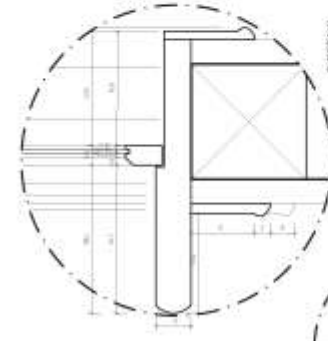
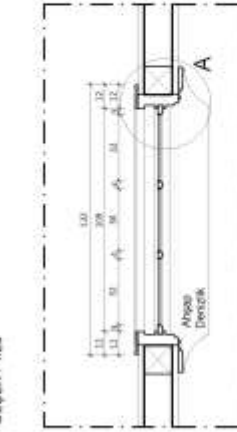
IÇ GÖRÜNÜŞ
ÖLÇEK: 1/20

KESİT
ÖLÇEK: 1/20

DİŞ GÖRÜNÜŞ
ÖLÇEK: 1/20

(R5)
PLAN ÖLÇEK: 1/20
İKİNCİ KAT
2-04-04A
P6 NOLLU
AHSAP PENCERE

PENCERE NOKTA DETAYLARI
ÖLÇEK: 1/5

B DETAYI

Çizim 74. Restorasyon; Giyotin Pencere Detayı

T.C. FATH SULTAN MEHMET VAKIF
ÜNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK VE FEN BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
MİMARİ KORUMA VE RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

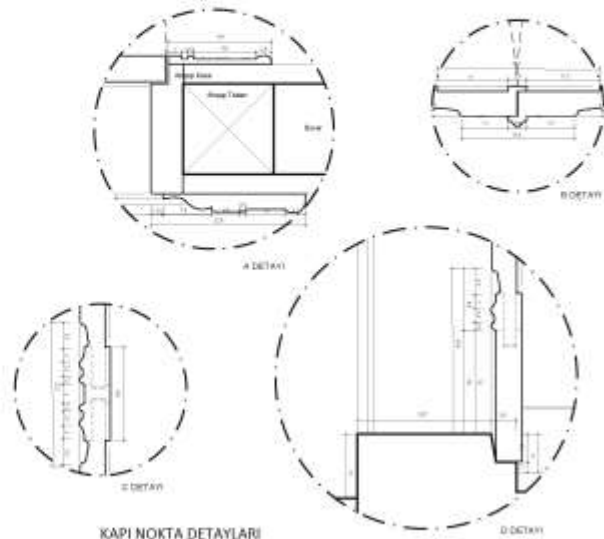
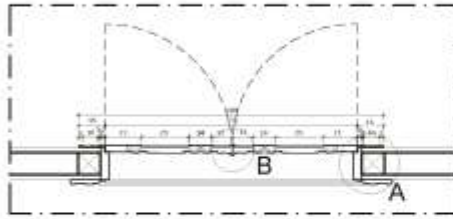
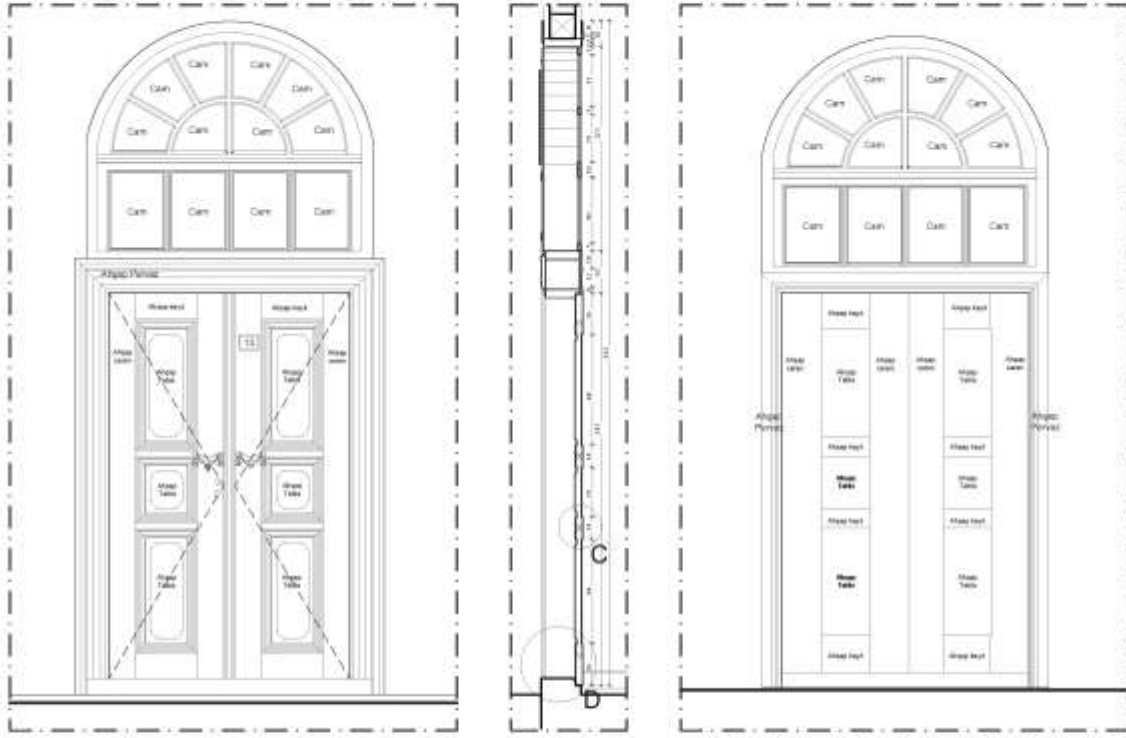
"KÜTAHYA KONAĞI"
RESTORASYON PROJESİ

DANISMAN DR.ÖĞR.ÜYESİ MURAT POLAT
HAZIRLAYAN: ELİF İBİDOĞLU

ÖLÇÜVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA NO: 75
ÖLÇEK: 1/20 - 1/5

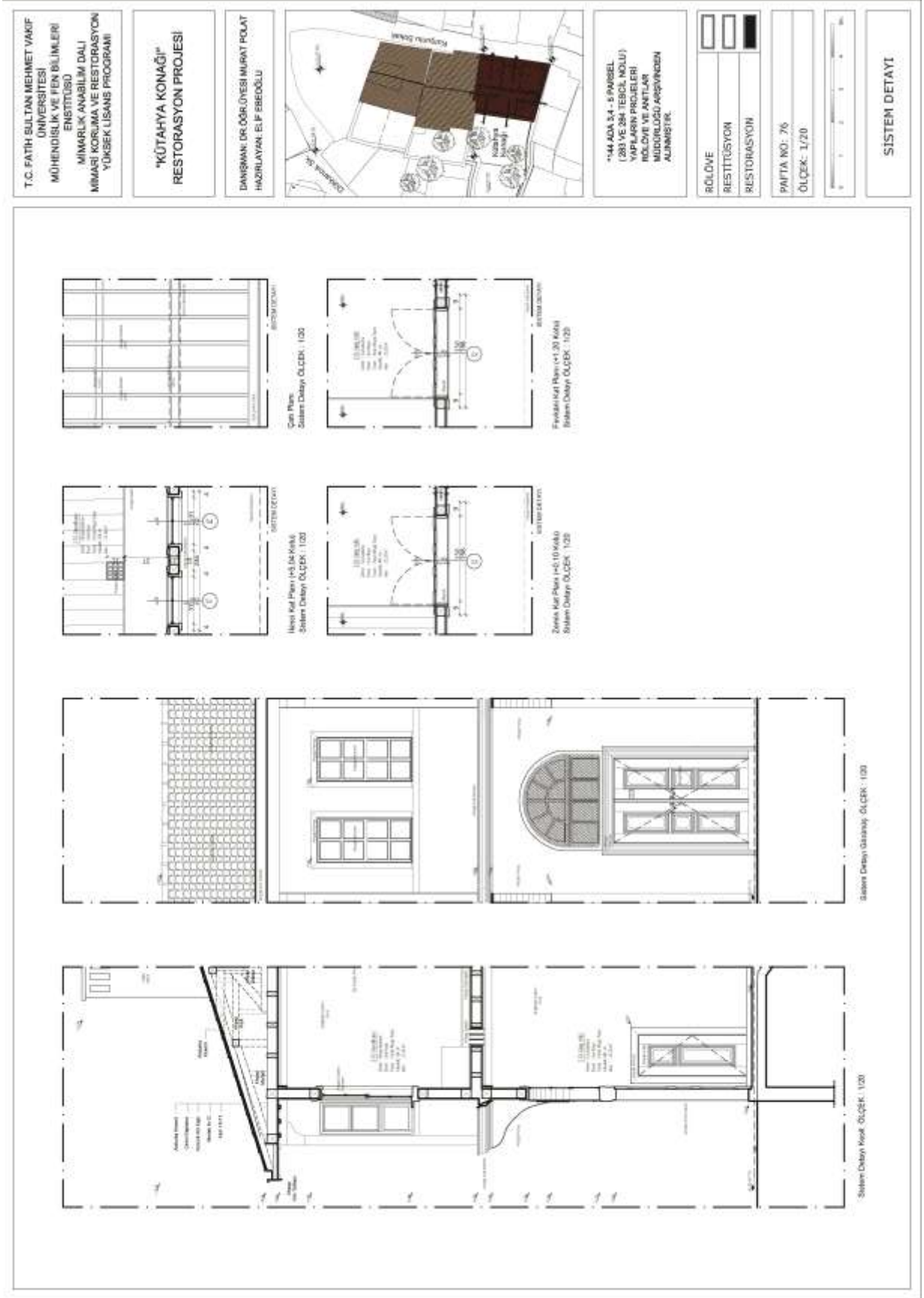
GİRİŞ KAPISI DETAYI

PLAN ÖLÇEK : 1/20
ZEMİN KAT
GİRİŞ KAPISI
K1 NOLU
AHSAP KAPI

KAPI NOKTA DETAYLARI
ÖLÇEK : 1/5

Çizim 75. Restorasyon; Giriş Kapısı Detayı

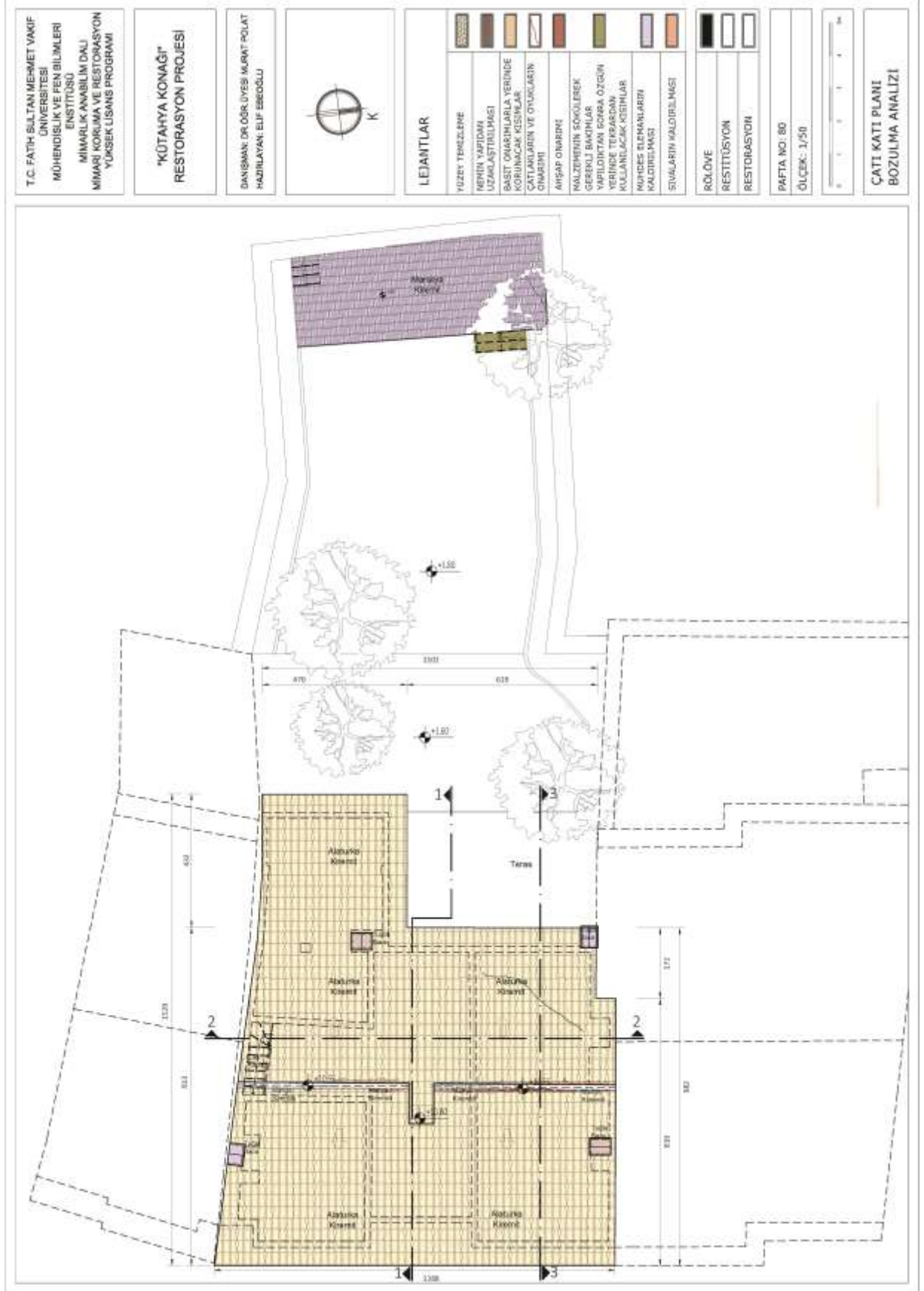
Çizim 76. Restorasyon; Sistem Detayı

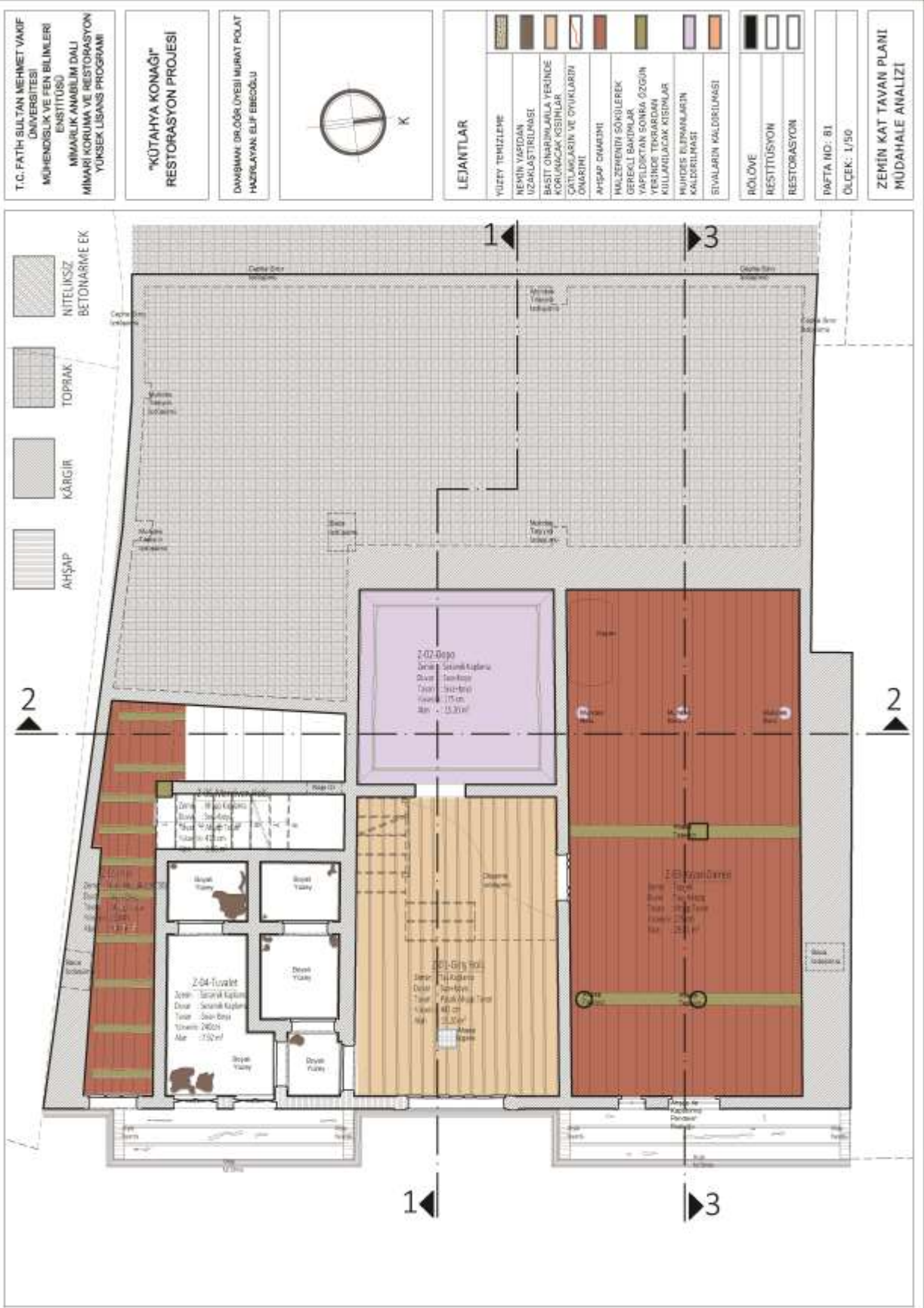

Çizim 79. Restorasyon; İkinci Kat Planı Müdahale Analizi

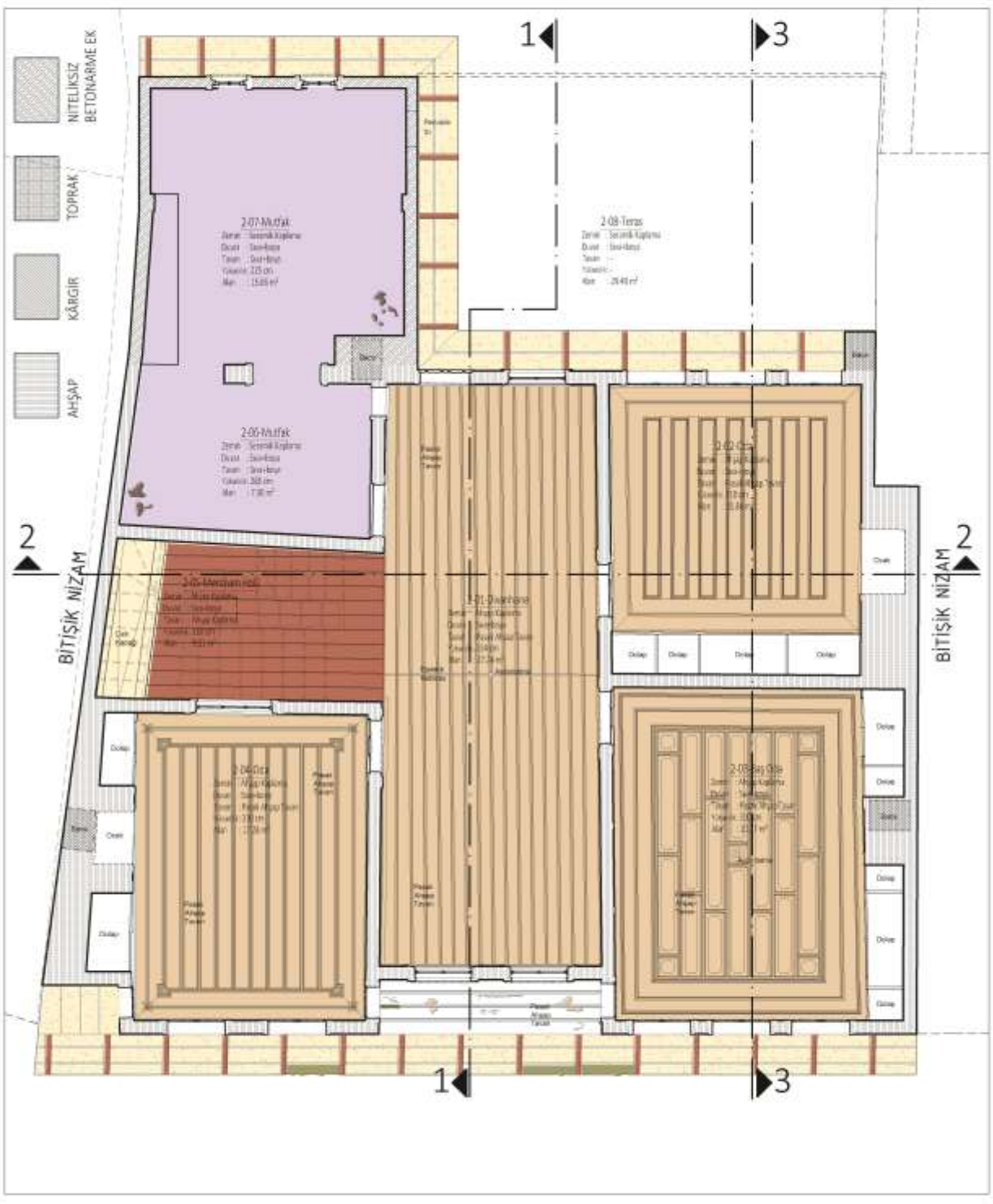
Çizim 80. Restorasyon; Çatı Planı Müdahale Analizi

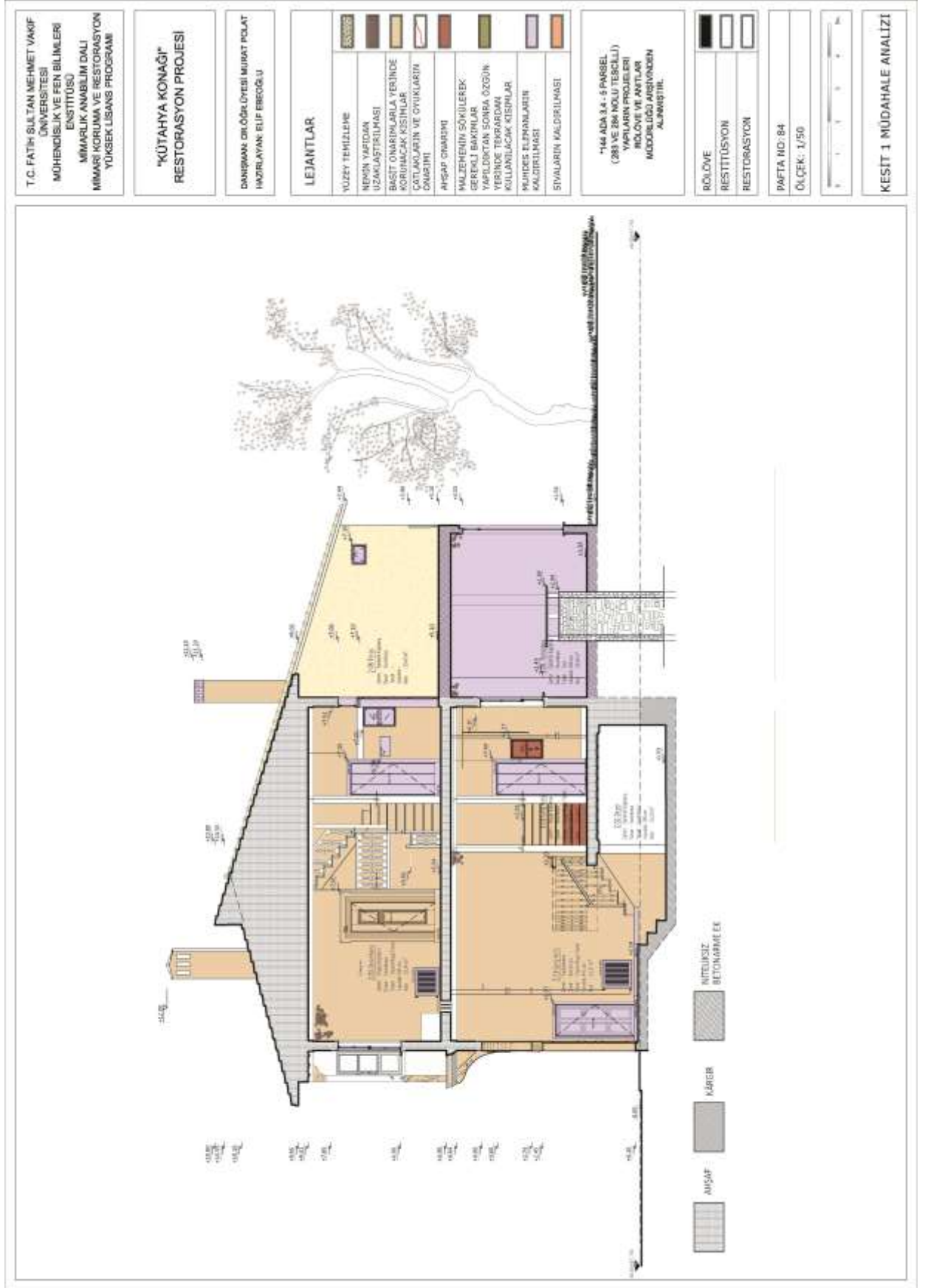
Çizim 81. Restorasyon; Zemin Kat Tavan Planı Müdahale Analizi

T.C. FATH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK VE FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI MİMARİ KORUMA VE RESTORASYON YÖKSEK LİSANS PROGRAMI	"KÜTAHYA KONAĞI" RESTORASYON PROJESİ	DANISMAN: DR. ÖĞRETİM ÜYESİ MURAT POLAT HAZIRLAYAN: ELİF ERBOĞAZI		LEJANTLAR	<table border="1"> <tr> <td>300003</td> <td>YÜZEY TEMİZLEME</td> </tr> <tr> <td></td> <td>MEYDAN YAPIMLARI</td> </tr> <tr> <td></td> <td>UZAKLAŞTIRILMASTI</td> </tr> <tr> <td></td> <td>BASIT ONARIMLARLA YERİNDE KALDIRILACAK KESİMLER</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ÇATI, KAPILARIN VE ÖYKÜLERİN ONARIMI</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ANŞAP ONARIMI</td> </tr> <tr> <td></td> <td>MALZEMELERİN SOKULEREK GEREKLİ BAKIMLAR YAPILDIKTAN SONRA ÖZGÜN YERİNDE TEBARUKA KULLANILACAK KESİMLER</td> </tr> <tr> <td></td> <td>MUHİMES ELEMANLARIN KALDIRILMASI</td> </tr> <tr> <td></td> <td>SİYAHILARIN KALDIRILMASI</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ROLÖVE</td> </tr> <tr> <td></td> <td>RESTİTÜSYON</td> </tr> <tr> <td></td> <td>RESTORASYON</td> </tr> </table>	300003	YÜZEY TEMİZLEME		MEYDAN YAPIMLARI		UZAKLAŞTIRILMASTI		BASIT ONARIMLARLA YERİNDE KALDIRILACAK KESİMLER		ÇATI, KAPILARIN VE ÖYKÜLERİN ONARIMI		ANŞAP ONARIMI		MALZEMELERİN SOKULEREK GEREKLİ BAKIMLAR YAPILDIKTAN SONRA ÖZGÜN YERİNDE TEBARUKA KULLANILACAK KESİMLER		MUHİMES ELEMANLARIN KALDIRILMASI		SİYAHILARIN KALDIRILMASI		ROLÖVE		RESTİTÜSYON		RESTORASYON	PAFTA NO: 83 ÖLÇEK: 1/50	İKİNCİ KAT TAVAN PLANI MÜDAHALE ANALİZİ
300003	YÜZEY TEMİZLEME																														
	MEYDAN YAPIMLARI																														
	UZAKLAŞTIRILMASTI																														
	BASIT ONARIMLARLA YERİNDE KALDIRILACAK KESİMLER																														
	ÇATI, KAPILARIN VE ÖYKÜLERİN ONARIMI																														
	ANŞAP ONARIMI																														
	MALZEMELERİN SOKULEREK GEREKLİ BAKIMLAR YAPILDIKTAN SONRA ÖZGÜN YERİNDE TEBARUKA KULLANILACAK KESİMLER																														
	MUHİMES ELEMANLARIN KALDIRILMASI																														
	SİYAHILARIN KALDIRILMASI																														
	ROLÖVE																														
	RESTİTÜSYON																														
	RESTORASYON																														

Çizim 83. Restorasyon; İkinci Kat Tavan Planı Müdahale Analizi

Çizim 84. Restorasyon; 1-1 Kesiti Müdahale Analizi

T.C. FATİH SULTAN MEHMET VAKIF
ÜNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK VE FEN BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
MİMARİ KORUMA VE RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

"KÜTAHYA KONAĞI"
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN: DR.ÖZKÖLYEŞİ MURAT POLAT
HİZMETLİYAN: ELİF BİRİÇÖLÜ

LEJANTLAR

YÜZEY TEMZİLEME	
MEYDAN YERİNDEN UZAKLAŞTIRILMASI	
BASİT DUVARLARLA YERİNDE KORUNACAK KİSİMLER	
ÇATILARIN VE DUVARLARIN ONARIMI	
AHŞAP ONARIMI	
MALZEMELERİN SOKULEREK GEREKLİ BAKIMLAR YAPILDIKTAN SONRA ÖZGÜN YERİNDE TEKRARDAN KULLANILACAK KİSİMLER	
KUÇUCESİ ELEMANLARIN KALDIRILMASI	
SIVALARIN KALDIRILMASI	

*144 ADA 3.4 - 5. PARSEL
(283 VE 284 KOLLU TESİLLER)
YAPILARIN PROJELERİ
RÖLÖVE VE ANITLAR
MÜDÜRLÜĞÜ ARŞİVİNDEKİ
ALINMIŞTIR.

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	

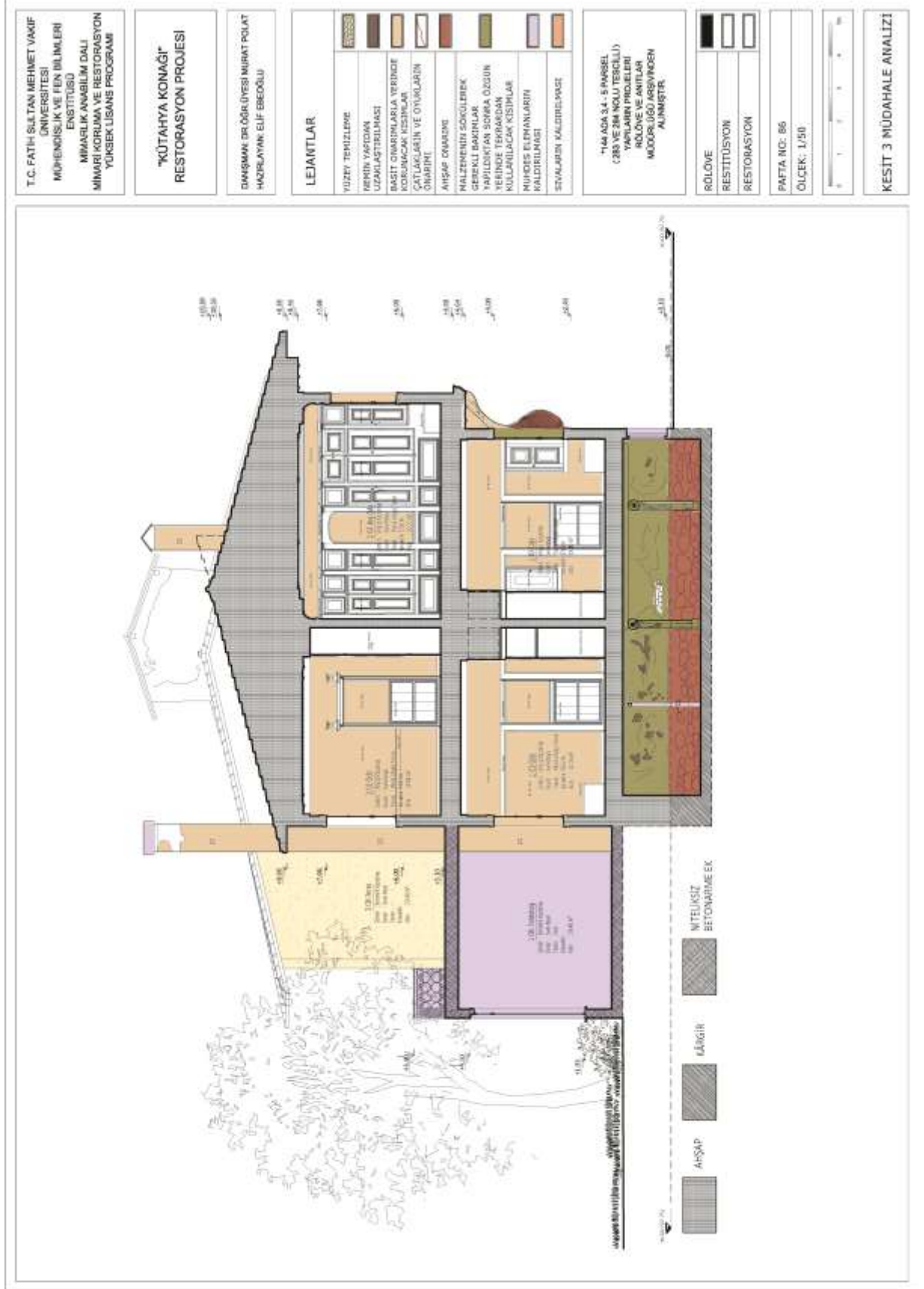
PAFTA NO: 85
ÖLÇEK: 1/50

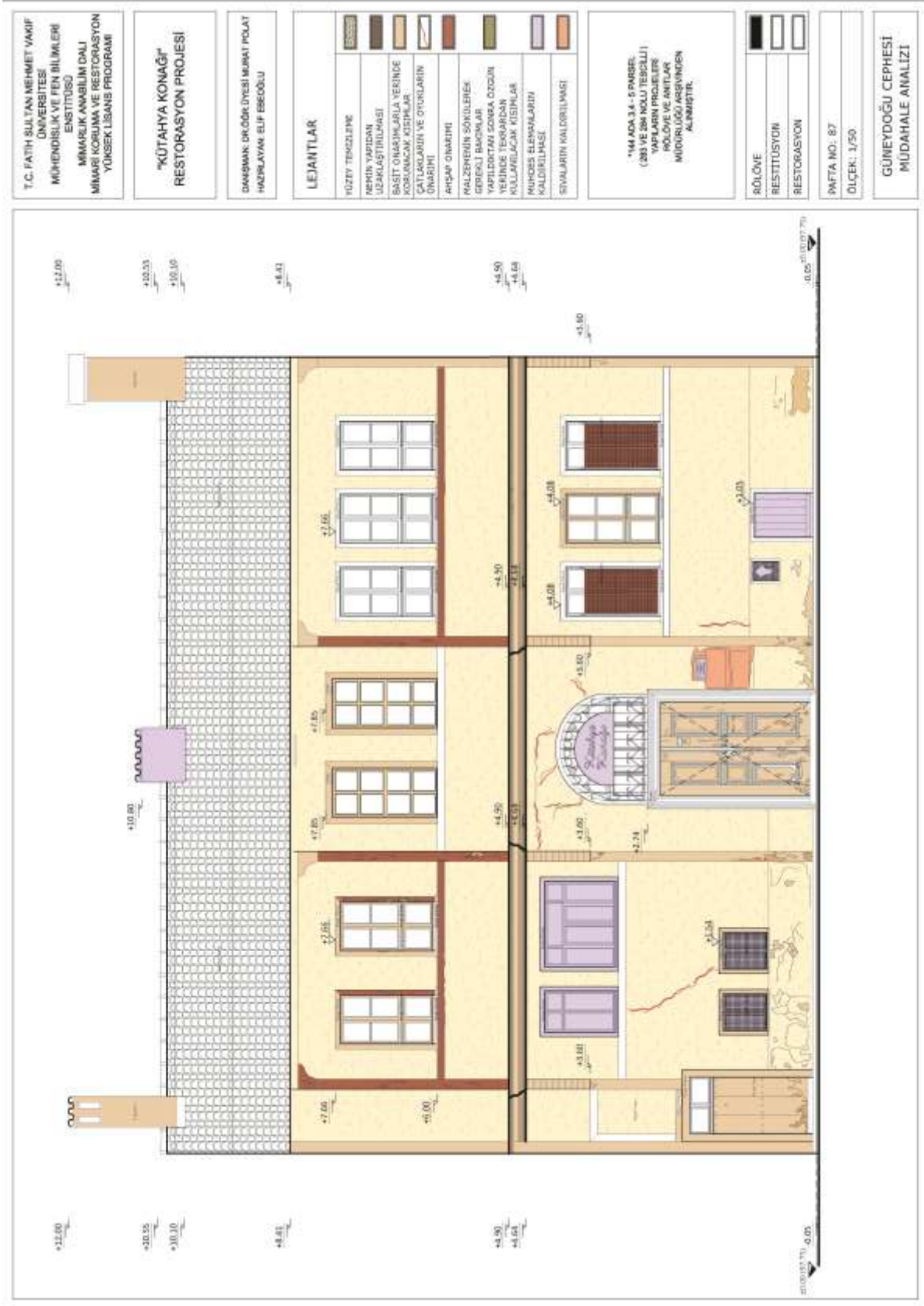
KESİT 2 MÜDAHALE ANALİZİ

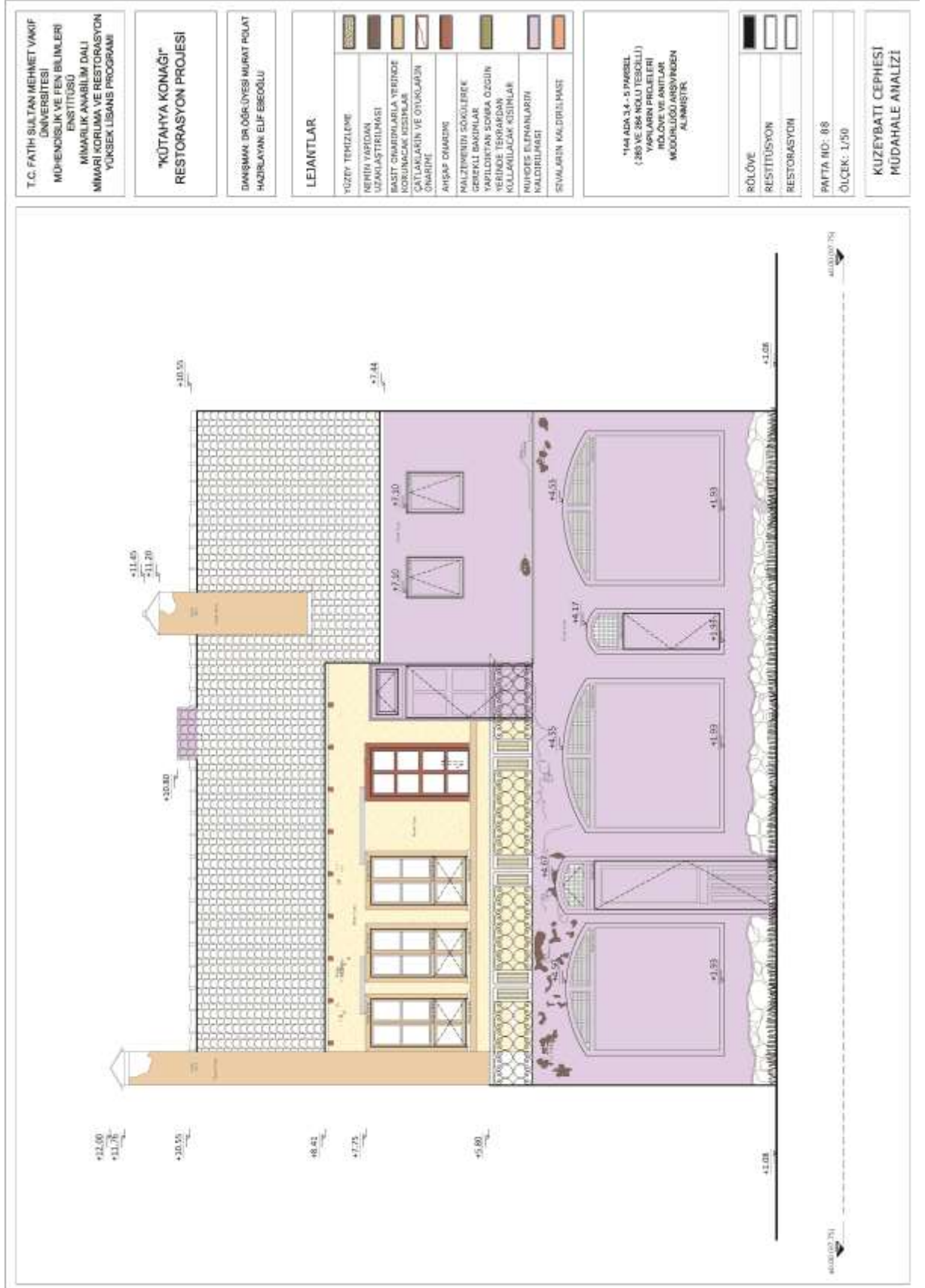
Çizim 85. Restorasyon; 2-2 Kesiti Müdahale Analizi

Çizim 86. Restorasyon; 3-3 Kesiti Müdahale Analizi

Çizim 87. Restorasyon; Güneydoğu Cephesi Müdahale Analizi

Çizim 88. Restorasyon; Kuzevbatı Cephesi Müdahale Analizi